

Raka: skoraj vsi za samoprispevek

Prebivalci krajevne skupnosti Raka v krški občini so se na nedeljskem referendumu odlično izkazali. Glasovalo je 98,42 odst. volilnih upravičencev. Za samoprispevek se jih je izreklo kar 95,18 odst. Plačevali ga bodo pet let. To bo delež občanov za dograditev telovadnice, novih učilnic, zdravstvene postaje in prostorov za družbenopolitične organizacije ob sedanjih šoli.

MARJAN MOLAN, predsednik krajevnega odbora SZDL Raka: „Pričakoval sem dober izid, toda rezultat je celo boljši, kot smo se nadejali.“

Medsebojno se učimo

Franc Šetinc in Ludvik Golob sta v torek obiskala tovarno zdravil Krko. Pogovarjala sta se tudi z novinarki Dolenjskega lista ter s političnim aktivom novomeške občine

V torek, 9. novembra, sta se v Novem mestu mudila Franc Šetinc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, in Ludvik Golob, član izvršnega komiteja predsedstva CK. Obiskala sta tovarno zdravil „Krka“ in uredništvo Dolenjskega lista ter se pogovarjala s političnim aktivom občine.

V Krki sta se gosta predvsem zanimala, kako deluje in kakšen vpliv na celotno dogajanje v kolektivu ima Zveza komunistov. Veliko so govorili o kadrovanju na vodilna delovna mesta in merilih, po katerih kadrujejo, ter o ocenjevanju ljudi na vodilnih delovnih mestih. Kot je povedal Silvo Oblak, predsednik kadrovske komisije pri Krkinem komiteju, se v zadnjih dveh letih čuti, da ZK prevzema vodilno vlogo. Vsekakor je bil dosežen velik napredek glede številčnosti članstva. V letu 1973 je bilo v osnovni organizaciji vsega 57 članov, danes jih je 162. Vsak tretji član je mlajši od 27 let, 70 odst. vsega Krkinega članstva ZK pa ima kvalifikacijo ali srednjo šolo. Sekretar Šetinc se je pri pogovoru o kadrovanju zanimal za pojav karizme, za odnose med komunisti Krke in Leka ter za njihovo sodelovanje. Poudaril pa je, da gre pri po-

stavljenih vprašanjih s strani gostov predvsem za boljše poznavanje problematike in informiranje, „ker so taki obiski namenjeni temu, da se drug od drugega učimo.“

Komunisti Krke so navedli tudi nekatere slabosti pri delu, katerih se dobro zavedajo – tako, da je informiranost članstva še pomanjkljiva, da ima svet ZK preveč odločujočo vlogo in da vsi sprejeti sklepi niso bili uresničeni. Menili pa so, da je organizacija ZK na najboljši poti, da ugotovljene pomanjkljivosti preme-

ga. O razgovoru z novinarki Dolenjskega lista in političnim aktivom občine bomo poročali prihodnjič.

FRANC ŠETINC IN LUDVIK GOLOB V KRKI – Gosta iz centralnega komiteja ZK Slovenije sta bila v novomeški tovarni zdravil toplo sprejeta. (Foto: S. Mikulan)

Mi in vi za Tolmin in Breginj

Izkupiček zabavne prireditve poslali prizadetemu Posočju

Glasbeno-zabavna prireditev „Za Posočje“, ki jo je pod pokroviteljstvom občinske konference ZSM Kočevje organiziral Ive Stanič, je privabila v nedeljo v Šeškov dom v Kočevju rekordno število poslušalcev oziroma gledalcev.

Za uvod se je v nabito polni dvorani začel „potres“, ki so ga izvajalci pričarali z recitacijo in glasbo. Ko se je „potres“ pomiril in so se na odru spet prižgale luči, je novi „Doremi“ zapel: „Mi in vi, dajmo vsi, za Tolmin in Breginj...“

Na odru so se nato zvrstili ansambli: Doremi, SMB (iz Ribnice).

DOBRI ZGLEDI

V razpravi o delovnih organizacijah SZDL na terenu je bila na seji predsedstva občinske konference SZDL v Trebnjem minuli četrtek imenovanih vsta krajevnih konferenc kot primer dobrega dela. Delovne organizacije so na Čatežu, v Dolnji Nemški vasi in na Trebelnem. Pohvalno so nekatere akcije, ki imajo odmev na terenu tudi brez kakršnekoli pobude z „vrha“. Tak izredno pohvalen primer je bila akcija zbiranja pomoči za od potresa prizadeto Posočje v organizaciji Rdečega križa v Šentrupertu, kjer so se lotili dela, preden se je v občini sploh začela kakršnakoli akcija.

Trio Kri, Fontana, Corona, Maj, Škorpioni in Prah. Predstavil se je tudi gledališki igralec Niko Goršč iz Ljubljane in igralci-vojaki. Vmes sta se ekipi gimnazije in osnovne šole pomerili v kvizu „Vse o potresih“. Zmagali so gimnazijci s tesnim rezultatom 7:6. Prireditev je vodil študent igralske akademije Jože Hrovat iz Kočevja. Nagrade za vse nastopajočce v kvizu je prispevala veleblagovnica NAMA Kočevje.

Skupni izkupiček prireditve je znašal 11.640 din. Od tega zneska so 10.000 din nakazali kot pomoč ob potresu prizadetemu Posočju. Preostalih 1.640 din pa so porabili za stroške prireditve. Ti izdatki pa so bili malenkostni, saj so se vsi nastopajoči odrekli honorarjem, brezplačno so dobili v uporabo dvorano, avtorskih pravic ni bilo treba plačati itd. Bilo je le nekaj stroškov prevoza in drugih materialnih izdatkov.

J. PRIMC

Od tradicij k napredku

Predlagajo, naj bi znano območje NOV Gorjanci – Zumberak proglasili za spominsko območje

Nekatere občine, ki mejijo na območje Gorjancev in Zumberka, so dale pobudo, naj bi to, večji del manj razvito območje proglasili za spominsko območje NOV. Tam so se namreč skupno borili slovenski in hrvaški partizani in že v prvih letih NOB stkali tesne vezi, ki se tudi v povojnem obdobju niso pretrgale.

moč tudi mladinske delovne brigade. R. B.

KOČEVJE: JUTRI PROTEST

Jutri, v petek, 12. novembra ob 13.30, bo pred spomenikom v Kočevju protestno zborovanje zaradi preštevanja na Koroskem. Sklicali so ga delovni kolektivi in šole.

NEDELJA MARTINOVE GOSI – Že od nekdaj je veljala Martinova nedelja za sklep kmetovega dela, za postajo po oranju, kopanju, sejanju, žetvi in pospravljanju pridelkov. Martinova nedelja je postaja zadovoljstva, mošt je postal vino. Tega dne so pozabljene celo drobne sosedske razprtije. „Pridi,“ pravi Janez Francetu in France Janezu, „boš poskusil mojega.“ Malo iz „baharije“ malo pa kar tako – iz veselja nad dobro letino. Mize se šibijo od jedi, purani, gosi, kokoši so ob perje in življenje. „Mestni“ so z vnuki in nečaki na starih motoriziranih kolesih pridrveli na zemljo dedov in pradedov. Naj se najedo, napijejo in razvesele, na Martinovo nedeljo je vsak kmet kralj. Sicer pa kaj bi posebej pravili, na Martinovo se pripeti „največja tatvina leta“. Pokradejo nam ves mošt, vrnejo pa cviček. Dolenjec se potrudi, da je vina v ponedeljek precej manj, kot je bilo prej mošta.

Do zdaj je bilo že nekaj skupnih akcij v korist napredka na tem območju, še več pa bi morali s skupnimi močmi narediti, da bi se še nadalje ohranjale tradicije NOB, hkrati pa začrta pot k lepšemu življenju prebivalstva teh odročnih krajev.

Predstavniki občin Novo mesto, Metlika, Krško, Brežice s slovenske strani ter občin Ozalje, Jastrebarsko in Samobor z območja SR Hrvaške so se pred kratkim o tem dlje časa pogovarjali s predsednikom predsedstva SRS Sergejem Kraigherjem, navzoča pa sta bila tudi Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL, in Andrej Marinc, predsednik izvršnega sveta SR Slovenije.

Na slovenskem območju Gorjancev iz Zumberka je skupno 24.107 prebivalcev; od tega je okrog 5.000 zaposlenih v družbenem sektorju, medtem ko je kmečkega prebivalstva še približno 41 odstotkov. Podoben položaj je na hrvaškem območju, iz česar se vidi majhna naseljenost in majhna zaposlenost.

Predlagali so, naj bi z družbenim dogovorom začrtali uskladeno akcijo na slovenski in hrvaški strani, v kateri bi s sodelovanjem družbenopolitičnih skupnosti, obeh republik in ustreznih SIS ter še drugih zainteresiranih zagotovili tem krajem možnost hitrejšega napredka. Računajo, da bodo pri tem priskočile na po-

JUTRI ZBOROVANJE V RIBNICI

Le nekaj dni pred predvidenim štetjem naše manjšine na Koroskem, kar vzbuja vale ogorčenja po vsej naši državi, bodo v Ribnici pred domom JLA pripravili jutri ob 14. uri protestno zborovanje.

Organizator shoda je OK ZSMS v Ribnici, navzočim pa bodo spregovorili predstavniki občine in mladine. Prav bi bilo, da bi se občani Ribnice v čim večjem številu udeležili protestnega zborovanja in tako izrazili svoje ogorčenje nad zadnjimi dogodki na avstrijskem Koroskem.

M. G.

Za obveščanje ne le iz žepa bralca

Medobčinski svet SZDL Za Posavje o cestni samoupravi, položaju železnice in Dolenjskega lista

Medobčinski svet SZDL za Posavje je četrtkovo sejo, ki je bila v Sevnici, posvetil trem vprašanjem, pomembnim za posavsko regijo: ustavnemu preoblikovanju cestne samouprave, sporazumu o združevanju sredstev za železnico in informiranju občanov prek pokrajinskega glasila Dolenjski list.

Med različnimi možnostmi organizacije cestne samouprave, ki jih

prinaša novi zakon, je medobčinski svet dal podporo ustanovitvi ob-

močne skupnosti. Na seji so opozarjali, da je vprašljiva opredelitev zakona, ki tako imenovane lokalne ceste trpa v komunalne skupnosti, kjer pa zanje ni finančnih virov. O lokalnih cestah, ki jih je v Posavju 380 km, je prevladalo mnenje, naj samouprave zanje ne bi oddaljevali

iz občin. Nasploh tudi pri cestah ne bi smeli prezreti nujne solidarnosti. Na seji so še sklenili, da je treba čimprej ustanoviti iniciativni odbor za ustanovitev nove skupnosti.

V razpravi o položaju železnice, predvsem pa o njenem gospodarje-

(Nadaljevanje na 4. str.)

„Močvirni grob za lepoticu“ je naslov prispevka, ki ga prinaša današnja Priloga. Avtor Milan Markelj razmišlja o izumiranju reke Krke, ki ji posebno v spodnjem toku preti, da se bo sprelevila v močvirje. V življenju reke sta dve tisočletji trenutek. Za časa Rimljanov in tudi pozneje so vozile po Krki tovrne ladje, danes pa se ponekod še s kanujem težko prebijesh. Kaj storiti za Krko?

Prijatelj Mateja Parlova, našega najboljšega boksarja vseh časov, Marjan Skumavc analizira v reportaži „Bo Matc Parlov sve-

točni prvak?“ realne možnosti našega fanta trdih pesti in bistro glave. Profesionalni boks namreč niso samo udarci, profesionalni boks je mednarodna zaslužkarska kuhinja, v kateri dobe najmanj denarja tisti, ki se bore.

Sredi oktobra je bila na območju Polhograjskih Dolomitov združena taktična vojaška vaja „Blegoš '76“. Nekatere enote Jugoslovanske ljudske armade, teritorialne obrambe in civilne zaščite so nastopile zoper „sovražnika“, ki je vdrl na naše ozemlje. Utrinke s te zelo uspele vojaške vaje je v besedi prispeval Marjan Bauer, v slikah pa Joco Znidaršič.

PROŠNJE ZA STANOVANJE

V krški občini je zadnje čase zelo problematično reševanje stanovanjskih razmer upokojencev. Vrsta teh ljudi prejema zelo nizko pokojnino in tako si ne morejo privoščiti bivanja v domu upokojencev, četudi bi to želeli. V zadnjem času je med prosilci tudi vedno več mater samohranilk; te so večinoma brez kvalifikacije, zaposlene pa so le začasno. Ker imajo majhne osebne dohodeke, prosijo za solidarnostno stanovanje v okviru občine, kajti pri delovnih kolektivih zaradi začasne zaposlitve njihovih prosenj ne upoštevajo.

Do konca tedna se bo zadrževalo spremenljivo vreme z občasnimi padavinami, večjih ohladitev še ne bo.

KONEC IZMIKANJEM

Na zasedanju trebanjske občinske skupščine je bil predložen odlok o izvedbi melioracijskih del na delih katastrskih občin Mirna ob istoimeni reki, ker se s tem posegom strinjajo kmetijske organizacije in kmetje, ki imajo tod nad polovico površin. Za tiste, ki na tem območju niso pristopili k akciji, bo občinska uprava izdala odločbe, da se dela na njihovih površinah izvedejo na račun teh lastnikov, ker je sicer nemogoče delati. Po predvidenem odloku naj bi bili lastniki in uporabniki zemljišč na melioriranem območju deset let oproščeni davkov.

Diplomska kosila utegnejo ostati — vsaj v prestolnicah Daljnega vzhoda — brez izredno pomembne sestavine, namreč znamenite pekinške race. In kakaj? Razlaga je preprosta: neznana bolezen je začela množično moriti med tajskimi racami, ki so menda tiste »prave« za pripravo pekinške race. Ta epidemija je doslej pomorila že nekaj sto tisoč rac in zaradi tega je cena rac sicer padla (kar bi bilo na prvi pogled videti ugodno), toda hkrati tudi povpraševanje. Stranke so se namreč zdale, da so tudi žive race okužene, pa jih nočejo več kupovati... postranski učinki delujejo tudi v diplomaciji...

Tačas pa delujejo v Zvezni republiki Nemčiji povsem druge sile — in lahko rečemo, da veliko nevarnejše od račje epidemije. V zahodnonemškem mestu Mannheimu se je namreč zbralo na zborovanju okrog osem sto nekdanjih nacistov in njihovih sedanjih simpatizerjev! Policija je mirno gledala, kaj se dogaja, pa čeprav so bili številni udeleženci zborovanja oblečeni v značilne črne in rjave srajce in so nosili kljukaste križe. Medtem je policija sporočila, da je v nekem stanovanju v Zahodnem Berlinu odkrila Hitlerjev dopisni kip, brzostrelko in nekaj nabojev. Pa še ena zanimivost: v protest, ker je po ulicah Mannheima korakalo 800 nacistov, so nekateri meščani tega mesta pripravili svoje zborovanje. Zbralo se jih je celih 300... trije proti osmim...

Če pa že zahodnonemško sodišče ni obsodilo tistih, ki so izpričevali odkrito privrženost do nasilja in njegovih simbolov, so to storili v Rimu, kjer niso imeli prav nič usmiljenja s tremi Arabci, obtoženimi, da so napadli širsko veleposlaništvo in pri tem sicer divje streljali z brzostrelkami — pa na srečo nikogar zadeli. Dobili so po petnajst let zaporov. Toda nekateri opazovalci so takoj napovedali, da jih bodo pristojne italijanske oblasti verjetno pomilostile ter izgnale... boječ se nadaljnjih (možnih) zapletov...

Medtem pa bi bilo zanimivo vedeti, kaj početa velika tekmeča po končanih ameriških predsedniških volitvah: preprosto počivata. Novoizvoljeni predsednik Jimmy Carter na obali Atlantika, predsednik Ford (ostal bo v Beli hiši do 20. januarja) pa na zahodnem koncu ZDA v znanem puščavskem letovišču Palm Springsu... Zaslužen počitek pred nastopom (Carter) in slovesom (Ford)...

PREDLOG SFRJ

Jakša Petrić: sklicati je treba izredno zasedanje generalne skupščine

NEW YORK — V glavnem političnem komiteju Generalne skupščine OZN se nadaljuje razprava o razoroževanju.

Slišati je št evlne predloge, zahteve, pa tudi dramatična opozorila. Jugoslovanski veleposlanik pri Združenih narodih Jakša Petrić, se je odločno zavzel za sklic posebnega zasedanja Generalne skupščine in sicer naj bi le to potekalo „na višji politični ravni“.

Jakša Petrić je poudaril, da je takšno izredno zasedanje nujno, če hočemo zaustaviti tekmo v oboroževanju in dodal, da ima OZN vse pogoje za to, da bi se dogovorili o rešitvi perečega vprašanja razorožitve. Dodal je, da bi zasedanje, posvečeno temu problemu, uspelo, če bi se za to zavzele vse države, in sicer že v pripravljalnem postopku. Predlagal je, da bi na izrednem zasedanju o razorožitvi lahko že določili načrt ukrepov, ki bi se jih lotili, da bi pozneje dosegli pravi sporazum o razorožitvi.

POZIV OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V KRANJU

Nov prispevek za Posočje

Delavci KZ Sloga iz Kranja so prispevali petkrat več, kot znaša njihov enodnevni zaslužek

(pc) KRANJ, 10. — Ker bo denarja, zbranega s prvim krogom solidarne akcije zbiranja pomoči za Posočje in iz drugih virov, premalo, je pozval Občinski sindikalni svet v Kranju vse delavce v občini, da dajo še enkrat svoj prispevek za Posočje.

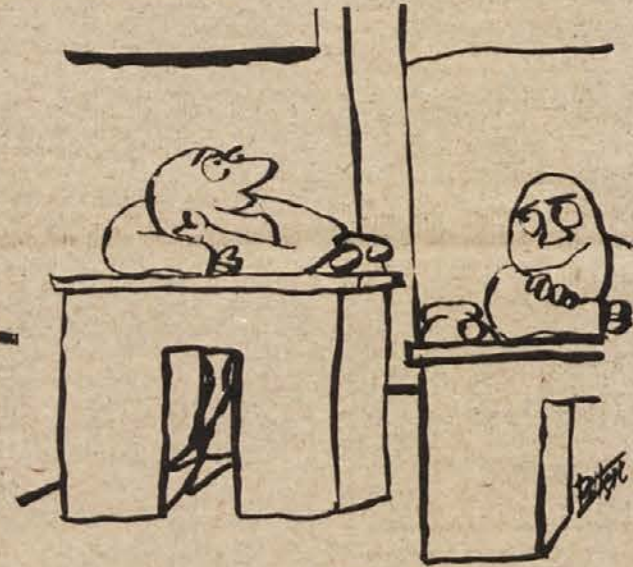
Prvi krog zbiranja pomoči za Posočje je v kranjski občini zelo dobro uspel. Delovni ljudje so prispevali celo dvakrat, trikrat, pa tudi štirikrat več, kot znašajo povprečni enodnevni zaslužki na zaposlenega. Pri tem so se posebno izkazali delavci Kmetijske zadruge Sloga Kranj, ki so prispevali prek 20.000 dinarjev, čeprav znaša njihov enodnevni zaslužek le nekaj čez 4.000 dinarjev. Za štirinajstkrat to planirano vsoto preslegli tudi v Tehnici Kranj, v Kovinskem podjetju so prispevek potrojili, nadpovprečno pa so prispe-

vali še v Gorenjskem sejmu, Brivskofrizerskem salonu, Vodovodu, Vodnogospodarskem podjetju, Kmetijski zadruzi Naklo, KZK Kranj, Triglav konfekciji, Exotermu, IKOS in drugod.

Delovni ljudje v kranjski občini so zbrali skupaj do 1. oktobra 8.455.746 dinarjev, pri čemer niso upoštevana sredstva, ki so jih delovne organizacije pošiljale neposredno na Posočje ali pa na republiški odbor v Ljubljano. Prav tako niso všteti prispevki v materialu in druge oblike pomoči.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

TUDI NEKAJ

- Sanjal sem visoko produktivno!

CATANIA — Italijanski jug, še posebej pa Sicilijo, so prizadevale katastrofalne poplave, med katerimi je več kot deset ljudi izgubilo življenje, več pa jih še pogrešajo. Gmotna škoda je velikanska in čeprav jo še niso podrobno ocenili, menijo, da so poplave naredile za okroglo štirideset milijard lir razdejania. Poplave so bile — čeprav nekoliko manjše — tudi na severu dežele, kjer je, na primer, morje preplavilo tudi večji del Benetk in tudi sloviti Markov trg, ki so si ga nekateri zapozneli turisti morali ogledovati veliko bolj pazljivo kot sicer. (Telefoto: UPI)

TELEGRAMI

JOHANNESBURG — Južnoafriško rasistično sodišče je zaradi sodelovanja v junijskih demonstracijah obsodilo na po pet let zaporov šest mladih Afričanov, med njimi tri srednješolce. V sodbi je med drugim rečeno, da so obsojenci podpihovali rasne neredne in pripravljali sabotaže.

TEL AVIV — Izraelska vlada ni dovolila delegaciji senatorjev Združenih držav obiska v jedrskem centru v Dimoni. Nedavno je časnik New York Times objavil, da so v omenjenem jedrskem centru proizvedli toliko plutonija, ki bi zadostoval za izdelavo 20 atomskih bomb. Ameriški krogi poudarjajo, da bodo jedrski center v Dimoni na vsak način skušali obiskati.

HAAG — Predstavnikom liberalnih in demokratičnih strank članic EGS se na kongresu, ki se je končal v Haagu, ni posrečilo najti ključa za neposredne volitve v evropski parlament deveterice. Dvodnevnega kongresa se je udeležilo 230 delegatov iz osmih držav, mnenja pa so bila deljena predvsem glede profila evropskega parlamenta, zunanje-političnih stališč in obrambe ter položaja institucij, ki se ukvarjajo z jedrsko energijo.

PARIZ — Na prvih dopolnilnih volitvah v francoski parlament predstavniku vladajoče koalicije ni uspelo dobiti absolutne večine, tako da bodo prihodnji teden ponovne volitve, na katerih bo neposredno konkuriral kandidat socialistične stranke ob podpori komunističnih glasov.

BAGDAD — Več kot 300 znanstvenikov iz 46 držav se je zbralo v Bagdadu na šestdnevnem simpoziju o različnih vidikih sionizma. Razprava poteka v luči resolucije OZN o sionizmu kot obliki rasizma.

ISTANBUL — Na istanbulski univerzi so se spopadli levičarski in desničarski študenti. Ena oseba je umrla, devet je ranjenih.

tedenski zunanjepolitični pregled

Zmaga Jimmyja Carterja nad sedanjim ameriškim predsednikom Geraldom Fordom ni več nobena novost, zato pa se komentatorji še vedno ubadajo z vprašanjem, kaj bo do pred letom dni skoraj popolnoma neznani demokrat Carter novega prinesel v Belo hišo.

Ugibanje je toliko težje, ker nihče ne ve kaj dosti o tem meoteorsko se prebijačem političnem čudežu Amerike: čeprav je namreč v predvolilnem boju govoril veliko — je povedal razmeroma malo. Kar pa je rekel, je bilo bodisi zavito v meglo nejasnih napovedi in obljud, bodisi tako kontroverzno, da je budilo polemiko.

Nasploh sicer opazovalci ne predvidevajo kakšnih izjemnih novosti v ameriški zunanji politiki, kjer so možni, tako menijo, le nekoliko drugačni poudarki, ne pa grobe spremembe.

Tako omenjajo, da se bo ameriški predsednik bolj kot doslej posvečal svojim zahodnim (vključno z Japonsko) zaveznikom in ubral nekoliko »tršo« (kar je kajpak lahko hudo relativno) smer v odnosih s Sovjetsko zvezo. Omenjajo tudi več pozornosti Afriki, še posebej čedalje bolj eksplozivnemu položaju na jugu celine.

To je skoraj vse, kar je mogoče v tem trenutku povedati, pa zato ostajajo bistvene reči nepojas-

jene in bo treba počakati na njegov nastopni govor in kajpak predvsem na prve konkretne korake bodoče prakse.

ZENEVSKA KONFERENCA O RODEZIJU

Vse dosedanje runde pogajanj na ženevski konferenci o Rodeziji niso doslej prinesle nič konkretnega in so raje vsi stvar bolj zapletle kot odpletle. Tako je stanje po zadnjih novicah iz švicarskega mesta, kjer rodezijska delegacija še vedno krčevito vztraja na svojem, njeni črnapoliti sogovorniki pa razumljivo terjajo izpolnitev nujnih predpogojev za sklenitev razumnega sporazuma.

Carterjeva zmaga: neznanka brez sprememb?

Ob že poprejšnjih nesporazumih (kdo naj ima katere položaje v tako imenovanem prehodnem kabinetu pred prevzemanjem oblasti črnske večine) so se porodili še novi — zlasti pa datum proglastitve neodvisnosti Zimbabve, kar je črnsko ime za sedanjo Rodezijo.

Posredovanje britanskega delegata za zdaj ni prineslo nobenih sadov, pa bo treba na morebitne še počakati.

LIBANON: VARLJIVO PREMIRJE

Ta čas se premirje v Libanonu sicer nadaljuje v pričakovanju prihoda arabskih mirovnih sil, toda to je varljivo premirje, med katerim se še vedno streljajo in vsak dan prinaša nove žrtve.

Libanonski predsednik Sarkis sicer skuša zagotoviti mir, toda to mu ob že tako velikih razlikah in še posebej spominih na pretekle morije komajda za silo uspeva. In še nekaj: v dogajanja se čedalje bolj vpletajo tudi Izraelci, ki so sklenili očiten sporazum z desničarji in jih ne samo moralno, marveč tudi materialno podpirajo v njihovem boju z levico.

Za zdaj je še najbolj negotov položaj Palestincev, ki morajo skrbno balansirati med svojimi zaščitniki in z nasprotniki, da bi obdržali ne samo sedanje položaje, marveč si zagotovili tudi kolikor toliko mirno prihodnost.

A prav to, bodočnost palestinskega naroda in bodočnost njihovih upravičenih zahtev po svoji državi — je še vedno osrednja točka ne samo libanonske krize, marveč vsega bližnjevzhodnega labirinta.

To pa bi morali vedeti ne samo neposredni udeleženci dogajanja, marveč še posebej tisti, ki opazujejo Bližnji vzhod nekoliko od strani, pa zato nič manj prizade-to.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

14. november nas ne skrbi, čeravno imamo v ustih grenak okus, ko nas uradna Avstrija »učí« demokracije. Zanjo in zaradi nje so ljudje umirali.

Ko se je razkadil dim francoske revolucije, ko se je razlil srd Svete alianse, so stali na razvalinah delavci. Rojena je bila nova demokracija; rojena, kmalu nato obglavljena...

Nacifašizem ji je skušal zadati smrtni udarec; človeka lahko ubiješ, človeštva ne moreš.

V Jugoslaviji smo razvili samoupravno demokracijo — manjše so je deležne ravno toliko — kot večina. V Avstriji ni tako. V Avstriji lahko nekaznovano razstreljujejo pomnike borbem za demokracijo. Kjer umanjka resnična demokracija, odštevajo manjšine.

Vsaj dve stvari sta, nad katerimi se bo moral uradna Avstrija resno zamisliti: njena manjšinska politika, ki je pojavna oblika popuščanja pred nacifašističnimi krogi in njena nova (mlada) generacija, ki zoprave marijate-rezijanski minulosti; zato podpira prizadevanja manjšin. Za koga se bo poslej odločala Avstrija? Minulost moreče pritiska na njeno sedanost. Doklej še?

MEDNARODNA DEJAVNOST ZKJ V Beogradu je bila 24. seja predsedstva centralnega komiteja ZKJ, ki ji je predsedoval predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz-Tito. Na seji so obravnavali nekatere vidike mednarodnega delavskega gibanja in mednarodne dejavnosti ZKJ. Sklepno besedo na seji je imel tovariš Tito.

Avstrijska dilema

OCENA JAVNE RAZPRAVE

Prav v teh dneh poteka v Sloveniji združena živahna dejavnost Zveze komunistov, ki v organizacijah združenega dela ocenjuje minulo javno razpravo o zakonu o združenem delu, ki bo še pred Dnevom republike sprejet v Zvezni skupščini. Iz prvih poročil je razbrati, da spremlja sedanjo razpravo tudi konkretna beseda o nadaljnjih ciljih našega gospodarjenja.

LASKAVE OCENE VOJNI INDUSTRIJI

Predsednik Tito se je mudil na obisku v Bosni in Hercegovini, kjer si je med drugim ogledal tudi razstavo ob 35-letnici vojne industrije v tej republiki. Tovariš Tito je izrekel zelo laskave ocene na račun naše vojne industrije, predvsem pa se je pohvalno izrazil o visoki stopnji sodelovanja med znanostjo in

proizvodnimi organizacijami v uresničevanju zapletenih oborožitvenih in tehničnih sistemov.

GOSPODARSKA NAPOVED

Slovenski izvršni svet je ocenil gospodarska gibanja, ki kažejo v tem letu vrsto pozitivnih lastnosti, saj se je povečala splošna stabilnost gospodarstva, njegova likvidnost in finančna disciplina, uspešna so bila izvozna prizadevanja itd.

V prihodnjem letu bi morali v naši republiki doseči 5 odstotno povečanje družbenega proizvoda, osebni dohodki in skupna poraba pa se bosta gibali 10 odstotkov počasneje od rasti družbenega proizvoda. Izvršni svet močno poudarja tudi potrebo po višji produktivnosti dela, kar bo tudi v prihodnjem letu naloga številka 1.

Ljudje pravijo: brez muje se še čevelj ne obuje...

336 BRIGAD

Banoviči so gostili udeležence velike slovesnosti, ki je bila posvečena 30-letnici dograditve mladinske proge Brčko—Banoviči. Od tedaj pa do danes pesem mladinskih delovnih brigad ni več zamrla, čeravno je bila še pred leti tišja. Toda v to veliko šolo samoupravljanja ter bratstva in enotnosti je samo v letošnjem letu »hodilo« 18.000 mladink in mladincev, ki so bili vključeni v 336 brigad, opravili pa so tisoče prostovoljnih delovnih ur.

ASFALT NA IGRISČE – V Šmarjeti so odpri novo asfaltirano športno igrišče, kakršnega si učenci in krajani že dolgo želijo. Na sliki: predsednik KS F. Medle, ravnateljica šole I. Markelj in predsednica sveta staršev K. Skušek pri rezanju traku.

BREZ STRAHU PRED OGNJEM – Ob sevnškem občinskem prazniku so sevnški gasilci v nedeljo pokazali reševanje iz stanovanjskega bloka. Pred kratkim so dobili dvoje lahkih zaščitnih oblek, ki varujejo gasilca pred vročino. Prizadevajo si kupiti še mehanično lestev. (Foto: Železnik)

KAR JE SICER VEČ ALI MANJ SKRITO – Lovci sevnške občine so ob občinskem prazniku razstavili nad 300 predmetov. Zlasti najmlajši so si lahko ogledali, res da je nagačene, vrsto živali, ki jih skriva gozd. Poročilo o uspehi lovski razstavi objavljamo na 4. strani. (Foto: Železnik)

JESENSKO SONCE – Meteorologi so nam za konec tedna napovedali spremenljivo vreme; niso se dosti zmotili. Začetek tedna pa je ponovno dokazal, da smo še sredi jeseni. Na sliki: topli sončni žarki so zvalili na plan najmlajše v Novoteksovem vrtcu (Foto: M. Gošnik)

Ne veliki, skrb zbujaajo majhni zaslužki

Osebnih dohodkov 20.851 zaposlenih v novomeški občini so po septembrskih podatkih v splošnem napredovali, vendar se bodo v delovnih organizacijah morali vprašati: kako lahko živi delavec, če dobi celo manj kot 1.400 dinarjev?

Medtem ko je bil pri zaposlenih v gospodarstvu v devetih mesecih le-

Kaj, če spet završi nevihta, ki se je letos sicer stišala?

(Karikatura: Marjan Bregar)

tošnjega leta dosežen povprečni zaslužek 3.641 din, so bili v negospodarstvu očitno na boljšem, kjer znaša povprečje 4.667 dinarjev. Statistične številke ob natančnejšem pregledu povedo tudi, da so v panogi gospodarstva najmanj zaslužili v industriji (povprečni OD 3.444 din), največ pa v gradbeništvu, kjer je po-

prečen zaslužek zaposlenih znašal 4.610 dinarjev.

Poprečja so sicer na prvi pogled še ugodna, toda veliko manj bleščeča, če vemo, da je septembra še 74 zaposlenih imelo manj kot 1.400 din zaslužka in da je kar 532 občanov za polni delavni čas prejelo manj kot 2.000 dinarjev.

Seveda gre pri teh za ljudi z najmanjšo strokovnostjo, ponekod za priučevanje. Toda živeti s takimi osebnimi dohodki pri današnji draginji ni mogoče. Prav zato je najbrž stvar samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v posameznih delovnih organizacijah, da take primere vzamejo pod drobnogled in jih rešujejo.

Med zaposlenimi je najštevilnejša skupina z zaslužkom med 3.000 in 3.500 dinarji in šteje 3200 občanov; sledi ji skupina 3056 zaposlenih z osebnimi dohodki med 4.000 in 5.000 dinarji. Bolj ko gre lestvica osebnih dohodkov k vrhu, manj je v njej ljudi. Tako smo imeli samo 615 zaposlenih s prejemkom med 6.000 in 7.000 dinarji in samo 548 občanov, ki so septembra zaslužili nad 7.000 dinarjev. Med slednjimi jih je bilo več iz negospodarstva.

R. B.

KOMU ZAUPATI MLADE LJUDI: kaj je pokazala anketa v sevnški občini.

Kako bodo učili?

Letošnje gradivo o učnih uspehih v sevnški občini za minulo šolsko leto je bogatejša še za anketo o štipendistih za izobraževanje v lanskem šolskem letu. V skrbi za kadrovske politike naših šol, ki ji vrsta dokumentov ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij namenja mnogo pozornosti, saj bodo ti ljudje v bodoče vzgajali in izobraževali pretežni del dneva mladi rod, je pogled za „kulise“ razmer, v katerih

živijo in se šolajo, vsekakor dobrodošlo.

Občinska konferenca ZK v Sevnici minuli četrtek je bila posvečena vzgoji in izobraževanju. Način je opozorili na nekatere ugotovitve o sedanjih dijaki in študentih za to področje.

Vprašali so jih namreč tudi o nekaterih kulturnih potrebah. Medtem ko v kino se zahajajo, je takih, ki se nobenkoli ne pomudijo v gledališču 30,3 odst. Le za spoznanje boljše je pri obisku razstav in glasbenih prireditel. Vzgojitelji in študenti pedagoške akademije so se odrezali še slabše: kar polovica vzgojiteljev ni niti pokukalo v Talijin hram, dve tretjini študentov pedagoške akademije ni v vsem letu bilo na nobeni glasbeni prireditvi!

Ne le šola, tudi okolje vidi v prosvetnem delavcu poleg družbenopolitičnega tudi kulturnega delavca. Obiskovanje omenjenih predstav je tudi del celovitega oblikovanja osebnosti.

A. Ž.

Obveščen Dolenjec bere DOLENJSKI LIST

Po novi stopnji

Že na zadnjem posvetu predsednikov skupščin samoupravnih stanovanjskih skupnosti Slovenije je bila izrečena zahteva, naj se v vseh občinah izdelajo novi samoupravni sporazumi o povzvišanju stopnje za družbeno pomoč pri stanovanjski izgradnji. Zadnji potresi na Tolminskem in Kozjanskem, kot tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev za gradnjo študentskih in dijaških domov so močno načeli sklade družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu. Prav iz tega izhaja tudi potreba po povzvišanju stopnje za potrebe in pomoč gradnji stanovanj.

Ribničani so se na podlagi sprejetega srednjeročnega plana stanovanjske izgradnje, ki ga je potrdila občinska skupščina, odločili, da izdelajo nov samoupravni sporazum, po

katerem se bo stopnja od sedanjih 6 povzpela na 7 odstotkov. Takšen način združevanja sredstev naj bi vstopil v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta. O tem sklepu je razpravljal tudi izvršni odbor skupščine stanovanjske skupnosti Ribnica in na seji dal priporočilo IS ribniške občine, da sprejme predlagano spremembo. Ob tem velja zapisati, da se na ta način ne bodo povečali dohodki stanovanjske skupnosti, marveč so sredstva namenjena izključno za pokrivanje izgub, ki so nastale ob povečanem številu solidarnostnih akcij. Prav zaradi slednjega je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije izdal v sindikalni listi predlog za izločanje sredstev za stanovanjsko izgradnjo v višini od 6 do 9 odstotkov.

Navedena novost je verjetno edini možni izhod, da se izpolnijo že sprejeti srednjeročni plani stanovanjske izgradnje v občinah, ki bodo tako ob novi stopnji združevanja sredstev (le-ta bo veljala 5 let), pogumneje zakoračile v zastavljene naloge.

B. B.

Raste nov rod varčevalcev

Srečanje, ki ga je za predstavnike šolskih hranilnic iz vsega Posavja pred dnevi pripravila krška podružnica „Ljubljanske banke“ ob svetovnem dnevu varčevanja, je bilo hkrati priložnost za podelitev nagrad za likovne in literarne prispevke na temo „Z varčevanjem pomagam sebi in družbi“.

Med likovnimi je šla prva nagrada v Sevnico, druga v OŠ Krmelj in tretja v OŠ Arčiče, med literarnimi prispelki pa sta prvo in drugo nagrado osvojila učenca krške osnovne šole, tretjo pa OŠ Boštanj. To je bila sicer samo ena izmed akcij, s katerimi v Posavju kot vsej naši republiki pospešujemo varčevanje med osnovnošolci. Ta čas imajo 19 šolskih hranilnic, od tega v brežiški občini 9, sevnški 8 in krški zaenkrat dve. Zato bodo prav v njej v kratkem uvedli organizirano varčevanje še na treh osnovnih šolah; v Leskovcu, Brestanici in Kostanjevici. Na pomlad pa so pionirske hranilnice ustanovili na „Posebni šoli“. Krška podružnica LB ustanovam na šolah vsestransko pomaga.

Ob sorazmerni majhnosti posavske regije je zelo razveseljivo, da v tem šolskem letu deluje 19 pionirskih hranilnic, to je kar osem odstotkov vseh v naši republici, in da so na šolah, kjer jih imajo, med varčevalce vključili več kot 3.500 otrok ali 60 odstotkov vseh učencev. Vsi ti so v minulem šolskem letu privarčevali 647.670 novih dinarjev, kar niti ni malo, še pomembnejše pa je to, da vse hranilnice vodijo pionirji sami. S tem se vključujejo tudi v spoznavanje samoupravljanja, sprejemajo odgovorne naloge, ki jih v okviru svetov varčevalcev odgovorno rešujejo. Tako raste v Posavju nov rod varčevalcev.

Z. SEBEK

KORISTNA POBUDA

Krajevni skupnosti Boštanj in Sevnica sta združili denar za odkup kamnoloma na Logu (zamenjava zemljišč), tako da poslej ne bosta imeli težav pri pridobivanju peska za fini ustroj cest pri modernizacijah. Obe skupnosti sta tudi pobudnik akcije, da bi iz letošnjega presežka sredstev po samoupravnem sporazumu za financiranje krajevnih skupnosti in negospodarske naložbe v občini kupili cestni valjar.

M. LEGAN

TUDI CELOVČANI NA KVIZU

Ribničani bodo ponovno gostitelji zanimivega kviz tekmovanja „Spoznajmo svet in domovino“. Ob tem se spomnimo lanskega neuspeha Ribničanov, ko so izgubili z ekipo iz Žalca. Njihovi nasprotniki bodo tekmovalci iz italijanske Gorice; poleg njih bodo kot gostje sodelovali še predstavniki naših izseljencev iz Celovca. Organizator tega srečanja, ki bo 27. novembra, je RTV Ljubljana.

Sejmišča

NOVO MESTO: Čeprav je bil v ponedeljek sejem tudi v Sentejnerju, je bilo novomeško sejmišče izjemno živahno. Naprodaj je bilo kar 607 prašičev, od tega 541 starih do tri mesece. Rejci so prignali tudi 87 glav goveje živine. Puskov so prodali skupno 426, mlajši so stali od 600 do 820 din, starejši pa od 830 do 1.050 din. Govejo živino so prodajali po naslednjih cenah: vole po 13,50 do 16 din, krave po 11 do 13 din in mlado živino 11 do 14 din kilogram žive teže.

BREŽICE: tudi brežiški sejem je bil dobro „založen“, saj je bilo naprodaj 575 prašičev, od tega le 34 starih nad tri mesece. Puskov so prodali 398 po 38 do 40 din, starejših prašičev pa 21 po 24 do 25 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Novost: silaža za prašiče

Prašič se zaje, pravi za ekonomiko pitanja kmečka pamet. Zato nazadnje reja prašičev in tudi nazadnje zvišane odkupne cene verjetno ne bodo spudbidile reje tako, kot bi želeli. Poceniti je treba pitanje, kolikor je le mogoče, sicer se pitanje prašičev ne izplača. Na eno izmed možnosti želimo opozoriti v današnjem sestavku.

V strokovni literaturi je moč prebrati precej hvale na račun krmiljenja prašičev s silirano koruzo. Dosedanji, značilno slovenski način spravila koruze, ki se sestoji iz ročnega obiranja storžev, ličkanja, sušenja v kozolcu ali na cuiah, robkanja, sušenja zrnja in mletja koruze „za oblako“, zahteva namreč preveč dela in ni čudnega ni, če se tako krmiljen prašič zaje. Koruzno zrnje in storže je mogoče uskladičiti ceneje, tako da jih siliramo. Siliranje je tudi pri nas nasploh že pokazalo svoje prednosti in vse redkejši so „neverni Tomaži“, ki mu še ne zaupajo.

Koruzno silažo za prašiče je mogoče pripravljati iz zdrobljenega zrnja ali iz zdrobljenih storžev (oličkanih, napol oličkanih in neoličkanih). Pri krmiljenju iz zdrobljenih storžev je prebavljivost malo slabša, vendar še vedno tolikšna, da je primerno celo krmiljenje z neoličkanimi zdrobljenimi storži za vse kategorije prašičev, razen za dojne svinje in pajske.

To so potrdili znanstveni poizkusi. Še več: računa se, da je mogoče s siliranjem koruznih storžev prehraniti desetino več prašičev – ob vseh enakih drugih pogojih.

Koruzno zrnje ali storže je treba silirati za prašiče poldruge teden pred popolno zrelostjo koruze. Takrat vsebuje primerno vlago. Silira se v betonskih silosih, podobnih, kot so jih nekaj al jih še uporabljajo za siliranje krompirja. Za kisanje pridelka z enega hektarja je treba 6 do 9 prostorninskih metrov silosnega prostora. Silosi so tudi edina investicija pri prehodu na nov način krmiljenja. Če tako pripravljena silaža ostane, jo lahko rejec s pridom pokrmi govedu.

Inž. M. L.

Nasa domača tovarna, ki ne pozna zastaja

(Karikatura: Marjan Bregar)

Za obveščanje...

(Nadaljevanje s 1. str.)

nju in razvoju do leta 1980 je bilo moč slišati več zanimivih podatkov,

kako mačehovski smo do železnice in kako negospodarno se je preumeril promet na ceste. Tako na primer prepelje železnica 97 odst. celuloznega lesa za tovarno v Krškem, večina rotacijskega papirja pa se potem razvaža po cestah tja do beograjskih tiskarn. Posavje je tudi do- slej pokazalo premalo zanimanja za tako imenovani „nočni skok“ – za hitre tovorne zveze, ki jih je vpeljala železnica, da bi čimbolj ustregla naročnikom prevozov.

Medobčinski svet SZDL je posvel- til posebno pozornost tudi pokrajins- kemu glasilu SZDL Dolenjski list. Njegovi predstavniki so svet seznanili s slabšanjem gmotnega položaja lista, odkar se je vnovič podražil papir in odkar je bila zanj ukinjena družbena pomoč v obliki regresa. Medobčinski svet je odločno podprl stališče izdajateljskega sveta, naj bi ustanoviteljice lista – medobčinske konference SZDL prispevale več za izdajanje časnika in to predvsem tako, da bi k sofinanciranju komu- nskih strani pritegnile tudi samo- upravne interesne skupnosti. Tudi medobčinski svet SZDL je potrdil stališče izdajateljskega sveta, da se obseg obveščanja v nobenem primeru ne sme krčiti in da ni trenutne rešitve za izboljšanje materialnega položaja Dolenjskega lista v zviševa- nju naročnine.

A. ŽELEZNIK

PRENOVLJENI KEKEC – Prenovitve vrtca „Kekec“ v Kočevju so najbolj veseli otroci, pa tudi starši. (Foto: Primc)

NAGRADE VESTNIM SOFERJEM

Tovarna avtomobilov TAM Mari- bor je nagradila 25 voznikov njenih tovornjakov iz vse Slovenije. Dobili so jih vsi, ki so s tovornjaki TAM prevozili 200 tisoč in več kilometrov brez generalnega popravila motorja oziroma brez večjega popravila vozila. Prejeli so diplome, ročne ure in značke z oznako „200.000 km“ za voznika in veliko značko iste oblike za pritrđitev na avtomobil. Ponosni smo, da so iz Kočevja kar trije nagrajenci, in sicer Jože Zore (Mercator Ljubljana-TOZD Trgo- promet Kočevje), Tone Marinč (SGP „Zidar“ Kočevje) in Tone Gašparac (Avto-moto društvo promet Kočevje).

A.A.

Več prostora za otroke

Prej je vrtec „Kekec“ sprejel 60 varovancev, zdaj jih bo pa okoli 100

V Kočevju so minuli četrtek odprli prenovljeni in dozidani vrtec „Kekec“. Ta ureditev je veljala okoli 2.100.000 din. Zmogljivost vrtca se je zdaj povečala od 60 na okoli 100 otrok, starih od dve do šest let. Denar za obnovo in dozidavo tega vrtca je zbirala skupnost

otroškega varstva že od leta 1974.

Vrtec ni le večji, pač pa je dobil še, centralno kurjavo, nove sanitarije, ki jih je tudi več, in kuhinjo. Nova je tudi oprema, vendar kljub otvoritvi še ni prispela vsa. Del opreme, ki so jo naročili pri LIK Kočevje, bodo dobili še ta mesec iz kamniškega „Stola“ pa šele proti koncu leta.

Na otvoritvi je govorila direktorica vzgojnovarstvenega zavoda Zalka Kocjan, razen tega so nastopili otroci s kulturnim programom. Na otvoritve so bili vabljeni starši varovancev in predstavniki družbeno-političnih, delovnih in drugih organiza- cij.

J. P.

MLADI POROČAJO

POMOČ POSOČJU – Tudi mladi- nici in mladinke iz kočevske občine zbirajo sredstva za pomoč prizadetemu Posočju. Pohvaliti je treba predvsem mladince iz osnovne organizacije ZSM Mozelj, ki jih je samo 28, vendar so akcijo resno izvedli, zbirali prispevek tudi pri drugih vašcanih in zbrali 800 din. Prispevke so zbirale tudi ostale organizacije ZSM in nabrale: pri Trgoprometu 500 din, v Dolgi vasi 250 din, Livoldu 220 din, Kočevski reki 500 din in CPS 1100 din.

USPEL SEMINAR – 23. in 24. oktobra je OK ZSM Kočevje v Glazuti organizirala seminar za vod- stvene organe osnovnih organizacij in predsednike komisij ter področ- nih konferenc pri OK ZSM. Seminarja se je udeležilo 41 mladincev in mladinc. Seminar je uspel in upamo, da bodo mladinski funkcionarji zdaj še uspešneje delali.

JURE PODRŽAJ

Gospodarstvu boljše kaže

Gospodarstvo v novomeški občini je zadnje tri mesece za blizu 17 odstotkov nad lansko ravnijo

Statistični podatki o vred- nosti proizvodnje v domači ob- čini za tričetrletno obdobje si- cer niso zavidanja vredni z dose- ženim 5,5-odstotnim napred- kom od istega primerjalnega ob- dobja v letu 1975, vendar pa je očitno, da so bili zadnji trije meseci veliko uspešnejši kot prva polovica leta.

Do konca septembra je zna- šala vrednost industrijske proiz- vodnje v letošnjem letu 3.503.523.000 din, izvoz pa je dal za malo manj kot 51 milijonov USA dolarjev izkupička. Podatki o izvozu pričajo, da so novomeški izvozniki v devetih mesecih letos prodali na tuje za 46,6 odstotkov več blaga kot v tem času lani. K temu uspehu so pripomogli posebno ugodni rezultati zadnjih treh mesecev, ko se je vrednost industrijske proizvodnje povečala za

16,7 odst., izvoz pa za 58,4 odst. v primerjavi z rezul- tati tričetrletja 1975.

Plan in rezultati so si še mar- sikje navzkriž, po drugi strani pa tudi ne gre prezreti, da so nekateri kolektivi uresničili pričakovanja ali pa še več. Po do- seganju plana so pri vrednosti proizvodnje najbolj uspeli v Iskri Bršlin pri Kremenu, v to- varni zdravil Krka, v Opekarini Zalag, v Novolesu, Labodu, In- dustriji obutve itd. Glede na planirani izvoz pa je daleč na- pričakovanjem IMV, sledijo pa mu Labod, Novoles, Iskri v Žu- žemberku in Bršlinu ter tovarna Krka.

Ker v večini večjih delovnih organizacij ugoden tempo poslovnih uspehov še traja, je pričakovati, da bodo do konca leta rezultati bistveno boljši, kot je kazalo ob polletnih bilancah.

Lovska razstava

Do včeraj lovška razstava na sevniškem gradu

Zadnja lovška razstava v sev- niški občini je bila pred deveti- mi leti. Novo razstavo, kjer so- deluje osem lovskih družin iz občine (manjka le Šentjanž) v prostorih sevniške galerije je vzbudila veliko zanimanje med obiskovalci.

V petek se je po ne preveč lepi poti podalo na grad 280 obisko- valcev, v soboto 240, v nedeljo so priložnost izkoristile družine z naj- mlajšimi, da vidijo ta „živalski vrt“ bogastva divjadi, ki jo še premorejo naši gozdovi. Lovci so prvi del raz- stave, katere pokroviteljstvo je pre- vzela posavska lovška zveza, tudi de- jansko namenili „paši za oči“. V čim vernejšem poskusu prikazati življenje v naravnem okolju so raz- stavili nagačene primerke divjadi v petih najbolj pogostih zatočiščih. V drugi grajski sobani je bilo več za strastne lovce same: množica najraz- ličnejših trofej, največ srnjakov in divjih svinj. Med njimi ni manjkalo takih, ki so že osvojile zavidljiva priznanja.

Posebno sobo so namenili športu. Razstavljeni priznanja in pokali potrjujejo, da je med 227 člani vseh osmih družin dosti dobrih strelcev. V preostalem prostoru so namenili pozornost varstvu okolja. Tu so se vključili tudi gozdarji. Razstavili so zanimive slike o krmljenju divjih svinj iz roke; med razstavo so prika- zovali tudi barvne diapozitive. Celj- ski ljubitelji ptic, ki imajo svoje pristaše tudi v Sevnici, so na gradu raz- stavili poleg tega še nad 100 svojih najlepših ptic.

A. Ž.

Stane Dolanc:

Nov sistem dela tudi v športu

V naših športnih organizacijah in društvi skorajda ni idej- nopolitičnega dela z mladino, čeprav veliko število naših mladincev preživi tam svoj prosti čas. Če imamo komunisti in vsi naši socialistično in samoupravno usmerjeni občani sploh kje interes, da vztrajamo pri tem, potem to velja za športne organizacije in organizacije za telesno kulturo.

Pri tem je odgovornost komunistov – športnih delavcev neposredna in velika. To so naši tovariši, stari komunisti in revolucionarji spoznali že davno pred nami. Bojevali so se za vsakega mladince, vidnega športnika, ki ima ugled med mladi- mi in ki bi lahko kot član Komunistične partije izredno pomembno vplival na mnoge mlade ljudi. Danes pa le ma- lokdo ve – o tem se skorajda ne govori in ne piše – da so nekateri naši ugledni mladi športniki, kot so Stekič, Marović, Šurjak in drugi, člani ZK. Uživajo avtoriteto v naši družbi in veliko naklonjenost mladih. Ti mladi ljudje in še drugi, njim podobni, imajo vse kvalitete in možnosti za to, da postanejo dobri športni in družbenopolitični delavci, v športu pa so se že uveljavili. To ni nikakršna demagogija. V naši kadrovski politiki v športu in telesni kulturi moramo preiti k pomlajevanju. V upravnih organizacij in klubov bi morali predvsem delati sami aktivni športniki. Delati pa bi morali organizirano in učinkovito, da bi se izognili posedanju na neskončno dol- gih sejah športnih forumov, kot se je doslej dogajalo.

(Lz intervjuja sekretarja IK predsedstva CK ZKJ „Politiški ekspres“)

Anica Kunar:

Popolnejše zdravstveno varstvo

„Predvsem moramo hitreje razvijati osnovno in preventiv- no zdravstveno dejavnost in v okviru nje zagotoviti boljše in popolnejše zdravstveno varstvo aktivnega prebivalstva. Razvi- jati moramo medicino dela in aktivnosti za ohranjanje zdravega delovnega in življenjskega okolja. Uspešnejše zdrav- stveno varstvo delavcev mora pozitivno delovati na zmanjše- vanje izostankov z dela, omejevanje in preprečevanje nesreč pri delu in izven dela, na zmanjševanje poklicnih boleznih in invalidnosti, kar bo v večji meri kot doslej prispevalo k druž- beni produktivnosti dela.

Boljše in popolnejše zdravstveno varstvo moramo zagoto- viti tudi udeležencem narodnoosvobodilne borbe, saj je to naš skupni dolg do njihovega prispevka v revoluciji in povoj- ni izgradnji. S politično akcijo pa je potrebno hitreje spremljati družbenoekonomske odnose na področju zdravstva.“

(Lz govora članice predsedstva SR Slovenije na otvoritvi novega zdravstvenega doma v Ločni za novomeški občinski praznik)

VOZNIKI!

ZAŠCHITE SVOJE VOZILO PRED KORO- ZIJO - ZUNANJI IN NOTRANJI PREMAZ Z „VALVOLINE TECT- YLOM“ VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHANIČ POD TRŠKO GORO 90, TELEFON 068-22-372 GARANCIJA ZA OPRAVLJENO DELO! TECTYL CENTER

Čemu hitro zmrznjevanje tkiva?

„Končna diagnoza“ je roman, ki se ga mnogi spominjajo zaradi napetosti in usodnosti – V bolnišnici gre za mnogo „končnih diagnoz“, katerih pravilnost bo pomagal zagotav- ljati nov aparat

Prejšnji četrtek smo zvedeli za enega izmed dragocenih medicin- skih aparatov, ki pomeni pravcato revolucijo v zdravljenju poškodb v najglobljem ozadju človekovega očesa. Danes si oglejmo aparat za hitro zmrzovanje tkiva; potreben je zdravnikom za postavitev kon- čne diagnoze. Njegova največja vrednost je v tem, da v 15 do 30 minutah pove to, na kar je treba ob sedanjih klasičnih metodah pri preiskovanju tkiva čakati do 7 dni in včasih celo več.

V novomeški bolnišnici so nas na kirurškem oddelku opozorili v zvezi z nabavo aparata, vrednega 11.000 nemških mark, ki ga kaže tudi foto- grafija ob temle besedilu, zlasti na naslednje:

V medicini obstaja določeno pos- topeka za postavitev diagnoza; kljub vsem preiskavam in z dosejanje tel-

dobno patologijo. Novi aparat omo- goča nujne biopsije (preiskave sveže- ga tkiva) s pomočjo zmrzovanja in barvanja, daje pa tudi možnosti za uporabo posebnih metod preiskav tkiva, zlasti encimske histokemije. Skratka – odlični nov „pomočnik“ zdravnikov, ki pri tem zlasti cenijo hitrost in pravilno točnost podat- kov, ki dajo dokončen odgovor za „končno diagnozo“. Ob nabavi no- vega aparata bi bilo mogoče spriti zaključiti tudi vse obdukcije, kar je še posebej pomembno za delo so- dišč in preiskovalnih organov.

V vrsti dragih medicinskih apar- tov, ki jih želi Rdeči križ v Novem mestu kupiti s pomočjo prostovolj- nih prispevkov naših delovnih orga- nizacij in posameznikov, je torej tu- di aparat za hitro zmrzovanje tkiva. Spomnimo se nanj, ko bo tekla be- seda o novoletnih čestitkah in (vča- ših nepotrebnih) izdatkih, o katerih smo govorili pred 14 dnevi!

T. G.

ZIRO RAČUN

Medobčinski sklad za dra- ge medicinske instrumente pri občinskem odboru RK Novo mesto, Novo mesto, C. komandanta Staneta 30, tele- fon 21-430, ziro račun 52100-678-80144

nologijo dela pa se pri tem ni mogo- če izogniti neljubemu čakanju in dostikrat tudi zamudam, ko gre za postavitev končne diagnoze. Slednja nam pove, kakšen je dejanski bole- zenski proces v človekovem telesu, to pa spet omogoča, da se bo zdrav- niki odločili za najustreznejši način zdravljenja. Uporabil bo potrebna zdravila – od naravnih do kemičnih v obliki zdravil, rentgenskih žarkov in pod. Če je potrebno, se bo odlo- čil tudi za operacijo.

Operacija je torej oblika zdravlje- nja, ki zahteva prav posebno skrbne priprave, v katerih morata sodelo- vati bolnik in zdravnik. Če zdravnik pri preiskavah zasluži, da gre v pa- cientovem telesu za maligni (zlo- česti) proces, se odloči za biopsijo: prav majhen delček človekovega obolelega organa odvzame živemu telesu, da ga poseben strokovnjak (patolog) preišče. Pri dosedanjih

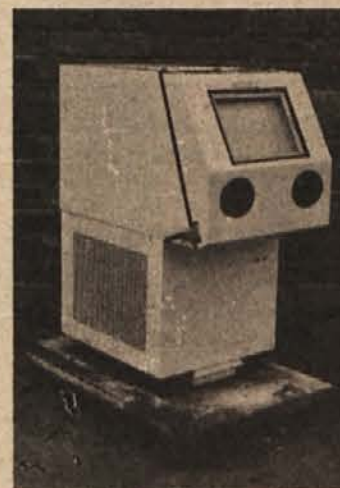
preiskavah zaradi improvizacij ni bi- lo mogoče uporabiti takojšnje diagnoze zmrzlega reza na odvzetem tkivu. Patolog je bil prisiljen delati po klasičnem postopku priprave mi- kroskopskega preparata ob klasičnih metodah barvanja. Na izvid je bilo treba čakati tudi do 7 dni.

Ni treba posebej poudarjati, kaj pomeni za strokovnjaka, če med operacijo ugotovi sumljive spre- membe na odprtem organu človeko- vega telesa. Zdjaj bi rad v najkrajšem času dobil odgovor na vprašanje, ali gre za zločeste ali pa morda le za nenevarne spremembe v tkivu. Novi aparat za hitro zmrzovanje in barva- nje tkiva mu to omogoča: v 15 do 30 minutah dobi natančen odgovor, za kakšne spremembe gre v orga- nizmu, s tem pa je tudi že sklenjeno, kako bo potekala nadaljnja operaci- ja. Da pomeni zlasti pri rakavih obo- lenjih pravočasna in pravilna odstra- nitev bolnega in že načetega tkiva rešitev za pacienta, ni treba znova podčrtavati!

Zato in od tod želja, da bi v po- krajinski bolnišnici šil v korak s so-

ENI NE, DRUGI DA

Po posebnem samoupravnem spo- razumu naj bi delovne organizacije prispevale za financiranje krajevni- skupnosti po 250 dinarjev na zaposlenega. V večini delovnih orga- nizacij na območju trebanjske občine so se tej obveznosti izognili s tem, da v zaključnih računih za to niso rezervirali sredstev. Vrsta delov- nih organizacij izven občine, kjer so zaposleni delavci iz trebanjske občine, je to obveznost poravnala, večinoma ljubljanski kolektivi. Tako je na računu okrog 270.000 dinar- jev.

„Kryostat“ se imenuje aparat za hitro zmrzovanje tkiva: hla- dilne naprave v njem so šved- ske. Je nekoliko dražji od po- dobnih drugih aparatov, zato pa je boljši in trajnejši in prav zato le – cenejši!

DOBER ODKUP – Minuli teden je trebanjska kmetijska zadruga na Veliki Loki pripravila odkup krompirja za tiste, ki imajo vprege. Pridelek je tovornjak vozil v mirensko Kolinsko. Odziv med kmetovalci potrjuje, da je v tem okolišju precej krompirja. (Foto: Železnik)

Z asfaltom proslavili praznik

Mihalovec: 2.405 m asfaltnih cest — Na otvoritvi tudi sovaščan, sekretar IK predsedstva CK ZKS Franc Šetinc

Številni vaščani, prebivalci okoliških vasi in gostje so se v soboto, 30. oktobra, udeležili svečane otvoritve novoasfaltnih vaških cest v vasi Mihalovec. Cesta je velika pridobitev za samo vas, obenem pa je to delo tako razgibalo vaščane, da pomisljajo na nove naloge. Sama otvoritev cestišč sovpada s praznikom brežiške občine, ki ga ta slavi 28. oktobra v spomin na brežiško četo, postreljeno leta 1941. Otvoritve ceste so se med drugimi udeleženci udeležili sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, sekretar medobčinskega sveta ZK za Posavje Mirko Kambič, predsednik skupščine občine Brežice Franc

Skinder, predsednik izvršnega sveta občine Ivan Živič, sekretar ZK občine Miha Haler. Zbranim udeležencem sta spregovorila predsednik KS Dobova Vinko Čančer in sovaščan Franc Šetinc. Gradnja cest je veljala nad 60 milijonov starih dinarjev, prebivalci pa so s samopriskom zbrali 53 milijonov starih dinarjev. Ostali denar pa sta prispevala občinska skupščina in krajevna skupnost Dobova. Ta je dala na voljo tudi ves gradbeni material. Izvajalci del Slovenija ceste Novo mesto — odsek Brežice zaslužijo javno pohvalo zaradi kvalitete in dogovorjenih rokov. Po prevzemu cest je bil za goste in vaščane prireditelj zabavni program.

IVAN UREK

MIR MED NARODI

Člani kluba OZN na OŠ Jurij Dalmatin v Krškem smo počastili 31. obletnico OZN. Proslavo smo povežali s programom, ki so ga izvajali člani kluba. V njem smo se seznanili z nastankom, delom in glavnimi cilji te organizacije, ki se bori za mednarodno sodelovanje, za gospodarski in družbeni razvoj, za miroljubno uporabo atomske energije, za pravično izkoriščanje morij in za zaščito človekovega okolja. Recitatorji so povežali proslavo s pesmimi o vietnamskih vojnah in pokazali njene grozote. Proslavo smo zaključili z željo, da bi vsi ljudje živeli svobodno in v medsebojnem prijateljstvu.

JANJA BENIGAR
OŠ Jurij Dalmatin
Krško

POMAGAL SEM ŽIVALI

Bilo je lepo sončno popoldne, ko sem odšel na dvorišče, da bi z vrstniki igral košarko ali nogomet. Te načrte pa mi je prekrizal majhen vrabček, ki je ležal v grmu ob igrišču.

Ubogoo živalco sem seveda takoj pobral in začel iskati gnezdo, iz katere je vrabček padel. Našel sem ga nekaj korakov naprej. Ko sem gnezdo za silo uredil, sem se oddaljil in opazoval, kaj se bo zgodilo. Takrat pa sem zagledal staro vrabčevko, ki sploh ni opazila, da je bilo prej kaj narobe.

Seveda sem bil zelo vesel, da sem lahko pomagal ubogoo nebojčni živali. Vsem otrokom pa povem, naj živali pustijo vsaj neogroženo živeti, če jim že nečejo pomagati.

MIHA KOŠIR
6.r. OŠ Grm, Novo mesto

RADA IMAM ŽIVALI

Zelo rada imam živali. Pse in mačke z vseh koncev poznam tudi po imenu. Vem za okoli 26 pasem.

V Portorožu imajo pri stari mami psička mešanca. Ime mu je Piki. Nekega dne sem ga peljala na sprehod. Pri prečkanju ceste bi ga kmalu povozil avto, zato sem Pikija okregala. Pogledal me je tako žalostno, da me je takoj minila jeza.

Od kosila in večerje sem mu prišla ostanke in kosti, zato me ima rad. Kadar me ni v Portorožu, mu je zelo dolgčas, ker v okolici ni otrok.

Tudi v Novem mestu imajo moji sorodniki psičko. Ime ji je Miša. Kadarkoli pri kosilu v šoli ostane kaj mesa, ga nesem nji. Tudi moje sošolke prispevajo ostanke. Ker je psička že stara, ji moramo meso narezati na koščke. Vsako popoldne me čaka od ene do druge ure. Tudi če ji nič ne prinesem, maha z repom in na vse načine kaže svoje veselje.

NATAŠA CUJNIK
6.c OŠ Grm, Novo mesto

IZLET V BELO KRAJINO

V posebni osnovni šoli v Novem mestu imamo več krožkov, v katerih učenci pridno delamo. Za nagrado so nas 16. oktobra mladinci iz tovarne „Krka“ peljali na izlet v Belo krajino.

Ceprav je bil dan deževen, je bilo na izletu veselo. Najprej smo obiskali Metliko in si ogledali muzej. Potem smo se odpeljali skozi Črnomelj na Vinico. Obiskali smo rojstno hišo Otona Zupančiča. Po ogledu smo se vrnili v Črnomelj na kosilo. Nato smo se odpeljali na Hrvaško, skozi Karlovac na Petrovo goro. Malo smo se peščili, da smo prišli do partizanske bolnišnice. Obiskali smo grobove padlih. Tako smo zaključili naš izlet in se odpeljali domov.

Učenci se zahvaljujemo mladincem iz „Krke“, da so nam omogočili doživeti toliko lepega.

Učenec 8.b razreda
POŠ Novo mesto

REŠILA SEM PSIČKA

V hudem prometu sem šla v knjigarno kupit svinčnik. Komaj sem prišla čez cesto. Ko sem kupila svinčnik, sem se vrnila domov.

Na križišču sem zagledala psa. Ubogo revčec se je komaj izmikal avtomobilom. Ves je bil že zbehan. Ko ga je zakril neki avtomobil, sem se mislila, da ga je povozil. A prikažal se je, ves prašen, na cesti.

Toda že mu je grozila nova nevarnost pod kolemi s peskom naloženega tovornjaka. „Lahko ga povozim“, sem pomislila in se v istem hipu odločila. Hitro sem zavpila prvo pasje ime, ki mi je prišlo na misel. A ni bilo pravo: pes se še obrnil ni.

„Fifi!“ zavpim. Takrat pa se domislil: „Piki!“ Ko psa pokličem po tem imenu, obstane. Tisti hip drvi proti njemu avtomobil. Hitro stopim na prehod za pešce, da se vozilo mora ustaviti. Piki priteče k meni. Bil je sosedov pes; komaj sem ga spoznala, ker je bil tako zaprašen. Skupaj sva se vrnila domov. Vesel mi je skakal pod noge.

HELENA JANŽEKOVIC
6.c OŠ Grm, Novo mesto

ODKRILI PLOŠČO PADLIM — Aktiv Zveze socialistične mladine Prapreče pri Novem mestu je pripravil pred mladinskim domom komemoracijo, ki so se je razen članov ZSMS udeležili tudi ostali vaščani. Sekcija za kulturo je pripravila bogat program, po njem pa so odkrili ploščo devetim vaščanom.

Motena komemoracija

Zakaj tako ravnanje, suhorski duhovnik?

Globoko me je presunil dogodek, ki sem mu bil priča v nedeljo pred dnevom mrtvih. Ženo sva se ob 9.30 udeležila komemoracije ob spominski plošči v vklepanih imeni padlih borcev s tega območja. Prisotni smo se zatopili v misli ter si skušali vsaj predstavljati usodo vseh, ki jim ni bilo dano, da bi ućakali svobodo. Zatopljeni v premišljevanje in ob poslušanju programa malčkov suhorske šole in KO ZSB smo preslišali hrup s prometne ceste, ki teče neposredno ob plošči, vzdani na pročelju šole okrog 70-im padlim junakom.

Nenadoma zaslišim hupo avtomobila. Zdrznem se in vidim, da si fičko izsiljuje pot do cerkve. Program je bil prekinjen. Fičko je prišel do delegacije z vencu in zastavo in čakal, da se mu umaknejo. Delno so se ljudje razmaknili in takrat, kot pravimo, „plin do deske“, da so bili primorani še ostali umakniti se, da je lahko suhorski župnik prišel po najkrajši poti do cerkve. (Ta pot pa ni edina!)

Zame je bilo s tem komemoracije konec, ne glede na to, da so malčki nadaljevali program. O omenjenem dejanju še sedaj premišlujem. Porajajo se mi taka vprašanja: Iz katere generacije izhaja suhorski župnik, da ne ve, kaj je spoštovanje do žrtev minule vojne? Kako naj mlademu rodu vcepljamo čut spoštovanja do žrtev vojne, če pa pri starejših tega ne vidimo?

Je to prav?

MARIJAN PAVLIHA
Domžale
Vegova 5

Namesto počitka v — Posočje

Člani LD Veliki Gaber pomagali vaščanom v Sužitu

Člani lovske družine iz Velikega Gabra pri Trebnjem so se na združenem sestanku odločili, da se udele-

OB DNEVU MRTVIH

Že teden dni pred dnevom mrtvih so hodili ljudje na pokopališče v Kužlju urejat grobove svojcev. Celotno iz daljne Ljubljane in Reke so prišli. V nedeljo in ponedeljek pa jih je bilo polno pokopališče. Prišli so od vsepovsod. Tudi grobova v borbi padlih dveh partizanov sta bila lepo urejena, polna cvetja in sveč. Tukaj počiva partizan Anton Maver, doma nekje od Trebnjega in Marija Glad, iz Glad Loke, ki je padla kot partizanka v borbi nekje okrog Loškega potoka, po vojni pa so jo prekopali in prepeljali na domače pokopališče. Spominjali smo se tudi vseh, za katere ne vemo, kje počivajo in tistih, ki jih krije tuja zemlja, ker so izgubili življenje v taboriščih.

JOŽE KRIŽ
KUŽELJ

TRETJIČ MED ZAMEJCI

Kakor vsako leto, tako so ribniški upokojenci tudi letos pred kratkim obiskali Slovence v Dolini pri Trstu. Ceprav jih ob obisku nismo obvestili, so nas kmalu opazili ter nas prisrčno sprejeli, nas pozdravili in z nami res tovariško ter prijateljsko preživeli skromni dve uri v pesmi in besedi. Kar prekratko je bil odmerjen čas, saj so Ribničani tudi tam znani po svoji veselosti in šegavosti, dolinski Slovenci pa so zelo prijazni. Obiskali smo tudi spominski park ter se poklonili spominu tistih, ki so darovali življenje za lepšo bodočnost. Za drugo leto načrtujemo celodnevni obisk Doline.

V. P.

žijo akcije za pomoč prizadetim prebivalcem Posočja.

Tako so se konec minulega meseca (23. oktobra) odpravili na Tolminsko. Iz Velikega Gabra je proti vasi Sužit pri Kobaridu krenilo z avtobusom in dvema težkima tovornjakoma ter nakladalcema 32 od 33 članov lovske družine, v malem konvoju pomoči pa so bili tudi nekateri svoji lovceve, predvsem žene, ki so skrbele za prehrano.

V prijazni, a dokaj poškodovani vasi so se Dolenjci takoj lotili dela. Ekipa zidarjev je sezidala objekt do prve plošče, tesarji so odkrili poškodovano streho, pripravili novo kritino in streho prekrili, mizarji so postavili barako za začasno prebivanje, obenem pa so pomagali pri vselitvi. Medtem ko sta tovornjaka dva dni privvažala gradbeni material, so ostali pripravili vse potrebno za betoniranje temeljev treh hiš in izkopali kanal za vodovod.

Dolenjci in Dolenjke so se v dvo-dnevni akciji izkazali s strokovnim

delom, skupaj z vaščani pa so v soboto zvečer pripravili tudi družabno srečanje, na katerem so okrepili prijateljstvo, ki se je rodilo ob prostovoljni pomoči dolenjskih lovcev.

S. M.

MOKRONOG NOSI ZASTAVO

V akciji zbiranja pomoči za Posočje po krajevnih skupnostih so se najbolje izkazali Mokronožani: zbrali so 10.950 dinarjev. Na območju KS Šentrupert so zbrali 9.006 dinarja, na Mirni 7.397, v Velikem Gabru 6.558, Dobriču 4.730, Veliki Loki 4.690, Dolnji Nemški vasi 4.030, Čatežu 2.762, Selih—Šumberku 2.598, Stefanu 2.330, Svetinjah 2.265, Račjem Selu 1.940, Knežji vasi 1.358, na Trebelnem 1.090, v Šentlovcu 580 in Trebnjem — nič. V tej krajevni skupnosti akcije po poročilu občinske konference SZDL z dne 26. oktobra sploh niso izvedli, kljub večkratnim opozorilom.

PRESODITE SAMI! — Zadnje mesece je v brežiški občini videti vse več ograj z imitacijo brezovih vej v betonu, kjer se „les“ prepleta v nelogično, fantazijsko varianto naravne igre. Ograja togo in težko razmejuje prostor, iz njega izstopa ter daje pomembnost sama sebi. To pa ni funkcija ograje, še posebej ne na našem območju, kjer pokrajina prehaja iz hribočka v hriboček, iz doline v dolino. Prav betonske ograje prekinjajo to lepoto in skladnost. Ograjo take vrste vidite na sliki in ni drugega kot kič, zato se sklicujem na estetski čut občanov, ko opozarjam, naj jih ne kupujejo, upravnim organom pa svetujem, da dobro premislijo, preden bodo dali dovoljenja izvajalcem. (B. Ogorevc)

Medvedi nas strašijo

Nekaj resničnih zgodb iz Kužlja in okolice

Ljudje pravijo in v knjigah piše, da medvedje prespijo zimo. Vendar to ne drži popolnoma. Minulo zimo smo večkrat videli v snegu medvedje sledi tudi decembra in januarja. Pred dvema letoma je pri nas sredi januarja po pol metra visokem snegu hlačal medved po poti, in to kar mi mo lovčeve hiše, ter naprej proti Lazam. Rekel sem lovcu Jožetu Gladu iz Ograje, naj ga ustrelji. Odgovoril mi je, da je medved zaščiten in da ga ne sme. Tako so torej ti kosmati nasilneži in strahovalci ljudi dobro zaščiteni.

Pred dobrim mesecem dni je bil Lovro Abramovič iz hrvaškega Kužlja dober kilometer od doma v gozdu. Ko si je ogledoval smreko, če bi bila dobra za posek, je zaslišal godrnjanje in lomljenje vej. Pogledal je malo bolj okrog in videl, da se mu približuje medved. Seveda je zbežal, medved pa ga je lovil kakih 200 m daleč. Abramovič je komaj ušel in ves prestrašen pribežal domov.

Zvonko Rački je šel s puško in psom na isto mesto. Šenkrat je začel pes lajati. Ko je lovec pogledal, kaj počne pes kakih 50 m daleč, je videl, da laja na neki stor. Nato se je ta „stor“ premaknil, se vzdignil na zadnje noge in šel proti psu in lovcu.

Pes in lovec sta jo prav urno ubrala proti domu in tako odnesla celo kožo.

V začetku oktobra sem šel jaz okoli 8. ure zjutraj v kilometer oddaljeni Kuželj. Kakih 60 m od doma sem izza ovinka opazil medveda, ki je tik glavne poti pod jablano pridno pobiral jabolka. Ustavil sem se in zakričal proti njemu. Čez čas je odhlačal v grmovje, jaz pa sem nato s strahom nadaljeval pot. Tod pogosto vozijo osebni avtomobili in hodijo ljudje, pa se kosmatinec prav nič ne boji.

Pred dvema tednoma sem še z nekom pomagal lovcu Jožetu Gladu tresti in pobirati jabolka v vrtovih Starih Lazov, ki so sredi hoste. Presenečeni smo bili, ko smo videli do vrha opraskane jablane. Opraskal jih je seveda medved. Takrat ga nismo videli, verjetno pa nas je od daleč opazoval, kako pobiramo „njegova jabolka“.

Ali nas bodo še dolgo strahovali ti kosmati hudodelci? Kdo pa je nas zaščitil pred medvedom celo na glavnih poteh, kaj šele v gozdu? Ne verjetno je, koliko pri nas napravi škode samo divjad. Ali se potem kmetu splača oranje in sejanje?

JOŽE KRIŽ
KUŽELJ

LOVCI ZA POSOČJE — Člani lovske družine iz Velikega Gabra so se 23. in 24. oktobra udeležili akcije pri obnovi prizadetega Posočja.

Namesto počitka v — Posočje

Člani LD Veliki Gaber pomagali vaščanom v Sužitu

Člani lovske družine iz Velikega Gabra pri Trebnjem so se na združenem sestanku odločili, da se udele-

OB DNEVU MRTVIH

Že teden dni pred dnevom mrtvih so hodili ljudje na pokopališče v Kužlju urejat grobove svojcev. Celotno iz daljne Ljubljane in Reke so prišli. V nedeljo in ponedeljek pa jih je bilo polno pokopališče. Prišli so od vsepovsod. Tudi grobova v borbi padlih dveh partizanov sta bila lepo urejena, polna cvetja in sveč. Tukaj počiva partizan Anton Maver, doma nekje od Trebnjega in Marija Glad, iz Glad Loke, ki je padla kot partizanka v borbi nekje okrog Loškega potoka, po vojni pa so jo prekopali in prepeljali na domače pokopališče. Spominjali smo se tudi vseh, za katere ne vemo, kje počivajo in tistih, ki jih krije tuja zemlja, ker so izgubili življenje v taboriščih.

JOŽE KRIŽ
KUŽELJ

TRETJIČ MED ZAMEJCI

Kakor vsako leto, tako so ribniški upokojenci tudi letos pred kratkim obiskali Slovence v Dolini pri Trstu. Ceprav jih ob obisku nismo obvestili, so nas kmalu opazili ter nas prisrčno sprejeli, nas pozdravili in z nami res tovariško ter prijateljsko preživeli skromni dve uri v pesmi in besedi. Kar prekratko je bil odmerjen čas, saj so Ribničani tudi tam znani po svoji veselosti in šegavosti, dolinski Slovenci pa so zelo prijazni. Obiskali smo tudi spominski park ter se poklonili spominu tistih, ki so darovali življenje za lepšo bodočnost. Za drugo leto načrtujemo celodnevni obisk Doline.

V. P.

žijo akcije za pomoč prizadetim prebivalcem Posočja.

Tako so se konec minulega meseca (23. oktobra) odpravili na Tolminsko. Iz Velikega Gabra je proti vasi Sužit pri Kobaridu krenilo z avtobusom in dvema težkima tovornjakoma ter nakladalcema 32 od 33 članov lovske družine, v malem konvoju pomoči pa so bili tudi nekateri svoji lovceve, predvsem žene, ki so skrbele za prehrano.

V prijazni, a dokaj poškodovani vasi so se Dolenjci takoj lotili dela. Ekipa zidarjev je sezidala objekt do prve plošče, tesarji so odkrili poškodovano streho, pripravili novo kritino in streho prekrili, mizarji so postavili barako za začasno prebivanje, obenem pa so pomagali pri vselitvi. Medtem ko sta tovornjaka dva dni privvažala gradbeni material, so ostali pripravili vse potrebno za betoniranje temeljev treh hiš in izkopali kanal za vodovod.

Dolenjci in Dolenjke so se v dvo-dnevni akciji izkazali s strokovnim

delom, skupaj z vaščani pa so v soboto zvečer pripravili tudi družabno srečanje, na katerem so okrepili prijateljstvo, ki se je rodilo ob prostovoljni pomoči dolenjskih lovcev.

S. M.

MOKRONOG NOSI ZASTAVO

V akciji zbiranja pomoči za Posočje po krajevnih skupnostih so se najbolje izkazali Mokronožani: zbrali so 10.950 dinarjev. Na območju KS Šentrupert so zbrali 9.006 dinarja, na Mirni 7.397, v Velikem Gabru 6.558, Dobriču 4.730, Veliki Loki 4.690, Dolnji Nemški vasi 4.030, Čatežu 2.762, Selih—Šumberku 2.598, Stefanu 2.330, Svetinjah 2.265, Račjem Selu 1.940, Knežji vasi 1.358, na Trebelnem 1.090, v Šentlovcu 580 in Trebnjem — nič. V tej krajevni skupnosti akcije po poročilu občinske konference SZDL z dne 26. oktobra sploh niso izvedli, kljub večkratnim opozorilom.

JUGOSLAVIJA JUGOSLAVIJA

Filatelistični kotiček

IZDAJA TRADICIONALNE SERIJE

Že vpeljana vsakoletna serija znakov Jugoslovanske umetnosti skozi stoletja bo izšla letos 27. novembra. V tej seriji bo 6 znakov in razmeroma veliki obliki in v skupni vrednosti 22,50 din. Na 4 ležečih in 2 pokončnih znakah bodo posneti slik znanih jugoslovanskih umetnikov: „Boj Črnogorcev“, „Nikola Šubić-Zrinski pri Sigetu“, „Hercegovski begunci“, „Ustoličenje slovenskega vojvode na Gosposvetskem polju“ idr.

Na dan izdaje bodo izšli tudi ovitki (FDC) prvega dne. Zbiralci si bodo s to izdajo svojo zbirko lahko izdatno popestrili.

ANDREJ ARKO

SPET IZŠOLALI PLANINCE

Konec tedna so bile na Lisci zadnje preizkušnje 24 najmlajših planincev, ki so letos obiskovali planinsko šolo. Pouku so sledili kar v 13 predmetih, poleti so bili tudi v planinskem taboru. V nedeljo so preizkušili še znanje orientacije, pred tem pa so izpolnjevali obsežne testne pole. Vsi so izpolnili pogoje za značke. V šoli so bili mladi planinci iz Brestanice, Senovega in Sevnice. Na posebnem tekmovanju v planinski orientaciji v počastitev praznika občine Sevnica je nastopilo sedem ekip. Med pionirji so bili najboljši Brestaničani, članski prehodni pokal pa so osvojili Sevnčani.

ZA POTRESNO OBMOČJE

Na osebno željo bivšega direktorja Lekarne Metlika mr.ph. Gojka JUGA se je kolektiv ob njegovi upokojitvi poslovljal samo z darilom. Denar, namenjen za poslovilno večerjo v znesku din 2.000,00 pa smo nakazali za potresno območje v Posočju.

OPREME SE NI

Brežiški zdravstveni dom sprejema bolnike še v starih prostorih, ker nova stavba še ni opremljena. S posojilom 1.300.000 din bodo nakupili najnujnejše, kajti celoten predračun za nabavo opreme je 2.300.000 din. Nekatero službo bodo zaradi tega še nekaj časa delale v nenamenskih prostorih. Zato želijo čimprej dograditi drugo fazo, s katero bodo pridobili še dispanzer za medicino dela, prostore za dežurstvo, nevroshiatrični dispanzer, upravne prostore, ambulantno za zdravniške komisije, protituberkulozni dispanzer in prostore za fizioterapijo.

Protest ob spomeniku

Na dan vseh mrtvih je bila na pobudo krajevne organizacije ZB NOV Draga pri spomeniku žalna komemoracija v spomin na žrtve pretekle vojne. Komemoracija je izvenela kot množičen protest zoper preštevovanje koroških Slovencev in proti najnovejšemu zločinu — razstrelitvi partizanskega spomenika pri Pliberku blizu jugoslovanske meje. Avstrijski nacisti so s tem jasno pokazali, da niti mrtvim borcem ne dajo miru, čeprav so se borili — ne le za lastno svobodo, ampak tudi za svobodo in neodvisnost Avstrije ter pri tem darovali največ, kar je mogoče, lastno življenje.

SPOMENIK AVSTRIJSKIMA BORCEMA — Na Smuku pri Kočevju stoji spomenik avstrijskima borcema in komunistoma, ki sta tu darovala življenje za svobodo svoje in naše domovine. Ob našem prihodu so domačini spomenik padlima Avstrijcema čistili, kasneje pa še okrasili s cvetjem in pržilgi svečke. (Foto: Primc)

Razumljivo je: če ne dajo miru in dolžnega spoštovanja mrtvim, ga bodo dali še manj živim. Koroški Slovenci se ne bodo uklonili heimatdinstovskim in drugim zahtevam. Bojkotirali bodo preštevovanje, kar je prav. 7. člen državne pogodbe zagotavlja namreč našim bratom in sestram onstran Karavank vse pravice narodne manjšine, brez vsakega preštevovanja. Sicer pa Avstrija dobro ve, kako se je borila za pravice svojih Tirolovcv in Italiji in jih tudi dobila. Prav take pravice bi morala brez preštevovanja priznati tudi koroškim Slovincem. Ali pa bi morda avstrijski nacisti le radi ugotovili, koliko Slovencev je še ostalo po dolgoletni raznarodovalni politiki? V skrajnem primeru bo treba kršenje državne pogodbe internacionalizirati.

Avstrija je sicer razpisala 30.000 šilingov nagrad za tistega, ki bi pomagal odkriti storilce gnusnega zločina. Vendar smatramo, da je to le bolj pesek v oči avstrijski demokraciji javnosti, kot pa resen namen odkriti krivce in jih strogo kaznovati. Rajši je priporočila, naj ne postavlja spomenikov ne ena ne druga stran, češ „potem bo mir, ko ne bo kaj razstreljavati“.

Komemoracije se je udeležilo izredno veliko število krajanov pa tudi drugih borcev in mladine od blizu in daleč.

FRANCE KALIC

OBVESTILO

Obveščamo člane ZB, da regijski dispanzer za člane ZB NOV deluje vsak dan od 7. ure do 13. in vsak četrtek tudi popoldne. Ordinacijski dispanzer je v prtiličju Zdravstvenega doma v Novem mestu.

„Krim“ v začaranem krogu?

Iz različnih, deloma si nasprotujočih izjav si je težko ustvariti objektivno podobo stanja v obratu Krima v Sodražici — Rečemo lahko samo, da veje dobra volja z vseh strani, toda: ali je to dovolj?

Škandal (to besedo lahko zapišemo brez vsakršnih pridržkov), ki je že pred več kot mesecem izbruhnil v sodražkem obratu Krima, dobiva vse večje razsežnosti. Znano je, da gre za številne obtožbe, ki so letele na skoraj popolnoma nesamoupravne odnose v obratu, na neplačevanje dopustov in prostih dni delavkam in nenazadnje na premajhne osebne dohodke. Takšno stanje je bilo vzrok za nič koliko sestankov z matično organizacijo v Ljubljani, ribniškimi sindikalnim svetom, predstavnik občine in seveda delavkami. V uvod le toliko. Morda še to, da so bili rezultati sestankov pičli in da tudi v bližnji prihodnosti ne gre pričakovati večjih „čudežev“.

NAJPREJ DIREKTOR . . .

Franc Čampa, ki vodi obrat „Krima“ v Sodražici, je začel takole: „Obtožbe, ki jih slišimo v zadnjem času, so v veliki meri neupravičene. S takšnimi ali pa še hujšimi težavami pri delu se srečujejo številna tekstilna podjetja širom po Sloveniji (Vezenina na Bledu). Tekstilci smo pač že lep čas v nenehnih stiskah. O tem, da našim delavcem ne bi plačevali dopustov in prostih dni, ni govora. Drži pa dejstvo, da delavke tega denarja še niso vidеле, ker smo se domenili, da jim ga izplačamo ob koncu leta (!). Vedeti morate, da je naše delo v veliki meri odvisno od potreb tržišča in da ob taki odvisnosti nastajajo tudi zastoji pri delu. V takšnih primerih gredo delavke domov, seveda s primernim zagotovljenim nadomestilom (polovična plača). Kot direktor obrata se pri vseh naših podružnicah zanimam za tamkajšnje stanje in povem vam lahko, da tudi tam ni dosti bolje.“

Franc Čampa

Nekaj pa moram priznati. Delavke niso bile zadostno seznanjene z osnutkom novega zakona o združenem delu. Sicer pa, kaj bi jih s tem seznanjali, ko pa za to ne kažejo nobenega zanimanja. Vseeno smo jim sedaj razdelili pravilnike, ki izhajajo iz zakona o združenem delu. Tudi to drži, da do sedaj ni bilo pogostih zborov delovnih ljudi, na katerih bi delavke seznanjali s položajem v podjetju. Pa tudi same niso kazale kaj dosti zanimanja za to. Nadalje moram povedati, da dela našega sindikata, pa tudi delavske kon-

trole sploh ni bilo čutiti, vendar sem sedaj njihovo dejavnost „prebudil“.

In še nekaj bi rad povedal. Vse preveč smo bili do sedaj odrezani od matične organizacije. Nismo vedeli, kaj in koliko smo ustvarili, ali naše poslovanje prinaša dobiček ali izgubo. No, sedaj smo se z matično organizacijo v Ljubljani dogovorili, da bodo za vsak obrat posebej izdelovali izračune, na podlagi katerih bo moč oceniti uspešnost našega poslovanja. Pa tudi povezava med našim sindikatom in občino je bila sila trhla. Vseeno pa menim, da bomo te pomanjkljivosti hitro odpravili in naše poslovanje spravili na normalen tir.“

Ob vsem tem še zapišimo, da smo pri pregledu obračunskih list za meseca avgust in september videli nekoliko višje osebne prejemke, kot smo to slišali od „obtožencev“ (poprečno okoli 2.100 din. op.p.). Toda kot bomo videli kasneje, ima tudi ta podatek še drugo plat.

. . . NATO DELAVKE . . .

Predsednica sindikata Kristina Novak, mati treh otrok, nam je povedala: „Poučene smo bi-

Kristina Novak

le, da za naše delo ob sobotah dobimo nadomestilo v prostih dneh, ki pa ne bodo plačani. Tudi sicer smo delavke mnenja, da so naše plače prenizke, zraven tega pa še norme previsoke. Upoštevati je treba, da delamo same „drobne“ stvari, s katerimi ni moč doseči norme kot pri serijski izdelavi. Nekaj krivde pa je tudi na nas samih. V veliki večini smo vse zaposlene gospodinje in po končanem delu hitimo domov, za sestanke pa nam ostane kaj malo časa. Pa tudi sicer kaj malo razumemo, kaj se govori na le-teh. Veliko je učenih besed in strokovnega govorenja, ki pa nam ne gre v uho.“

. . . IN ŠE OBČINSKI SINDIKALNI SVET

Naš namen prikazati dejansko stanje v organizaciji bo verjetno šele v zaključku zapisa dobil pravo podobo. Karel Oražem, sekretar občinskega sindikalnega sveta v Ribnici, je tako ocenil stanje v tem obratu: „Povem lahko, da smo s stanjem v tem kolektivu dobro seznanjeni. Naj v kratkem navedem, kje so sporne pomanjkljivosti, ki povzročajo hudo kri. Osebni dohodki delavk so pri pregledu plačilnih list, natančneje za mesec maj, dali podatek, da so le-ti od 1.100 pa do 1.500 din. V kasnejših mesecih so tem dohodkom prileteli še regrese za dopust, tako da so osebni prejemki dajali nekoliko boljši videz (od tod tudi naši podatki pri pregledu plačilnih list za meseca avgust in september). Tako smo se na sestanku z vodstvom kolektiva dogovorili, da delavkam zvišajo prejemke vsaj do minimuma 2.040 din.“

St. 46 (1425) - 11. novembra 1976

Karel Oražem

Nadalje šepa organiziranost kolektiva. Imajo le dva delegata v centralnem delavskem svetu v Ljubljani in 2 delegata v delavskem svetu tozda Sport. Njihova dejavnost pa je pičla. Na vseh sestankih, ki smo jih do sedaj imeli, je bila izrečena zahteva po čimprejšnjem organiziranju samoupravljanja, ki se naj opre na zadovoljivo bazo, in po hitri ureditvi nagrajevalnega sistema.“

Napisane vrstice so s treh strani skušale osvetliti vzroke, ki so privedli do takšnega stanja v obratu Krima v Sodražici. Ne vemo, ali so svoj namen tudi dosegle, toda povsem nehoti se nam vsiljuje naslednja misel: navedene izjave so si v nekaterih točkah nasprotne in vse kaže na to, da nekje še vedno obstaja želja skušati zavesti javnost, v prvi vrsti pa delavke obrata.

BOJAN BUDJA

Delovna skupnost VETERINARSKE POSTAJE Trebnje

Objavlja delovno mesto

DIREKTORJA

Pogoji: diplomirani veterinar s strokovnim izpitom, 10 let prakse in moralno-politična neoporečnost. Prijave sprejema Veterinarska postaja Trebnje. Rok prijav 15 dni po objavi.

PRIMER RIBJE IKRE

Varstvo okolja je ali pa bi moralo biti vsakdanja tema pogovorov. Danes je govor o človekovi dejavnosti, ki je na videz v navzkrižju z varstvom okolja, to je športni ribolov. Novomeška ribiška družina šteje danes že blizu 1000 članov. Vsak od njih lahko ulovi na leto šestdesetkrat po štiri ribe, kar da 240 rib ali na vse člane skupaj 240.000 rib. Če računamo, da tehtajo štiri merske ribe povprečno kilogram ali pa nekaj več, potem lahko novomeški ribiči teoretično na leto nalovijo v Krki in pritokih 60 ton rib. Seveda ni tako, riba ne prijemlje vsak dan, ribiči ne izrabijo vseh ribolovnih dni. Najbolj važno pa je, da ribiči izlovljeno ribjo kvoto nadomestijo. Kdo je torej kriv, da v Krki ni več toliko rib kot v časih dedov in pradedov?

Pravzaprav niti ne gre za ribe ali njihov odlov. Riba je samo primer v verigi splošnega izumiranja živalskih vrst, ki ga je povzročil človek. Majhen, vendar zgovoren. Posebej še zato, ker se krivda da ugotoviti.

DEMAGOGIJA V IMENU KRUKA

Skupščini občine Novo mesto bi bilo treba postaviti javno vprašanje, ki bi imelo naslednje izhodišče. Res je, da ribiči vsako leto odlove del ribjega fonda. Ta del nadomestijo z vlaganjem. Dokazati se da, da ribam ne škodujejo ribiči, ampak tovarne odpadke, od komunalnih naprav do pravih tovarov. Res je, da ima ribiška družina Novo mesto z nekaterimi gospodarskimi organizacijami pogodbe o letni odškodnini zaradi odplak. Javno mnenje je, da bi morala biti ribiška družina s temi „odpravninami“ zadovoljna, resnica pa je, da bi imela družina, njeni člani in najbrž tudi vsak dobronamerni občan veliko raje, da odškodnina sploh ne bi bilo. Neumna in kratkovidna je namreč trditev: „Res je, da pomorimo na leto toliko in toliko rib, vendar jih tudi plačamo.“ Vsem takim v brk je treba povedati, da je lahko ribič, ki ulovi eno samo ribo več, kot je dovoljeno, izključen iz ribiških vrst. Nekateri, ki se jim je to že pripetilo — med njimi so tudi možje, ki na tako imenovani „družbeni lestvici nekaj pomenijo“ — bi z veseljem dali pol milijona, da bi bil greh zbrisán. Zbrisati pa ga ni mogoče. Neke etika in morala morata biti, sicer ne moremo več verjeti v sistem, ki ga gradimo. Zakaj je potemtakem še vedno možno, da tisto, kar velja za posameznike, ne velja za gospodarsko organizacijo, ki onečaja vode?

Zakon je jasen, čistilne naprave bi morale biti. Ker jih ni, odpravijo javnost (ribiči pri tem

niti niso važni) z izjavo, da plačajo. Vmes je seveda tudi obilo demagogije, ki se je skorajda ne da izpodbiti. Na primer: „Kaj boste govorili, Krka ni in ne bo postala Sava!“ Mi dajemo kruh tisočerim ljudem, nekaj rib več ali manj je ob tem popolnoma brez pomena!“ Vse to je res. Vendar bodo tudi časi, za njih pravzaprav delamo, ko bo dober zaslužek razumljiv sam po sebi, reke pa bodo industrijski kanali. Takrat se bomo morali stvari lotiti znova, tako kot Angleži s Temzo. Angleži so ekscentriki, stara, dobra celina bi morala biti bolj modra. Tako nekako bi se moralo glasiti javno vprašanje skupščini občine Novo mesto. Morebiti bi imeli delegati čas tudi za na videz tako drobne stvari.

RIBA LAHKO TUDI BRUHA

Če se zdaj spet povrnemo k ribi, ki je v pisanju samo primer, je treba povedati, da pritekajo z odpadki v naše vode in potoke (citiramo mnenje republiškega Zavoda za ribištvo) cianidi, kisline in lugi, od težkih kovin krom, kadmij, svinec, železo, baker, cink, nikelj in živo srebro, nadalje olja, mazut in bencini; prosti klor, ki je v belilih, arzen, amoniak in vse organske snovi, ki v vodi razpadajo in porabljajo prosti kisik; herbicidi in insekticidi, ki jih uporabljamo predvsem v kmetijstvu; detergenti, sulfidne lužine in fenoli. Najbrž niste še nikoli slišali, da lahko riba tudi bruha. Vendar je res: ko jo zastrupijo, je ena od reakcij tudi to dejanje, ki ga prisojamo samo človeku.

Vzemimo primer, da je voda preveč kisla. Ne pretirano kisla, to bi povzročilo hiter pogin. Kadar delujejo manj koncentrirane kisle vode na škрге dalj časa, se nabirajo na ribjih škrgah nitaste sivkaste obloge, epitel se napihne in razpade. Podobno so nevarne tudi alkalne vode. Koža in škрге ne opravljajo več svojega dela, riba ali njene ikre poginejo, predvsem pa poginejo ikre. Po Krki pod Novotoksom so lani plavala trupla treh več kot desetkilogramskih sulcev. Niso bili ranjeni, uničil jih je, kralje evropskih rek, neugotovljen strup. Kako naj potem preživi drobna ikra?

Že po naravi stvari je dano, da se v najboljših naravnih pogojih izvali od 800 postrvjih iker le 750 „kosov“ zaroda. Od tega ostane ob koncu leta 20 postrvičk. Drugi rojstni dan doživi 10 postrvi, tretjega 5, četrtega pa samo še dve. Zadnja dvojica je lahko tudi „očka in mamica“. Pri nekaterih drugih vrstah rib je odstotek preživelosti še manjši, pri nekaterih pa seveda večji. Postrvi smo omeni-

li samo zaradi tega, ker na splošno velja, da je riba rib.

In kljub temu da zrasteta od 800 postrvjih iker le dve polnokrvni postrvi, je bilo v naravi vedno ravnotežje. Odplake pa store, da tam, kjer se je ta čudež rojstva dogajal tisočletja, rojstva sploh več ni.

Kaj torej storiti? Nič, samo spoštovati zakone! Enkrat bi morali že nehati prisegati na parolo, da so „zakoni zato, da jih kršimo“.

MORILCI ŽIVLJENJA OHRANJAJO ŽIVLJENJE

Res je, da je namen ribiča ujeti ribo, prav tako kot je namen generala, zmagati v bitki. Med ribiči so ljudje vsake vrste: od tistih, ki brez ribe nočejo domov, do miroljubnih opazovalcev plovčkov. Eno pa je jasno: vsem je do tega, da je v reki Krki čim več rib. Za slednje tudi nekaj store. Vsako leto vloži ribiška družina Novo mesto v Krko s pritoki, če ostanejo pri plemenitih ribah, 15.000 potočnic, 550.000 šarenk, 15.000 sulcev. Številke so na videz neznanske, vendar se morate spomniti odstotka umrljivosti, ki mu bistveno pomagajo odpadke. Eno pa drži: ribiči so tisti, ki drže v Krki vsaj ribje ravnotežje, isti stalež.

„Ubijalci“ življenja ohranjajo življenje. Skorajda paradoks. Vse to pisanje nima namena izzveneti v slavospev ribičev ali ribiške družine Novo mesto, gre enostavno za to, da naphijena človeška rasa ne bi smela uničiti vsega okoli sebe, sicer ji preti, da bo napravila Apokalipso.

Porajeni indijanski poglavar je pred več kot enim stoletjem dejal: „Vi, belci, ste kot škarje. Vse, kar pride vmes, je uničeno, rezili pa ostaneta enako ostri.“ Poglavarja so seveda usmrtili, bojim pa se, da njegova trditev, trditev otroka narave, ne velja več. Rezili škarji (tako imenovane civilizacije) kmalu ne bosta imeli več časa uničiti. Se bosta ali pa sta se že spopadli med seboj?

MARJAN BAUER

K SLIKAMA OB NASLOVU

Novomeški ribiči vzgajajo v ribogojnici v Luknji poleg sulčkov predvsem postrv „šarenko“. Kapljica njihovega truda po enem letu je vidna na spodnjem posnetku: postrvi so v 365 dnevih zrastle iz drobnih iker do tudi 12 cm velikih ribic. Zgornja slika pa nam potrjuje, da so v Krki in njenih pritokih še vedno velike ribe. Na tehtnici je potočna postrv. Kazalec priča, da tehtja 1,30 kilograma. To je pri tej vrsti ribe toliko, kot da bi sulec tehtal 25 kilogramov. Povedati je še treba, da je potočnica-velikanka po tehtanju spet svobodno zaplavala v Krko.

Delavke obrata Krim iz Sodražice med delom.

Kritika v grafiki in risbi

V Dolenjski galeriji bo do 20. novembra odprta razstava „Socialnokritična umetnost“

V Dolenjski galeriji je odprta še ena razstava, ki je nastala kot plod sodelovanja Dolenjskega muzeja iz Novega mesta in Muzeja ljudske revolucije iz Ljubljane. To je razstava predvojnih grafik in risb štiriindvajsetih slovenskih umetnikov v izboru Iztoka Durjave, kustosa Muzeja ljudske revolucije, in pod naslovom „Socialnokritična umetnost“.

Kot smo že v prejšnji številki zapisali, gre za dela (67), ki so nastala med obema vojnama kot odmev na socialno stisko našega človeka, vendar v pričakovanju „sile, ki svet bo zrušila in dogradila“. To je bil čas, ki je Klopčiču narekoval „Deževno pomlad 1933“, Seliškariju „Sedmorjenčke“ in še prej Kosovelu „Rdeči atom“. Te in druge pesmi avtorjev, ki so pisali socialno liriko, so občinstvu na petkovi otvoritvi razstave predstavili v uvodnem recitalu dijaki novomeške gimnazije. Pesem in slika sta morda le še med NOB doživeli tako sožitje kot v tem socialnokritičnem obdobju.

Razstava bo odprta do 20. novembra. Morda ne bo odveč, če ob-

iskovalci vzamejo na ogled tudi te misli Iztoka Durjave: „Ko se danes ponovno soočamo z dediščino slovenske socialnokritične umetnosti,

vprašujemo po pomenu, ki ga ima v današnjem času. Menimo, da potrjuje trajno revolucionarnost slovenske umetnosti in naše kulture sploh.“

Nikolaj Pirnat: PARA IN... (Iz „Blaznega Kronosa“), 1940, perorisba s tušem.

Kakšne igre na zaslonih?

V letu 1977 bo na ljubljanski TV na sporedu 14 slovenskih dram in dve domači nadaljevanki – Med novostmi tudi nadaljevanka po Šetinčevi knjigi „Izgnanci“

Slovenska gledališča večkrat potožijo, da jim primanjkuje dobrih izvernih domačih dramskih besedil in da so zato često primorana uvrstiti v spored to, kar pride. Povsem drugačni glasovi prihajajo s televizije, češ da jo avtorji kar zasipujejo z novitetami.

Okvirni program dramskega uredništva ljubljanske TV za leto 1977 res kaže na to, da del in piscev za televizijo ne manjka. Če sam podatek, da se je na uredniški mizi znašlo kar 28 iger domačih in zamejskih avtorjev, je dovolj prepričljiv. Kajpak bodo iz tega izbora pripravili za predavanje na malih zaslonih v prihodnjem letu lahko le 14 dram in dve nadaljevanki, druga dela pa bodo prišla na vrsto kasneje.

Cepprav trenutno še ne vemo, katera dela je odbral dramski svet za

prikazovanje v letu 1977, se vseeno pomudimo pri programu – že zato, da se bomo seznanili, za katera dela bomo sedli pred male zasloni.

Peter Božič je napisal sodobno dramo „Barakarji“, Matjaž Klopčič je pripravil scenarij za dramo iz NOB „Zadnja šolska ura“ po novelah Bena Zupančiča, Smiljan Rozman prispeval „Primer tehnika Matka“, Frane Puntar pa dramatiziral Kranjčevovo novelo „Kati Kustecova“. Josip Tavčar je avtor „Slovenske balade“, Mitja Mejak drame „April in Pepelka“, Drago Grah komedije „Gremo na rakce“ in Albert Papler groteske „Dobrotnica“. Sledijo: drama Ivana Potrča „Na verne duše“, komedija Toneta Partljiča „Tolmun in kamen“, socialna drama „Trije posvetnjaki“ – Drogzova dramaturgijska istoimenske novele Prežihovega Voranca, komedija Aleksandra Marodića „Nevaden človek“ in komedija Frančka Rudolfa „Umetnost kuhanja, umetnost ljubezni“. Tone Partljič je tudi avtor drame „O težavah s kemalovim truplom“ ali „O neprimerni ljubezni med Frančkom in Gelo“, Smiljan Rozman pa avtor psihološke

igre „Zasilna zavora“. Med psihološke igre sodijo tudi „Beli azil“ – Uršičeva dramaturgijska Grumove novele, Zarka Petana „Dvojniki“, Buhovala dramaturgijska Rozmanove zgodbe „Rešite ga, on mora umreti“ in Uršičeva dramaturgijska Pugaljeva „Pokojnika“. Albert Papler je napisal tudi igro „Profesor matematike“, Vitomil Zupan pa je avtor „Odlotčitve“. Uršič je preliel v gledališki tekst „Belega slona“ Frančka Rudolfa, Drogz pa pripravil dokumentarno dramo „Na mrtvi točki“ po literarni predlogi Prežihovega Voranca. Dokumentarna drama je tudi „Zgodovinska noč na Cebinah“ Boža Vranešiča. Dolgi spored končujejo: televizijska igra „Malo ljubezni“ Josipa Tavčarja, Prežihov–Frantarjev „Boj na požiralniku“ in Leopolda Suhodolčana „Moški trikotnik“.

Za program nadaljevanj je pripravljenih 10 besedil. „Dražgoška bitka“ v sedmih epizodah je Rudolfovo delo po Janovi knjigi, v trinajstih epizodah naj bi se „odvrtel“ „Kričač“ zgodba o ilegalni radijski postaji OF, ki jo je napisal Aleksander Marodić. Dušan Jovanovič je avtor „Konca tedna“, nanizanke v sedmih zgodbah, Dimitrij Rupel je napisal scenarij za „Prešerna“, nadaljevanko v sedmih zgodbah, Grabnar nadaljevanko v sedmih epizodah „Macesni nad dolino“ po knjigi Miška Kranjca, Rudi Seligo pa je v nadaljevanjski obliki za TV preliel svoj „Triptih Agate Schwarzkober“. Frantar je pripravil po Zupančičevem romanu „Grmada“ nadaljevanjko v sedmih epizodah, Leopold Suhodolčan svoje „Levakove“ in Grabnar Kraigherjevega „Kontrolorja Skrobarja“, prav tako v sedmih zgodbah. Sedem epizod bo obsegala tudi nadaljevanka „Izgnanci“, ki jo je po Šetinčevi letos izšli knjigi pripravil Leopold Suhodolčan.

I. Z.

POSLUŠALI SO MARUŠO – O partizanskem gibanju v Mirnopedski dolini je prejšnji petek pripovedovala borka Milka Krese – Maruša zbranim v osnovni šoli Ivana Kovačiča – Efenke (na zgornji sliki), kjer so ta dan odprli kotiček zgodovine NOB. Borci in predstavniki družbenopolitičnega življenja so si kotiček v šolski knjižnici z zanimanjem ogledali že takoj po otvoritvi (na sliki spodaj). (Foto: I. Zoran)

Mali muzej v Mirni peči

Kotiček zgodovine NOB odprli v šoli

Od prejšnjega tedna ima tudi Mirna peč svoj mali muzej NOB in revolucionarne preteklosti. Kotiček zgodovine NOB, kot imenujejo to pridobitev, so odprli 5. novembra v knjižnici osnovne šole Ivana Kovačiča – Efenke.

V šolski avli je bila ta dan velika slovesnost s kulturno prireditvijo, na kateri so recitali partizanske pesmi, peli in igrali pionirji. Poleg učencev in učiteljev so se prireditve, pomembne za šolo in mirnopedsko območje, udeležili tudi borci in aktivisti OF, ki so tudi dali pobudo za osnove zbirke NOB. Mladi so še posebej pozdravili narodnega heroja Franca Kreseta – Cobana.

Zgodovinski kotiček NOB je izročila namenu in varstvu pionirski organizaciji na mirnopedski šoli Milka Krese–Maruša. Obudila je spomine na revolucionarno preteklost in zlasti na NOB, v kateri je sodelovalo okoli 250 ljudi z mirnopedškega območja in jih skoraj polovico žrtvovalo življenje za svobodo.

Predsednik krajevne konference SZDL in ravnatelj Franc Nahtigal pa je med drugim dejal, da je zgodovinsko gradivo, razstavljeno v kotičku, za šolo neprecenljive vrednosti, „kajti le tako bo naša šola lahko negovala tradicije NOB in ljudske revolucije.“

I. Z.

Zbor „amaterskih“ peres

Ob slovenskem kulturnem prazniku se bodo na Gradišču v Slovenskih goricah spet zbrali slovensko pišoči pesniki in pisatelji začetniki – Rok za prispevke: 15. december

Gradišče v Slovenskih goricah spet pričakuje: 5. in 6. februarja bo v tem kraju že peto srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Vabilo prirediteljev

velja oblikovalcem umetniške besede, ki svojih del še niso izdelali v knjigi (razen v samozaložbi). Poseben pogoj za udeležence je, da morajo biti starejši od petnajst let.

ce je, da morajo biti starejši od petnajst let.

K sodelovanju so vabljeni avtorji iz Slovenije, Slovenci iz drugih republik, iz slovenskih zamejskih območij v Italiji, Avstriji in na Madžarskem ter pesniki in pisatelji začetniki med našimi delavci v tujini, izseljenci in pripadniki JLA.

Kandidat lahko sodeluje največ s tremi prispevki v slovenskem jeziku, napisanimi s pisalnim strojem in treh izvodih. Prozni prispevek ne sme biti daljši od: za črtico 3 strani, za esej 10 strani, za novelo 15 strani, za gledališki tekst 60 strani in za roman 100 strani; v poeziji pa ne daljši od dveh strani.

Prispevke je potrebno poslati do 15. decembra letos na naslov: Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije, Dalmatinova 4/II, 61000 Ljubljana (za Srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov). Prispevki morajo biti pod šifro v zapечатeni ovojnici. V tej obojnici naj bo še manjša ovojnica s očnim naslovom kandidata, šifra prispevkov, z navedbo izobrazbe, poklica in starosti kandidata.

Izbor najboljših del bodo objavili v posebnem zborniku tega srečanja. Avtorji desetih izbranih prispevkov bodo na srečanju v Gradišču gostje organizatorjev. Avtorji dvajsetih izbranih prispevkov pa bodo sodelovali na drugih literarnih kolonijah pesnikov in pisateljev začetnikov, ki bo oktobra 1977 na Gradišču.

UMETNIŠKA DELA BELOKRANJSKEMU MUZEJU

Ob 25-letnici Belokranjskega muzeja je za novo postavljeno galerijsko zbirko akademik prof. Božidar Jakac podaril 18 svojih risb, grafik in linorezov z belokranjskimi motivi. Prav tako je dve barvni grafiki darovala muzeju akad. slikarka Tinca Stegovec, doma s Planine nad Semičem, akad. slikarka Cita Potočnik, rojena v Dragatušu, pa je muzeju namenila oljni avtoportret. Že prej je akad. slikar prof. Mihael Kambič, ki preživlja svojo življenjsko jesen v rodni Dragovani vasi pri Crnomlju – pred kratkim je stopil v 90. leto – poklonil muzeju 24 svojih del, med katerimi so nekatere njegove najkvalitetnejše oljne podobe.

Vsem darovalcem v imenu Belokranjskega muzeja in Belokranjcev – prisrčna hvala!

Kette in Novo mesto

O Kettejevi ustvarjalnosti v Novem mestu bo v SK Mirana Jarca predaval v petek prof. Čar

Malce neupravičeno slavimo stoletnico Kettejevega rojstva v sencih proslav, posvečenih Cankarju. Tudi na Dolenjskem, saj celo v Novem mestu, kjer je Kette ustvaril svoje najlepše pesmi, še ni bilo prireditve, ki bi celovito osvetlila njegov prispevek v zakladnico slovenske književnosti.

Dolg pesniku, ki v Novem mestu ni samo ustvarjal, ampak je spodbudil že kar pravcati preporod med takratnim dijaštvom in mladino sploh.

poskušamo vrniti šele zdaj, ko se leto izteka. Temu je namenjeno tudi jutrišnje zborovanje dolenjskih slavistov v Studijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu, na katerem bo prof. Janko Čar govoril o prvi izvirni Kettejevi lirski ustvarjalnosti v dolenjski metropoli. Z željo, da bi besedam govornika ne prislunili le slavisti, ampak čimveč občanov, predvsem pa kulturnih delavcev, je novomeška podružnica Slavističnega društva povabila v študijsko knjižnico kar največ obiskovalcev.

Po predavanju bo podružnica društva opravila občni zbor.

Mali kulturni barometer

ODMEV „ZLATEGA OKTOBRA“ – Slikarska akcija in razstava „Zlata oktober“, ki ju je organiziral Dolenjski kulturni festival, doživljata v javnosti laskava priznanja. Več reprodukcij del, razstavljenih v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici, so objavili tudi naši razgledi v zadnji številki. Dvajsetletnemu delovanju Dolenjskega kulturnega festivala je bila posvečena tudi posebna nedeljska reportaža v ljubljanskem radiu.

„NAŠA PESEM 76“ BREZ DOLENJCEV – V Mariboru bo 13. in 14. novembra četrto tekmovalno pevskih zborov iz Slovenije pod imenom „Naša pesem 76“. Udeležbo je prijavilo dvajset zborov iz Slovenije in zamejstva, med njimi pa ni nobenega iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Letošnje tekmovalje je posvečeno 35-letnici vstaje in 100-letnici Cankarjevega rojstva.

BOREC 11 – Uvodni sestavek za novembrsko številko Borca je prispeval dr. Tone Ferenc pod naslovom „Nemška policija v operacijski coni Jadransko primorje 1943 – 1945“. Kot že naslov pove, govori sestavek o delovanju ter organizacijski in kadrovski sestavi nemške policije na omenjenem območju našega ozemlja. Gradivo je dr. Ferenc zbral kot izvedenec tržaškega sodišča za drugo sodno obravnavo proti naci-

kultura in izobraževanje

podčrtano

Če kdo ne hodi v opero ali gledališče, si s tem še ni prislužil oznake, da ni kulturne. Kulturne potrebe mu lahko v celoti krije dobra leposlovnost ali poljudnoznanstvena knjiga, ogled razstave ali kina. Marsikomu pomenijo vrh kulturnosti zdravi medčloveški odnosi. Pomeni, da kulture ne moremo meriti s tradicionalnimi merili, saj je že Marx trdil, da je kultura „duhovna potencia dela“.

Ne ozkosti!

Da kultura ni samo gledališče, opera in podobno, smo že zdavnaj dognali, v „novem“ smislu so (ne nazadnje) napisani tudi vsi ustavnosti in politični dokumenti o kulturi, ki jih skušamo v tednih Komunistični spet osvežiti. Komunisti so poleg tega sprejeli nepretrgano vrsto akcijskih programov, ki imajo namen ne le utrditi nove odnose na kulturnem področju, ampak spodrezati korenine zastarelim in preživelim pojmovanjem.

Kajpak se je treba naloge lotiti z izostrenim čutom in posluhom za kulturo kot „duhovno potencia dela“. Nevarnih čeri in tankega ledu na tem področju ni nič, manj kot v drugih dejavnostih. Često se namreč zgodi, da ta ali oni priznava za kulturo le vrst, ki jo bolj pozna ali sam deluje v njej, na vse drugo pa gleda zviška ali pa to pri vrednotenju preprosto zanemari. Zato je vsaj za slehernega kulturnega delavca nujno, da vsaj „pasivno“ pozna kar največ vrst s kulturnega področja. Kljub uvodni trditvi, da se ne sme prenatragati z označevanjem tega ali onega za (ne)kulturnega, se kaj čudno sliši, da član nekega pevskega zbora ni bil še nikoli v gledališču, v galeriji ali v knjižnici, čeprav ima vse to pred nosom. Če naj so kulturni delavci tudi nekakšen kažipot, po katerem se ravna delovni ljudje, ki se kulturi šele „privajajo“, morajo biti kulturno bolj vsestranski kot do zdaj.

I. Z.

Žihpolje ne bo nikoli Maria Rein

Spomini učiteljice Ahačičeve na dogodke pred 56 leti, ko je na avstrijskem Koroškem hodila v slovensko šolo

Pred tremi leti se je Novomeščanka, sedaj upokojena učiteljica Tina Ahačić z možem odpravila na Koroško, da bi po dolgih letih spet videla kraje onstran naše meje, kjer je kot desetletna deklica pred plebiscitom hodila v četrti razred v Žihpolju.

„Ravno nedelja je bila in ni mi bilo težko najti poti do cerkve, saj se vas od tistih let ni skoraj nič spremenilo. Z možem sva se ustavila pred cerkvijo in opazovala ljudi, ki so hodili od maše,“ začne pripoved Ahačičeva. „Slišala sva slovensko govorico, značilno koroško narečje, pa sem jih ogovorila: ‚Vas je še kaj Slovencev?‘ ‚Še nas je, še, samo stari smo, veliko mladih je pobral Hitler,‘ so mi odgovorili.“ Čeprav je takoj ugovarjala, da se vas od 1920, ko jo ima v spominu, ni skoraj nič spremenila – celo železnika postaja, kjer je bil zaposlen njen oče, je taka kot takrat – pa jo je neprijetno zbadla v oči ena stvar: na začetku vasi na tabli ne piše Žihpolje, marveč je zapisano le nemško ime vasi – Maria Rein.

ZELEZNIČARJI NA KOROŠKO

Oče Tine Ahačić, Novomeščan Albin Erbežnik, si je v Avstro-Ogrski poiskal delo železničarja v Trstu. Tam se je rodila Tina, ena od treh Erbežnikovih hčera. Takoj po končani I. svetovni vojni, ko je bila ustanovljena kraljevina Jugoslavija, je Albin Erbežnik odšel iz Trsta in bil vlakovodja na progi

Ljubljana – Beograd. „Oče je bil zaveden Slovenec in velik rodoljub,“ se spominja hči.

Albin Erbenik se je za Jugoslavijo odločil, kljub temu da je družina imela v Trstu majhno hišo. Ženo in otroke je za nekaj časa pustil v Trstu, potem pa je družina prišla za njim v Svetno vas ob Dravi na Koroškem. „Na Koroškem je takrat zelo primanjkovalo železničarjev in oblasti so jih pozivale, naj gredo gor. To je bilo slabo leto pred plebiscitom. Med tistimi, ki so šli na Koroško, je bil tudi moj oče. Z njim pa je odšel tudi njegov dobri prijatelj, prav tako železničar, Jože Jančič. Skupaj sta delala že v Trstu, kasneje na Kočevskem in končno v Novem mestu, kjer si je oče z izkupičkom za prodano hišico v Trstu kupil to, v kateri še danes stanujem.“

„Mojemu očetu je bilo veliko do tega, da bi bila vsa Koroška slovenska, v eni državi. Zato ni tam le opravljal svoje delo na železnici, marveč je pogosto hodil po shodih, agitiral in imel zaradi tega nič koliko težav in se marsikdaj znašel v nevarnosti, ko so ga preganjali nasprotniki; še posebno zagriženi so bili ponemčeni Slovenci.“

Ob novem letu 1920 so se Erbežnikovi preselili v Žihpolje, čisto slovensko vas. Tam je Tina januarja začela hoditi v 4. razred. „Šola je bila popolnoma slovenska in nemščina je bila neobvezen predmet, učil se ga je, kdor se ga je hotel,“ se spominja. Še danes hrani Ahačičeva del spričevala iz te šole, kjer sta jo učila učiteljica Leopoldina Plevel in učitelj Janko Trost. Spričevalo je v slovenščini in tudi na šolskem žigu je samo slovensko besedilo. „Iz tega je lepo razvidno, da so imeli Slovenci v stari Avstriji več pravic kot danes, ko je njihova država celo podpisala državno pogodbo,“ je ogorčena.

Ahačičeva ima izredno dober spomin za dogodke pred šestindesetimi leti. „Bolj se jih spominjam kot tistih, ki so se zgodili pred nekaj leti,“ se pohvali. Čeprav je bila vas Žihpolje slovenska, se je sem ter tja tudi tam našel kakšen nemčur. „Ostali otroci smo take, ki so se proglašali za vindišarje, zaničevali in pogosto je med nami prihajalo do preprirov in pretepotov. Spominjam se, kako mi je gostilničarjev sin vrgel kamen v glavo, ker smo jih slovenski otroci dražili s pesmico: Koroške nemčurje bom skupaj pobral, bom v žakelj zavezal pa v Drav’co zagnal.“

Zelo dobro mi je ostalo v spominu, ko nas je učitelj odpeljal v sosednjo vas, kjer smo si v stari slovenski kmečki hiši ogledali statue, na katerih je tkal neki star možak. Govoril je tako lep koroški dialekt in še danes ne morem pozabiti, da je krompirju rekel ‚zemeljšče hrušče‘.“

NAJHUJŠI SO ODPADNIKI

Ahačičeva je prepričana, da so še danes marsikateri zgage na Koroškem krivi ponemčeni Slovenci. „Najhujši so odpadniki!“ jih oboja. Spominja se, kako je nekega večera oče ves zadihan pritekel domov s shoda, kjer je agitiral za priključitev k Jugoslaviji. „Mama“, je zadihan povedal, „Metizelj in njegova banda so me podili, da sem jim komaj ušel.“

Na gradu Halemberg nad Dravo je lastnik razobesil deset metrov dolgo avstrijsko zastavo, ki je rodoljuba Erbežnika močno bodla v oči. Neko noč sta se s prijateljem Jančičem odpravi-

la z doma. Splezala sta na grad, snela avstrijsko zastavo, ki jo je Erbežnik prinesel domov ovito okoli telesa, in drugo jutro je z gradu plapolala jugoslovanska zastava, ki sta jo tja obesila „nočna gosta“.

Razpoloženje p red plebiscitom je bilo zelo napeto, kljub temu pa je bil moj oče prepričan, da bo Koroška slovenska. Na zboru v Žrelcu je oče govoril po nemško. Tako je dejal: ‚Po nemško govorim za tiste, ki slovensko ne razumejo ali nočejo razumeti. Vedite, da je Koroška vedno bila in bo ostala slovenska!‘ pripoveduje Ahačičeva.

POTVORJENI REZULTATI?

Zato je bil toliko bolj razočaran, ko so objavili rezultate plebiscita. Doma je povedal: ‚Propadli smo. Dobro pa vem, da so v neki vasi ljudje volili za nas, rezultati so pa drugačni.‘

Po plebiscitu so Erbežnikovi pobrali svoje borno imetje in odšli v Jugoslavijo. Ta neuspeh pa Albinu Erbežniku ni zatrl volje. Bil je poštenjak in revolucionar, kot večina železničarjev, kot njegovi kolegi v Novem mestu: Jančič, Švara, Mraz in drugi. Do Obznane je bil Erbežnik organiziran komunist in je tudi pozneje delal z Valantičem, Sajevcem, Stankom Švajgerjem, Srečkom Prežljem in drugimi.

„Pri nas doma so bili pregledi zelo pogosti. Še potem, ko je oče hudo bolan več let ležal priklenjen na posteljo, nismo imeli miru. Meni so na učiteljšču v Škofji Loki očitali, da doma nimam prave vzgoje. Oče zaradi svoje dejavnosti ne samo da ni v službi napredoval, ampak je celo nazadoval in bil nazadnje kretničar. Zaradi usmerjenosti naše družine sem bila tri leta po maturi brez službe.“

Njena prva služba je bila v Prečni pri Novem mestu, med vojno je učila v Beli krajini, nazadnje, ko je bila že v pokoju, pa je zvedela, da otroci v Rožnem dolu hodijo pred šolo, v kateri ni bilo učitelja, pa se je sama ponudila, da jih bo poučevala. Pri tem je gotovo mislila tudi na slovenske otroke v Žihpolju in drugih koroških krajih, ki bi se radi učili po slovensko, pa se ne morejo in ne smejo.

A. BARTELJ

KK KOČEVJE – Košarkarji iz Kočevja. Na sliki od leve proti desni: pomožni trener Smola, Hegler, Novak, Ambrožič, Strle, Popovič, Kersnič, trener Smola; čepijo: Grgorič, Smole, Papež, Štenberger in Rupnik. (Foto: France Brus)

OBETAJOČA VRSTA – Inesovi mladinci so po osmih kolih v prvi republiški ligi še neporaženi, in kot so dokazali s svojimi igrami, jih v letošnjem prvenstvu ne more presenetiti nobena ekipa. Ribničani se odlikujejo predvsem po borbenosti in disciplinirani igri, tako da se za rokomet v tem mestu ni bati. (Foto: M. Glavonjič)

Kočevje: rokometni preporod

V Kočevju deluje pod vodstvom trenerja Ivana Žerjava močna dekliška rokometna vrsta

Po novem tekmovalnem sistemu igralke rokometne iz Kočevja nastopajo v mladinski republiški ligi – center in so že po prvem tekmovalnem delu dokazale, da so med najboljšimi.

V zelo močni konkurenci so obetavne igralke osvojile odlično drugo mesto. Strah je kmalu prešel in dekleta so igrala vse bolj, izkazale pa so se predvsem Jeričeva, Radosavljevičeva, Mišmaševa in Benkova. Z drugim mestom smo navdse zadovoljni in prepričani smo, da ga lahko z dobrih igrami obranimo.

Nadarjene igralke bodo nastopile tudi na letošnjem zimskem rokometnem prvenstvu, ki bo nedvomno dobra šola za mlade rokometarice, razen tega pa bo vodstvo ekipe pripravilo nekaj trening tekem z močnejšimi ekipami, kot so novomeška Krka ter ljubljanski Slovan in Olimpija.

Tako je po dolгих letih rokomet v Kočevju ponovno med najbolj popularnimi, zasluga za to pa gre predvsem poštvalnim igralkam, vodstvu kluba in neutrudnemu trenerju Ivanu Žerjavi, ki je mladi obetavni ekipi posvetil veliko svojega prostega časa.

M. GLAVONJIČ

KOČEVJE IN BERLAN

Kočevski klub invalidov je pred kratkim pripravil tradicionalno tekmovalje invalidov v kegljanju, in sicer v počastitev kočevskega občinskega praznika.

Rezultati – 3 x 8 lučjav: 1. Kočevje 1 361, 2. Kranj 328, 3. Crnomelj 305, 4. Zagorje 275, 5. Ljubljana 273, 6. Kočevje II 267, 7. Trbovlje 265, 8. Hrastnik 273 itd. Med posamezniki sta bila najboljša domačina Berlan (86) in Stimec (75).

F. BRUS

KAJ BO PRINESLO TEKMOVANJE? V Ribnici je kegljanje vse bolj priljubljeno, to dokazuje tudi dva kegljaška kluba, ki bosta letos nastopila v področni ligi. Tako bo poslej na ribniškem kegljišču še bolj živahno.

TONE GOŠNIK

Potje				1				1			
Telovadba				1				1			
Ženski ročna dela				2				2			
Neobvezni učni predmeti				chem. prsk							
Zunanja oblika pisarnih izdelkov				2				1			
Število samostojnih bolnih padov				opravičenih				1			
				neopravičenih				20			
Datum izdajanja				31. 5.				31. 5.			
Uradni pečat				[Signature]				[Signature]			

Del spričevala Tine Ahačić iz 4. razreda slovenske žihpoljske šole iz leta 1920. Formular je natiskan v slovenščini, učitelji so bili Slovenci, učenje nemškega jezika je bilo neobvezno. Kaj pa danes?

Še pred izidom: polovica naklade prodana

Pred izidom prve publikacije založniškega programa v ČZP Dolenjski list – „Občanov vodnik“ naj bi prišel v roke vsakemu samoupravljalcu – Nizka cena zaradi naklade 10.000 izvodov omogoča, da ga kupijo podjetja in sindikati za vse zaposlene

Pred izidom „občanovega VODNIKA“, prve publikacije iz založniškega programa ČZP Dolenjski list, smo naprosili za kratko oceno napovedanega priročnika tovariša Nika Riharja, predsednika Medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko. Zdelo se nam je primereno, da izid tega praktičnega „svetovaleca in vodnika“ skozi neštete podatke iz vsakodnevnne uporabe povežemo z nekaterimi vprašanji obveščanja samoupravljavcev in vseh občanov sploh.

V.: – Tovariš predsednik, kako ocenjuješ zamisel založniškega odbora pri našem podjetju, ki namenja svojo prvo publikacijo obveščanju delovnih ljudi v novomeški občini?

O.: „Prospekt ki napoveduje izid VODNIKA za 15. december, vzbuja določeno zanimanje. Vsebinska kaže, da gre za neke vrste enciklopedijo v malem o vseh mogočih podatkih v občini. Zdi se mi, da napovedujete priročnik, ki naj bi ga imel človek pri roki vsak dan. Zivljenje potrjuje, kako važno je sproti vedeti čim več; vsebinska obeta, da bo prav teh praktičnih napotkov in uporabnih podatkov zares veliko na razpolago. Iz prospekta sem razbral, da je oblika podatkov, na primer za samoupravne interesne skupnosti, zelo nazorna: taka tudi največ pove samoupravljavcu, ki ga zanimajo predvsem otipljivi dokazi in številke. Človeka zares zanima odgovor na

vprašanje: koliko neka SIS dobi denarja in kako ga razdeli? Ta del bo za bralce verjetno najbolj zanimiv. Odgovori pod napovedano 20. točko vodnikove vsebine so po mojem spet taki, da bodo bralca zelo pritegnili. To so podatki, ki naj bi jih vedelo vseh 50.000 ljudi v občini, če se lahko tako izraziva!“

SPOMENIK PALIM BORCINA
GDJE JE »3 K«?

Novomeški občinski „Vodnik 3K“ je tudi v Zagrebu zbudil precej zanimanja. „Večernji list“ mu posveča v številki od 4. novembra obsirno poročilo s pripombo, naj bi se tudi pri njih lotili česa podobnega, saj smo zdaj večkrat „tujci in lastnem mestu...“

V.: – Morda Te bo zanimalo, da je danes, 8. novembra, od predvidene naklade 10.000 izvodov vnaprej prodanih že 8.700 izv. VODNIKA. Priročnik torej ne bo obležal v skladiščih ali neprodan na pulnih trgovin. Visoka naklada omogoča tudi skrajno nizko ceno: 19 dinarjev za izvod v prednaročilu.

O.: „To je nekaj novega, zato je izdaja VODNIKA tudi zanimiva. Če bodo ljudje razočarani nad njegovo vsebino, drugič za publikacijo seveda ne bo takega zanimanja. Presenečenje nad uporabnostjo in vsestransko praktičnostjo obeta, da bi priročnik lahko postal stalna publikacija, primerna za naše potrebe. Je poizkus, ki bo potrdil ali pa ovrgel možnost, da bi med bralce pritegnili kar najširši krog občanov.“

V.: – Ukvarjamo se z mislijo, da bi za prihodnje leto ponudili pripravo podobnega vodnika vsem občinam na območju, ki ga pokriva Dolenjski list. Morda bi šli tudi v regijske izdaje priročnika,

npr. v dolenjsko, posavsko in kočevsko-ribniško.

O.: „Ureditev 4 ali 3 oz. 2 občin v enem vodniku bi bila tudi zelo zanimiva. Vrsta dejavnosti in poslovanje številnih delovnih in drugih organizacij že zdaj sega čez občinske meje, vse pa nas že tako vedno zanima, kaj dela sosed. Ko bo vodnik izšel, ga bomo lahko ponudili članom raznih delegacij, obiskom in gostom ter poslovnim partnerjem, ki se vedno zanimajo za razvoj občine. Tak priročnik pa bo lahko dragocen tudi pri poglabljanju stopnje obveščnosti delovnih ljudi v pokrajini. Vedno znova ugotavljamo, da ljudje, zlasti v krajevnih skupnostih, niso dovolj obveščeni. Poleg tedenskega glasila si želijo še več lokalnih vesti, še nekaj dodatnega. Širok krog občanov je še vedno brez drobnih obvestil, ki pa so zanje zelo zanimiva in važna. Če ocenim obveščanje na liniji ‚delegacija-delegat-občan‘, imamo kratke stike od delegata do občana! Zato sodim, da je novi vodnik lahko ena izmed oblik poglobljene obveščanja ‚na daljšo progo‘.“

Izkušnje ob prvi izdaji občanovega priročnika vam bodo dale prav gotovo tudi spodbude, s čim vse bi kazalo v prihodnje tak vodnik še izpopolniti oz. dopolniti.“

TONE GOŠNIK

MAROLT ZMAGAL BREZ TEŽAV

Grosupeljski klub za roko-borbo je pripravil tretji turnir slovenskih klubov, na katerem so z veliko uspeha nastopili tudi domači tekmovalci. V kategoriji 68 kg je zmagal Škrjanc, Bertonec je bil drugi (74 kg), Javornik prav tako drugi (82 kg), Bijec tretji (90 kg), Marolt pa je v najtežji kategoriji (100 kg) brez težav opravil z vsemi tekmečji. Domači klub je z 22 točkami osvojil dobro četrto mesto.

I. KIRIK

Elanu Olimpijina plaketa

Novomeški nogometni klub tesno povezan z ljubljanskimi zveznimi ligaši – V počastitev občinskega praznika pripravili z „zmajčki“ navijačem lepo presenečenje

Ob zaključkih jesenskega dela tekmovanja v dolenjski nogometni ligi, v kateri je novomeški Elan zaradi slabšega razmerja danih in prejetih zadetkov osvojil drugo mesto, je v Novem mestu gostovala ljubljanska Olimpija, in sicer v okviru praznovanja ob novomeškem občinskem prazniku. Prvo tovrstno srečanje je bilo minulo jesen, ko je bilo v dolenjski metropoli ustanovljeno društvo prijateljev Olimpije. Takrat sta se enajsterici dogovorili, da bodo srečanja med domačim Elanom in ljubljanskimi „zmajčki“ tradicionalna.

Letos so ljubljanci prišli na Stadion bratstva in enotnosti z izredno borbeno in ambiciozno mlado ekipo, iz katere naj bi posamezniki že v tej sezoni nastopili v prvem ostremu. Tekma je bila kvalitetna, krasile pa so jo lepe podaje, natančni strelji in kopica zadetkov. V domači enajsterici so zavoljo tesnejšega sodelovanja igrali tudi predstavniki Šentjerneja in Bele krajine.

Po zanimivem srečanju so organizatorji pripravili v dvorani občinske skupščine razgovor med člani društva prijateljev Olimpije in gosti, katere so zastopali predsednik in di-

rektor kluba, glavni trener in igralci, nato pa je predsednik občinske skupščine Jakob Berič priredil za igralce obeh moštov sprejem, na katerem je predsednik NK Olimpije izročil Elanu zlato plaketo, in sicer peto po vrsti, posebne olimpijske plakete pa so dobili tudi nekateri posamezniki. Predstavniki obeh moštvo so poudarili, da je tak način sodelovanja obojestransko koristen, obenem pa so obljubili, da se prihodnje leto ponovno pomerijo.

Derbi spet TRIMU

Spopad starih tekmecev, Trima iz Trebnjega in Žužemberka, je prinesel razburljivo, izenačeno tekmo, v kateri je na koncu po dveh urah igre vendarle zmagala izkušnost gostov nad borbenostjo in mladostjo domačinov.

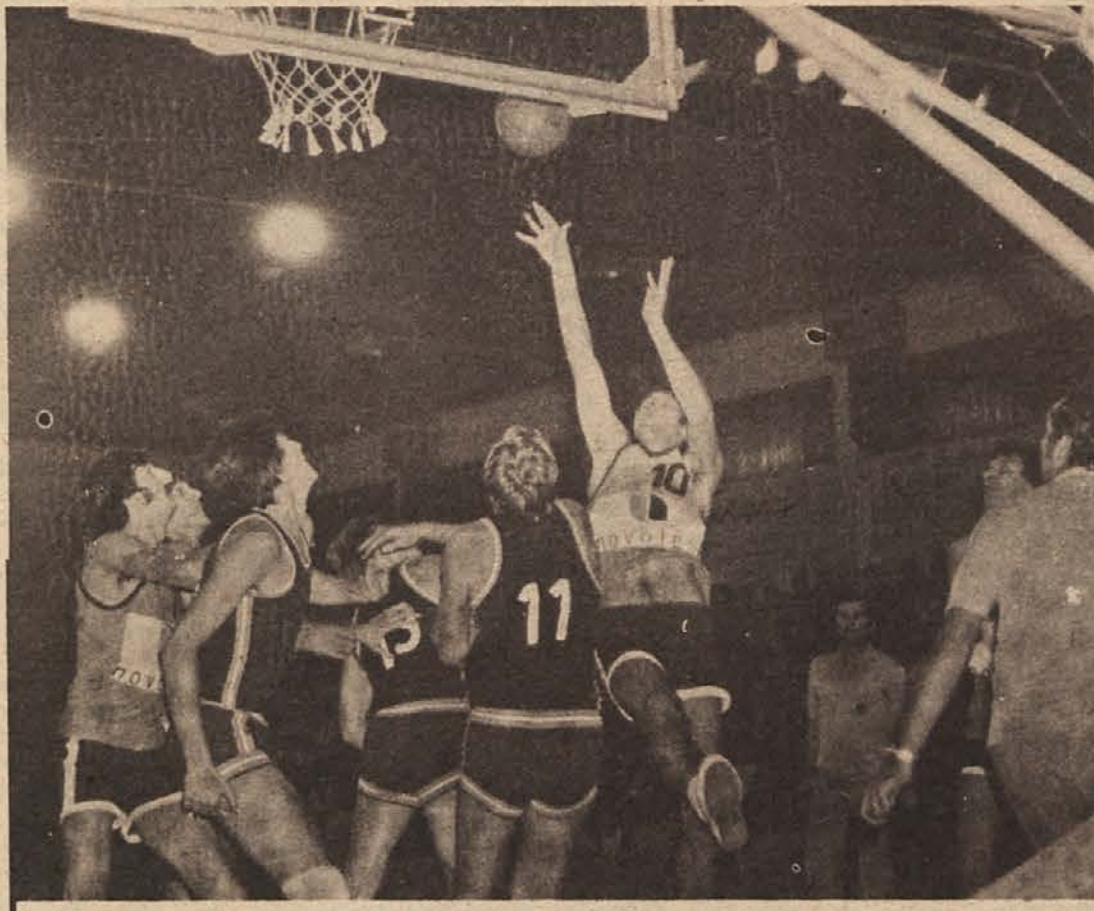
Žužemberk je v drugem in tretjem nizu vodil že s 14:10, vendar obakrat izgubil s 16:14. V odločilnih trenutkih se je z zanesljivimi udarci na mreži izkazal veteran Janez Pavlin, pri domačinih pa zaslužijo pohvalo zlasti mlajši igralci, kar je za nadaljnji razvoj odbojke v tem kraju prav spodbudno. Tekma se je končala z zmago TRIMA 3:2 in prav škoda je, da si takih zanimivih srečanj zaradi premajhne telovadnice ne more ogledati več ljudi. Po drugem kolu TRIMO vodi v dolenjski odbojkarski ligi.

V soboto so mladinci Žužemberka imeli v gosteh ustrezno ekipo Koprja in jo z lahkoto porazili s 3:0. Koprčani niso v nobenem nizu presegli 10 točk. Prejšnji teden so v Koprju gostovale mladinke iz Novega mesta in prav tako zmagale s 3:0.

V drugi tekmi dolenjske odbojkarske lige je novinec Črnomelj predvsem po zaslugi odličnega Bojana Verniga premagal Mokronog s 3:1.

D. V.

M. L.

DOBRA IGRA V PRVEM KOLU – V novem prvenstvu slovenskih košarkarjev je ekipa z Dolenjskega v novomeški dvorani pred približno petsto gledalci z dobro in lepo igro premagala sežanski Kras. Na sliki je prizor s sobotne tekme. (Foto: J. Pezelj)

MKZ Dolenjska začela z zmago

Po prvem kolu slovenske košarkarske lige na tabeli vodi reprezentanca Dolenjske – V sobotni tekmi najboljši Švinger, S. Kovačević in Plantan

V soboto zvečer so začeli z novim prvenstvom tudi slovenski košarkarji. Po novem tekmovalnem sistemu je prva liga sestavljena iz reprezentanc medobčinskih košarkarskih zvez, kar pomeni, da bo letošnje precej boljše od minulega.

V prvi slovenski ligi nastopa tudi ekipa medobčinske košarkarske zveze Dolenjske, za katero igrajo najboljši igralci iz Metlike, Novoteksa,

Obutve in Podbočja. V prvem kolu so se Dolenjci pomerili z izredno močno vrsto Krasa in favorite srečanja brez težav premagali. V prvem polčasu je bila tekma dokaj izenačena, saj so gostje veliko prednost nekajkrat močno zmanjšali, navzlic temu pa je Dolenjska odšla k počitku s prednostjo dvanajstih točk.

V nadaljevanju prvenstvenega srečanja so Dolenjci zaigrali še bolje in s hitro ter borbeno igro popolnoma nadigrali Sežančane. Rezultat: 95:71 (46:34).

Dolenjska: P. Seničar 12, Bajt 10, Plantan 17, Munih 7, S. Kovačević 10, Ivančič 5, Švinger 28, S. Seničar 2, Vodovnik 2 in Ž. Kovačević 2.

Ostali rezultati slovenske košarkarske lige: Elektra – Ježica 84:82, Trnovo – Domžale 79:80, Radenska – Pomurje – Jesenice 67:74, Rudar – Vrhnika 78:58, Fruital – Branik 80:78.

ELAN – ŠENTJERNEJ 4:1

Bržčas so Šentjernejčani upali, da bodo v derbiju dolenjske nogometne lige presenetili novomeški Elan, vendar jim v nedeljo ni uspelo zmagati tudi ob obilni pomoči navijačev. V tipično prvenstveni tekmi so bili domači boljše. Vodili so z 2:0 in v drugem polčasu dosegli še dva zadetka. Strelci: Avbar in Grabič 2, za goste pa je bil uspešen Zabkar.

M. GORENC

RIBNICA – KOČEVJE 0:2

V zadnji tekmi dolenjske nogometne lige je domače moštvo izgubilo s tekme iz Kočevja. Ceravno so bili Ribničani skoraj vsi tekmo v premoči, so zmagali gostje, ki so se na razmočenem terenu in po dežju pred golom bolje znašli. Zadetka sta dosegla Raješev in Zavčič.

M. G.Č.

MIRNA – IVANČNA GORICA 1:4

V prvenstveni tekmi dolenjske nogometne lige so domači nogometaši s silovitimi napadi precej časa ogrožali vrata gostov, ko pa so ti prvič dosegli zadetek, so bili v nadaljevanju precej boljše enajsterica in so brez težav premagali domače moštvo.

GROŠUPLJE – STRAŽA 8:1

Na težkem in mokrem igrišču so se domači nogometaši bolje znašli in so brez težav osvojili novi točki v prvenstveni tekmi dolenjske nogometne lige. Dosegli so kar osem zadetkov in z njimi rekordno zmago v letošnjem dokaj močnem prvenstvu. Polvalimo lahko Ignjatoviča, ki je dosegel pet zadetkov in gostujočega vratarja Ivančiča, ki je goste rešil še hujšega poraza.

I. KIRIK

ELAN – OLIMPIJA 3:13

V počastitev novomeškega občinskega praznika je domače nogometno društvo pripravilo minuli teden na Stadionu bratstva in enotnosti tekmo med Elanom in drugim Olimpijiniim moštvom. Ljubljanci so bili dobri predvsem v prvem polčasu, medtem ko so v drugem popustili in dosegli samo tri, domači pa kar dva zadetka. Pri Elanu so se izkazali Jerman, Grabič, Aubar, Bradač in Janežič.

M. GORENC

PONIKVE – V dolenjski rokometni ligi so v Ponikvah gostovali Ribničani in zmagali z 20:26, v Kočevju pa so gostovala dekleta iz Stične in izgubile 20:14. (M. G.)

ŠPORT

SPORT OD TU IN TAM

KRMELJ – Domači igralci rokometna so minuli teden gostovali v Cerkljah in se domov vrnili z rekordno zmago. Dobro so igrali predvsem v drugem polčasu, ko so dosegli večino zadetkov. Krmeljčani so do sedaj zmagali v vseh srečanjih, klonili so edino v boju z lanskoletnimi slovenskimi ligaši, ekipo Dobove. (B. D.)

KRMELJ – Na novembrskem hitropoteznem turnirju so bili igralci močno izenačeni, saj je razlika v točkah med prvoplasiranim in sedmim zelo majhna. Vrstni red: 1. Stribar 9,5, 2. do 3. Prosenik in Zupan 8,5, 4. do 5. Markovič in A. Zupan 7,5, 6. do 7. Debelak in Zvar 7 točk idr. (B. D.)

RIBNICA – V prvenstveni tekmi mladinske rokometne lige so domači igralci zmagali že osmič zapored (premagali so Usnarjca s 30:13) in so se na prvem mestu še utrdili. V zadnji tekmi so se izkazali Troha (13), A. Mate (4) in Andoljšek (3). (M. G.)

KOČEVJE – Igralke rokometna iz Kočevja uspešno nastopajo v slovenski ligi za mladinke. Minulo nedeljo so doma igralce z Usnarjevimi rokometaricami in zmagale z 29:2. Izkazali sta se Jeričeva in Radosavljevičeva. (M. G.)

NOVOTEKS JESENSKI PRVAK

V nadaljevanju lige v kegljaških borbenih igrah so bili doseženi pričakovani rezultati. Novoteks je s tesno, a zaslužno zmago odpravil Železniciarja in tako osvojil naslov jesenskega prvaka. V drugi ligi IMV še naprej odlično keglja in zaslužno vodi.

Rezultati: Pionir – Vseh 9 359:379, Novoteks – Železniciar 394:388, Luknja – Stari 9 366:379, Stari 9 – Novoteks 354:384, Železniciar – Pionir 381:301, Vseh 9 – Gorjanci 368:348, Gorjanci – Železniciar 284:394.

D. BRATOŽ

OŠ ČRNOMELJ IN OŠ SEMIČ

Na občinskem rokometnem prvenstvu za pionirje in pionirke je nastopilo v obeh konkurencah po pet ekip. Pri deklicah je bil vrstni red naslednji: OŠ Črnomelj, Stari trg, Vinica, Semič in Dragatuš, pri dečkih pa OŠ Semič, Vinica, Dragatuš, Stari trg in Črnomelj.

V. KOBE

Kaj, kje, kdo?

Igralci rokometna v drugi zvezni rokometni in slovenski ligi bodo šli na igrišče v jesenskem delu še enkrat, Sevnicičani gredo v Zagreb k istoimenski ekipi in po mnenju navijačev bi lahko igrali vsaj neodločeno, osvobodna točka pa bi jim nedvomno prišla še kako prav. Ribniški lesarji bodo v 11. kolu igrali z Rudarjem, vrsto, ki je nevarna predvsem na domačem igrišču. Navzlic temu bi Ingosovi igralci lahko osvojili novi točki, ki bi jih utrdili na petem mestu.

V 11. kolu slovenske rokometne lige igrajo Brežičani doma. Pomenili se bodo z vrsto Iskre, ki je v desetih tekмах dosegla štiri zmage, kar pomeni, da se Dolenjeci v zadnjem kolu jesenskega dela obeta težka tekma. Tudi novomeški Krki, ki bo igrala v gosten z Ormožem, ne kaže nič kaj rožnato, glede na to, da so Novomeščani na dnu lestvice, pa bi morali na gostovanju doseči vsaj neodločen rezultat.

Sahisti v prvi republiški ligi se bodo prihodnje nedelje že petič usedli za šahovnice. Novomeščani bodo odpotovali k močni Izbi, in čeravno letos igrajo z oslabiljeno postavbo, lahko v petem kolu dosežejo zmago. Drugo kolo letošnjega dvoranskega košarkarskega prvenstva bo, sodeč po prvem, pritegnilo še več navijačev. Reprezentanca MKZ Dolenjske je s prvo tekmo navdušila svoje privržence in prav gotovo si bo drugo srečanje – Dolenjci ga bodo odigrali v novi športni dvorani z ekipo Trdnovega – ogledalo še več navijačev. Ker se je reprezentanca zelo vestno pripravljala na novo prvenstvo, obeta dobro igro in zmago tudi v drugem srečanju.

„Lesarski“ derbi dobil Inles

V 11. kolu druge zvezne rokometne lige Ribničani brez težav premagali Jelovico – Novomeščani doma z Mlinotestom igrali neodločeno, sodnik prijavil napad

V desetem kolu zvezne in slovenske rokometne lige so bili uspešni le Ribničani, ki so brez težav premagali Jelovico, Sevnicičani so doma izgubili z Varteksom, Brežičani v Slovenjgradu, novomeški neodločen rezultat z Mlinotestom pa ta čas, ko Krki grozi izpad, pomeni toliko kot poraz.

INLES – JELOVICA 23:15 (14:6)

Jeloviška „vrata“ niso predstavljala resne ovire za ribniške napadalce, ki so kot za šalo tresli mrežo in ob polčasu dosegli štirinajst, a dobili

Največ točk

„Remontnemu zavodu“

Ob letošnjem brežiškem občinskem prazniku so bila sklenjena tudi tekmovanja, ki jih že nekaj let zapored organizira komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu. Tokrat se je v osmih panogah pomerilo 450 nastopajočih iz 22 osnovnih sindikalnih organizacij, kar je sicer manj kot običajno, zato pa so se tekmovanja vrstila vse leto. Na zaključni slovesnosti so ekipam in posameznikom podarili prehodne pokale, priznanja, medalje in praktična darila.

Rezultati – namizni tenis: 1. Gozdno gospodarstvo (Brežice), 2. Tehnični remontni zavod (Bregana); posamezno: 1. Tibor Palfy (GG Brežice); streljanje z malokalibrsko puško: 1. ZTP tozd za vzdrževanje voz (Dobova), 2. IMV tozd Tovarna prikolic, 3. Občinska skupščina; posamezno: 1. Martin Kos (TRZ Bregana); mali nogomet: 1. ZTP tozd za vzdrževanje voz (Dobova), 2. Kovinoplast (Jesenice na Dol.), 3. Tehnični remontni zavod (Bregana); kegljanje – moški; ekipno: 1. Zdravilišče Čateške Toplice, 2. Petrol (Brežice); posamezno: 1. Teropišič, Požgaj, Rostohar; članice – ekipno: 1. Slovin (Brežice), 2. Zdravilišče Čateške Toplice; posamezno: Tursič, Skofljanc, Kert; streljanje z zračno puško – moški ekipno: 1. Tehnični remontni zavod, 2. Tovarna pohlštva (Brežice); posamezno: 1. Agič, 2. Rajkovič, 3. Štimatec; članice: 1. IMV tozd Tovarna prikolic, 2. Region (Brežice); odbojka: 1. Tehnični remontni zavod, 2. Vojna pošta Cerklje; vlečenje vrvi: 1. Kovinoplast (Jesenice na Dol.), 2. ZTP tozd za vzdrževanje voz, 3. Tovarna pohlštva (Brežice); sah: 1. Vojna pošta Cerklje, 2. Agraria (Brežice), 3. Slovin (Brežice).

V skupni uvrstitvi je tretji zapored zmagal Tehnični remontni zavod iz Bregane, ki je tako dobil lep pokal v trajno last.

V. PODGORŠEK

vsega šest zadetkov. V nadaljevanju zanimivega srečanja so domači nekoliko popustili, gostje so dosegli štiri zadetke zapored, vseeno pa niso mogli omiliti katastrofalnega poraza.

Inles: Kernšič, Ponikvar 1, Ilc 3, Svetič, Radič 9, Žuk 3, Šilc 5, Andoljšek 1, Pucer, Putre 1, Lajbacher.

M. G.

KRKA – MLINOTEST 29:29 (15:15)

V tipično prvenstveni tekmi so gostje iz Ajdovščine v boju za obstanek osvojili pomembni točki. „Krka“ – sodnika ji v tej tekmi nista bila kaj hudo naklonjena – je tako zamudila lepo priložnost, da bi v letošnjem prvenstvu osvojila drugo zmago. Domači igralci in navijači menijo, da sta gostom točko priskrbela z neobjektivnim sojenjem sodnika, vsekakor pa so bili izpadi po tekmi povsem odveč in so novomeškemu klubu prej škodili, kot koristili.

Krka: Cotič, Grabrijan 1, Petančič 2, Ristič 4, Sprajcar 1, Jaklič, Hudelja 3, Osmokrovič 1, Pungercič 16, Kopač, Adlešič 1, Turk.

SLOVENJ GRADEC – BREŽICE 30:23 (18:15)

Medtem ko so bili Brežičani v prvem polčasu z dobro obrambo in učinkovitim napadom povsem enakovredni domačim rokometarjem, so v drugem popustili in domači napad je brez težav dosegel dvanajst zadetkov, medtem ko so jih dali Brežičani osem. Pri gostih sta se izkazala Buzančič in Verstovšek.

Brežice: Jurkas, Bršec 2, Buzančič 6, Vervega 4, Verstovšek 4, Za-

BREŽIŠKI PARTIZAN ZMAGAL

V počastitev brežiškega občinskega praznika so domači kegljači pripravili turnir v borbenih igrah, na kegljišču v Čateških Toplicah pa so se zbrali ta čas najboljši kegljači na Dolenjskem. Na dokaj močni prireditvi so brez težav zmagali domači tekmovalci, končni vrstni red pa je bil: 1. Partizan 942 podrtih kegljev, 2. Novo mesto 793, 3. Sevnica 733, 4. Krško 718, 5. Trebnje 670.

N. GOLEŠ

gode, Zavadlav 2, J. Rozman 2, Štojkič, Blatnik 3, Meslavčič, J. Rozman.

SEVNICA – VARTEKS 24:27 (12:7)

Zadnje tekmo jesenskega dela si je ogledalo okoli 300 navijačev. Domači so tokrat v napadu odrekli, žal pa je bila odlična obramba za končni uspeh premo in tudi v desetem kolu so Sevnicičani ostali brez točk ter so na prvenstveni tabeli s štirimi točkami na zadnjem mestu.

Sevnica: Možič, Stojs 4, Jazbec, Guček 4, Svažič 2, Koprivnik 1, Ganc 11, Kristofič, Novšak 2, Barič, Sirk.

SEMINAR ZA KOŠARKARSE SODNIKE

Medobčinska košarkarska zveza Dolenjske je minulo soboto pripravila v prostorih v novi športni dvorani v Novem mestu seminar za sodnike pripravnike. Na prvi del predavanja je prišlo kar devetnajst predstavnikov iz klubov, ki nastopajo v dolenjski košarkarski ligi, organizatorji pa k nadaljevalnemu seminarju vabijo vse tiste, ki so prve ure seminarja zamudili.

ŠPORTNI KOMENTAR

Rokometne „čeri“ in Krka

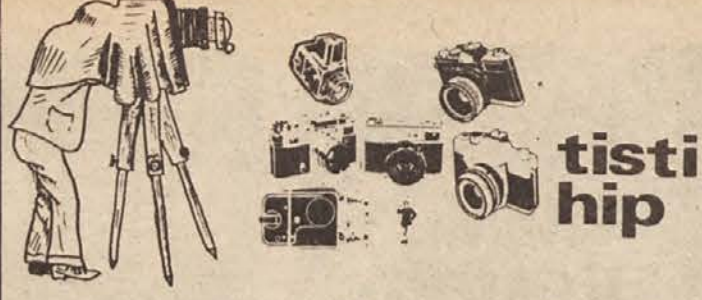
Minula športna sobota je prinesla novomeškim ljubiteljem rokometna zanimivo tekmo med domačo Krko in ajdovskim Mlinotestom. Žal se dokaj kvalitetno srečanje (tudi zavoljo slabih sodnikov) ni končalo v športnem duhu.

Novomeškim igralcem rokometna grozi izpad iz najkvalitetnejše slovenske lige in spričo tega so proti gostom igrali, kot pravijo športniki, na vse ali nič. Pred tekmo zastavljeni načrt so začeli uresničevati in disciplinirani ter dober rokomet se jim je ob podpori navijačev lepo obrestoval. Domači so tako tekmo vodili k zanesljivi zmagi, zakaj vodili so že s tremi zadetki, žal pa sta sodnika Krko nekajkrat oškodovala in za novomeško posadko so bile te napake, sodeč po kasnejših izpadih, prehude. Zdelo se je, da so domači pozabili na žogo, preveč razpravljali o sodniških odločitvah, gostje pa so, čeravno prav tako nezadovoljni s sodniškim parom, razburjenost domačih uspe-

šno izkoristili in rezultat spremenili. Spričo tega je zavrela kri tudi nekaterim med gledalci, vse skupaj pa je pripeljalo, kot je po tekmi v poročilo tekmovalni komisiji zapisal sodnik, do napada na sodnika. Prav gotovo novinci v ligi, ki so sicer dobro, a žal premo uigrano moštvo, ob zaključku prvega dela ne bi smeli napraviti tako hude napake. Zadnje besedo bo rekla disciplinska komisija in prav velika škoda za novomeški moški rokomet bi bila, da bi v spomladanskem delu zavoljo pešice nepremišljenih igralcev in gledalcev za nekaj kol domačim prepovedala igrati v Novem mestu.

Nemara bo kazen spametovala vsaj odgovorne športne delavce pri novomeški Krki, kajti ekipa, o kateri gre glas, da ne zna športno prenašati sodniških odločitev in na nepravni način reagira nanje, prav gotovo ne more uspjeti. Škoda le, ker zaradi dveh, treh prenapetežev trpi ugled ekipe, zlasti pa igralcev, ki šele prihajajo.

J. PEZELJ

tisti hip

GLAS VPLJOČEGA V PUŠČAVI — Zanimivo je, da skoraj vse fotografije, kar so jih poslali naša sodelavci za rubriko **TISTI HIP**, obravnavajo tisti del našega življenja, ki ga prezimo v počitku, ljubiteljskem opravilu ali pri razvedrilu; skoraj nobene fotografije pa ni iz delovnih organizacij, kjer pravzaprav človek preživi precejšen del svojega življenja. Misli bi lahko, da se v službi nič ne dogaja, če bi seveda sodili po fotografijah v zalogi za našo rubriko. Vendar je prav pri delu toliko novega, nevsakdanjega, izrazitega, lepega, vrednega, da se zabeleži na film. Prav zato, da bi pokazali, kako iznajdljiv fotograf najde zanimive teme tudi v delovni organizaciji, objavljamo fotografijo Toneta Zalokarja iz Krškega. Posnel je ob obisku dramske umetnice Muhičeve v krški tovarni papirja. Posnetek je zanimiv, ker je avtorju uspelo ujeti igralno ter napis v nekakšno stripovsko počutje. V rob pomaknjena, izgubljena sredi papirja, kot da kriči besede napisa.

Dolenjski list pred 20 leti

Duhovno življenje privilegij?

DRUŠTVA NE BI smela zanemarjati svoje osnovne naloge, to je splošna kulturni dvig človeka in skrbi za vzgojo in oblikovanje njegove socialistične zavesti. Nekatera si še vedno prizadevajo, da bi se povzpela v profesionalne vrhove kulture, marsikje pa prav z občutljivo in diletantsko kulturno dejavnostjo poskušajo, da bi delavca postavili samo na raven ročnega delavca, duhovno življenje pa naj bi še vedno ostalo privilegij posameznikov. Vsa naša društva, zlasti Svobode, pa si morajo z vsemi sredstvi prizadevati, da zmanjšajo obstoječo razliko med fizičnim in umskim delom.

V **NAŠI DRUŽBI** ima čast različno ceno. Pri marsikomu nima v zasebnem življenju in v odnosih do drugih nobene vrednosti. Veliko, mnogo preveč je ljudi, ki v pehanju za osebne koristi ne gledajo na svojo čast in dostojanstvo človeka. V takih primerih čast ne pomeni nič, poteptana je v blato slabih človekovih lastnosti.

RES JE, da je mestna pekarna preobremenjena in da bi nastal v mestu problem, če zaradi kakršnegakoli vzroka začasno ne bi obratovala. Ne vemo pa, če si bo mesto pomagalo z obnovno male pekarije v bivši Vovkovi hiši.

ODKAR JE ZGRAJEN leseni most čez Krko na Loki, se ves osebnih promet iz tega dela mesta in obližnjih vasi, zlasti iz Šmihela, usmerja prek tega mostu. Lahko trdimo, da gre tod dnevno tisoč ljudi v obe smeri.

NA **DAN MRTVIH** so se Črnomaljčani polnoštevilo zbrali na Griču, kjer so obudili spomin na vse one, ki so žrtvovali življenja za našo svobodo. Po komemoraciji so se vsi navzoči podali na Trg revolucije. Tu so Črnomaljčani množično protestirali proti zločinškemu napadu Angležev in Francozov na svobodoljubno egipčansko ljudstvo.

(Iz **DOLENJSKEGA LISTA** 8. novembra 1956)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Iz levičarske stranke odletavajo udje

(V državne) zboru avstrijskega cesarstva je igrala dolgo vrsto let veliko vlogo „levica“, nemška liberalna stranka. Bili so časi, ko je bila tako močna, da jej se je morala klanjati takorekoč vsa država. Pa bili so ti časi. Sedaj jih ni več. Sedaj je odklenalo njeni močovitosti. V jeseni pada list za listom z drevesa. Iz levičarske stranke pa odletavajo udje in pristiže drug za drugim. Morajo: voliči jih silijo, ki so spoznali, da levica nima niti smisla za versko narodno in gospodarsko vprašanje; služila je bolj židom in njihovim denarju, kakor koristil voličev.

(Prošičja kuga) se je zopet pokazala po novomeškem okraju, in sicer pri prešičih, ki so bili prizgani iz Črnomskega okraja. Okuženi kraji so: Žužemberk, Ambrus, Tolčane, Cegelnica pri Žužemberku, Selo pri Šumbergu in Krka nad Zagradcem. Razum teh krajev je uga razširjena tudi v Ribniškem, Velikolaškem in Čirkniškem sodnem okraju. Da se razširjenje

(Koliko časopisov) se v enem letu natisne po vsem svetu? Grozno število, 12 tisoč milijonov; na en kup naložene pole bi znašale visokost 80 tisoč metrov, raztegne pole pa bi pokrile 30 tisoč kvadratnih kilometrov.

(Iz **DOLENJSKIH NOVIC** 15. novembra 1896)

Cudežno „zdravilo“

Vari ga gospodinja

Novi časi, novi običaji — pa tudi novi ljubavi napoji. Dostej znanim afrodiziakom: spolnim hormonom, johimbinu, vanilji, mandragoli, cimetu, kantaridinu (španska muha) in „sloviti“ moški vodi iz Kladjna, se je pridružil še „angleško zdravilo“, kot skrivnostno imenujejo ljubezski napoj, ki ga pripravlja neka angleška gospodinja.

Svet si je od nekaj želel uživanja in nič čudnega ni, če so šli afrodiziaki vedno dobro v denar. Če so vsaj malo pomagali opesani moški moči, pa četudi s pomočjo avtosugestije. Tako je tudi z angleško „iznajdbo“, ki bo — če se bo tako nadaljevalo, postala najbolj donosno angleško izvozno blago.

PO SVETU OKOLI

BIOLOŠKA VOJNA — Na Poljskem je nek državjan napovedal svoji ženi vojno. Ko je odgovorila, da bo nadaljeval vojno z mišmi. Žena je moža tožila zaradi mučenja insektov.

BUTIK ZA COPRNICNE — V angleškem mestecu Walsall je neka domiselna gospodinja odprla butik, v katerem prodaja vse predmete, kakršne so v rabi pri čarovnicah: metle, črne mačke, tinkture, lobanje (iz plastike) in drugo podobno krmo. Angleži so vneti kupci, še posebno ker trgovca zatrjuje, da je sama izkušena čarovnica. Če že čarovnica ni, je prebrisana prodajalka, saj ve, da je praznovanje spet hudo v modi; moda pa za denarne posle prav pride.

PRIPREVA NA ZIMO — Lan- ni so državljan Zahodne Nemčije porabili 240 milijonov mark za obleke in igračke. Letos bo te robe šlo še več v promet, saj prodajalci ponujajo tudi smuči (prve te vrste!), v modi pa so predvsem astrahan- ske bunde. Da ne bo pomote — vse to velja za pse!

V GLASBO ZAVITA TAJNA — V prostorih, kjer stoluje ameriško ministristvo za obrambo, neprenehoma igra glasba. Vendar ne zato, ker bi bili uslužbenci tako navdušeni za glasbo, ampak ker se boje, da bi nepoklicana elektronska ušesa razbrala tajne pogovore.

POROČNO DARILLO — Kralj otoka Tonge je naročil neki kalifornijski trkdici sedem metrov dolgo jahto kot poročno darilo svoji hčeri Salote Mafileo Pilebu. Ker je naročilo prišlo malo prekasno, da bi jahto zgradil do poroke, so kralju poslali fotografijo podobne ladjice. Barvno!

VELIK PROMET — Igranje golfa postaja na Japonskem vse bolj priljubljeno razvedrilo, zato so igrišča prenapolnjena. Da bi se izognili neljubim strelom v glavo, so na igrišču montirali semafore: rdeča barva pomeni, da je predel zaseden, zelena, da že lahko začneš.

KRPANOV KOTIČEK

Današnji janičarji

Turkov smo se že od nek-daj bali, saj smo slišali nič koliko pripovedk o njih, kajti pred več sto leti so na konjih s sabljami našim ljudem jemali življenja, imetje in otroke. Se danes se ljudje strahoma lotijo potovanja v to divjo deželo, akoravno vedo, da so se Turki že zdavnaj udomacili. Tako se je tudi oni dan nekaj ducatov naših ljudi odpravilo v Istanbul, pa so prišli nazaj divji kot nek-daj janičarji s krivimi sabljami.

„Kaj, kdo, od kod?“ sem spraševal.

„I, kdo? Naš vodič vendar, ki se je spajdal s hudičem in Turki.“

„Drugi se je tolkel po glavi: „Že na poti nam je vse naše novce zamenjal za turške, češ da nas bi Turki okrog prinesli, in mi še opazili nismo, da je četirno naših novcev pospravil v svojo zep.“

„Pa kako hinavsko nas je vodil prve dni k najdražim trgovcem, akoravno smo na koncu videli lepe in cenejše blago in spominke. Pa se procente je dobival zavren, da ga ni sram!“

„Ali pa hotel, ki je bolj sodil k hlevu, tako je smrdelo! Nam je pa tvezel, da v celem Istanbulu ni boljšega prenočišča.“

„Kaj bi se jezili,“ jih je nekdo miril, „bodimo srečni, da smo ostali na tistih barkačah živi, ko so valovi briznali po nas in se je les lomil v trske. Zakaj pa on ni šel z nami?“

„Rečem vam, da si je na našem potovanju prislužil več novcev kot v službi celo leto, zato se morajo približiti.“

Vse to so napisali črno na belem in potrkali na duri, kjer je pisalo: referent za pritožbe. Komaj so pokukali skozi, je izza mize vstal njihov vodič in vprašal: „Menda se niste prišli pritožiti?“ Oni pa nič.

MARTIN KRPAN

Vremensko poročilo

je zvezni zločin

ZDA še niso pričistile goščave zakonov, ki se jim smejejo celo konji

Sprejete najnovejšega zakona, ki predpisuje, da morajo biti pomografske revije, razstavljene v kioskih, vsaj štiri čevlje visoke od tal, je v ZDA ponovno zburil številne glasove. Številnim analitikom ameriških družbenih gibanj pomeni ta predpis dokaz več za utrjevanje njihove teze o „onesnaževanju okolja z zakoni“.

Amerika še vedno ni pričistila goščave zakonov, ki jih je sprejela od svojega nastanka vse do današnjih dni. In nemalo takih starih zakonov je v veljavi še danes. Polejmo si jih!

Prav malo Američanov ve, da se danes velja zakon, ki določa visoko denarno ali zaporno kazen za tistega, ki bi ovrnil zveznega goloba pismošno na njegovi poti. Nadalje čaka stare, ki bi svoj otrokom dovolili, da postanejo akrobati, cirkuški jezdci ali vrvohodci, najmanj dve leti strogega zapora. Po še veljavnem zakonu se zaltev že zdavnaj pomirih udeležencev državljanske vojne kaznuje s tridesetimi dnevi zapor.

Sila zanimiv je tudi zakon, ki obeta vsakemu, ki bi v Washingtonu privezal konja drevesu, leto dni zavora in 1.000 dolarjev kazni. Podobno kazen čaka tudi „nepooblaščen“ osebo, ki prenaša čez mejo umetno zobjeve. Tudi televizijski napovedovalcem se niti ne sanja, kakšnemu tveganju se izpostavljajo pri svojem delu: po zakonu iz leta 1909 je objavljane lažnih vremenskih poročil zvezni zločin, ki se kaznuje z zaporam.

Takšnemu stanju se je pred kratkim uprl ameriški kongres, ki je želel razredčiti to ameriško zakonodajno preteklost. Vendar je bil edini sad tega dela razveljavitev prepovedi uvoza kitajskih voznikov rikš v ZDA. Takšen razvoj dogodkov pa ima še drugo negativno plat. Številni primerov pred zveznimi sodišči se je povečalo od 90.000 v letu 1964 na 143.000 v letu 1974. Eden najbolj vidnih ameriških sodnikov pravi, da mu pri branju novega zakona o davkih, ki je zajet v knjigi, debeli 15 cm, pred očmi plešejo samo besede, ki se zdijo nesmiselne: izjemna sledi izjemi, nato sklincevanja na kak drug predpis, potem pa spet izjeme ...

Rešitev prejšnje križanke

S	K	J	K	B	E	T
T	O	K	I	O	A	T
B	I	L	V	T	I	K
S	L	E	N	R	O	K
Y	A	R	I	L	E	C
O	S	K	L	J	A	S
P	O	S	E	K	A	I
A	R	E	N	A	S	C
S	E	L	N	K	R	E
T	L	A	I	K	R	A

prgišče misli

Bolje je pomagati drugim, kot da drugi pomagajo tebi. (BION, 300 pred n. š.)

Človekov značaj ni v pameti, ampak v srcu. (JACOBI)

Značaj daje žar mladosti in spotovanje nagubani koži in sivim lasem. (EMERSON)

Prišli so, na pol ribe, na pol ljudje

Še ena knjiga iz množice podobnih knjig ali presenetljivo odkritje, ki spreminja zgodovino?

Zvezno prostranstvo že od pamtveka z nepremagljivo močjo privlači človekovo domišljijo. V praznino vesolja je naselil bogovi in bajna bitja, tja je položil posmrtno življenje. Toda ko je začel z razumom opazovati ter meriti, ko se je rodila znanost, so bogovi in bajna bitja izgubila iz vesoljske teme; človek je ostal sam, izgubljen sred brezmejnega prostora, v katerem je življenje rodov le brezi hipev v bežnem hipu rojevanja in umiranja zvezd, popolnoma zanemarljiva ničvrednost v brezčasovnem spreminjanju in gibanju materije.

Ta sila samota je podžgala človekovo domišljijo, ki je začela živeti novo življenje, tokrat pod krinko znanosti, da bi zadostila čuti po resničnosti in verjetnosti. Nastale so teorije o NLP, o čudežnih sposobnostih naših prednikov, o pradavnem obisku vesoljcev na Zemlji ipd. Knjige, ki so v na videz znanstvenem pristupu k svoji tematiki tolažile temeljni človekov breskup in mu budile upanje, da nad njim čuvajo in bedijo močnena bitja iz daljnega vesolja, so šle kot med v prodajo. Tudi pri nas jih je mogoče kupiti vse več, posebno še na hrvaško-srbskem tržišču.

Strokovnjaki so „strokovnjake“, kot so Daeniken, Landsburg, Wimer, Laisch, Anders, Story, prepričano zavrnili kot neprijetne in premalo podkovane, da bi govorili o dokazih in dokazilnih obstoju visoko razvite inteligence, ki naj bi se zanimala za „človekovo usodo na Zemlji. Nastal je celo naziv „domišljajska znanost“ kot namigovala na leposlovna dela znanstvene fantastike.

VZNEMIRLJIVA KNJIGA
Drugače, kot je dogajalo z zdaj že slavnimi knjigami, v smir-

bitji, Sirijanci naj bi bili dvočlovek, nekakšna zmes človeka in deljuna, človeka in ribe. Takih krpov ljudi-rib pa je najti veliko v vsitiski in babilonski zapuščini. Znani so celo kamniti kipi ljudi z ribjimi glavami iz še starejših časov. Nekaj takih so odkrili celo pri nas v Lepenskem viru.

Babilonski ribji bog: pričevanje o inteligentnih bitjih s Siriusa?

iz monografije dvanajste brigade brigada brani belo krajino piše: lado ambrožič-novljan

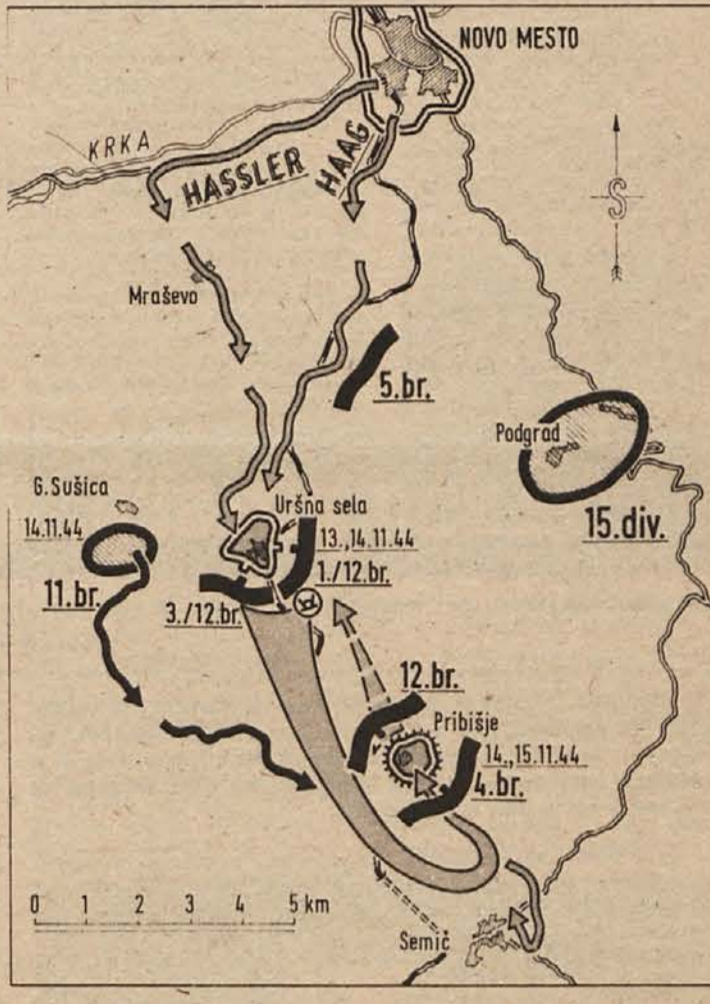
Medtem ko je bilo 10. septembra 1944 njeno številčno stanje še razmeroma visoko, brigada je imela 600 borcev in bork, je to število 12. septembra padlo na 562, kar je za 38 borcev manj kot 10. septembra. Med manjkajočimi je bilo veliko takih, ki jih je brigada poslala v druge enote. S tem je v brigadi ponovno nastal problem upadanja števila borcev.

Štab brigade je po bojih 5. in 1. septembra spoznal, da so položaji 1. bataljona v Velikem Cerovcu za varnost bataljona nezanesljivi. Zato ga je premostil blizu 2. bataljona v Vinjo vas. Tudi 3. bataljon je zamenjal položaje in se preselil v vas Mihovec. Tako so se bataljoni približali drug drugemu in so si lažje priskočili na pomoč. Tako razporeditev je brigada imela že 12. septembra.

Odslej je sovražnik vedno redkeje napadel Dvanajsto. Vzrok je bil v tem, da je VII. korpus z vsemi enotami začel napadalne akcije na domobranske postojanke stiškega vzvišča in da je uspešno rušil železniško progo Zidani most—Trst. Sovražnik je bil tako vse bolj zaposlen na bojiščih, ki jih je razvel VII. korpus, zato je moral na njih uporabljati tudi čete iz Novega mesta, ki bi sicer bile proste za boj proti Dvanajsti brigadi.

Naj omenimo le najvažnejše boje, ki jih je brigada imela do 5. novembra 1944.

Velika korpusna akcija je bila v noči na 16. september. Tedaj je Gubčeva brigada rušila železnico med Grosupljem in Predolami, Cankarjeva pa je imela nalogo uničiti postojanko v Višnji gori. Kot pomoč tej akciji je 15. brigada napadala postojanko Lešnica med Novim mestom in Kronovim, Dvanajsti pa so naložili nalogo, naj demonstrativno napade Novo mesto. Brigada je napadala vsa noč, zjutraj pa se je umaknila.

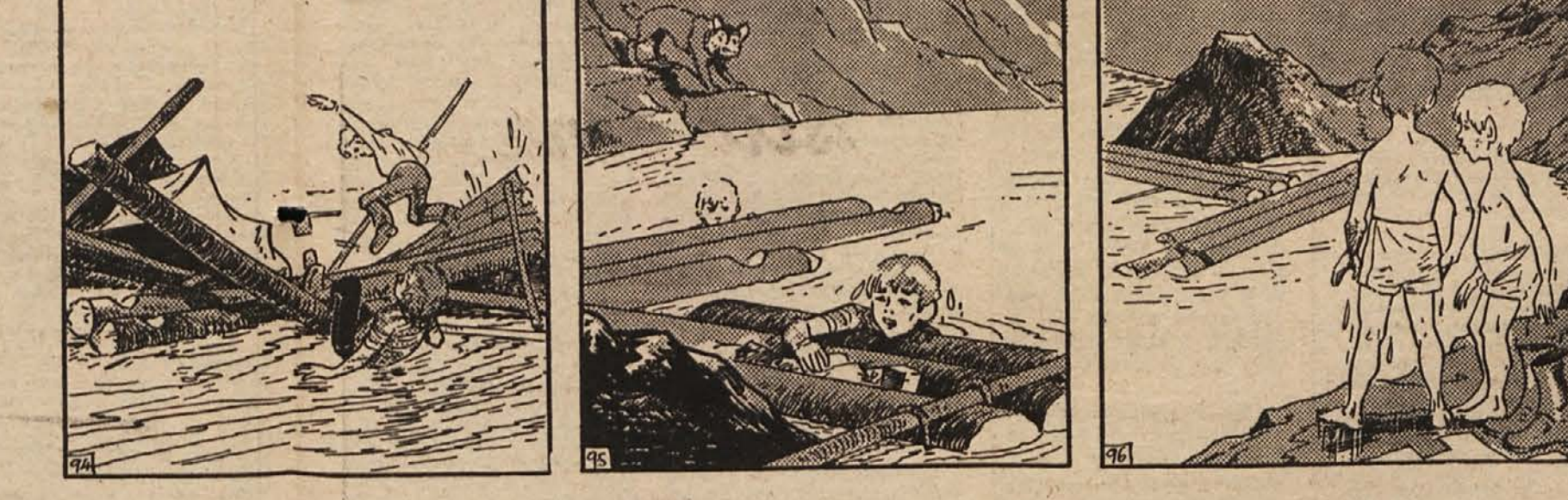

Bitka pred Novim mestom

Komaj se je brigada razmestila, že je sovražnik napadel. Njegova akcija se je začela 17. septembra ob 5.30. Ni točno znano, katere sovražne enote so nastopale. Iz situacijskega poročila štaba 12. brigade z dne 17. septembra zvedo, da se je že zvečer 16. septembra pripeljal v Novo mesto kakih 150 domobrancev iz postojank Dobrava pri St. Jerneju in iz Kostonjvice na Krki. Poročilo organizacijskega štaba slovenskega domobranstva pa poroča le, da so 17. septembra v Novem mestu angažirali večje sile. Iz tega bi sklepali, da je sovražnik za akcijo uporabil četo, ki se je prej večer pripeljala v mesto in verjetno še eno četo slovenskih domobrancev iz Novega mesta. Verjetno ju je spremljal manjši oddelek iz sestave 1. bataljona 14. SS policijskega polka. Sovražna skupina je štela okoli 200 mož. Cilj njenega napada je bil 3. bataljon. Zanimivo je, da se je bil ta bataljon komaj prenesti v Mihovec in že je sovražno poveljstvo zvedelo za to in nemudoma organiziralo akcijo v nadi, da se bataljon še ni dobro spoznal z novimi razmerami in se tudi ni dobro zavaroval.

Sovražnik je prihajal iz mesta v dveh skupinah. Njegova desna, zahodna skupina je potovala iz Ruperč vrla in je spetoma uničila izvidnico 3. bataljona pri cerkvi Sv. Florjana. Dva borca sta padla, dva pa sta ušla. Kolona je nadaljevala pohod. Med tem časom, okoli 5.30, je topništvo iz Novega mesta obstrelevalo položaje 3. in 1. bataljona. Sovražna skupina je medtem približala Mihovcu. Toda nalocela je na zasedo tega bataljona, ki je bila postavljena tako, da je varovala dostop k vasi. Zaseda se je krepko uprla in sovražnik ni mogel napred. Počakati je moral na pomoč in sodelovanje druge skupine, ki je potovala vzporedno s prvo skozi Škrjanče in Rakovnik pri Birčni vasi. Nato se je vzpela na pobočje v smeri proti Podgradu, da bi udarila na 3. bataljon s severa. To bi bil nevaren juriš v hrbet partizanski zasedi. Toda tedaj so bile nared za boj tudi druge enote 3. bataljona, ki so skupaj z zasedo jurišale na sovražnika in ga prisilile k umiku. Del 3. bataljona je preganjal sovražni skupini vrt od Lakovic in Jurne vasi in je tam ujel domobranca. Omeniti je treba še, da je med bojem pri Mihovcu komandant brigade postavil 2. bataljon na položaje okoli Podgrada in Pristave in s tem zavaroval celotno razmestitev brigade. Tudi četa 2. bataljona je priskočila na pomoč 3. bataljonu in se udeležila boja. Skupne izgube 2. in 3. bataljona so bile: 3 mrtvi in 2 ranjena, 2 pa so pogrešali.

ZA OČETOM

Tedaj je Bojanov čolg dosegel dno. Deček se je krepko uprl in splav je sunkovito odrinil proti bregu, pa se že nekaj trenutkov nato z vso silo zaletel v skalo, se zamajal, zahreščal in se razbil. Razrahljane in premočene vezi so popustile. Vsi trije so se znašli v vodi, ki pa ni bila niti globoka niti deroča. Znašli so se bolj v nekakšnem obrežnem tolmunu.

Prvi je dosegel breg Kuni in na vso moč otrsral mokroto s svojega gosta kožuha. Dečka sta bolj mislila na svoje stvari kakor na breg. Z obupno odločnostjo sta jih lovila po vodi in s tistih hlodov, ki so se še držali skupaj. Posrečilo se jima je ujeti štorkorsko plahoto, perilo in še nekaj drugih malenkosti. Prav tako srečno sta jih tudi spravila iz vode na breg k Kuniju.

Zoran je naglo pregledal položaj in ugotovil, da morajo ležati tisti predmeti, ki so popadali v vodo, na dnu plovečega obrežnega tolmunu. Globina je znašala komaj meter in pol ali kvečjemu nekaj več. Ker je bil tolmun na spodnji strani zaprt, jih tok še ni mogel odnesti s seboj. S potapljanjem bi jih še bilo mogoče izvleči. Zagnal se je prvi spet v vodo in se potopil.

NOVO NA TRGU

PŠENIČNO PIVO

poiščite ga
na
prodajnem
mestu

pivovarna laško

PROSTA DELOVNA MESTA!

Komisija za medsebojna razmerja pri
„METALNI“
— TOZD TOVARNI LAHKIH KONSTRUKCIJ,
KRMELJ

Razpisuje
prosto delovno mesto

2 ELEKTRIČARJEV

Pogoji:
Končana poklicna šola elektro stroke, odslužen v vojaški rok.
Osební dohodki po samoupravnem sporazumu o ugotavljanju in delitvi dohodka in OD.
Stanovanja ni.
Prošnje sprejema komisija za medsebojna razmerja pri TOZD TLK 15 dni po objavi razpisa.

PAVLIHOVA PRATIKA 1977

KOLEDAR VREME HUMOR

18dn
Cena 18din

ITVZAM ITZOVIMIAS UGANKE

PAVLIHOVA PRATIKA 1977

KOLEDAR VREME HUMOR

NASVETI ZANIMIVOSTI UGANKE

PAVLIHOVA PRATIKA 1977

ISKRA — AVTOMATIKA,
Ljubljana, n.sub.o.
TOZD ELA
NOVO MESTO, n.sub.o.

objavlja prosta delovna mesta:

1. ANALITIK
2. STRUGAR

Pogoji za zasedbo delovnih mest so:
pod 1: višja izobrazba ekonomske smeri, 2 leti ustreznih delovnih izkušenj, poskusno delo 3 mesece
pod 2: poklicna šola — strugar, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca
Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi kadrovske službi na naslov: TOZD ELA Novo mesto, Ragovska c. 7/a.

DELOVNA SKUPNOST
OSNOVNE ŠOLE
„DR. IVAN PRIJATELJ,
SODRAŽICA“

razpisuje
delovno mesto

TAJNIKA

s polnim delovnim časom,
za nedoločen čas.

Kandidat mora opraviti tri-
mesečno poskusno dobo.
Pogoj: dokončana srednja
šola, znanje strojepisja.
Pismene prijave z dokazili o
izobrazbi pošljite v 15 dneh
po objavi.

VOZNIKI!

ZAŠČITITE SVOJE
VOZILO PRED KORO-
ZIJO. ZUNANJI IN
NOTRANJI PREMAZ Z
„VALVOLINE TECT-
YL“ VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHANIČAR
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA ZA
OPRAVLJENO DELO!
TECTYL CENTER

NOVO

če se ne morete odločiti za nakup
VAM IMV NUDI V NAJEM
svoja gospodarska in specialna vozila

DIESEL MOTOR MERCEDES BENZ 220 D

IMV 2200 D MINIBUS

BENZINSKI MOTOR RENAULT 16

IMV 1600 BR SANITET

IMV 2200 D KAMIONET

- Dan vaše odločitve —
dan prevzema vozila
- Zagotovljena uporaba
brez zastojev

IZKORISTITE NOVO OB-
LIKO STORITEV IMV

preko poslovalnic:

- Ljubljana, Titova 172-a
tel.: 343-485, 343-471
- Novo mesto, Zagrebška
10 tel.: 23-311

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

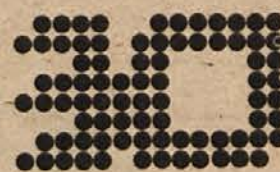

IMV 2200 D FURGON

DEMONSTRACIJA ORODJA

OSNOVA KLIP Klap ORODJA JE VRTALNI STROJ, NA KATEREGA LAHKO ENOSTAVNO IN HITRO PRITRIMO RAZLIČNE PRIKLJUČKE: KROŽNO ŽAGO, POVRATNO ŽAGO, VIBRACIJSKI BRUSILNIK, VRTNE ŠKARJE IN BRUSILNIK. ORODJE LAHKO UPORABLJAMO ROČNO ALI PRITRJEHO NA VERTIKALNEM STOJALU, MIZI ZA ŽAGANJE, HORIZONTALNEM DRŽAJU ALI LESNI STRUŽNICI

S TEM ORODJEM BOSTE MNOGO OPRAVIL V HIŠI, STANOVANJU, NA VRTU IN AVTU OPRAVILI SAMI. KLIP Klap ORODJE IN PRIBOR DOBITE V GARNITURAH ALI POSAMEZNO

NOVOTEHNA

VABIMO VAS

NA DEMONSTRACIJE IN PRAKTIČNO UPORABO KLIP Klap ORODJA, KI BODO V PRODAJALNI NOVOTEHNE V NOVEM MESTU NA GLAVNEM TRGU 11
11. IN 12. NOVEMBRA OD 10. DO 12. URE IN OD 14. DO 16. URE

POSEBNA UGODNOST!

NOVOTEHNA NUDI V TEDNU DEMONSTRACIJ 10% POPUSTA ZA KOMBI GARNITURE BC 114 IN BC 117!

NOVE NAPORE ZA LEPŠO BODOČNOST

domu v Sevnici, ki sedaj služi v kulturne in druge namene, obnovljen je bil Zadrugi dom na Bučki, v teku pa je tudi obnova mladinskega doma v Sentjanžu. Zelo uspešne pri svojem delu so bile letos krajevne skupnosti, saj je bilo moderniziranih več pomembnih cestnih odsekov kot cesta Krmelj-Sentjanž, Krmelj-Gabrijele, Radulje-Jerman vrh, Boštanj-novi most, Florjanska ulica v Sevnici in še mnogo drugih. Poleg cest je bilo zgrajeno tudi več vodovodov in drugih objektov.

Praznovanje občinskega praznika je vsekakor edinstvena priložnost, napravimo bilanco uspehov, ki smo jih dosegli v minulem obdobju, ravno tako pa tudi dolžnost, da opozorimo na šibke točke v našem programu potreb in želja, ki so ostale neizpolnjene. Teh je precej, toda to še ne pomeni, da jih nekoč ne bomo dosegli. Možnost, da si lahko delovni ljudje in občani po lastni presoji in odločitvi v okviru objektivnih možnosti urejajo vsakodnevne potrebe, nam daje ustava, šečbolj določeno pa jih nakazuje zakon o združenem delu.

Gospodarska moč občine se iz leta v leto krepi, dasiravno letos tudi našim delovnim organizacijam ni bilo prizaneseno s težavami, ki jih je bilo čutiti tudi v gospodarstvu izven meja naše domovine. Velik uspeh so dosegli delavci „Metalne“ Maribor TLK, TOZD Krmelj, ki so ob izdatni pomoči širše družbene skupnosti zgradili novo delovno dvorano, v kateri bodo proizvajali lažje in boljše, tik pred otvoritvijo je nova samopostrežna trgovina Trgovskega podjetja Sevnica, Gostinsko podjetje Sevnica je končalo obnovo svojih prostorov, od katerih je najpomembnejši hotel „Ajdovec“. Na področju družbenih dejavnosti je bilo zgrajeno več prepotrebni objektov. Med najpomembnejše štejemo novo osnovno šolo na Blanci, nova objekta v domovih počitka na Impoljci in Loki, kmalu pa bo zgrajen še manjši vrtec v Sevnici. Dokončana je bila tudi adaptacija dvorane v gasilskem

Ob prazniku čestitam vsem delovnim ljudem in občanom in jim želim pri delu mnogo uspehov, dobrega počutja in osebne zadovoljstva.

REBERNIK JANKO,
PRESEDNIK OBČINSKE
SKUPŠČINE SEVNICA

Ob prazniku občine, ki ga slavimo v spomin na legendarno osvoboditev političnih zapornikov, pripadnikov Brežiške čete iz sevnških zaporov, čestitamo delovnim kolektivom in vsem občanom za dosežene uspehe ter hkrati želimo mnogo novih delovnih zmag pri nadaljni graditvi naše družbe.

SKUPŠČINA OBČINE SEVNICA

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
vodstva organizacij in društev v občini

SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

Sevniška konfekcija Lisca je največja delovna organizacija v občini, saj zaposluje v svojih organizacijah združenega dela okoli 1500 delavcev, poleg tega pa je s sporazumom o združevanju dela in sredstev povezana s tozid Mideri iz Zemuna, kjer je zaposlenih 260 delavcev. Samoupravno je delovna organizacija organizirana v šest temeljnih organizacij združenega dela in v delovno skupnost skupnih služb:

1. TOZD Krojilnica
2. TOZD Šivalnica Sevnica
3. TOZD Šivalnica Krmelj
4. TOZD Šivalnica Zagorje
5. TOZD Šivalnica Senovo
6. TOZD Tončkov dom na Lisci
7. DS skupnih služb

LETOŠNJE GOSPODARJENJE

V delovnih kolektivih temeljnih organizacij združenega dela ravno sedaj teko razprave o re-

zultatih gospodarjenja v prvih devetih mesecih letošnjega leta. Pri tem naj ugodoma omenimo, da je ekonomičnost v primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu dosežena z 99,13 odstotka, rentabilnost pa s 101,70 odst. Pri tem je potrebno upoštevati spremembe v načinu obračuna dohodka po plačani realizaciji, ki je uveljavljen v letošnjem letu, saj v dohodek ni všteto 8 odstotkov fakturirane realizacije.

Na ekonomičnost so vplivali tudi nekateri povečani stroški, kateri kljub prizadevanju ob izvajanju stabilizacijskega programa naraščajo hitreje od planiranih. Poleg stroškov pa so v tem obdobju porasle tudi pogodbenne in zakonske obveznosti za 17 odstotkov.

Produktivnost, merjena na fizični obseg proizvodnje, je porasla komaj za 1,4 odstotke. Razlog majhnega porasta produktivnosti je predvsem v tem, ker so bolniški izostanki večji od planiranih za 4 %.

KONFEKCIJA
Lisca
ČESTITAMO ZA
PRAZNIK
OBČINE!

OSEBNI DOHODKI

Gibanje osebnih dohodkov je v skladu s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov konfekarjev Slovenije, ni pa v okviru resolucije o ekonomskem razvoju SRS za leto 1976, ki pravi, naj osebni dohodki rastejo 10 odstotkov počasneje kot bruto dohodki. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so osebni dohodki narasli za 16 %, to pa je toliko, kot so narasli življenjski stroški v tem času. Povprečni osebni dohodek je tako v Lisci za 14 odstotkov nad povprečjem skupine konfekarjev in 7 odstotkov pod republiškim povprečjem v gospodarstvu.

IZVOZ

Izvoz Lisce je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta dosežen s 180 odstotki, v strukturi realizacije pa predstavlja 37 odstotkov. Tako povečanje izvoza je vsekakor vplivalo na vsa gibanja v delovni organizaciji in zahtevalo veliko naporov vseh delovnih ljudi.

Izvoz je bil realiziran takole:
47 odstotkov v države EGS
21 odstotkov v države EFTA
28 odstotkov v države SEV
in
4 odstotke v ostale države.

Na povečano likvidnost je vplivala nova politika plačevanja in se je zaradi tega zmanjšal obseg dolžnikov, zlasti pa tistih, ki so v prejšnjih letih plačevali svoje dolgove z velikimi zamudami.

ZASLUGE VSEH DELAVCEV

V okviru prizadevanj za dosego stabilizacijskega programa so delavci Lisce pokazali veliko razumevanja. Za pokritje izgubljenega delovnega časa zaradi potrebnih sestankov in zborov delovnih ljudi so vsi zaposleni delali dve sicer prosti soboti. Ta primer je edinstven in naj bi bil za vzor ostalim, tako meni tudi kolektiv Lisce, da bi enaka prizadevanja sprejeli vsi kolektivi v Sloveniji.

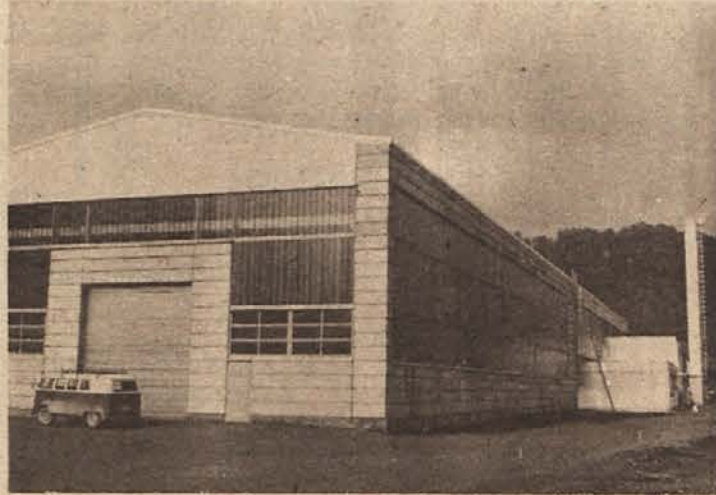
ZA PRAZNIK ČESTITAMO!

NOVA PROIZVODNA DVORANA V KRMELJU

URESNIČITEV STARIH ZELJA

Potrebe in želje po razširitvi prostorov so bile v krmeljski Metalni že od same ustanovitve obrata leta 1962. Tudi potreba po razširitvi strojnega parka se je pokazala kmalu po začetku obratovanja. V tej zvezi so leta 1973 izdelali sanacijski in investicijski program. Ta je predvideval izgradnjo nove hale, ki bi nudila streho vsem delavcem, ki so delali na prostem in bi tako dosegli večjo produktivnost in predvsem varnost delavcev. V letu 1975 so bili odobreni krediti, marca letos pa so pričeli graditi.

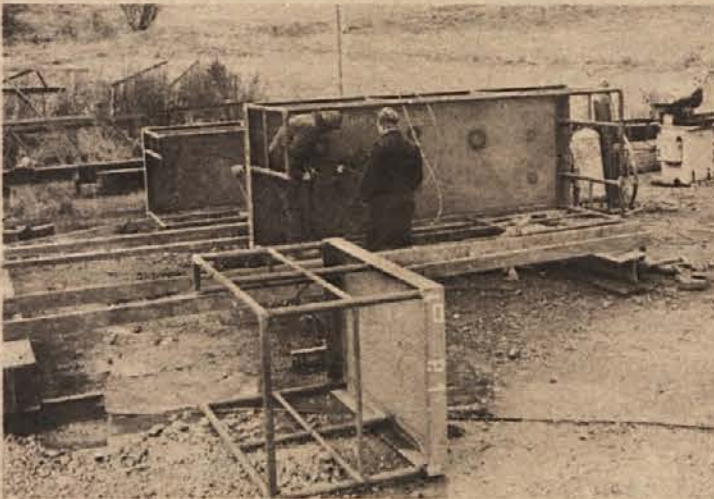

Zunanost nove hale.

M
metalna

metalna
TOVARNA LAHKIH KONSTRUKCIJ

Vrednost celotne investicije z obratnimi sredstvi vred znaša 43 milijonov, od tega 14 milijonov obratnih sredstev, in 16 milijonov gradbenih objektov, ostalo pa so stroški za nabavo strojne opreme. Delo so pričeli in izpeljali s pomočjo rezervnega sklada SRS, Ljubljanske banke, občinskega sklada ter s pomočjo ostalih temeljnih organizacij združenega dela v Metalni. Zlasti pomemben pa je pri tem delež lastne udeležbe, saj so vsi delavci prispevali enome-sečni zaslužek za novo gradnjo. Gradbena dela je opravilo GIP Beton iz Zagorja, jeklene konstrukcije pa so izdelali sami v obratu v Krmelju. Mostne žerjave je izdelala mariborska Metalna, nova velika investicija pa obsega tudi enega največjih varilnih aparatov v Sloveniji firme ARMCO, ki so ga uvozili, njegova vrednost pa znaša 1,3 milijona dinarjev. Nabavili so tudi novo avtodvigalo, rezilni kopirni stroj, uredili novo avtomatično peskarno s prekritjem, kar je veljalo 3 milijone dinarjev. Uredili so tudi strugo potoka Hinja in napravili nov most.

Večino del, ki so jih doslej opravljali na prostem, bodo preselili v novo dvorano.

KRMELJ IN NJEGOVA TOVARNA

V krmeljski Metalni je zaposlenih okoli 350 delavcev iz Krmelja in okolice. Pri tem so vsi delavci, ki delajo v prodajno-projektivnem inženiringu v Mariboru in Ljubljani. Delavci v proizvodnji so v glavnem kvalificirani – teh je 75 odstotkov. Tovarna ima lastno vajensko delavnico. V njej se na

leto izuči 10–15 kvalificiranih delavcev, ki se v glavnem vsi zaposlijo v domači tovarni. V krmeljski tovarni lahkih konstrukcij imajo tudi lasten zelo lepo urejen obrat družbene prehrane, kjer nudijo svojim delavcem nadpovprečno dobro prehrano. Delavci, zaposleni v Metalni, so v glavnem polproletarci – predvsem starejši delavci, saj imajo doma povečini večjo ali manjšo kmetijo. Mlajši delavci pa so v glavnem proletarci, ki iščejo stanovanja v neposredni bližini delovnega mesta.

PROIZVODNI PROGRAM

Krmeljska Metalna – tovarna lahkih konstrukcij obsega zelo širok proizvodni program od konstrukcij po naročilu do tip-skih hal. Ponašajo se s celo vrsto zahtevnih objektov, ki so jih naredili v Sloveniji in v drugih republikah. To so razna dela v železarnah: Jesenice, Zenica, Nikšič, Ravne, Štore, Smederevo, Vareš, Skopje, Ilijaš, Sisak, nato objekti za kemično in predelovalno industrijo: Zorka Šabac, Cinkarna Celje, Tovarna dušika Ruše, Pinus Rače, Lek

S peskanjem jeklenih površin dosežejo lahko visok sijaj.

kopitarna

TOVARNA KOPIT, PET, ROLET IN
OSTALIH IZDELKOV

TRZIŠČU NUDIMO:

- LESENE PETE
- LESENA IN PLASTIČNA KOPITA
- LESENO OBUTEV IN
- PLASTIČNE ROLETE

PRIPOROČAMO NAŠE IZDELKE IN
ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE
SEVNICA!

ONPZ
Bohor

ZDRUŽENJE SAMOSTOJNIH OBRATNIKOV PROIZVODNE IN
STORITVENE DEJAVNOSTI

Proizvaja:

- A Izdelke kovinske galanterije, vodno-inštalacijski material, zračnike, konzole za umivalnike, avtomobilsko opremo, peči za centralno ogrevanje in bojlerje, razne kovinske izdelke po naročilu, karnise iz al. profilov.
 - B Cementnine, vse vrste plohistih teraco stopnic, okenske police in vrtno plošče.
 - C Proizvaja širok izbor izdelkov iz plastičnih mas.
 - D Izvaja in montira notranjo opremo po projektih naročnika in po lastnih načrtih, tlakarska in parketerska dela, elektroinstalacijska dela, stavbno pohištvo, dobavlja in montira vse vrste okenskih senčil.
 - E Livarstvo – vlivanje izdelkov iz bronu, medenine in zamaka.
- Za občinski praznik iskreno čestitamo vsem delovnim ljudem in obrtnikom v občini ter obenem vabimo vse obrtnike z območja Dolenjske k sodelovanju.

**Trgovsko
podjetje**

SEVNICA

zdržene delovne organizacije
kmetstva, industrije, trgovine
in gostinstva
dobrina
celje

Priporočamo vam nakup v naših poslovnih enotah – prodajalnah v Sevnici in okolici ter obenem čestitamo vsem občanom za praznik.

ČESTITAMO ZA

PRAZNIK SEVNIŠKE OBČINE – 12. NOVEMBER

Notranjost nove hale – novih 2500 kvadratnih metrov pokriva delovne površine.

**KOMUNALNO
STANOVANJSKO
PODJETJE
– SEVNICA**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

„KRKA“,
farmaceutika, kozmetika,
kemija, zdravilišča
NOVO MESTO

razglašča

prosto delovno mesto

TAJNICE
pravne službe

Na razglašeno delovno mesto se lahko prijavijo kandidati, ki imajo končano ekonomsko ali 4-letno administrativno šolo in vsaj eno leto delovnih izkušenj. Zaželeno so izkušnje z dela v odvetniški pisarni ali na sodišču. Rok prijave je 7 dni po dnevu objave razglasa. Vsi, ki so zainteresirani za zasedbo razglašenega delovnega mesta, naj pošljejo pismene ponudbe z življenjepisom na kadrovske službo podjetja v Novem mestu, Cesta herojev 45.

PROSTO DELOVNO MESTO

TAM MARIBOR, TOZD BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA „BELT“, ČRNOMELJ

Razpisuje
prosto vodilno delovno mesto

VODJA KADROVSKO SPLOŠNEGA SEKTORJA
Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba z najmanj 8-letnimi delovnimi izkušnjami, od tega 5 let na podobnem delovnem mestu

in oglašča
prosti delovni mesti

- 1. PRAVNIKA**
Pogoji: visoka strokovna izobrazba pravne smeri z 8-letnimi delovnimi izkušnjami in pravosodnim izpitom. Stanovanje po dogovoru.
- 2. ELEKTROTEHNIKA – jaki tok**
Pogoji: tehnična srednja šola – smer jaki tok, po možnosti 8 let delovnih izkušenj.

Kandidati, ki morajo biti moralno-politično neoporečni, naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi na Belt, Črnomelj. Prijavam naj priložijo spričevalo o končani šoli in drugo dokumentacijo o izpolnjevanju pogojev. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 10 dneh po zaključku razpisnega roka.

VARNOSTNI PASOVI!!

AVTOMOBILISTI,
POZOR!

Ali že imate v svojem vozilu vgrajen varnostni pas? Po uradnem listu 20/75 bodo morali imeti s 1. 1. 1977 osebna vozila vgrajene varnostne pasove.

OBVEŠČAMO VAS,

da poleg ostalega dela tudi vgrajujemo varnostne pasove, katere imamo že na zalogi.

Delovni čas v AMZS Baza Otočec je vsak dan od 8. – 19. ure.

Priporočamo se vam – obiščite nas!

AMZS TTB OTOČEC
telefon 987 ali 22-620

„NOVOTEHNA“, trg. podjetje
na debelo in drobno
Novo mesto, Glavni trg 11,

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- 1. REFERENT NABAVE AVTOMOBILSKIH DELOV**
- 2. ADMINISTRATOR v komercialnem sektorju**
- 3. VOZNIK TOVORNEGA AVTOMOBILA**

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- ad 1) KV prodajalec avto stroke s 3 leti delovnih izkušenj, voznikiški izpit za „B“ kategorijo, poskusno delo 3 mesece, ali KV avtomehanic s 3 leti delovnih izkušenj v nabavi, voznikiški izpit za „B“ kategorijo, poskusno delo 3 mesece;
- ad 2) KV prodajalka z znanjem strojepisja, poskusno delo 2 meseca;
- ad 3) voznik „B“ „C“ in „E“ kategorije z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca.

Prijave sprejema splošni sektor podjetja 10 dni po objavi.

Odbor za medsebojna razmerja pri
**ISKRI, INDUSTRIJI ZA AVTOMATIKO
TOZD NAPAJANJA n.sub.o.**
Bršlin 63, Novo mesto

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

- 1. EKONOMIST ali organizator (končana I. ali II. stopnja ustrezne šole) z nekajletno prakso, za delo na analizah in organizaciji.**
- 2. VEČ ELEKTROTEHNIKOV (jaki ali šibki tok) za delo v konstrukciji, kontroli in prodaji.**
- 3. VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV za delo v kleparni.**
- 4. ADMINISTRATORKE IN STROJEPISKE.**

Delo je za nedoločen čas, poseben pogoj: poskusno delo. Prošnje z dokazili pošljite kadrovske službi. Objava velja do zasedbe delovnih mest. Nastop dela je možen takoj.

**KONFEKCIJA „KOMET“
METLIKA**

razpisuje
prosta delovna mesta

- 1. VODJE FINANČNO-RAČUNSKEGA SEKTORJA**
- 2. VODJE PRODAJE**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- pod 1. – visoka ali višja izobrazba ekonomske ali komercialne smeri
– 5 let delovnih izkušenj
– organizacijske sposobnosti
- pod 2. – višja šolska izobrazba ekonomske ali komercialne smeri
– 4 leta delovnih izkušenj

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite kadrovske-splošnemu sektorju podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

PROSTA DELOVNA MESTA!

HP KOLINSKA (n.sol.o.) LJUBLJANA
TOZD TOVARNA ZA PREDELAVO KROMPIRJA
MIRNA NA DOLENJSKEM

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- 1. KLJUČAVNIČAR – VZDRŽEVALEC;**
pogoj: KV delavec strojne ali (pogojno) električarske stroke, po možnosti z nekajletno prakso; delo je za nedoločen čas.
- 2. KURJAČ VISOKOTLAČNEGA KOTLA;**
KV delavec strojne ali električarske stroke z izpitom za kurjača visokotlačnega kotla. Delo je za nedoločen čas.
- 3. VEČJE ŠTEVILO DELAVK IN DELAVCEV**
za delo v proizvodnji – predelavi krompirja. Delo je za določen čas (za 6 mesecev) z možnostjo kasnejše stalne zaposlitve.

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite na naslov: HP KOLINSKA (n.sol.o.) LJUBLJANA, TOZD TOVARNA ZA PREDELAVO KROMPIRJA, 68233 MIRNA NA DOLENJSKEM, v roku 8 dni po objavi tega oglasa.

PROSTO DELOVNO MESTO

OBRтна ZADRUGA KRŠKO
Cesta krških žrtev 67
68270 KRŠKO

objavlja
prosto delovno mesto

VODJE RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA.

Za delovno mesto se zahteva:

- da ima kandidat višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na delovnem mestu računovodje,
- da ima srednjo izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na delovnem mestu računovodje,
- da ima organizacijske in koordinacijske sposobnosti ter široko splošno razgledanost.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

„KOVINAR“
ČRNOMELJ

objavlja
delovno mesto

**MATERIALNEGA
KNJIGOVODJE**

za določen čas
Pogoji: srednja izobrazba ekonomske ali administrativne smeri ali nižja šola z 2-letno prakso na enakem ali podobnem delovnem mestu. Ponudbe pošljite v roku 15 dni po objavi. Nastop dela: januar 1977.

**OSNOVNE ŠOLE
NOVO MESTO
TOZD BRŠLJIN,
NOVO MESTO**

razpisuje
prosto delovno mesto

**SNAŽILKE
– POMIVALKE**

za delo v jedilnici in kuhinji

Delovni čas je od 8. do 16. ure.

Za delovno mesto je predpisana poskusna doba. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

TRGOVSKO PODJETJE

Istra-benz KOPER

objavlja
prosti delovni mesti

PRALCA IN PRODAJALCA
na bencinskem servisu Krško.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- 1. za delovno mesto pralca za določen čas:**
 - a) šolska izobrazba: priučen delavec
 - b) delovne izkušnje: brez prakse
 - c) preizkus delovnih sposobnosti: 3-mesečno poskusno delo
- 2. za delovno mesto prodajalca za nedoločen čas:**
 - a) šolska izobrazba: KV trgovec, mehanik ali avtoelektričar
 - b) delovne izkušnje: 2 leti prakse
 - c) preizkus delovnih sposobnosti: 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj dostavijo pismene prijave z ustreznimi dokazili splošnemu sektorju podjetja Istra-benz, Koper, Vojkovo nabrežje 10. Informacije tel. 22-681, int. 05.

Dežurni poročajo

TAT PRI GOSPODIČNI - 4. novembra dopoldne je Novomeščan Ivo Lovrinovič pustil svoj avto „Lada“ ob cesti proti Gosposodični in zavil v gozd. Ko se je vrnil, je opazil, da je medtem nekdo vlomil v avto. Izginila je ura, vredna okrog 2.000 din, medtem ko je še za 1.000 din škoda na avtomobilu.

DVE ROMKI STA GA - Franc Kapš v Regerči vasi je imel 6. novembra dopoldne tatinski obisk. Med prosjačenjem sta mu dve Romki izmaknili iz stanovanja 4.500 dinarjev.

SAMO DO BRŠLINA - Stanku Zalokarju iz Ločne je nekdo 7. novembra popoldne ukradel kolo z motorjem, vredno 6.000 dinarjev. Kolo je stalo pred restavracijo Pri vodnjaku. Naslednje jutro so miličniki kolo našli pri kiosku v Bršlinu. Kdo se je z njim odpeljal, še ne vedo.

IZSILJEVANJE IN ŠKODA

31. oktobra okrog 13. ure je v križišču Krško-Velika vas prišlo do nesreče, ki je terjala za 40.000 din gmotne škode. Krivo je bilo izsiljevanje. Franc Pirč iz Velike vasi je z avtom vozil iz Krškega proti domu, v križišču pa je nasproti pripeljal in izsiljeval Ivan Sašek iz Pangerčgrma. Sledilo je trčenje in nastala je precejšnja škoda.

Eden pozabil, drugi ni opazil

Zelezniški karambol pri novomeški postaji je zahteval človeško življenje, zaradi hude malomarnosti pri delu pa gresta dva v zapor

13. februarja letos se je pri premikanju vagonov na razkladalni postaji v Novem mestu lokomotiva z vso silo zaletela v kompozicijo 10 vagonov, ki so bili na stranskem tiru. Kabina lokomotive se je zmečkala in tako stisnila delavca Antona Režka, da je bil na mestu mrtev, nekaj pa sta bilo laže ranjenih.

O nesreči se je kajpak takoj začela preiskava, pred kratkim pa sta kot krivca odgo-

LAHKO BI BILO HUJŠE! Taka sta bila po karambolu ribniški kamion in ljubljanski avtobus, ko je prišlo 29. oktobra med Skofljico in Kočevjem do trčenja. V polnem avtobusu je bilo 8 ljudi poškodovanih. (Foto: Milan Glavonjič)

Odgovornosti se ne da uiti

Zaradi delavca, ki ga je pri gradnji šole na Blanci do smrti zasula zemlja, je bil kaznovan Rade Vrbica, odgovoren na tistem gradbišču

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu se je nedavno tega zagovarjal 35-letni Rade Vrbica, gradbeni tehnik in samostojni obrtnik zidarske stroke iz Ozlja. Spoznan je bil za krivega ter obsojen na 10 mesecev zapora, pogojno za dobo treh let.

Človeka, ki doslej še ni bil kaznovan, je privedlo na zatožno klopo hudo kaznivo dejanje zoper splošno varnost. Zagrešil ga je s tem, da kot delovodja in odgovoren za gradbišče pri gradnji šole na Blanci ni dovolj skrbel za varnost ljudi.

20. februarja letos se je namreč na gradbišču pripetila huda nesreča. Skupina delavcev je bila zraven, ko je bager izkopal 3 m globok jarek za kanalizaci-

ZAKAJ TAKO HITRO?

6. novembra popoldne je Ivan Privejšek iz Lepe vasi vozil avto iz Goleka proti Krškemu. V vasi Golek je zaviral, pri tem pa ga je zaneslo in je trčil v nasproti vozeči avto Srđana Lukača iz Splita. Trčenje ni terjalo telesnih poškodb, pač pa je bilo za 16.000 din materialne škode.

dno... Tako je sodišče tudi bolj verjelo izjavam v prvem hipu, kot kasnejšim.

Upoštevali pa so, da se je obtoženi zelo izkazal po nesreči: pokojnikov pogreb je plačal v celoti, dal svojcem še 10.000 din posebej in razen tega redno vsak mesec pošilja otrokoma umrlega vsakemu po 1.000 din preživnine.

Do nezavesti pretepen

35-letnemu Dominiku Pižmu so komaj rešili življenje

1. novembra okrog 9. ure dopoldne so ljudje našli med vinogradi pri Malem Lipovcu v Suhi krajini nezavestnega in močno ranjenega 35-letnega Dominika Pižma iz Srednjega Lipovca, sicer pa delavca pri GG Straži. Prepeljali so ga v bolnico v zelo kritičnem stanju, vendar so mu rešili življenje. Imel je več zlomljenih kosti, hud udarec v prsni koš, rano na glavi in pretres možgan. Tako so začeli s poizvedbami in ugotovili, kako je do poškodbe prišlo.

Prejšnji večer se je Pižem vračal iz svoje zidanice proti domu in med potjo srečal 37-letnega Antona Kužnika iz M. Lipovca. Skupaj sta šla pit še v zidanico Ivana Primca in okrog 22. ure sta se, dobro podprta z maligani, po stari suhokranjski navadi skregala.

Med preprirom je Kužnik pograbil kol in z njim toliko časa udrihal po Pižmu, dokler ni ta oblezel v nezavesti. Napadalec je zatem mirno odšel na zidanico spat, kjer so ga miličniki še drugi dan našli. Kužnika čaka plačilo za to „junjsko“ dejanje na sodišču.

KRONIKA NESREČ

MUHABER: ZAJEK JE BIL KRIV - Jože Verstovšek iz Pavlove vasi je 2. novembra zjutraj vozil z osebnim avtom od Mirne peči proti Novemu mestu. V ovinku pri odcepu za Muhaber je opazil divjega zajca, ki je tekel po cesti. Verstovšek se mu je skušal umakniti, zavil pa je na gramoz in avto se je nato prevrnil na streho. Vozniku in sopotniku ni bilo nič, vendar je po zajčevi krivdi nastalo za 10.000 din škode.

TREBNJE: OBA STA PADLA - Stane Markovič iz Stefana se je 4. novembra zjutraj peljal na kolesu z motorjem po Rimski cesti v Trebnjem in zadel s pedalom pešca Antona Grma iz Trebnjega, ki je šel po desni strani vozišča ob pločniku. Kolesar in pešec sta padla in oba sta se laže poškodovala. Gmotna škoda ni velika.

VRTAČA: Z BLATNIKOM ZADETA - Martina Švajger iz Semic je šla 2. novembra zjutraj peš ob robu ceste proti Štrekljevcu, naproti pa je z avtom pripeljal Slavko Ogulin iz Brstovca. Zaradi srečanja z drugim osebnim avtom je Ogulin vozil ob robu ceste in z blatnikom zadela pešakinjo. Švajgerjevo so poškodovano odpeljali v bolnišnico.

JUGORJE: TRČIL V TOVORNJAK - Ljubljancan Andrej Kokol je 4. novembra dopoldne vozil osebni avto od Metlike proti Novemu mestu. V ovinku na Jugorje je avto zaneslo. Ko je bil ravno na levi strani ceste, je trčil v tovornjak, ki ga je naproti pripeljal Jože Starček iz Trebnja. Gmotno škodo cenijo na 25.000 din.

TREBNJE: DEŽ IZ COCA COLE - Zagrebčan Miodrag Jakovljevič je 4. novembra dopoldne vozil tovor-

Otroke je zanemarjala

Grdo ravnanje z otrokom ljudje hudo obsojajo, toliko bolj, če to dela mati. Pa vendar se take stvari tudi pri nas dogajajo. Pred kratkim je občinsko sodišče v Novem mestu obravnavalo primer 27-letne Slave Bratec-Tršinar iz Sred. Grčevja 13. Je sicer delavka, toda brez zaposlitve, je poročena in ima dva majhna otroka, vendar ji družina ni mar.

Sodišče je ugotovilo, da sta ji bila deveta skrb sinek Tomislav, rojen aprila 1973, prav tako hčerka Milenca, ki je te dni izpolnila leto starosti. Vse od rojstva obeh otrok je živela, kot je bila navajena prej: pohajkovala je z družbami, najraje moškimi.

Ker je pogosto odhajala tudi za več dni z doma, je bil Tomi večkrat lačen, živl je v skrajno slabih in neurejenih stanovanjskih razmerah. Tako je zbolel in so ga nekaj mesecev starega odpeljali v bolnišnico. Ugotovili so, da je podhranjen, da ima rahitis in še druge bolezni. Potem so fantiča dali v rejo in tudi Milenco so vzeli rejniki kar iz bolnišnice. Če bi jo mati vzela domov, bi tudi ta otrok od vsega hudega zbolel.

Na sodišču je Tršinarjeva Slava trdila, da je bila skrbna mati, kolikor je le mogla, da je dala otroka v varstvo starejši ženski, kadar je šla z doma, ter da si zelo želi obiskati oba otroka, prav tako njun oče, ampak da so ji to prepovedali...

Vse lepe besede niso učinkovale, ker je dokazano, da so ženski ljubši lokali in pijanča. Ni bila dovzetna za vse nasvete Centra za socialno delo, pustila je službo in se za sinčka sploh ni zmenila in ne zanimala. Zaradi zane-marjanja in grdega ravnanja z otrokoma je sodišče obtoženi prisodilo 5 mesecev zapora, pogojno za dobo dveh let. Pri odmeri kazni, ki sicer še ni pravnomočna, so morali upoštevati, da bo ženska tretjič mati. Čeravno le po imenu.

Z oslavitvijo določenih psihičnih funkcij pod vplivom alkohola postane človek lahkomi-seln, egoističen, togoten, preneha se kontrolirati in zadrževati, postaja brbljav, razuzdan, cinčen. Pri alkoholikih slabi in otopi občutek odgovornosti za svoje prestopke, pozabljajo svoje dolžnosti do soljudi in do druž-

Alkoholizem in prestopništvo

be. V vinjenem stanju se pri njih sproščajo v normalnem stanju potlačena, zadržana nemoralna in protidružbena hotenja in pobude; izgubljajo samokontrolo, pogosto pa tudi pravilno orientacijo v sredini, kjer živijo.

Sociologi in kriminologi, ki se ukvarjajo z obravnavanim vprašanjem, ugotavljajo, da je alkoholizem le eden od kriminogenih faktorjev, in ker ni edini povzročitelj kriminalitete, je tudi težko ugotoviti njegov pravi delež v etiologiji (vzrokih) zločinov. Kriminaliteta alkoholikov je specifična kriminaliteta in jo najdemo najpogosteje med kaznivimi dejanji določene vrste, kot so: kazniva dejanja zoper življenje in telo (uboj), telesne poškodbe, sodelovanje pri pretepih), med seksualnimi delikti (posilstva), med kaznivimi dejanji zoper javni red in mir (samovoljnost, nasilniško obnašanje), pri kaznivih dejanjih zoper splošno varnost ljudi in premoženja (požigi) in pri kaznivih dejanjih zoper za-

konso zvezo in rodbino (predvsem pri kaznivih dejanjih zane-marjenja mladoletnika in grdega ravnanja z njim.

Očitne so torej posledice čezmerna uživanja alkohola za psihofizično človekovo zdravje, za njegovo obnašanje v družbi in za njegove odnose do materialnih in družbenih vrednot.

Alkoholizem in prestopništvo

Naj te ugotovitve in razmišljanja sklenemo z naslednjimi zaključki:

- V etiologiji (vzrokih) delinkvence zavzema alkohol pomembno mesto, ne moremo pa ga smatrati za izključni vzrok delinkventnega obnašanja.
- Razen v alkoholizmu je treba iskati vzroke delinkventnega obnašanja v celi vrsti drugih dejavnikov, npr.: v osebnosti prestopnika, v razmerah, v katerih je prestopnik rasel in se razvijal, v družbeni sredini, v kateri živi.
- Ker je naša skupna naloga (ne le organov pregona in sojenja) odpravljati vzroke kriminalitete, ki razjeda družbo, za kar imamo že nekaj institucij z dobro zastavljenimi nalogami (družbena samozasčita, samoupravna delavska kontrola ipd.), morajo biti ta naša hotenja usmerjena tudi zoper alkoholizem, toda ne le v lepo zapisanih programih raznih institucij o borbi proti alkoholizmu, pač pa v zavzetem uresničevanju zastavljenih nalog,

odpravljanju mlačnosti iz kate-re se poraja ugotavljanje, kot: „Kaj me briga! Zakaj bi se jaz mešaval, bodo že drugi!“ Ipd.

- odpraviti je treba pasivnost družbenopolitičnih dejavnikov pri zatiranju alkoholizma kot družbeno negativnega pojva, tako tistih, ki delajo v delovnih or-

Alkoholizem in prestopništvo

ganizacijah (sindikati, ZK, ZMS), kot tistih izven delovnih organizacij, v krajevnih skupnostih in v občinskih forumih;

- edina do sedaj učinkovita dejavnika v borbi proti alkoholizmu sta: določene zdravstvene ustanove, ki delajo po ustaljenih strokovnih metodah, in pa klubi zdravljenih alkoholikov. Posebno slednjim, ki s svojo organizirano, s strokovnjaki - entuziasti vedno dejavnostjo opravljajo to svojo veliko humano družbeno nalogo, daje družba vse premalo moralne, še manj pa materialne pomoči. Zato je nujno to njihovo dejavnost podpirati bolj kot doslej, saj je interes družbe za preventivne dejavnosti pri zatiranju in preprečevanju odklonskosti vedno večji, kar sledi iz skle-pov in resolucij najvišjih republiških in zveznih organov naših družbenopolitičnih organizacij.

JANEZ KRAMARIČ

Pleskanje je v krvi

Tomazini so primer, kako neznanska je razlika med obrtjo dedka in delom vnuka — Sadovi obrtniškega združenja

Ce v Novem mestu neznane povpraša po obrtniku Marjanu Tomazinu, ga kmalu najde. Ce ne Marjana, pa prav gotovo njegovega očeta ali brata Viktorja, zakaj vsi trije Tomazini so znani po dobrih pleskarskih, tapetarskih, fasaderskih in še nekaterih obrtniških storitvah. „Nam Tomazinom“, je začel pripoved Marjan, „je pleskanje nekako v krvi. Moj ded se je preživljal s pomočjo spretnega in dobrega pleskarskega čopiča, prav tako njegovi trije sinovi. Vseh pleskarskih umetnosti sem se

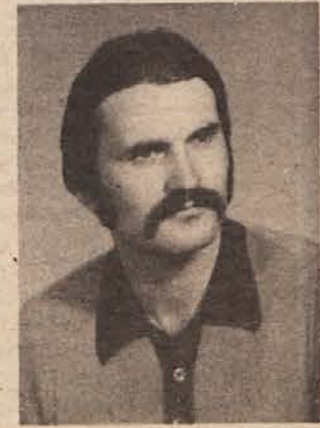
zdrženo delo. Imamo prave sošote, delamo od 6. do 14. ure, povedati pa moram, da se prilagajamo razmeram. Kadar je potrebno, opravimo veliko nadur, če ne drugače, tudi nedeljske. Od očeta sem ohranil zelo dobro vodilo: „Pri dobri stranki postori hitro in dobro, da te bo še poklicala, pri slabi enako, da se je čimprej znebiš, delo pa končaj raje dan ali dva pred dogovorjenim datumom.“

Mladi obrtnik rad pove, da se današnja obrt od moštrstva njegovega dedka močno loči. Prej so pleskali in slikali eno samo sobo tudi po štirinajst dni, danes jo pobelijo v treh urah. Nekeč je obrtnik delal desetletja enako, danes mora, če hoče konkurirati na trgu, od časa do časa v tovarno, se seznaniti z novimi barvami, delovnimi postopki itd.

Marjan je član novomeškega samostojnega združenja obrtnikov, ki je v kratkem času dokaj dobro zaživelo. Pravi, da se še ni dovolj vključil v njegovo delo, da pa se e čuti povezanost obrtnikov. Razeñ na športnem in zabavnem področju združenje pomaga z nasveti, začetniki lahko dobijo obrtniško posojilo, združenje vabi člane k dodatnemu izobraževanju, z njegovo pomočjo je nekaj obrtnikov dobilo solidarnostna stanovanja itd. V začetku je večina obrtnikov na novo porajajočo se organizacijo gledala z nezaupanjem, sedaj je članska knjiga vse bolj polna.

Slabo leto dela najstarejši Tomazinov sin Marjan kot samostojen obrtnik. Vodi poslovne knjige, pa ne samo zavoljo davkov, pač pa zato, ker je v Kranju kot dijak sklenil tako.

J. PEZELJ

naučil pri očetu in znanje kronal pred dvanajstim leti v kranjski obrtni šoli. Se lani sem delal ob očetu, letos pa začel na svoje. Dela je navzlic številnim pleskarjem v mestu obilo in spontano smo si ga nekako razdelili. Marsikdo meni, da si med seboj pobiramo stranke, se grdo gledamo, je pa povsem drugače.

Pri meni sta zaposlena pomočnika in delavca, kot drugi obrtniki pa se tudi sam srečujem s fluktuacijo. Marsikateri mladenič vidi v beljenju na hitro zaslužen denar, toda že po nekaj urah dela se prepriča, da je živel v zmoti. Tak me kaj kmalu zapusti. Ostanajo le resni, zlasti zato, ker delamo kot

V PONOS ŽUŽEMBERKA — Na fotografiji je videti slavnostno razpoloženje, kakršno je vladalo 7. novembra v Žužemberku ob otvoritvi novega vrta za 60 predšolskih otrok. (Foto: Ria Bačer)

Žužemberk je dočakal svoj dan

Agilnim krajanom gre zasluga, da je kraj dobil nov vrtec za 60 otrok

V nedeljo, 7. novembra dopoldne, so v prisotnosti številnih domačinov, predstavnikov družbenopolitičnega in skupščinskega življenja kraja in občine ter drugih gostov odprli nov vrtec na hribčku za zdravstvenim domom.

Da so imeli prebivalci Žužemberka in okoliških krajev veliko zaslugo pri tako pomembni pridobitvi za mlado generacijo, je takoj na začetku slovesnosti v govoru poudaril domači funkcionar Stojan Jakovljevič in se iskreno zahvalil vsem,

SREČANJE ZA DESNI BREG

Kot so pred kratkim v levem delu mesta organizirali srečanje starostnikov nad 75 let, tako so 5. novembra povabili medse starejše občane desnega brega Krke. Prireditve, ki je bila v prostorih osnovne šole Grm, se je od 170 vabljenih udeležilo 65 ljudi. Govorila sta jim Rudi Hrovatin, predstavnik občinske skupnosti socialnega skrbstva, in Danilo Kovarič v imenu mestne organizacije Rdečega križa. Srečanje je organiziral Center za socialno delo skupaj s krajevno skupnostjo in je povsem uspelo. Povabljeni so bili navdse zadovoljni s programom.

ZAHTEVE PO POPRAVILIH

V stanovanjskem skladu pri samoupravni stanovanjski skupnosti Novo mesto je vloženih 2054 stanovanj in 171 poslovnih prostorov. Samo v letošnjem letu je prispelo že 224 vlog za izvedbo večjih popravil, ki jih lahko štejejo že za investicije. Ugoda je bilo rešenih 208 takih zahtev, kar je veliko več kot v preteklem letu, ko so odobrili vsega skupaj 81 večjih popravil.

ki so k temu pripomogli. Novi vrtec je veljal okrog 4 milijone dinarjev in ima 60 mest za predšolske otroke. Poslopije je postavil Marles, v njem pa so tri učilnice, kuhinja, prostori za upravo in sanitarije. Tudi oprema je lična. V načrtu je še ureditev zunanjega igrišča s peskovnikom in drugimi igrali, vendar do otvoritve zaradi razmočenega terena del ni bilo mogoče končati. Okrog 15 odst. vseh stroškov za gradnjo so zbrali v okviru krajevne skupnosti.

Zužemberški vrtec je bil zgrajen nekako leto dni po tem, ko je zanj prišla prva resnejša pobuda od domačih družbenopolitičnih organi-

zacij. Kraj je sicer imel vrtec, vendar le za 40 otrok in je deloval v zelo neprimernih prostorih, ki so bili tudi pretisni. Z otvoritvijo novega žužemberškega vrta pa je tudi razvoj otroškega varstva v novomeški občini pripisati dobropis in krajanji so lahko zadovoljni, da bodo otroke poslali v lepo, varno in strokovno okolje, medtem ko so matere v službah. Da je v mestu položaj povsem drugačen in je otroško varstvo pereč problem, je posebej podčrtal govornik Zvone Sušteršič, predsednik izvršilnega odbora skupščine otroškega varstva v novomeški občini.

Udeležencem otvoritve so cici-bančki in šolarji pripravili lep kulturni program, zatem pa je bil ogled novega vrta. Kot je bilo slišati starše, so se pohvalno izražali o ustanovi, skrbijo jih le, kakšna bo cena.

Trojni praznik v Šmarjeti

Ob proslavitvi treh praznikov so v Šmarjeti odprli novo športno igrišče — Borec Suhy pripovedoval pionirjem

V dnevih, ko praznujemo občinski praznik novomeške občine, imajo v Šmarjeti kar trojni slavlje: občinski praznik, praznik krajevene skupnosti in dan šole. Letos so vse te praznike tako kot prejšnja leta povezali v eno samo prireditve.

V soboto, 6. novembra, so obiskali šmarješko osnovno šolo „29. oktober“ predstavniki novomeške občinske skupščine ter drugih družbenopolitičnih organizacij, predstavniki delovnih organizacij, ki imajo svoje obrate v tej krajevni skupnosti,

članj KO ZB in številni drugi krajanji. Že tradicionalno prireditve, ki nosi naziv „Srečanje borec in pionirjev“, so začeli s kulturnim programom, poročilom predsednika KS Franceta Medleta in s pogovorom med pionirji in borecem Stefanom Suhjem, ki se je med vojno boril v okoliških krajih.

Z gimnastičnim nastopom pionirjev so svečano odprli novo asfaltno športno igrišče. Šola nima telovadnice, zato je urejeno zunanje igrišče resnično prava nujnost. Dela so stala blizu 300.000; del tega denarja je dala TTS Novo mesto, največ pa je prispevala k ureditvi igrišča šmarješka krajevna skupnost.

Dobro organizirano, pestro in množično prireditve so zaključili s tekmovanji športnih ekip JLA, Otočca, Gaborja, Šentjerneja, Rimskih Toplic in Šmarjete.

Zastopali Slovenijo

Pred kratkim sta se vrnila iz Beograda Novomeščanki Angelca Granda in Milena Ivanetič, ki sta kot učenka in mentorica dobili za svoje delo lepo priznanje. Bili sta edini Slovenki, udeleženci slavnostnega srečanja, ki ga je časopis Politika priredil za 11 najboljših učencev osmih razredov osnovnih šol iz vse države, katerih šolske naloge iz materinščine so bile v preteklem šolskem letu ocenjene za najboljše.

Z osnovne šole Katja Rupena smo že tretjič poslali ob koncu šolskega leta šolske zvezke najboljših učencev na nagradni razpis Politike in učenka Angelca Granda iz Novega mesta je bila letos med nagrajenci. Njene šolske naloge „S Krjavljem po Muljavi“, „Moja domovina“, „Na domu mojih dedov“ in „Ne bomo jih pozabili“ so doživele lepo priznanje, saj je bila med 11 nagrajenci od več kot 500 udeležencev. Je povedala predmetna učiteljica slovenščine Milena Ivanetičeva.

Za Angleco je bilo potovanje v Beograd pravo doživetje. Iz Ljubljane sta s tovarišico odpotovali z letalom, v katerem se je dekletke prvič peljalo. „Ni me bilo strah, ko smo vzleteli v megli, v Beogradu pa sem doživele lepo dan in spoznala tudi mrzlo kočavo. Razkazali so nam časopisno hišo Politike, ki naredi na gledalca močan vtis, nato pa smo imeli slavnost, na kateri so bili prisotni znani pisatelji. Podeljili so nam nagrade in priznanja. Dobila sem 2.000 dinarjev...“

Angelca je osnovno šolo zapustila kot odličnjakinja. Tudi na gimnaziji, kamor hodi že dva meseca, ji pouk ne dela težav, in prvo slovensko nalogo je pisala odlično. Kot je sama rekla, ji materinščina „gre“ zlahka predvsem zato, ker veliko bere. „Odkar poznam črke, se ne ločim od knjig“, je povedala. Ne bere pa stripov in kriminalk, temveč pravo literaturo. Trenutno jo najbolj zanima pisatelj Kosmač.

R. B.

LETOS 308 RAZREDOV

Letošnje šolsko leto so osnovne šole v novomeški občini začele s 7.639 učenci, od teh jih je največ v četrtil, petih in sedmih razredih, ki imajo preko 1.000 otrok. Najmanj je letos prvošolčkov, in sicer 889. Učenci osnovnih šol imajo pouk v 308 oddelkih, uči pa jih 358 prosvetnih delavcev. Samo predmetni pouk poučuje 169 šolnikov.

Cestno podjetje pred veliko maturo

Inž. Metod Štrumbelj: „Naš kolektiv postaja vabljiv. V zadnjih dveh letih so nastale velike spremembe, vidne tudi pri našem delu na cestah. S priključkom na most pa bo javnost videla...“

Odkar je pred dvema letoma novomeško Cestno podjetje „zaslovelo“ zaradi neurejenih razmer znotraj kolektiva in je bilo očitno, da je med zadnjimi tudi glede opremljenosti, se v javnosti ni dosti slišalo o izboljšavah, ki so jih takrat obljubljali. Je zdaj drugače? V čem je največji napredek? Je bilo osnovno vprašanje, zastavljeno inž. Metodu Štrumbelju, enem iz „garde“ mlajših in najodgovornejših ljudi v kolektivu. Inž. Štrumbelj je tudi vodja TOZD mehanizacija, po svoji najvišji samoupravni funkciji pa predsednik izvršnega odbora Združenja cestnih podjetij Slovenije. Izjavil je:

„Pred dvema letoma je bilo novomeško Cestno podjetje res med slabšimi v naši stroki, zdaj smo se prebili v vrh. Smo eno redkih cestnih podjetij, ki je letos od začetka sezone delalo s polno zmogljivostjo kljub spremenjenim finančnim pogojem. Uspelo nam je zaposliti vso mehanizacijo in pritegniti k sodelovanju še druga cestna podjetja. V tem času smo modernizirali strojni park, za-

„Uvajamo sodobnejše tehnološke prijeme in si nenehno prizadevamo izboljšati organizacijo dela. Nekaj uspehov je očitnih. Za primer povem, da smo včasih težji stroj selili v Belo krajino dva dni, zdaj opravimo to v treh urah. Včasih smo valjali asfalt samo z vibracijskimi valjarji, letos smo to delali z gumijastimi valjarji, ki zagotavljajo boljšo kvaliteto in hitreje opravilo delo. Uvedli smo servisno kontrolno službo, ki skrbi za tehnično brezhibnost mehanizacije na terenu. Imamo pa še notranje rezerve, v glavnem pri organizaciji dela in v tehnoloških pristopih. Bolj dosledni moramo biti pri uporabi znanja in dosežkov od drugod.“

— Tudi mehanizacija s sodobno tehnologijo ne daje sadov, če ni sposobnega in zavzetega kadra, ki na tem dela. Lahko o tem poveste kaj več?

„Vpliv celotnega novega vodilnega tima se kaže tudi v tem, da si prizadevamo za odgovorna mesta dobiti ljudi z ustrežno izobrazbo in strokovnostjo. Pridobili smo že nekaj strokovnjakov, tako da imamo danes v podjetju 3 ekonomiste, pravnik, 3 diplomirane inženirje in 2 inženirja prve stopnje. Smo pa glede tega še v zaostanku. Do zdaj nismo mogli hkrati skrbeti za posodobitev mehanizacije in veliko vlagati v stanovanja, ki so osnova za pridobitev strokovnjakov. Pozna se tudi, da je iz Nemčije prišlo nazaj več naših de-

lavcev in da tu s pridom uporabljajo znanje, ki so si ga tam pridobili pri delu z zahtevnimi stroji in materiali. Sploh pa je pri pridobivanju kadrov za naše podjetje očitna sprememba. Prej smo ljudi težko dobili, zdaj smo postali vabljiv kolektiv.“

— Morda ste vabljivi zavoljo osebnih dohodkov, za katere je slišati, da so pri vas dokaj lepi. Prosim malo več podatkov o nagrajevanju, posebej zato, ker je v zvezi s cestnim posojilom ponekod bojazen, da se ne bo prešlo v prevelike kuverte?

„Niso samo osebni dohodki vaba, ki ljudi privlačijo. Znano je, da so pri nas pogoji dela veliko bolj težki kot na primer v tovarnah. Poprečni osebni dohodek v našem podjetju

Kar dve „zlati“

Na gostinskem tekmovanju so se naši odrezali

Na nedavnem gostinsko-turističnem zboru v Postojni so sodelovali tudi učenci in strokovnjaki Solskega centra za gostinstvo iz Novega mesta in pokazali visoko raven znanja.

Na tekmovanju ekip v strežbi so med vsemi osmimi gostinskimi šolami v Sloveniji zasedli Novomeščani prvo mesto, zlato medaljo pa so za izdelek „Kasa včeraj in danes“, pripravljen na 23 načinov, prav tako dobili naši. Drugo zlato odličje je Novomeščanom pripadlo za uspelo razstavo pogrnjokov, kjer so predstavili „Jurjevanje“, medtem ko je dobil srebrno medaljo na tekmovanju mešalcev pijač Franci Bobič. Strokovni učitelj strežbe Franci Bobič se lahko ponaša še z drugim visokim priznanjem: dobil je pokal Martell iz Francije, in sicer na evropskem srečanju barmanov v Opatiji.

znaša letos 3.706 dinarjev. Naši delavci res dobro zaslužijo, včasih še enkrat več kot delavec v tovarni, vendar je potrebno upoštevati trajanje delovnega časa. Pri nas traja normalen delavnik 10 ur, delamo ob sobotah, velikokrat ob nedeljah, v času zimskih službe pa sploh nepretrgoma, kolikor lahko zdrži človeški organizem. Nagrajevanje je po samoupravnih sporazumih in v smislu resolucije, kar velja za vse zaposlene. Nobene zveze nimajo osebni dohodki z razpisanim posojilom, ki je tako na posebnem računu in se izključno namensko uporablja. Zlonamernih govoric pa tudi na naš račun kajpada ne manjka.

Tudi o osebnih dohodkih najbolj odgovornih pri nas je slišati napčne trditve. Za primer spet navajam, da ima okrog 30 odstotkov delavcev z našega tozda večje osebne dohodke, kot so moji.“

— Kakšno je sicer ozračje v Cestnem podjetju in kakšen vpliv imajo zadnje čase družbeno-politične organizacije?

„Zdajšnjih razmer ne morem primerjati s stanjem izpred nekaj let, ker me ni bilo tu, lahko pa rečem, da je zdaj zares prijetno delati v tem podjetju. Ni škodljivih ribarji, veliko delamo in tudi temu primerno zaslužimo. Kot član Zveze komunistov pa opažam, da se naša organizacija v kolektivu številčno krepi, nima pa še zadovoljivega vpliva na celotno dogajanje.“

— Morda še kratak pogled v bližnjo prihodnost?

„Gradimo novo asfaltno bazo na Drnovem, nadaljujemo z zamenjavo mehanizacije, preurejamo delavnice v Bučni vasi in v kratkem začnemo graditi cestni priključek na novi most ter novo cesto do Vavte vasi. Ravno pri teh dveh delih nameravamo opraviti izpit tudi pred domačo javnostjo.“

RIA BACER

menjali avto park in imamo že naj-sodobnejše stroje za zemeljska dela in vgrajevanje asfalta.“

— Za uspešno delo niso dovolj le novi stroji, temveč tudi dobra organizacija dela. Kakšen napredek lahko pokažete na tem področju?

Ena gospa je rekla, da ni čudno, če kandidati za voznike na izpitih cepajo kot muhe, ko tudi nekateri njihovi inštruktorji ne vedo, kaj pomeni — znak stop.

Več ljudi več zna in naredi

Zgledno sodelovanje občanov v vaški odborih — pomoč pri delu krajevne skupnosti

Občani pišečke krajevne skupnosti so z vsestransko delovno zagnanostjo veliko prispevali k razvoju tega nerazvitega predela na obrobju Kozjanskega. Tajnik KS Ivan Cizelj je v poročilu o uspehih zadnjega leta na svečanosti seji KS 30. oktobra poudaril, da so prek vaških odborov močno razširili krog ljudi, ki sodelujejo in pomagajo pri reševanju skupnih problemov. Njihovo sodelovanje je najboljše zagotovilo za uresničevanje sprejetih nalog v prihodnje.

Ob pomoči skupščine so Pišečani letos nadaljevali delo na bodoči vinski cesti, napeljali so vodovod v Zgomje Podgorje, kamor vodi sedaj tudi nova cesta. Med gospodarske uspehe minulega leta štejejo začetek regulacije Gabernice, priprave na asfaltiranje ceste Pišece—Globoke, obnovo vinogradov v kooperaciji s Slovinom itd. Tudi za tiste, ki iščejo zaposlitev blizu doma, naj bi kmalu zasvetila zelena luč. Za začetni dogovori z delovnimi organizacijami v industrijsko razvitih regijah obetajo nove možnosti tudi pri zaposlovanju.

V obdobju do prihodnjega praznika so Pišečani sklenili pospešeno obnavljanje vinorodne

Občani pišečke krajevne skupnosti so z vsestransko delovno zagnanostjo veliko prispevali k razvoju tega nerazvitega predela na obrobju Kozjanskega. Tajnik KS Ivan Cizelj je v poročilu o uspehih zadnjega leta na svečanosti seji KS 30. oktobra poudaril, da so prek vaških odborov močno razširili krog ljudi, ki sodelujejo in pomagajo pri reševanju skupnih problemov. Njihovo sodelovanje je najboljše zagotovilo za uresničevanje sprejetih nalog v prihodnje.

POSEBNA ŠOLA V STISKI

Brežiška posebna šola se postopoma razvija v popolno osnovno šolo. Nujno bo potrebovala ustreznejše prostore za delo. Učilnice v stari zgradbi nekdanje osnovne šole za vzgojnoizobraževalno delo z duševno prizadetimi otroki niso primerne. To je iz hod v silo. Razen tega nimajo niti dovolj učil, najbolj pa pogrešajo delavnice za praktični pouk.

KAJ SADITI?

Celulozna industrija bo v naslednjem obdobju potrebovala velike količine lesa za predelavo, zato z brezplačnim dodeljevanjem sadik omogoča gojitev lesa na negozdnih površinah, ki so sedaj neizkoriščene. Na mejnih parcelah, ob potokih, gospodarskih in drugih poslopih, igriščih ipd. se obnesejo predvsem mehki, hitro rastoči listavci, kot so vrba, topola, jelša, akacija, murva, oreh. To so vrste, ki potrebujejo rahla tla in visoko talno vodo, in so zato zelo primerne za poplavne površine.

V hrib s cesto in vodovodom

Do Kostevčevih v Zgornjem Podgorju je do letos vodil le ozek blaten kolovoz. Edino voli so lahko zmagovali med dreve in grmovje stisnjeno strmino do hiš pod gozdnatimi pobočji. Ko je Miško Kostevc zvedel, da bo

MIŠKO KOSTEVC: „Do letos brez ceste.“

Gozdno gospodarstvo Brežice popravljalo pot, ker nameravajo po njej odvažati les, se je takoj zavzel za temeljito preureditev. Oprijel se je doslej prve in edine možnosti, da bi hribovske kmetije v Zgornjem Podgorju dobile cesto in bile dostopne tudi z avtomobili. Sovaščani so ga podprli in izbrali za predsednika gradbenega odbora.

Pri urejanju ceste so ljudje sodelovali s prostovoljnimi delom in denarnimi prispevki. Posamezniki so opravili po 30 do 50 delovnih ur, razen tega je vsaka hiša prispevala denarne zneske od 500 do 2.000 dinarjev. Začeli so pozimi in končali na pomlad. Cesta pa tudi sedaj nenasitno požira gramoz, ker vozijo po njej težek lesni tovor. Se jo bo treba utrjevati.

Letos so se vaščani lotili tudi vodovoda, ki jih bo veljal 140 tisoč din. Delo na hribovitem in kamnitem zemljišču je bilo zelo naporno. Niso ga še dokončali. Doslej so opravili tri tisoč prostovoljnih delovnih ur, vsaka hiša pa bo razen tega prispevala še po 6000 din. To je precejšnje breme, zato jih od štirinajstih hiš vztraja do konca le deset. „Drugi so odstopili,“ je pojasnil predsednik gradbenega odbora Rudi Černelič.

Vodo napeljujejo iz Pišec, 2800 metrov daleč. V Zgornjem Podgorju poleti vode večkrat

RUDI ČERNELIČ: „Z vodo nam bo lepše.“

zmanjka. „Ponjo moramo kilometer daleč, včasih pa jo vozimo celo od izvira Gabernice v Pišece,“ razlaga Miško Kostevc. Vodovod bo Podgorjanom prihranil veliko dela in skrbi. Morada bodo mladi potem raje ostajali doma, če se jim ne bo treba toliko pehati za najnujnejšim.

JOŽICA TEPPEY

SLIŠALI SO KLIC NA POMOČ

V Pišeceh, kjer so 30. oktobra slavili praznik krajevne skupnosti, so na svečanosti podelili značke in priznanja večkratnim krvodajalcem. Občani pišeškega območja so se v krvodajalskih akcijah že nešteto izkazali in dali dober zgled drugim. Priznanja so letos dobili: Bernardka Balon, Marija Bibič, Ana Habjan, Justina Hriberšek, Ivan Kapčič, Albina Koprivc, Ivan Kukovičič, Ivan Lipar, Drago Ogove, Cirila Omerzo, Edo Rožman, Marija Štrbnclj, Jože Šušteršič, Jože Vidic, Franc Zidar, Anton Zorčič, Anton Sušin, Stanko Sušin in Ana Pinterič.

ZAPOSLOVANJE PO DOGOVORU

Občinski svet Zveze sindikatov v Krškem je v četrtek obravnaval predlog družbenega dogovora o pogojih zaposlovanja ter minimalnih standardih življenjskih in kulturnih razmer delavcev, s katerimi bodo morale v prihodnje računati delovne organizacije na območju sevnjske, krške in brežiške občine. Družbeni dogovor bo obveljal, kakor hitro ga bodo podpisali vsi trije posavski občinski sindikalni sveti, medobčinski svet Zveze sindikatov, svet posavskih občin, občinske skupščine, podružnica Ljubljanske banke v Krškem, občinske interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje, kulturo, telesno kulturo, zdravstvo, socialno varstvo ter enoti celjske in novomeške skupnosti za zaposlovanje na območju Posavja.

V DREVESNICI NE ZMANJKA DELA — Gozdno gospodarstvo Brežice — tozđ Hortikultura se z vzgojo gozdnih in okrasnih sadik uveljavlja po vsej Sloveniji, zato se v tem času kupci komaj zvrstijo. Izbira sadik je vsako leto bogatejša. Trenutno imajo na voljo 300 vrst. (Foto: Jožica Teppey)

Gradijo, ker so dnevi šteti

V tovarni valovite lepenke in embalaže na Senovem bo do leta 1980 zaposlenih 250 delavcev — Rudnik bo tedaj verjetno prenehal delati, zato razvijajo druge dejavnosti

Rudniku rjavega premoga na Senovem se bo življenjska doba iztekla okoli 1980 in jo bodo podaljšali le, če bi se za obdobje 1981—1985 pokazale nujne potrebe po premogu. Že zdaj bodo začeli proučevati rentabilnost morebitne nove naložbe za nadaljnje odpiranje premogovnih slojev. Za podaljšanje življenjske dobe rudnika seveda ne bodo zadoščale le finančne zmogljivosti rudarskega kolektiva, zato mu bodo morali pomagati še z drugimi viri, če bo skupnost za energetiko uvidela nujnost take naložbe.

Akcija za preusmeritev sedanje dejavnosti v Rudniku kljub vsemu teče. V srednjeročnem programu, ki ga je občinska skupščina sprejela na zadnji seji, je zapisano, da se bo nadaljevala do leta 1980.

Prvo fazo preusmeritve so izpeljali s postavitvijo tovarne gradbenih žerjavov na Senovem,

v kateri je zaposlenih precej nekdanih rudarjev. Druga faza bo končana v tem srednjeročnem obdobju z zgraditvijo tovarne valovitega kartona in embalaže. Dograjevali jo bodo v treh etapah do končne letne zmogljivosti 25 tisoč ton valovite lepenke in embalaže.

Tovarno so začeli graditi letos. Gradbena dela bodo končana v zadnjih dneh decembra. V novi proizvodni hali bodo lahko predelali v embalažo do 9 tisoč ton plošč iz valovitega kartona

in zaposlili okoli 170 delavcev. Na novo lokacijo bodo preselili tovrstno proizvodnjo iz Papirkonfekcije in njene zmogljivosti tam še povečali. V nadaljnjo izgradnjo bodo investirali postopoma, odvisno od surovinske oskrbe in prodajnih možnosti. Vsekakor pa bo na Senovem dobil mesto tretji stroj za izdelovanje valovite lepenke v Sloveniji.

Bodoča senovska tovarna bo kot tozđ vključena v delovno organizacijo „Djuro Salaj“ v Krškem. Zaposlovala bo okoli 254 delavcev in bo ob tej zasedbi 1980. leta ustvarila predvidoma 247 milijonov dinarjev celotnega dohodka, v sklade pa bo tedaj lahko dala že 22 milijonov din.

J. T.

„Oh, kako je dolga pot!“

Preden je Jože Žulič iz Oštrca na Gorjancih postal pismoša, je delal pri zidarjih. Pošto raznaša dve leti. Na tihem si najbrž misli, da je prišel z dežja pod kap, kajti tudi poklic pismoša je naporen, če mora prepešačiti po 38 kilometrov v eno smer. Celoz z mopedom je to daleč.

Pismoša Jože Žulič se s kostanjeviške pošte vsak drugi dan odpravi do Prekope, Ržišča, Črneče vasi, Črešnjevca, Velikih in Malih Vodenic, Griča in Zaboršta. Ob lepem vremenu sede na moped, da si skrajša pot, v dežju pa jo mahne peš.

V drugi polovici tedna je torba najtežja. Do Prekope odnese včasih kar po dve. Takrat komaj čaka, da se pozno popoldne vrne domov. Počitka si ne more veliko privoščiti, ker ga čaka delo pri živini. Posestvo imajo, zato vsi pridno delajo, saj se petčlanska družina ne bi mogla preživljati samo z očetovo plačo. Dve hčerki hodita v kostanjeviško osnovno šolo, v drugi in četrti razred. Treba je več obleke pa knjige in druge potrebščine, zato pride prav vsak dinar, ki ga dobijo.

Jože Žulič se je rad odzval povabilu za zbiranje novih naročnikov našega lista, čeprav meni, da je le malo hiš brez njega. Spomladi je pridobil dvanajst novih, zdaj štiri, vendar upa, da se mu jih bo posrečilo pridobiti še nekaj.

Pri svojem delu si verjetno želi pomoč, saj bo težko sam obvladoval tako velik teren. „Potrebna bi bila dva pismoša,“ so mi rekli na krajevnem uradu. Včasih, ko ni bilo toliko časopisov, je bilo prav toliko pismoša na pošti kot zdaj, ko je neprijetno več dela.

J. TEPPEY

TUDI OBČANI ZA CESTE

Na območju krške občine je 27,5 km asfaltiranih magistralnih cest, 33 km asfaltiranih regionalnih cest in 23,4 km makadamskih regionalnih cest. Občinska skupščina vzdržuje 68,8 km asfaltiranih lokalnih cest ter 104,8 km lokalnih makadamskih cest. Veliko breme prevzemajo tudi krajevne skupnosti. Te vzdržujejo 78,8 km cest, za kar dobivajo namenska sredstva od občinske skupščine. V obdobju 1976-80 je predvideno asfaltiranje 88,92 km občinskih in lokalnih cest v vrednosti 52 milijonov din. Prebivalci bodo za te ceste prispevali 17,7 odstotka vseh potrebnih sredstev. Za rekonstrukcijo in vzdrževanje lokalnih in občinskih cest bodo v srednjeročnem obdobju porabili 4,7 milijona din. Skupna vrednost izdatkov za ceste pa bo 37 milijonov din.

NA DELO ČIM BLIŽE

V Kostanjevici zaposluje največ delavcev kovinarski obrat. V njem dela trenutno 115 delavcev. V obratu Mizarstva jih je 80, v Iskri 26 in pri Agrokombinatu 26. Prebivalci krajevne skupnosti, ki obsega razen mesta še precej oddaljenih vasi na gorjanskih pobočjih, komaj čakajo, da bi se obrati v domačem mestu razširili in omogočili zaposlitev večjemu številu ljudi. Do vasi in zaselkov vodijo vedno boljše ceste, ki zblížujejo nerazvite gorjanske predele s kraji v dolini. Eno takih cest so letos uredili do Vodenic in Ržišča, od koder je zdaj mnogo lažje priti v Kostanjevico.

ZA POSOČJE

Delovne organizacije v krški občini so do 27. oktobra nakazale na žiro račun za prizadete v Posočju 1.732.353 din. Razen tega so nekatere delovne organizacije poslale svoje prispevke na račun zunaj občine, ti pa znašajo 353.095 din. Skupni prispevek delovnih kolektivov za Posočje je bil torej 2.085.449 din.

Krške novice

VELIK PRESEŽEK — Do konca minulega meseca so v krški občini načrtovano pomoč od potresa prizadetemu Posočju izdatno presegli. Vsega skupaj so zbrali več kakor dva milijona dinarjev, pri čemer so na žiro račune izven občine nakazali nekaj več kot 353.000 dinarjev. Dodajmo še to, da so v okviru solidarnostne akcije mladi člani Rdečega križa po krajevnih skupnostih zbrali skoraj 160 novih tisočakov.

ZNOVA V GOSTEH — Jeseniški likovniki, člani DOLIKA, znova gostujejo na brestaniškem gradu v „Galeriji samorastnikov“. Tudi tokratna razstava sodi v dolgoletno sodelovanje s „Krškimi likovnim klubom“, z njo pa hkrati slavijo 30-letnico svojega združenja.

TOKRAT NEKOLIKO PREJ — Znano je, da smo lansko zimo večkrat pisali o zakasnitvi sezone v zaprtim malem bazenu osnovne šole

SPORAZUMNO DO DENARJA — Samoupravna skupnost otroškega varstva ima v sedanjem srednjeročnem obdobju številne pomembne načrte, za katere bo treba zbrati precejšnja sredstva v okviru samoupravnega sporazuma, ki so ga že pripravili. Z njim nameravajo zagotoviti tudi denar za nadomestilo osebnega dohodka za podaljšani poročniški dopust zaposlenih žena, kmečkim proizvajalkam pa omogočiti vsaj minimalnega.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Šolstvo na rešetih Zveze komunistov

Temeljita priprava konference o vzgoji in izobraževanju — Z vsoto resnostjo v pripravi za podaljšanje samopriskpeva — Osnovne organizacije o gradivih

Tretja letošnja seja občinske konference ZK sevniške občine minuli četrtak je bila namenjena predvsem zahtevnemu vprašanju izobraževanja in vzgoje.

Komisija za idejna vprašanja, izobraževanje in kulturo pri komiteju je za posamezna delovna področja že v poletju zadožila vrsto delovnih skupin. Pri nizu vprašanj je bila naložena potreba po tehtnejši razpravi in analizah vsebine in odnosov, kar je še posebno potrebno pri vzgojnih prizadevanjih. Pri učnem uspehu, osipu, zmanjševanju ponavljalcev in podobnem so bili v zadnjih šestih letih doseženi lepi uspehi. Pri dosedanjem vrednotenju uspehov smo se dostikrat zadovoljevali le z odstotki, ne pa toliko s prikazom odnosov. Zanimivo je, da niti šolniki sami niso zadovoljni z usposobljenostjo in naravnostjo mladih kadrov, ki prihajajo iz pedagoških šol. O zahtevnih vprašanjih triurne razprave bodo pripravili posebni zaključki, ki jih bodo morale proučiti osnovne organizacije, kot so tudi že gradivo za konferenco.

Za sedanji tok javnih razprav o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti, katerega del je tudi izobraževanje, izdajamo materialni položaj šolstva. Ugotavlja se, da gre pri tem domala že za 91 odst. denarja, ki gre za osebne dohodke učiteljev (mimogrede: le-ti ugotavljajo hudo zaostajanje svojih prejem-

kov, realizacija samoupravnih sporazumov je le 80,4 odst.), za ostala materialna vprašanja šolstva pa je le komaj omembe vreden delež. Nekdaj je znašalo to razmerje le 75 : 25.

Kot je ugotovil tudi sekretar medobčinskega sveta ZK Miro Kambič, so bile v Posavju ugodno ocenjene pobude iz Sevnice za usmerjeno izobraževanje. Minuli četrtak je SZDL v občini zastavila besedo za podaljšanje samopriskpeva za šolstvo. Čeprav bo akcija aktualna šele čez leto dni, so utemeljene korenite

priprave že sedaj, kar je podprla tudi konferenca.

A. ZELEZNIK

STAB ZA POMOČ PRI RAZPRAVI

V ponedeljek je potekel rok za dostavo programov za tekoče srednjoročno obdobje in izvršitev letošnjih načrtov interesnih skupnosti. Po predvideni seji zboru združenega dela občinske skupščine 25. novembra naj bi stekla tudi javna razprava v združenem delu. Za pomoč pri tej javni razpravi je bil že imenovan številni stab z zadolžitvami po posameznih tozd.

Meso je in tudi ni

Boljši obeti šele po podpisu družbenega dogovora o preskrbi prebivalstva

Ker so v dnevni preskrbi z mesom težave, smo o tem vprašali v sevniškem Kmetijskem kombinatu, čigar klavnica zalaga širše območje.

Direktor inž. Albin Ješelnik je pojasnil, da tudi popravek cen ni prinesel rešitve. Prej so imeli pri svinjini okrog 10 dinarjev izgube pri kilogramu, sedaj pa znaša izguba še vedno 4,50 do 5 dinarjev. Stara odkupna cena je znašala 16,94 dinarja, nova je 19,50, dejanska pa je 23 dinarjev. Podobno je pri teletini, kjer se je delež odpadle republiške premije presel na potrošnika.

V kombinatu pravijo, da so trg zalagali v okviru možnosti. Založenost z govedino je bila 100-odstotna, tako da so s presežki lahko zalagali še nekatere druge centre. Svinjine je bilo seveda malo, ker kolektivu nihče ni zagotovil razlike. Spodbudno je to, da imajo z rejci čvrste pogodbe za 5.000 prašičev.

Kmetijci in mesarji si obetajo boljše čase, ko naj bi bilo rešeno subvencioniranje po druž-

benem dogovoru o preskrbi prebivalstva s kmetijskimi proizvodi, ki je v razpravi. Kot meni inž. Ješelnik, tudi ta rešitev ne bo kaj pridila hasnila, če dogovor ne bo veljal vsaj po vsej republiki.

V zadnjih mesecih so vseeno šle skozi klavnico v Sevnici precejšnje količine mesa: govedine 300 do 350 ton, svinjine 150 do 180 ton in teletine 40 do 60 ton. Tu pa je treba poudariti, da je šlo vsaj 100 ton svinine v predelavo, kjer so boljši tržni učinki. Klavnice imajo namreč vsepovsod izgube in vsaka si prizadeva zmanjševati drsenje navzdol.

A. Ž.

Dom ob desetletnici

Novi gasilski dom v Pokleku pod streho

Gasilsko društvo v Pokleku nad Blanco z veliko prizadevnostjo že tretje leto gradi svoj gasilski dom, kjer bodo tudi edini družbeni prostori za najrazličnejšo dejavnost v kraju. Namestnik poveljnika Jože Zemljak pravi, da je v njem porabljenih že nad 3.000 prostovoljnih delovnih ur članov. Poleg prispevkov članov in krajanov so bile najpomembnejši vir veselice. „Ko se bližamo koncu, tudi ni izostala pomoč občinske gasilske zveze. Preostajajo še notranja dela. Če bo šlo vse po sreči, bomo dom odprli prihodnje leto ob društveni desetletnici.“

Zgradba na lepi legi, preden se zavije v vas, ima tloris 10 x 8 metrov. Spodaj bo poleg gasilske orodjarne in sanitarij lahko tudi društvena pisarna, nad ploščo pa bo po vsej površini dvorana. „V kraju je živahno, imamo delavno SZDL, vendar se pravzaprav ni kje sestajati. Če bi imeli družben prostor, sem prepričan, da bi imeli tudi mladinsko organizacijo,“ meni prejšnji poveljnik Zvonko Derenda. Pokleško gasilsko društvo ima še vedno troje desetini: člansko, žensko in pionirsko. Občinskega gasilskega rallyja se niso udeležili, ker nimajo gasilskega kombija, vendar pogumno pričakujejo ocenjevalno komisijo. Na tekmovanje v Loku so poslali dve desetini. Na skrbi imajo precejšen požarni okoliš.

A. Ž.

DRUGI BLOK V MOKRONOGU — Delavci Tregrada so minuli teden s temelji že prišli iz zemlje. Za troje stanovanj še manjka kupcev. Po zasnovi bo ta blok podoben trebanjskim v Rimski ulici. (Foto: Zeleznik)

Gradnja malih blokov ni poceni

Za Mirno in Trebnjem gradi sedaj stanovanjska skupnost še v Mokronogu

Gradnja stanovanj pod okriljem stanovanjske skupnosti je z nedavno začetimi deli v Mokronogu zajela že tretji kraj v občini. Gradnja manjših objektov, in to še na toliko krajih, ni poceni. Najcenejši je bil kvadratni meter stanovanj na Mirni (6.400 dinarjev), v Trebnjem bo veljal 7.400 do 7.500 din, v Mokronogu računajo na 7.500 din. (Z vsemi ostalimi stroški, se bojijo, utegnejo narasti celo na 9.000 dinarjev.)

Največja v Trebnjem predvidena gradnja na Pavlinovem hribu naj bi

let, za vnaprej je vprašanje denarja še odprto.

A. ZELEZNIK

Voda še letos

V Martinji vasi začeli graditi vodovod

Jožetu Zupančiču, kmetu iz Martinje vasi in predsedniku šentlovrenjskih gasilcev, voda v vodnjaku sicer zlepa ni presušila, a je vendar pobudnik za

Jože Zupančič: „Voda naj bi že letos pritekla v vas!“

gradnjo vaškega vodovoda. V vasi so že veliki kolobarji plastičnih cevi, predzadnji tork in sredo pa so pričeli kopati järke za cevovod pod vasjo. „Samo da se je pričelo, to utegne pritegniti še koga,“ je dejal prvi dan kopanja jarkov. Deset gospodarjev je bilo namreč že takrat za vodovod, vsaj sedem pa je bilo še takih, ki bi lahko pristopili. Jože zavrača strah pred stroški s primerom šentlovrenjskih gasilcev: „Na začetku smo premogli vsega 5.000 dinarjev, a smo na kraju vseeno zbrali za kombi, ki je takrat veljal nad 60.000 dinarjev!“

Predračun za vodovod v Martinji vasi znaša 270 tisočakov. Pravzaprav gre za 160.000 dinarjev, kolikor velja prva faza. Jože meni, da bodo tudi to vsoto zmanjšali, ker bi vse skupaj stalo toliko, če bi delo prevzelo podjetje. Sami nameravajo priti skozi z 90.000 dinarji. Rabili bodo 1.050 metrov cevovoda. Voda bo pritekala s prostim padom iz stičenskega vodovoda. V Martinji vasi govorijo tudi o drugi fazi gradnje, ko bi nad vasjo postavili zbiralnik, da bi imeli vodo tudi takrat, ko bi je v stičenskem vodovodu zmanjkalo.

Gradbeni odbor meni, da bi prišli skozi s prispevkom 8.000 dinarjev na gospodinjstvo. Če bi jih bilo več, bi šlo seveda lažje. Računajo tudi na pomoč krajevne skupnosti in trebanjske Kmetijske zadruge. „Čevi so tu, sedaj ni več mogoče odnehati,“ pravi odločno Jože Zupančič. Sicer pa je pri večini gospodarjev v vasi vsaj enkrat na leto, če ne večkrat, zmanjkalo vode.

A. Ž.

do leta 1980 dala 240 stanovanj. Od treh blokov, kolikor jih je sedaj v Trebnjem v gradnji, bo eden kmalu vseljiv. Gradijo tudi skupno kotlarino, kjer sta prostor in dimnik zasnovana tako, da bo odtod mogoče ogrevati še preostale bloke. Nared so projekti za zunanjo ureditev.

Na novem gradbišču v Mokronogu Tregradovi delavci hitijo, da bi objekt spravili pod streho še do zime. Blok naj bi bil vseljiv prihodnje leto. Pred tem je bil v Mokronogu zgrajen le en manjši blok. Vsa stanovanja še niso prodana. Za štiri stanovanja je kupec solidarnostni sklad, dvoje stanovanj bodo kupili upokojenci, dve šola, tri pa so še brez zainteresentov (enosobna in dvosobna stanovanja). Spomeniško varstvo je dovolilo le objekt z dvema nadstropjema nad pritličjem.

Ni še vse razčiščeno glede gradnje v Sentrupertu. Pri stanovanjski skupnosti se bojijo, da bo tam gradnja še dražja. Pri takih majhnih objektih, kjer mora biti pripravljeno vse kot pri takem z več nadstropji, so cene že okrog 10.000 dinarjev za kvadratni meter. Za gradnjo sedanjih objektov se je natekal denar več

STAR PAPIR ZA RDEČI KRIZ

Občinski odbor Rdečega križa Trebnje prireja v ponedeljek akcijo zbiranja starega papirja od sedme ure jutraj dalje. Papir bodo pobirali s tovarnjakom skoraj po vseh večjih krajih občine: v Trebnjem, Veliki Loki, Sentlovrencu, Velikem Gabru, na Mirni, v Sentrupertu, Mokronogu, Dolnji Nemški vasi in Ponikvah. Prireditelji akcije prosijo gospodinjstva, da zvežejo star papir v svežnje in jih postavijo na vidno mesto ob glavni ulici. Čeprav gre le za star papir, Rdeči križ meni, da je akcija pomembna in dobrodošla pomoč pri nadaljnjem financiranju sosedске pomoči v občini.

ŠENTRUPERT: OBRAT DO PRIHODNJEGA SEPTEMBRA

Na zunaj sicer ni videti kakšnega napredka, vendar priprave za ustanovitev obrata Agrostroja v Sentrupertu tečejo. Preden sploh lahko prično s kakšnimi deli, je potrebnih še nekaj soglasij. Krajevna skupnost si močno želi, da bi novi obrat izročili namenu ob praznovanju občinskega praznika prihodnje leto.

PLOŠČAD PRIPRAVLJENA

Ob mirenski Kolinski — tozd Tovarna za predelavo krompirja, naj bi zrastle še eno skladišče za krompir. Delavci novomeškega Cestnega podjetja so pred nedavnim asfaltirali ploščad, na kateri so že pripravili temelji za nosilno jekleno ogrodje.

PRVI METRI — Takole so se predzadnji tork zagrizli v kraški svet pod vasjo vaščani Martinje vasi pri izkopu za vodovod. Če bi bili vsi složni, bi delo lahko hitro napredovalo.

Iz kraja v kraj

VZORNA SKRB — V Sentrupertu je pionirska organizacija na šoli prevzela skrb za snago vaških ulic. Razred za razredom se izmenjuje pri čiščenju. Vas je lahko v tem pogledu zgled večjim krajem.

zakaj le z njimi je mogoče priti tudi do ugodnosti pri nabavi ne preveč cenene smučarske opreme.

TUDI UGODNOSTI — Smučarska sekcija mirenskega Partizana je minuli teden sklicala ljubitelje bele opojnosti na sestanek. Treba je urediti vse s smučarskimi izkaznicami,

NI ZA SVEČE — Ob dnevu mrtvih so se na Trebelnem znašli pred vprašanjem, kako do sveč za spomenike borcev. Ker je v blagajni KS komaj za kaj drugega kot za komunalno, sta segla v svoj žep dva občana.

OSREDNJE SLAVNOSTI OB PRAZNIKU

Ze od minulega tedna dalje se vrstijo številne športne prireditve v počastitev sevniškega občinskega praznika. Nocoj ob 19.30 bo v dvorani gasilskega doma v Sevnici predstava drame „Krešni“ v izvedbi kranjskih gledališnikov. Jutri bo najprej slavnostna seja občinske skupščine, ob 9. uri bodo položili temeljni kamen za novo tovarno Jugotantina, ob 11. uri pa bodo v krmeljski Metalni izročili namenu novo proizvodno dvorano. V petek ob 17. uri bodo priredile organizacije za tehnično kulturo v prostorih sevniške osnovne šole razstavo. V soboto bodo prebivalci Florjanske ulice v Sevnici slavnostno izročili namenu asfaltirano ulico, na Blanci pa nov vodovod.

IGRE ZA PRAZNIK — Praznik sevniške občine so s številnimi nastopi počastili člani raznih društev in športniki. Šahovski klub Milan Majcen je v nedeljo pripravil v sindikalni dvorani tradicionalni šahovski turnir, kjer so zmagali člani JLA iz Brezic. Na sliki: del sevniških šahistov na medsebojni preizkušnji. (Foto: Zeleznik)

Sevniški paberki

ODPRLI SVOJA VRATA — V nedeljo so boštanski gasilci počastili teden požarne varnosti. Gasilski dom so odprli vsem za ogled opreme, hkrati pa so v nedeljo dopoldne pripravili dvoje predavanj za občane. V svoji sredi so pozdravili tudi člane pobratenege društva Zdobrava pri Ljubljani.

za take kršitve predvidene tudi nemajhne kazni. Npr. za odlaganje navlake v gozdovih kar od 500 do 10.000 dinarjev (novih!). Fotoaparati članov pa so vseeno lahko posneli slike, s katerimi so ponazorili le del takih pregreh.

KDAJ DRUŽBENA PREHRANA? Krmeljčani se kot prebivalci drugega največjega kraja v občini še vedno sprašujejo, kdaj bodo slednjič prišli do obrata družbene prehrane v kraju ali do pametne gostilne, kjer bi človek dobil tudi kaj za pod zob in ne le krepko kapljico. Gostinsko podjetje je doslej vedno opozarjalo, da tam ni kruha za dva in bi moral tisti, ki prodaja pijačo, imeti na skrbi tudi hrano. Nekateri pričakujejo napredek s pričakovano združitvijo gostincev in trgovcev. Doslej so gostilništvo v Krmelju že po kratkem času obesili na klin vsi zasebniki, ki so prišli v kraj poskušat srečo.

OREH JE OSTAL — Na Bučki se lahko pohvalijo, da imajo boljši čut do narave, saj ob asfaltiranju ploščadi pred prosvetnim domom niso podrli oreha, kot so npr. v Sevnici kostanj. Veliko drevo daje lepo senco pred domom.

VSEENO SE DELA DRUGAČE — Lovci sevniške občine, ki so konec tedna na sevniškem gradu pripravili lovsko razstavo, so ob tej priliki opozorili na čuvanje narave kot del splošne kulture. Ne nazadnje so

Kakšno listo?

V razpravi je osnutek nove sindikalne liste

Po podatkih službe družbenega knjigovodstva je v trebanjski občini kar pet gospodarskih vej, ki so pri izplačilih osebnih dohodkov prebile branžne meje. Ob razpravi o osnutku nove sindikalne liste na predsedstvu občinskega sindikalnega sveta predzadnji tork je bil zato upravičeno govor o tem, da je treba resno preveriti družbeni dogovor o razporejanju dohodka. Nace Dežman, do nedavnega predsednik občinskega sindikalnega sveta, meni, da bo treba marsikaj tudi spremeniti. Predvsem je poudaril, da se je treba nasploh resneje lotiti tega vprašanja. Samo število kršitev kaže, da je take resnosti manjkalo. Več ali manj so doslej spremljali le skupno porabo, kar je samo ena plat. Kot meni tovariš Dežman, bi morali družbeni dogovor jemati celovito.

Uvodna razprava o letošnji sindikalni listi v Trebnjem že ustvarja vtis, da je v njej marsikaj premalo opredeljenega. Pri samoupravnih sporazumih dejavnosti je ustvarjen vtis, da gre za dohodkovno nepovezanost. Za trebanjsko občino tudi ugotavljajo, da je bila letošnja komisija podpisnic samoupravnega dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov nepravilno sestavljena, v čemer naj bi bilo tudi nekaj krivde, da le-ta ni delovala, kot bi bilo treba. Ta vprašanja naj bi proučila komisija za samoupravljanje pri predsedstvu občinskega sindikalnega sveta.

A. Ž.

Nace Dežman: bolj odgovorno do družbenega dogovora o delitvi dohodka.

MIRNA: OCENA DELA KRAJEVNE KONFERENCE SZDL

Na Mirni je bila pretekli četrtek razširjena seja izvršnega odbora krajevne skupnosti SZDL, na kateri so bili navzoči Jože Steh, član izvršnega odbora predsedstva republiške konference SZDL, Franci Hočvar, Niko Rihar, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko, Ivanka Pavlin, predsednica občinske konference SZDL Trebnje in drugi. Razpravljali so o nadaljnji adaptaciji doma društva Partizan, o pripravi na zbor občanov ter kritično pregledali in ocenili dosedanje delo krajevne konference SZDL Mirna.

J. PLATIŠE

SPET LEP ODZIV – Na odvzem krvi minuli teden na Mirni in v Trebnjem je spet prišlo lepo število krvodajalcev. Na Mirni se je javilo 275 krvodajalcev, v Trebnjem pa 253. Občinski odbor Rdečega križa je še posebno hvaležen tistim, ki so se odzvali klicu v sili 3. novembra ob 13.30 v Trebnjem. Na sliki: med preiskavo krvi. (Foto: Železnik)

V Mokronogu kmalu celodnevna šola

Zajela bo učence od 6. do 8. razreda – Pridobitev za šolarje in starše

Že pred dograditvijo nove šolske stavbe v Mokronogu je bilo rečeno, da bo v njej možno vpeljati tudi celodnevno šolo. Se v tem mesecu bodo na šoli novost obravnavali na roditeljskih sestankih, s poukom po novem nameravajo začeti že v tem šolskem polletju.

Skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami v občini želijo staršem predvsem predočiti prednosti celodnevne šole. Leta seveda ne pomeni odtujenja otroka od družine, temveč predvsem pomoč. V šoli bo organizirano učenje, pisanje naloge in podobno. Skrbi, ki jih je po starem nosil učencem na dom, bodo po novem opravili že v šoli, razen tega se bodo zdaj lahko bolj posvetili svobodnim aktivnostim. Po mnenju ravnatelja Franja Videčnika bodo na boljšem tudi vozači.

ZACETEK S SVOJIMI KADRI

Celodnevna šola bo v tem, da bosta dve uri organiziranega učenja in svobodnih aktivnosti. Po malici bodo učenci dobili tudi kosilo, kar bo nova šolska kuhinja zmogla. Za pedagoško vodstvo bodo zaenkrat skrbeli učitelji brez zunanjih sodelavcev.

Od 6. do 8. razreda je sedem oddelkov. Nižji razredi imajo že sedaj pouk popoldne, ker manjkajo štiri učilnice. Nova telovadnica, ki je med največjimi pridobitvami, je dopoldne zase-

PRIPRAVE NA OBRAMBNI DAN

V ponedeljek naj bi na osnovni šoli dr. Petra Držaja v Velikem Gabru izvedli šolski obrambni dan. Vaja ne bo zajela le šolarjev, temveč tudi odbor za ljudski odpor krajevne skupnosti. Vse naj bi bilo pripravljeno kot bi šlo zares; od alarma, do pouka izven šolskih prostorov. Ob mitingu naj bi bila tudi razstava orožja.

dena, tako da se v njej že sedaj s težavo vsi razvrščajo. Nadaljnji

Brez razlik pri darilih

Občinski odbor Društva prijateljev mladine je v pismu spomnil delovne organizacije v občini na dogovor o 40 dinarjih prispevka na zaposlenega za novoletno jelko. Morda utegne kdo reči, da gre za prezgodnjo skrb, saj je do novega leta še poldrug mesec. Izkušnje govorijo žal drugače. Sporazum velja že tretje leto, toda za darila dedka Mraza še nobeno leto ni šlo brez težav. Aktivistom DPM je še vedno v trpkem spominu lansko leto, ko domala do zadnjega hipa niso vedeli, ali bodo lahko pripravili najnujnejše za obdaritev najmlajših. Nazadnje so si pomagali z različnimi posojili in ponovnimi molenjstvi.

In kako bo letos? Tiste, ki bdijo nad novoletno obdaritvijo, je že strah. Vedno znova se ugotavlja, da po delovnih organizacijah vzporedno pripravljajo še posebne obdaritve, tako da kljub javnim pozivom družbenopolitičnih organizacij minula leta dedek Mraz do vseh najmlajših spet ni bil enako radodaren. Vseeno je kot na dlani, da bi po šolah dedek s svojim sprejemstvom našel vse, tudi predšolske otroke, ki so tu lahko deležni še lepših kulturnih sporedov.

ALFRED ŽELEZNIK

Trimo gradi tudi v Posočju

Do 25. novembra bodo zagotovili toplo domovanje številnim ljudem na 13 gradbiščih – Vzorno izpolnjevanje obveznosti ob drugih pogodbah

Ob ponovnih potresih v Posočju smo v republiki sprejeli sklep, da po 25. novembru v Posočju ne sme več biti ljudi brez strehe nad glavo. Trimo iz Trebnjega v to veliko akcijo slovenske gradbene operative ni bil vključen od vsega začetka.

Republiški štab se je na to trebanjsko podjetje obrnil šele pred nedavnim. Z delom so pričeli pravzaprav šele 2. novembra, 17 objektov na 13 različnih krajih pa mora biti nared do 25. novembra. Trimo je s kooperanti prevzel celoten inženiring od temeljev do ključa. Postavili bodo svoje večnamenske objekte montažnega tipa, ki bodo sprva dali streho in toplo

ODPRLI BIFE

Zadnjo soboto v oktobru je Društvo upokojencev na Mirni odprlo bife. Lokal so dali v upravljanje gostilni Grmada iz Trebnjega. Investicija je veljala 50.000 din. V bifeju, ki je odprt vsak dan, razen nedelje, od 9. – 21. ure, strežejo z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami, hladnimi jedili, od toplih jedil pa lahko nudijo kranjsko klobaso in hrenovko.

Z dohodkom lokala bodo upokojenci financirali klubske dejavnosti.

Akcije sežejo do ljudi

SZDL v občini izpolnjuje poslanstvo

Minuli četrtek je obiskal trebanjsko občino član izvršnega odbora republiške konference Jože Steh. Skupno s predsedstvom občinske konference so ocenjevali delo in vlogo občinske organizacije in njenih organov ter naloge, popoldne pa je veljal obisk še mirenski krajevni organizaciji.

Pri pretresanju dosedanjih izkušenj dela SZDL v občini ni manjkalo kritičnega pristopa za to najbolj množično organizacijo. Frontna organiziranost po novem, kjer so v predsedstvu povezani predstavniki vsega družbenopolitičnega življenja v občini, je prinesla svoje prednosti. Vrsta akcij, od izpeljanih referendumov v preteklosti do vpisovanja posojila za ceste in solidarnostne pomoči za Posočje pred nedavnim, je naletela na razumevanje delovnih ljudi in občanov.

Vse delo tudi ne more ležati le na plečih članov predsedstva in izvršnega odbora. Ob tem so v Trebnjem uspešno ocenjevali vlogo svetov in koordinacijskih odborov. V njih dela preko 100 komunistov. Sekretarji osnovnih organizacij ZK imajo nasploh za stalno nalogo preverjanje aktivnosti svojih članov v SZDL.

Pri ocenjevanju stanja in ukrepah za še boljše delo so se na tej seji vedno znova vračali na vlogo krajevnih konferenc SZDL. Marsikje

se ubadajo z vprašanjem financiranja in prostorov. Kjer krajevne konference zares povezujejo delo vseh društev in organizacij v kraju, tudi ni sporna vloga SZDL. Nezadovoljni so z aktivnostjo SZDL v suhokrajinskem delu občine in predvsem v Trebnjem, kjer se marsikdo zanaša, da bodo vse rešili občinski forumi. Zanimivo je tudi to, da je povsod tam, kjer je na terenu delovna SZDL, dobra tudi mladinska organizacija.

V bodoče bo treba še dosti naporov za izgrajevanje kadrov. Ljudem je treba enostavno zaupati, jih izgrajevati ob delu; z dolžnostmi ne gre obkladati le enih in istih. Pripombe so tudi k obveščanju, kjer ni premikov predvsem v združenem delu. Kjer niso zadovoljni z dejavnostjo krajevnih organizacij SZDL, naj bi se lotili pomoči frontno, prek vseh družbenopolitičnih organizacij. Ne bi smeli tudi oklevati pri vključevanju mlajših kadrov v delo.

A. ŽELEZNIK

po krajevnih skupnostih ali trgovine.

Ob vsem tem morajo v tovarni izpolniti ostale pogodbene obveznosti za prej dogovorjena dela. O tem, kako nujno je graditi v Posočju, so spregovorili delavcem na sestankih samoupravnih skupin; to je bilo potrebno, saj so se delavniki zaradi gradnje objektov za Posočje močno podaljšali.

Skupna površina objektov, ki jih bo zgradil Trimo, meri okrog 2.600 kvadratnih metrov. Delo na terenu je težavno. Ker ni prebivališč, je podjetje za svoje delavce v Posočju zagotovilo stanovanjske prikolicke. Gradbišča so razmetana po vaseh, najbolj oddaljene med seboj loči kar 80 km. V tovarni so prepričani, da bodo sprejeto nalogo dostojno opravili.

A. ŽELEZNIK

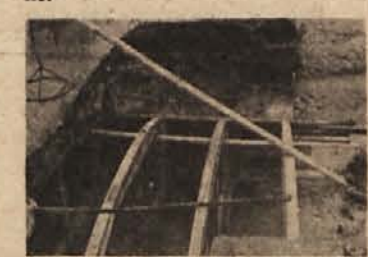
Alkohol s polic menz

V bodoče tudi pivo iz obratov družbene prehrane – Ostreje proti pitju pri delu

Razprava o vprašanjih boja proti alkoholizmu na zadnji seji občinske skupščine je prinesla nekatere odločne zaključke, ki naj pomagajo zavezati pohod tega zla, ki slej ko prej privede do čezmernega pitja.

K večji treznosti na delovnem mestu naj bi prispevala prepoved točenja alkoholnih pijač v obratih družbene prehrane. Ze pred časom je bil sprejet odlok o prepovedi točenja alkoholnih pijač go gostiških v jutranjih urah. O obsežnem poročilo o boju proti alkoholizmu naj bi se seznanile vse sindikalne organizacije prek SZDL, pa tudi krajevne skupnosti. Vse to seveda ni le za predal, saj občinski koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu pričakuje tudi poročila o stanju in predvidenih ukrepih. Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in vodstveni delavci naj bi pomagali pri enotnih prizadevanjih, saj je boj proti alkoholizmu tudi zagotovilo za večjo delovno disciplino in večjo storilnost. Na delovnem mestu naj bi resnično vladala popolna treznost zaposlenih, za kar bi morali skrbeti tudi s povečano kontrolo ob prihajanju delavcev na delo in med delom. Nič se ne bi smel čuditi, če bo moral kdaj pihati v alkotest tudi v tovarni, ne le za krmilom motornega vozila. V kulturnih in rekre-

acijskih programih v bodoče naj ne bi manjkali elementi za spodbujanje zdravega razvedrila. V razpravi delegatov na seji občinske skupščine o boju proti alkoholizmu s posebno odločnostjo nastopale prav delegatke.

POPRAVLJAJO MOST – Na Mirni so pred dnevi začeli pripravljati most, ki se je pred obrim letom pod težo težkega tovornjaka udril. Investitor je republiška skupnost za ceste, izvajalec del pa TREGRAJ iz Trebnjega. Most bodo popravljali v dveh etapah, najprej prvo polovico, nato drugo. Tako bo med popravilom prevozen, čeravno bo promet enosmeren. Za to varianto so se odločili zato, ker ni primernega obvoza. (Foto: J. Platiše)

Sindikati za „čisto vino“ v skupni porabi

O srednjeročnih načrtih SIS naj bi se pred javno razpravo izrekli vsaj njihovi izvršni odbori, ne le strokovne službe – Sindikalne organizacije bodo storile vse, da bodo delavci kar najbolje obveščeni

Samoupravne interesne skupnosti, ali tako imenovana skupna poraba, naj bi se v bodoče financirale po programih za začetno srednjeročno obdobje. O tem mora steči kar najboljša javna razprava v združenem delu, da bi delavci lahko videli, za kaj bo šel njihov denar.

Gradiva posameznih samoupravnih interesnih skupnosti so, kot smo že pisali, že bila med delegati občinske skupščine, vendar z njimi niso bili kaj prida zadovoljni. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je

na seji 2. novembra ob pregledu voznega reda za izpeljavo javne razprave o temeljnih načrtov samoupravnih interesnih skupnosti in njihovem sprejemu menil, da gre za časovno napet operativni načrt. Ne glede na to bodo seveda v sindikatih storili vse, da bo razprava lahko kar najboljša. Predvsem poudarjajo, da morajo biti gradiva pripravljena in pojasnjena v poljudni obliki in da se bodo predlogi javne razprave tudi upoštevali. Tako dozorele načrte naj bi po obravnavi v skupščinah samo-

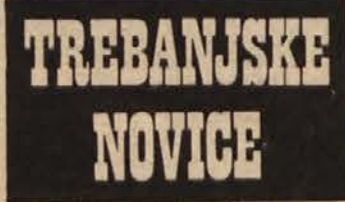
upravnih interesnih skupnosti sredi decembra tudi sprejeli.

Minuli petek se je v občini sestel 21-članski štab; do konca tedna naj bi bilo pripravljeno tudi gradivo. Razprava v združenem delu naj bi potekala od 17. do 26. novembra. Vse gradivo s pripombami naj bi nato ponovno prišlo pred delegate zboru združenega dela občinske skupščine, skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, nakar bo lahko sledil podpis samoupravnih sporazumov o temeljnih planov in aneksa k družbenemu dogovoru.

V sedanjih pripravah motijo spremembe in odlašanje pri spoštovanju rokov v republiki, kar pomeni nevarnost, da lahko

spet pride do dirke pri lovljenju rokov in do stare nesamoupravne prakse. Vse pogosteje je slišati mnenja, tako tudi na seji predsedstva sindikatov v trebanjski občini, o usklajevanju temeljev med samoupravnimi skupnostmi. Posebno so poudarjali vprašanje, kdo v samoupravnih interesnih skupnostih je sploh obravnaval temeljne načrte. Ali so to storili vsaj izvršni odbori ali le strokovne službe? Sodelovanje izvršnega odbora, kot tistega, ki je dal gradivo v razpravo, je očitno le pri regionalni zdravstveni skupnosti. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta se zavzema vsaj za to možnost.

ALFRED ŽELEZNIK

Davkar in inštruktor

„Naše delo je zelo nevažno: pri ljudeh nismo priljubljeni pa tudi predpostavljamo tega dela ne cenijo tako, kot bi bilo potrebno.“ pravi Polde Korevec, referent za odmero davka od obrtne dejavnosti na črnomaljski občini. Poldetu je kar verjeti, saj govori iz izkušnji, ki si jih je v 22 letih dela na davčni upravi veliko nabral. „Je pač tako, da ljudje niso ravno navdušeni, ker morajo plačevati davke.“

Poldetu so že večkrat rekli: „Saj ti si čisto v redu fant, kriv si le zato, ker si šel v to službo.“ Največ težav je seveda v času odmere davka. „Se sreča, da se nam ni treba bosti s šušmarji,“ pravi Polde. „Mi šušmarja lahko le prijavimo, naprej pa je stvar tržne inšpekcije.“

Lani je bilo v občini prijavi- lenih 119 rednih obrtnikov in 102 taka, ki imajo popoldansko obrt. „Največ denarja prinesejo avto- prevozniki. V naši občini se po- gosto prijavljajo tudi avtoprevoz- niki iz drugih republik. Sedaj je takih okoli 20, približno toliko pa je tudi domačih. V Srbiji imajo omejeno tonažo pa še kvalifi- kacijo morajo imeti, pri nas pa tega ne zahtevamo.“

Korevec je že osem let pri AMD Bela krajina inštruktor za praktično vožnjo z motornimi vozili in predavatelj na tečajih o cestno-prometnih predpisih. Ko- liko kandidatov za voznike je že poučeval, ne ve. „Takole kak- šnih 300 na leto jih pripravljam za teoretični del izpita, voziti pa jih naučim okoli 30 na leto,“ pove. Polde se še pohvali, da od njegovih „učencev“ večina naredi izpit v prvemposkusu.

A. B.

Pomanjkanje stanovanj je danes v naših mestih eden največjih problemov. Črnomelj glede tega sploh ni izjema. Ko bo „Begrad“ zgradi ta blok na Čardaku, se bo veselilo dvainpetdeset družin.

Le pol knjige na enega

V črnomaljski ljudski knjižnici bi radi povečali fond knjig – Precej knjig je za odpis, namestiti pa jih bo treba z novimi

Črnomaljsko ljudsko knjižnico je lani obiskalo nad 5.200 ljudi. Obiskovalcem je na razpolago okoli 8.000 knjig, ki jih lahko bralci berejo doma ali v čitalnici.

Vodja te knjižnice, ki ima tudi dve podružnici; na Vinici in v Semi- ču, Lea Grabrijan, pravi, da je med njihovim knjižnim fondom precej knjig, ki jih je treba odpisati. „Nam gre predvsem za kakovost in ne za kvantiteto. Pri nakupu novih knjig ne gledamo na ceno; raje kupimo manj knjig pa te res dobre. Naša knjižnica je splošno izobraževalna knjižnica in moramo gledati, da imamo aktualne knjige,“ pravi Grabrija- nova, ki že devet let vodi knjižnico.

Najbolj pogosto prihaja v knjižni- co mladina, od šolarjev do študen- tov. Zadnje čase bralci vse več se- gajo po poljudnoznanstvenih knjigah, prav tako pa berejo tudi romane, zlasti klasična dela. „Večen problem je pomanjkanje denarja za na- kup novih knjig. Kulturna skupnost nam da, kolikor more, vendar to ne zagotuje. Lani smo imeli tako malo denarja, da po pravilih ne bi smela kupiti niti ene same knjige; kljub temu smo jih nabavili za 40 tisočakov. Za letos so nam za knjige odobrili 80 tisočakov. Težava je tudi, ker den- ar za to ni enakomerno razporejen skozi vse leto, mi pa moramo novi- tete kupovati sproti,“ potarna vodja knjižnice.

Otepaajo se tudi s prostorsko sti- sko, kajti v istem prostoru sta izpo- sojevalnica in čitalnica, najmlajši pa imajo svoj pionirski oddelček v po- sebni sobi. Zlasti za čitalnico je knjižnica malo od rok. V Sloveniji pride ena knjiga v knjižnici na prebi- valca, v črnomaljski občini pa je le pol knjige na prebivalca, zato so si v knjižnici za naslednje leto zadali na- logo: povečati knjižni fond, vendar le s kvalitetnimi knjigami. Črnomal-

jska knjižnica, ki je odprta vsak dan dopoldan in popoldan razen sobote, občasno prireja tudi razstave, lite- rarne večere, pravljicne ure ipd. Samo Cankarjevo razstavo si je ogleda- lo več kot 1.300 obiskovalcev. Za to dodatno dejavnost knjižnice se še

Lea Grabrijan: „Zgolj polne knjižne police ne pomenijo nič, če na njih ni dobrih knjig, po katerih ljudje radi segajo.“

posebej zavzema Grabrijanova. „Za zmagovalce literarnih ali pravljicnih kvizov prispeva nagrade-knjige knjiž- nica; to je tudi ena od oblik popula- rizacije naše dejavnosti. Zadovoljna sem, ker lepo sodelujemo s črno- maljsko osnovno šolo in študent- skim klubom.“

A. BARTELI

Klet za razvoj vinogradništva

Letos je metliška vinska klet odkupila več grozdja kot lani – Že pet let niso zavrnila niti kilograma – Vino iz zidanic je pogosto slabo

Na damšnji dan, na Martinovo, se po starem ljudskem verovanju mošt spremeni v vino. Tako bo v teh dneh v belokranjskih zidanicah veselo, ko bodo vinogradniki proslavljali starodavni praznik. Letos se lahko še posebej veselijo, saj je bila letina res dobra.

„Ljudje res praznujejo na Martinovo, v resnici pa so za kakšnih štirinajst dni v zamudi,“ razloži vodja metliške Vin- ske kleti inž. Julij Nemanič. Vinska klet je letos od vino- gradnikov odkupila precej več grozdja kot lani. „Deloma zara- di boljše letine, ponudba pa je bila večja tudi zaradi ugodnih

odkupnih cen. Akontacija za rdeče sorte je bila letos 8,40 do 9,50 dinarja, za bela pa 6,60 do 8 dinarjev za kilogram grozdja. Spodbudno je na vinogradnike vplivalo tudi doplačilo k lanski akontaciji: za kilogram lani pro- danega grozdja smo jim marca izplačali 1 dinar, avgusta pa še 50 par,“ pojasni inž. Nemanič. „Že pet let nismo odklonili niti kilograma grozdja, žal pa smo morali odkloniti odkup precej- šnje količine belokranjskih vin, ker so bila nekvalitetna: bodisi zaradi pokvarjenega sode, bodisi zaradi nestrokovne predelave grozdja.“

hvali kot kvalitetno. Dandanašnji ima bodočnost le tisti vinograd- nik, ki proizvaja za znanega in velikega kupca, sicer se bo la- hko večkrat dogajalo tako kot letos, ko so vinogradniki še tik pred trgatvijo ponujali lanskega vino.

„Zavedamo se, da bomo morali razširiti našo vinsko klet, če hočemo zagotoviti razvoj belo- kranjskega vinogradništva,“ pravi inž. Nemanič. V načrtu je, da

Inž. Nemanič: „Vinogradniki so bolj splača prodati grozdje kot vino.“

bi klet, ki ima sedaj kapaciteto 200 vagonov, do 1980 razširil za nadaljnjih 80 vagonov, da bodo res lahko prevzeli vse be- lokranjske tržne presečke groz- dja. Končna kapaciteta klet pa naj bi bila 400 do 500 vago- nov. Letos so v vinski kleti pre- delali 70 vagonov grozdja, od- kupili pa bodo še 40 do 50 va- gonov vina.

A. BARTELI

Z AVTOM MED ŽALNO SVEČANOST

Na žalni svečanosti dan mrtvih se je pri sponem- niku na Suhorju pripetil do- godek, ki je osupnil vse na- vzoče. Nek občan je sredi komemoracije hotel z avtom priti po cesti mimo spomeni- ka proti cerkvi. Z avtom je zapeljal med ljudi, ki so se zbrali, da bi počastili spom- in na padle borec NOV. S hrumenjem motorja in trobi- ljenjem si je utiral pot med množico. Suhorski krajanji vsi, ki so za to nesramnost slišali, jo najostreje obsodijo. Če se je temu nestrpnost- res tako mudilo po svoji po- ti, bi lahko avto pustil ob ce- sti in tistih nekaj metrov se- peš. Nič narobe pa ne bi bi- lo, ko bi se udeležil komemo- racije in tako počastil spom- in na vse tiste, ki so dali li svoje življenje tudi za to, da se on lahko danes svo- bodno vozi po svobodni do- movini. Konec koncev je njegovo dejanje tudi grob prekršek proti pieteti, ki bi jo prav on moral še posebej spoštovati.

DVAJSET MLADIH POHODNIKOV

Zalne slovesnosti ob 35-letnici uničenja Prve belokranjske čete na Gornjih Lazah se je med drugimi udeležilo tudi dvajset mladincev iz metliške občine. Mladi so se na Gor- nje Laze, kjer je zbranim govoril eden od preživelih borecev Prve belokranjske čete Franc Košir, kljub slabemu vremenu odpravili peš po poteh, po katerih so med vojno nič ko- likokrat hodili belokranjski partiza- ni.

POSLEJ TUDI OBČINSKA PRIZNANJA

Na seji izvršnega odbora SZDL so v petek, 5. novembra, v Metliki obravnavali tudi osnutek odloka o občinskih priznanjih. Prav iz SZDL izhaja pobuda, da bi občina za svoj praznik podeljevala občinska prizna- nja. Za dolgoletno delo in uspehe na družbenopolitičnem, gospodarskem in drugih področjih naj bi poslej po- sameznikom ali organizacijam in društvom podeljevali plaketo občine Metlika. Za občinski praznik naj bi podeljevali tudi domicil, listino o imenovanju častnega občana itd. Vsako leto naj bi podelili največ tri plakete, o obliki katere se bodo v kratkem dogovorili. Prvih naj bi priznanja občine Metlika podelili za občinski praznik prihodnje leto.

Sprehod po Metliki

DOLGI VEČERI SO pravo dolgo- časje in ljudje se zadržujejo več ali manj v svojih stanovanjih, gledajo v televizijske zaslone, berejo ter pre- mejavajo dnevne dogodke. Ulice in ceste so ob večerih prazne, in če se sami odpravite na sprehod, vam po- stanje kaj hitro tesno pri sreju zaradi puščobe, ki vlada naokoli. Smukne- te pod odejo in nekega novembrske- ga dneva ni več.

bolj domač videz. Nadkrili so tedi- so, na kateri v toplih dneh kupci do- di pijejo točno pivo, možje pa do- kajo svoje boljše polovice, ki si imajo ob nakupovanju povedati veliko novega.

MOŠT BO VSAK CAS tudi „uradno“ postal vino. To se pozna predvsem na moškem delu prehran- stva, ki mora novo vino „strotro- no“ oceniti. Martinovo je še vedno zelo spoštovano in ne rabiš biti pre- velik spoznavalec, da ugotoviš pravi vzrok temu. Kljub vinom v zapir- steklenicah domačini še najbolje upajo tistemu iz sode. Pa še „od- da“ mora biti.

BLIŽA SE OBČINSKI PRA- NIK, zato domačini že zdaj urejajo okoličilo hiš, pripravljajo zastave, jih bodo izobesili, da bo jutro, ko bo pihalni orkester igral budnico, se bo z Veselice oglašalo streljanje, s čim bolj svečano. Krajanji splošno svoj praznik in mu vsako leto podelijo novo delovno zmago. Tako bo tudi letos.

metliški tednik

Da le ne bi ostalo pri tednu

V Črnomlju imajo namen narediti obračun in načrte na temo „Človek, delo, kultura“ – Razstave likovnih del, javne tribune in akademija, na kateri bodo prikazali amatersko ustvarjalnost

Izvršni komite predsedstva Centralnega komiteja ZKS je na maj- ski seji obravnaval in sprejel program „Tedna komunista“ na temo „Človek, delo, kultura“. Cilj akcije, ki bo naslednji teden v črno- maljski občini, je počastiti stoletnico rojstva Ivana Cankarja. 35-letnico naše revolucije in pospešiti proces uveljavljanja socialističnega samoupravnega koncepta kulture.

Črnomaljska občinska konfe- renca ZKS bo „Teden Komunista“ pripravila od 15. do 22. novembra. V tem času ne bodo načrtovali slovesnih prireditev, temveč spodbudili delovne ljudi in komuniste, da bodo ocenili stanje v kulturi in uresničevali sprejeto politiko. Zato bodo morale osnovne organizacije ZK oceniti svoj prispevek k uresničevanju kulturne politike v luči pro- gramskih smotrov, kongresnih skle- pov in sklepov predsedstva in iz- vršnega komiteja predsedstva CK ZKS. Oceniti bodo morale delo tiska, radijski in televizijski program,

delo knjižnice v svojem kraju itd. Z mladimi komunisti morajo pregle- dati njihovo kulturno ustvarjalnost, pri tem pa ne smejo pozabiti na naj- mlajše.

Tudi komite občinske konfe- rence si je zastavil veliko nalogo. Ana- lizirati mora uresničevanje kulturne politike v občini, sklicati sestanke vseh komisij za kulturo pri družbe- nopolitičnih organizacijah, organi- zirati aktiv kulturnih delavcev itd.

V tednu Komunista bodo pripravili razstave likovnih del, organizirali javne tribune, ob zaključku sedem- dnevnih akcije pa bodo pripravili kul- turno akademijo, ki bo prikazala ob- činsko amatersko dejavnost, pripravili bodo razgovor z delegati kultur- ne skupnosti o uresničevanju skle- pov kongresov o uveljavljanju so- cialistične samoupravnega kulture itd. Nato bodo začeli tudi akcijo za zbi- ranje pesmi, ki obravnavajo NOV v Beli krajini in ki so nastale v Beli krajini med vojno.

DELAVCI IZKOPALI ENAJST MODRASOV

Tik pred zaključkom redak- cije smo zvedeli, da so delavci rudnika Kanižarica, ki so za- časno dobili delo pri komunal- nih delih, ki jih izvaja črnomalj- sko Obrtno komunalno podjetje, nad železniško postajo pri kopanju jarkov za ojačanje vo- dovoda Dobljče – Črnomelj, iz- kopali enajst modrasov. Delavci so modrase zmotili v otrplem stanju, v kakršnem kače pod zemljo prebijejo zimo. O tej ne- navadni „strupeni“ najdbi bo- mo več poročali v naslednji šte- vilki.

A. BARTELI

Črnomaljski drobir

NEZADOVOLJNI TRAKTORI- STI – Ze vrsto let lastniki traktor- jev iz črnomaljske občine ugotavlja- jo, da so tehnični pregledi za vozila premalo temeljiti, in zavojo po- vršnega in počasnega dela izgubljajo čas in – živce. O pregledih so raz- pravljali tudi na seji vseh treh zbor- ov črnomaljske občinske skupščine in prizadeti upajo, da bo poslej boljše.

stočo.

OBČANI IN SAMOPRISPEVKI – Na podlagi občinskih odlokov o krajevnem samopriskpevku plačujejo občani v črnomaljski občini dva krajevna samopriskpevka, in sicer: za izvedbo programa javnih del (za ob- dobjee 1972 do 1977) in samopriskpe- vek za investicije v šolstvu, ki se bo iztekel l. 1980.

KANDIDATI V ZAGATI – V Črnomlju ni veliko zapletenih kri- žič, vendar prav vsa zaradi nedo- sledno opremljenih prometnih zna- kov povzročajo kandidatom za voz- niški izpit precej preglavic. Tako še preden imajo v rokah dokumente o opravljenem vozniškem izpitu, ne- hote vsakič, ko se vozijo po Črnom- lju, delajo prekrške.

Črnomaljski poročevalec

Zakone uveljaviti tudi v praksi

Judska obramba in družbena samozščita sta tudi stvar vsake krajevne skupnosti, delovne organizacije in celo vsakega občana — Birokracija se preveč razrašča

Pred kratkim je bila v Kočevju razširjena seja usklajevalnega odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozščito pri občinski konferenci SZDL, na kateri so razpravljali o oceni varnosti. Nato je bila še seja samega odbora, na kateri so sprejeli program dela odbora.

V zadnjem obdobju so bili sprejeti pa so tik pred sprejemom zakona o ljudski obrambi, o notranjih zadevah in o združenem delu. Vse te zakone pa je treba čimprej uveljaviti v praksi, kar je ena glavnih dolžnosti usklajevalnega odbora za

ljudsko obrambo in družbeno samozščito.

V razpravi je bilo poudarjeno, da naše organizacije delujejo še preveč forumsko in da je dolžnost sindikata prenesti svoje delo v delovne organizacije, dolžnost SZDL pa, da prenese delo v krajevne skupnosti. Opozorili so še na druge slabosti. Tako so na primer nekatere krajevne skupnosti še vedno premajhne, da bi lahko izpolnjevale vse naloge, ki jih imajo po ustavi in drugih predpisih.

Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi razraščenju birokracije, zakaj število zaposlenih izven proizvodnje narašča znatno hitreje kot v proizvodnji. Birokracija si skuša pridržati odločilni vpliv in odločanje v vseh pomembnih zadevah, kar je velika coka za razvoj samoupravljanja. Nagrajevanje v družbenih službah in

sploh vseh službah bi moralo biti vezano na uspehe proizvodnje.

Tudi sprejeti delovni program v glavnem temelji na uveljavljanju že omenjenih treh zakonov v praksi. Posebne naloge pri tem imajo razen političnih tudi delovne organizacije in krajevne skupnosti ter hišni sveti ter celo sleherni občan. Pozornost je posvečena še obveščanju občanov, njihovi vzgoji in načrtovanju ter seveda usklajevanju dela različnih organov in organizacij.

J. PRIMC

Počasi, a temeljito

Nekateri prebivalci Kočevja opozarjajo, da potekajo dela pri urejanju parkirišča na Trgu zbora odposlancev (kjer so porušili nekatere hiše) prepočasi. Pri krajevni skupnosti pa so nam povedali, da tako kritiziranje ni v redu, pred asfaltiranjem parkirišča je namreč treba opraviti še veliko dela. Tako so že položili pod zemljo ali pa še bodo kable za električno in telefonsko napeljava. Urediti je treba glavni vod vodovoda in še vse priključke nanj. Preurediti je treba tudi zastarelo kanalizacijo.

Vse to so tako rekoč „nevidna“ dela, saj so vse te napeljave pod zemljo. Zato nekateri menijo, da dela prepočasi potekajo. Vendar je bilo vse to urejati temeljito in nekoliko počasneje, kot kasneje prekopavati komaj položene asfalt. Takega nenačrtnega dela in prekopavanja komaj položene asfalta je bilo v preteklosti precej. Bolje in ceneje pa je delati načrtno, čeprav počasneje.

J. P.

NA KRATKO O SEJI

Na zadnji seji občinskega komiteja ZK Kočevje so 5. novembra razpravljali in sklepali o izvedbi razprave o kmetijstvu — o čemer bomo še poročali, o finančnem načrtu komiteja za leto 1977 ter o predlogih in stališčih organizacije ZK Vas-Fara oziroma o nekaterih nesoglasjih na območju Fare in Oslinice. Odločili so se tudi, da bodo izpraznjeno stanovanje v stavbi komiteja oddali predsedniku občinske konference ZSM Stanetu Gabriču, ostale prispele prošnje pa bodo posredovali v reševanje Samoupravni stanovanjski skupnosti.

Blaž Volf

3. novembra popoldne so na pokopališču na Travi nad Cabrom v kočevski občini pokopali Blaža Volfa, upokojenega sodnika za prekrške pri občinski skupščini Kočevje.

Blaž Volf je bil rojen leta 1913 v Črnem potoku pri Cabru. V narodnoosvobodilnem gibanju je aktivno delal od 1. maja 1942 do 15. maja 1945. Med vojno je bil tudi referent okrožne gospodarske komisije. Za svoje delo je bil odlikovan z medaljo za hrabrost in redom zaslug za narod III. stopnje.

Na zadnji poti ga je spremlilo veliko borcev, prijateljev in znancev od vsepovsod, saj je bil priljubljen med ljudmi.

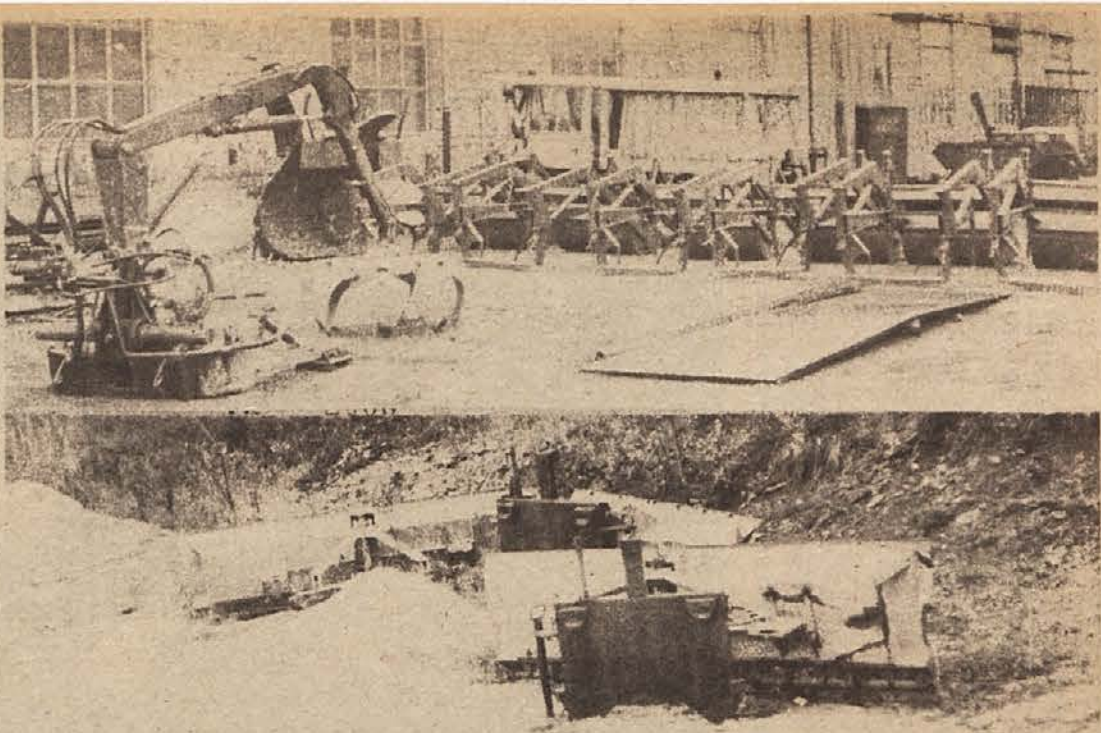
Nekaj mladinskih

MALO HVALEZNOSTI — Osnovna organizacija ZSM Trikon Kočevje šteje 162 mladincev, na želost pa jih je delavni let 24; med temi je tudi predsednica Milka Adamič, ki si prizadeva, da bi delo z mladimi iz Trikona bolj steklo. Tudi ostale družbenopolitične organizacije v tej delovni organizaciji bi morale pomagati mladini. Čeprav je prizadevanj mladincev malo, so vendar naredili precej: pred kratkim so organizirali čiščenje okolice Trikona in delavnice; pospravljali so drva; izvedli so debatni večer; organizirali so izlet v Postojno in Lipico, ustanovili kofarkarski klub „Trikon“. Zbirali so tudi prispevke za Posočje. V kratkem bodo izvedli še modno revijo, izlet v sorodno delovno organizacijo in obdarili delavke, ki so v Trikonu zaposlene 10 let.

Prav bi bilo, da bi bili tudi ostali mladinci iz tega kolektiva bolj delavni na družbenem in političnem področju. Tako bi družbi vrnil vsaj nekaj, saj je znano, da je družba rešila mnogo problemov Trikona in jim tako omogočila, da lahko delajo in zaslužijo.

NAČRTO O PROMETU

Poročali smo že, da pripravlja krajevna skupnost Kočevje predlog novega prometnega režima v mestu. Predlog odloka o ureditvi prometa nameravajo še pred novim letom posredovati občinski skupščini, ki naj bi ga sprejela. Kot je znano, je predvidena precejšnja obnova cest in semaforizacija glavnega križišča. Vendar ta dela ne bodo opravljena še tako hitro.

„MILOSTI“ NI OD NIKODER — Dva različna posnetka, narejena na dveh različnih krajih. Zgornji je iz ribniškega Rika, kjer narejeni plugi čakajo prvih kupcev, spodnji pa je posnet blizu bencinske črpalke pred Ribnico, kjer plugi že nekaj mesecev ležijo izpostavljeni vsem vremenskim neviščnostim. Nobenega ni, ki bi jih spravil pod streho in jih tako obvaroval pred propadom. (Foto: Budja)

Glažuta naj bo prelomnica

Prejšnji teden je bil v gozdarskem domu na Glažuti dvodnevni seminar za vodstva mladinskih organizacij in mlade družbenopolitične delavce Ribniške doline. Udeležilo se ga je 18 predstavnikov delovnih organizacij, krajevnih skupnosti Planinskega društva, in 8 članov predsedstva ribniške mladinske zveze. Naj takoj v začetku povemo, da se seminarja niso udeležili delegati iz Sodražice, kar je pri sodelujočih vzbudilo val negotovanja in obsojanja.

Prisotni so bili mnenja, da bi bilo takšno srečanje potrebno pripraviti že mnogo prej, saj je delo mladinskih organizacij v zadnjem času imelo spremenljive uspehe. Organizator seminarja, občinska konferenca ZSMS Ribnica, je k sodelovanju povabil tudi številne predavatelje, ki so mladim spregovorili o nalogah in vlogi njihove organizacije, kot tudi o reševanju težav, s katerimi se srečujejo pri delu.

Tako je Zdravko Troha, vodja centra za izobraževanje pri sindikalnem svetu, seznanil mlade z načinom vodenja sestankov in sodelovanja z ljudmi; predsednik sindikatov v Ribnici Franc Zajc je govoril o ocenah javne razprave o osnutku zakona o združenem delu, Ferdinand Nosan, sekretar Inlesa, pa o značilnostih tega zakona. V nadaljevanju seminarja je Jure Pengov, novinar RTV Ljubljana, govoril o pomenu informiranja v delovnih organizacijah, Hinko Bratuš pa o vlogi in pomenu splošnega ljudskega odpora v naši družbi.

Ob koncu seminarja je uredniški odbor mladinske organizacije izdal posebno številko lista Krošnjar, vsi sodelujoči pa so zatem obiskali partizansko bolnico pri Ogenci in položili cvetje v spomin padlim borcem. Ob tej priložnosti so mladinci iz Loškega potoka izvedli krajši kulturni program.

M. GLAVONJIČ

V znoju do uspehov

Dvodnevni seminar za vodstva mladinskih organizacij in mlade družbenopolitične delavce ribniške občine, ki je bil na Glažuti, bo po mnenju večine prisotnih pripomogel k boljšemu in učinkovitejšemu delu mladine v vseh krajih. Poglejmo, kaj so nam o pomenu seminarja povedali nekateri udeleženci.

ALES ABRAHAMSBURG, član Planinskega društva: „Smernice za nadaljnje delo mladinske organizacije so nakazane. Planinci bomo imeli od tega srečanja veliko koristi, saj doslej z mladinsko organizacijo sploh nismo sodelovali. Povedati moram, da so bila vsa predavanja na visoki ravni in smo ob njih dobili osnovne napotke za naše delo v prihodnje. Seveda bomo morali do končnega uspeha preleteti precej znoja.“

MARINA SIMIČ, 8. razred OŠ France Prešeren, Ribnica: „Pri nas v šoli je že do sedaj uspešno delala mladinska sekcija, ki je pripravila vrsto izletov. Prav tako imamo v načrtu sestanek, na katerem bi se pogovorili o pomoči učencem s slabšimi ocenami. Sicer pa smo na tak-

šnem seminarju prvič. Vseeno pa upam, da bomo tovarišem v šoli lahko povedali marsikaj novega in zanimivega, saj so bila predavanja res živa.“

MATJAZ NOSAN, član predsedstva OK SZDL Ribnica: „To srečanje pomeni začetek novega obdobja dela v mladinski organizaciji. Vsi smo mnenja, da se bomo s cilji, ki smo si jih zastavili na seminarju, izrekli iz neugodnega položaja.“

JANEZ STAR, KS Loški potok: „Kot novoizbranemu predsedniku mladine v krajevni skupnosti mi je ta seminar veliko pomagal, še posebej zato, ker smo pred kratkim ustanovili aktivne v Travniku, Retjah in Hribu, na srečanju pa smo dobili navodila, kako in kje naj začnemo delati.“

M. G.

Občinska seja ob tednu Komuniste

V počastitev tedna Komuniste v ribniški občini bo 26. novembra zasedanje zborov občinske skupščine skupaj s skupščino kulturne skupnosti.

Ob tem datumu se pripravlja analiza gospodarjenja v občini za obdobje devetih mesecev, nadalje sprejetje programa sredstev za področje družbenih dejavnosti za leto 1977 in srednjeročni obdobje. Predvideno je tudi sprejetje družbenega dogovora o kadrovske politiki, nadalje seznanitev delegatov z izvajanjem štipendijske politike v občini in dati soglasje k ustanovitvi SIS za vodno oskrbo in skupnosti za varstvo pred požari.

Delegati bodo na tej skupščini obravnavali še sprejetje odloka o imenovanju ulic in trgov v Ribnici, v razpravo pa bo dan še program dela IS in občinske skupščine za prihodnje leto. Ob koncu bo razprava o osnutku predloga o kategorizaciji občinskih cest, ki ga pripravlja samoupravna komunalna skupnost.

LD BO ZASLUŽILA

Kot smo na kratko že pisali, so lovci iz LD Velike Poljane pred kratkim po ogorčenem boju ustrelili medvedko, kar bi kmalu plačali z življenjem. Medved je bil težak 140 kg, od tega je bilo 80 kg primernih za prodajo. Lovska družina bo tako za meso, ki ga je prodajala po 40 din kilogram zaslužila kar 4.000 din.

Ribniški zobotrebci

DELAVSKA UNIVERZA IMA NOVEGA DIREKTORJA — Prejšnji teden je Dušan Bižal prevzel novo delovno dolžnost: mesto direktorja delavske univerze v Ribnici. Bižal je bil prej sekretar zdravstvenega doma Kočevje, na novo dolžnost pa so ga izvolili že pred nekaj meseci. Njegova predhodnica zaradi bolzni in drugih vzrokov ni mogla zadovoljivo opravljati te zahtevne naloge, zato jo je ribniška skupščina razrešila naloge.

DOBIVAJO PRVE OBVEZNICE — Pri štabu za izpeljavo posojil za ceste v ribniški občini smo izvedeli, da nekateri vplačniki že dobivajo prve obveznice. Le-te so najprej dobili upokojenci iz Ribnice, Sodražice in Loškega potoka.

GRADBENI ODBOR SE JE SESTAL — Prejšnji teden se je prvič sestel gradbeni odbor za izpeljavo zidave novega zdravstvenega doma v Ribnici. Idejni projekt zanj bo izdelal „Medico engineering“ pri Kliničnem centru v Ljubljani.

VSAKO LETO ENA AKCIJA — Mladi iz ribniške občine so se zavezali, da bodo v vsakem letu izpeljali po eno delovno akcijo, odvisno od potreb in sredstev. Tako za letos pripravljajo skupaj s KS Loški potok in Hydrodomom napeljavo vodovoda v krajih Hrib-Mali log.

— Ze veš, da je naveden lovec iz Velikih Poljan v samoobrambi ustrelil medveda?

— Vem, vendar s tem ni naredil usluge samo sebi, ženi in jokajočim otrocičem, korist bo imela tudi tamkajšnja lovška družina, ki bo za napadalnega kosmatinca dobila okoli 4.000 din.

Vabilo v Prokuplje

Omnovna šola v pobratenem mestu Prokuplje, ki nima po njihovem narodnem jeziku „Nikodiji Stojanoviču Latku“, je povabila na slavo svojega šolskega dne 10. novembra predstavnike osnovne šole Kočevje, šolsko delegacijo mladinske in pionirske organizacije ter predstavnika krajevne skupnosti Kočevje.

Povabljeni so se vabilu odzvali v delegacijo pionirjev in mladine so vključili predvsem tiste učence, da bodo lahko k prostori šole v Prokuplju prispevali tudi del kulturnega programa.

Sodelovanje šol v obeh pobratenih krajevnih skupnostih vodi k poglajljanju stikov po interkontinentalnih področjih. Predstavniki obeh krajevnih skupnosti so se namreč dogovorili, da bo to sodelovanje koristnejše, kot bi bile izmenjave oziroma srečanja krajevnih delegacij obeh krajevnih skupnosti.

J. P.

MALO SOLARJEV — Čeprav je solarjev nižjih razredov na osnovni šoli v Podpreski malo, nastopajo na raznih prireditvah. Te na fotografiji smo posneli, ko so vadili recitacijo za komemoracijo ob letu mrtvih. (Foto: Primc)

Drobne iz Kočevja

ZNAMKE ZA PRAZNIK — Dan republike bodo kočevski filatelisti pripravili z razstavo znamk. Poleg filatelistov bodo na razstavo sodelovali tudi mladinci iz filatelističnih društev in krožkov Novo mesto, Krško, Žužemberk, Slovenske Konjice, Koper in Ljubljana. Razstava bo v mali dvorani Doma telesne kulture Kočevje od 26. novembra do 3. decembra. Na njej bodo prikazane le zbirke, ki so na republiških razstavah že prejele visoke ocene.

POLOMLJENA TABLA — Tabla, ki v smeri od pokopališča označuje in opozarja tujca, da je prišel v Kočevje, je kaj klavna. Je pa tudi dokaz naše kulture: predvsem je tarča za metanje kamenja in zato vsa stoltena, zvita in rjava! Tabla stoji komaj dobrih 100 metrov od tozda Čestnega podjetja. Mogoče jo bo le kdo opazil.

DESETLETNICA — 11. decembra bo poteklo deset let, odkar je bil na novem pokopališču pokopan prvi pokojnik. V teh letih se je pokopališče tako razširilo in raztegnilo, da je že premajhno in ga morajo še širiti, ker sicer ne bo mogoče kupiti novih grobov. Na nekaterih prostorih je tudi živa skala, ki jo morajo za pravico jam razstreljevati. Vse to draži stroške pokopališča. Sedaj je na novo pripravljen že velik prostor, ki bo zadostoval za nekaj let.

BRIGADA VDV — Občinska konferenca ZSM Kočevje bo 22. decembra ustanovila novo pohodno brigado. Poleg 9. SNOUB brigade bo obstajala torej še 1. pohodna brigada VDV (Vojska državne varnosti). Štela bo 40 mladincev in mladink. Brigade VDV imajo domilj v Kočevju, zato bo tudi 1. brigada VDV formirana pri nas. Kmalu po ustanovitvi bo izvedla dvodnevni pohod.

JURE PODRŽAJ

— Poštar že dolgo išče Janeza Križiča, Kidričeva 5, Kočevje, ki mu je dveh občinskih pisem mogoče izročiti, ker ga ni na Kidričevi 5, ki je menda samopostrežba.

— Morda pa pošiljalci pisem niso vedeli, da bi ga poštar lahko našel v bifeju samopostrežbe, ki stoji na Kidričevi 5.

KOČEVJSKE NOVICE

Naš Primorec

Skoraj pred 30 leti je prišel Primorec Ivan Bubnič iz vasi Poljane s svojimi konji pa s še petimi drugimi primorskimi turmani na Kočevsko. Najprej so delali kot zasebniki. Ko je postalo težje za delo, so odšli ostali domov, Ivan Bubnič pa se je zaposlil pri državnem posestvu v Mozlju. Delal je tudi pri Osilnici, Banji Loki, na Fridrihštajnu in drugod. Pred 26 leti pa je prišel v Suih potok, nato v bližnje Kočarje, kjer danes, star 78 let, uživa zaslužen pokojnino. Spominja se, kako so bile v Suhem potoku takrat tri hiše, v Kočarjih pa nobene. Danes je prav obratno.

Bil je na posestvu nočni čuvaj v hlevu, konjar, orač, vozil in vlačil je debla. „Nekoč sem vlačil deblo, ki je imelo 4 kubike lesa.“ Obrezoval je drevesa in delal v hlevu. „Takrat smo obnovljali hiše. Orali smo s konji, saj smo imeli le en star ruski traktor. Pa krompirja smo pridelali takrat veliko,“ se spominja Bubnič.

Ivan Bubnič, ki ima 78 let in je preživel prvo in drugo svetovno vojno, ve marsikaj zanimivega, zato mu rada prisluhne tudi mladina.

Sekal je tudi leskove palice oziroma kole ter jih prodajal Ribničanom, ki so iz njih izdelovali grablje. „Prva leta sem dobil po 5 din za lesko, danes pa plačajo po dinar. Vendar ne bom več sekal, če ne bom dobil najmanj po dva dinarja,“ pravi Bubnič. Povedal je tudi, da ima okoli 3.000 din pokojnine, vendar je vedno kaj odtegljajev, da dobi čistega okoli 2.500 din, kar zadošča njemu in ženi za življenje na stara leta.

J. P.

Pevcem omogočiti vaje

Moški pevski zbor iz Kočevja uspešno dela in nastopa na raznih prireditvah. Njegov vodja Ive Stanič pa je povedal, da bi bili uspehi lahko še boljši, če bi člani zbora redno prihajali na vaje. Delovni kolektivi bi zboru najbolj pomagali, če bi za njegove člane uredili tak delovni raspored, da bi lahko ob torkih in četrtkih od 19. ure do 20.30 prisostvovali vajam. Zdaj prihaja redno na vaje le 50 do 60 odstotkov pevcov.

V Itasu in Melaminu že skušajo upoštevati to željo vodstva moškega pevskega zbora, v ostalih delovnih organizacijah pa gre težje. Delavcem, ki zaradi vaj ali nastopov zamude nekaj ur službe, naj bi kolektivi to odsotnost plačali, meni vodja Ive Stanič in dodaja, da je prilagoditev delovnega rasporeda ali plačilo izgubljenih ur pevcu večji prispevek za razvoj kulture in petja, kot da bi posamezni kolektiv namenili za kulturo 2.000 ali 3.000 din v denarju.

Zahvalil se je tudi „Liku“ za poceni izdelane praktične vaje za zbor, „Inkoku“ pa za podarjeno lepoto stojala.

J. P.

PRIPRAVE ZA PRAZNIK – V Osilnici v kočevski občini bodo letos zelo svečano praznovali dan republike 29. november. Pred praznikom bodo odprli obrat Tekstilane (na fotografiji: gradnja tega obrata, posneta konec oktobra) in novo zdravstveno postajo, lovci pa bodo razvili prapor. (Foto: J. Primc)

PROSLAVA V NOVI HALI – V novi proizvodni dvorani so člani kolektiva kočevskega Kovinarja praznovali 30-letnico svoje delovne organizacije. Gostom so razkazali tudi prenovljeni obrat „Kovaštvo“. (Foto: Primc)

Trideset težkih, a tudi uspešnih let

Družbena obrt se je vedno borila s težavami in nerazumevanjem – Tudi danes ji ni prizaneseno, vendar je položaj že precej boljši – 30 let Kovinarja Kočevje

Konec oktobra je slavil kolektiv Kovinarja Kočevje tridesetletnico obstoja. Prvi zametek današnjega Kovinarja je bila „Mestna kleparska delavnica“, ki je bila ustanovljena leta 1946. Takrat je bilo Kočevje porušeno. Kolektiv ni imel primernih prostorov, orodje pa so si morali izdelati kar sami. Imeli so le trdno voljo sodelovati pri obnovi porušene domovine.

„Kovinar“ je dobil svojo današnjo obliko v letih 1961–1962 po združitvi več samostojnih delavnic oziroma obratov. Vzporedno je opuščal tudi nekatere dejavnosti in se tako danes ukvarja le še z montažer-

stvom, ima pa tudi obrat „Servis“, ki dela za potrebe občanov oziroma kraja. Zaradi specializacije je pri istem številu zaposlenih hitro naraščala vrednost opravljenih del in bo znašala letos že skoraj 40 milijonov dinarjev.

Največ težav je imel „Kovinar“ (oziroma njegovi pravni predhodniki) zaradi zastopljenosti obrti. Tako so imeli enako ali slabše kvalificirani delavci v industriji tudi še enkrat večje osebne dohodke kot v obrti, se pravi tudi pri Kovinarju. Zaradi tega so delavci bežali iz obrti v industrijo in obrt je bil že ogrožen.

Tudi kasneje je imela družbena obrt pogosto težave. Ena takih, ki je napravila „Kovinarju“ precej škode, je bila posledica teženj družbe, da bi težišče razvoja te panoge prepustili zasebnikom. Se danes pa družbeni

obrti dela veliko škodo tako imenovana „popoldanska obrt“.

Kolektiv „Kovinarja“ je vse težave in ovire z vztrajnim delom premagal. Vzgal je svoj kader, naročeno delo opravljal kakovostno in si tako pridobil ugled in z njim tudi naročila. Tako je Kovinar lahko napredoval, si z lastnim denarjem zgradil novo proizvodno dvorano, skladišča in pomožne prostore, si izboljšal delovne pogoje, ustvaril možnost za povečanje števila zaposlenih, zdaj pa namerava urediti še tehnično-upravne prostore in poslovne prostore svoje obrata v Ribnici.

Vzporedno z reševanjem proizvodnih oziroma storitvenih zadev so reševali tudi stanovanjska vprašanja, zdravstveno varstvo, sprejeli učinkovite ukrepe za zmanjšanje števila ne-

VOZNIKI V ŠOLI

Združenje šoferjev in avtomehnikov iz Kočevja je v začetku novembra organiziralo šolo za pridobitev kvalifikacije za poklicne voznike motornih vozil. Obiskuje jo 29 slušateljev, pouk imajo v prostorih stare osnovne šole.

F. B.

Tudi danes potrebni borci

S sprejetjem ustave in zakonov boj za samoupravo ni končan – Včasih preveč pozabljamo uspehe in vidimo le slabosti

Kolektiv Kovinarja je 30. oktobra slavil 30-letnico obstoja.

ja. Na posebni svečanosti so podelili priznanja za 20-letno delo v tem kolektivu Anici Dombi, Štefanu Fotivcu in Karlu Štefaniču, za 10-letno delo pa Jožetu Zagarju, Karlu Butali in Petru Požarju.

Obdarili so tudi upokojece, nekdanje člane kolektiva, ki so jih prav tako povabili na svečanost. Ti, ki niso mogli priti, so odnesli darila na dom. Z enominutnim molkom so počastili spomin na preminulo delavca Miho Kogojca in Franca Zamido. Na njun grob je posebna delegacija odnesla cvetje.

Članom kolektiva je čestital za praznik predsednik občinske skupščine Savo Vovk, ki je med drugim spregovoril o samoupravljanju in poudaril, da sami predpisi še ne pomenijo samoupravljanja in da se je treba za njegovo uveljavljanje boriti. Nadalje je naštel uspehe gospodarstva v preteklem obdobju, kot so: trdnější dinar, pozitivna zunanjetrgovinska bilanca, omejena inflacija, prilaganje porabe doseženemu dohodku, zavrtje prehitro naraščanje cen itd. Omenil je tudi naloge, ki nas čakajo letos in v prihodnjem letu.

Nato je v imenu bivših članov kolektiva spregovoril in pozdravil prisotne nekdanji direktor Splošnega ključavniciarstva Mirko Južnič.

Zbrane člane kolektiva je prijetno presenetil nastop mladini pevcev iz osnovne šole pod vodstvom Iveta Staniča, ki so ubranci zapeli več narodnih pesmi raznih narodov, pa tudi umetne in delavske, razen tega so nastopili z recitacijami. Predstavila se je tudi nova, mlajša skupina „Doremi“.

Po proslavi so si prisotni ogedali preurejeno kovaško delavnico, nakar je bilo za vse člane kolektiva in goste „kovaško kosilo“ v Nami. Za zabavo je igral harmonikar Cveto Križ. Vsi udeleženci svečanosti ob 30-letnici Kovinarja so prejeli posebne značke.

J. P.

Postaja brez čakalnice

Solarji in drugi potniki čakajo na mrazu

V Kočevju so pred kratkim podrti staro avtobusno postajo s čakalnico in še bližnje slaščičarno. Zdjaj je slabo vreme, dež, mraz in bliža se zima, potniki pa morajo čakati na avtobuse pod milim nebom.

Posebno so zaradi tega prizadeti solarji, ki se iz okoliških vasi vozijo v Kočevje v šolo. Teh vozačev je veliko in morajo na avtobus čakati pod milim nebom. Starejši se znajdejo in grede v okoliške gostilne, otroci pa ostajajo na prostem.

Zaradi tega so nekateri občani in krajevne skupnosti že zahtevali pri občinski skupščini, naj posreduje, da bo čakalnica za potnike čimprej zgrajena. SAP je sicer podpisal pogodbo, da bo avtobusno postajo z gostinskim delom in drugimi prostori postavil že pred več kot letom dni, vendar se je kasneje premislil. Potniki zdaj zmrzujejo. Tak odnos

SAP do potnikov, Kočevja in do podpisane pogodbe gotovo ni v redu.

J. P.

Iz Dragarske doline

VSU NA PREDAVANJA – Predavanja o obrambni vzgoji prebivalstva so se udeleževali skoraj vsi vabljeni. Poslušalo jih je celo več občanov, kot je bilo povabljenih, ker jih je obiskovalo tudi precej takih, ki jim ne bi bilo treba obvezno na predavanju.

PEVCI V PODPRESKI – Kočevski moški pevski zbor je 23. oktobra gostoval v Podpreski. Na koncertu je zapel več narodnih, partizanskih in umetniških pesmi. Dirigiral je Ive Stanič. Poslušalci si takih in podobnih kulturnih prireditev še želijo.

NOVO CESTO GRADE – Gradnja nove ceste okoli Mošneveca gradijo. Potekala bo od Belih vod do Jelenovega žleba oziroma Grčaric in bo dolga okoli 5 km. Cesta bo zelo pomembna za izkoriščanje gozdov, medtem ko so lovci manj navdušeni zanj: seka jim namreč lovski revir na polovico in se boje, da bo prevelika plašila divjad, ki jim bo zato težje iz revirja. Vendar njihov pomislek govorniki in investitorji niso upoštevali. Cesta poteka v glavni na območju ZKGP – tož Draga.

KDAJ NOVA POŠTA? – Na predavnem zboru občanov je bilo predlagano, da bi zgradili v Dragi poslopje, v katerem bosta dobili mesto tudi krajevni urad in pošta. Na to tudi starih in neprimernih stavbah. Načrte za novo stavbo je pripravila skupnost Draga že naročila. Kaže, da so prebivalce spodbudila to gradnjo gradnja stanovanjsko-poslovne stavbe v Loškem potoku predvsem pa resnične potrebe Drage.

NOVI „DOREMI“ – Novi pevski zborček „Doremi“, ki ga je ustanovil učitelj Ive Stanič, pozanje na raznih prireditvah kar precej aplavz, čeprav poje predvsem narodne in kakovostne umetne pesmi raznih narodov. (Foto: Primc)

Pesem naj družijo narode

Ko sem pred leti iskal po trgovinah v Kočevju, Ljubljani in drugod plošč z našo ali tujo narodno glasbo, z delavskimi in borbenimi pesmimi raznih narodov, so me prodajalci le začudeno gledali in mi povedali, da tega nimajo na zalogi, ker pač taka glasba ne gre, in da imajo v glavnem le beat glasbo, narodnozabavno glasbo in nekaj malega opernih arij. Potem sem iskanje opustil, se vdal v usodo in prepričan sem, da tudi danes ne bi v trgovinah bolje našel.

Pa vendar menim, da bi morali pri nas posebno pozornost posvetiti narodni glasbi, saj mora vse novo temeljiti na starem, se pravi tudi vsa naša sodobna glasba, tudi zabavna, bi morala imeti v sebi nekaj prvih iz naše narodne glasbe. Narodna glasba tujih narodov pa bi pripomogla našim ljudem k boljšemu razumevanju drugih narodov, se pravi k strpnosti med narodi, k miroljubnejšemu sožitju.

Podobno je z delavsko in revolucionarno pesmijo raznih narodov. Včasih jo slišimo le na televiziji in v radiu, plošč pa ni nikjer. Tudi te pesmi bi prispevale k boljšemu razumevanju med narodi.

Res pa je, da bi morali te pesmi oziroma plošče, ki so pomembne za glasbeno vzgojo delovnih ljudi in občanov, za krepitev narodne in delavske oziroma socialistične zavesti ter za razumevanje med narodi, prodajati po čimbolj dostopni ceni. Pri financiranju in propagandni so dolžne več napraviti kulturne skupnosti, saj gotovo ni prav, da naš razvoj glasbene kulture in prosvetljevanja občanov prepustimo čisti komercialni in muham enodnevnim v zabavi glasbi.

J. PRIMC

Kolpa družijo prijatelje

Složni narodi, porok za napredek republik

Pri nas v Kolpski dolini sta dve vasi z istim imenom, dva Kužlja, in sicer hrvaški in slovenski Kuželj. Obe vasi deli le Kolpa, čez katero je v Kužlju ozek betonski most. Ob večjih naliivih Kolpa tako naraste, da preplavi na Hrvaški strani breg, in tako ne moremo ne na pošto niti v trgovino. Slovenci živimo v zelo dobrih in celo pristržnih odnosih s sosedi Hrvači. Tudi skoraj vse potrebščine dobimo pri njih. Slovenska pošta je oddaljena od nas 8 km, prav tako trgovina in mesnica. Zato se vsega

tega poslužimo pri sosedi v hrvaškem Kužlju, le po meso moramo v Brod na Kolpi, ki je tudi na hrvaški strani in nam najbližji. Hrvaški Kuželj ima tudi gostilno.

Slovenske pošte ni od Vasi-Fara pa do Osilnice. Trgovine na naši strani pa so v I'ari in Bosljivi Loki ter Osilnici, se pravi, da so precej daleč.

Pošto nam nosi poštar hrvaške pošte Tomo Rački, zato mu tu pravijo kar „poštar dveh republik“. Oba Kužlja imata skupen vodovod, in to iz izvira na hrvaški strani. Celo elektriko dobivamo iz hrvaške elektricne centrale „Zeleni vir“ Skrad. Tudi avtobusno postajo imamo na hrvaški strani.

S slovenske strani nas obiskujejo le dimnikar Alojz Curl iz Štalcerjev pri Kočevju in logar ZKGP Kočevje za odmero poseka lesa pa še davčne položnice dobimo slovenske.

Slovenci zelo tesno sodelujemo s sosedi Hrvači in naše prijateljstvo želimo še poglobiti. Od Kočevja smo močno oddaljeni, kar nad 30 km, območje Osilnice pa celo 50 km. Zato za vsako malenkost ne moremo v Kočevje, ker imamo le stroške. Le večji nakup ali opravke na občini opravimo v Kočevju.

Želimo si, da bi tako prijateljstvo s sosedi, kot je pri nas, zavladalo širino po naši domovini. Vsi moramo biti kar najbolj složni. Tako bomo z združenimi močmi, v tesnem sodelovanju in prijateljstvu gotovo dosegli uspeh v vsakdanjem delu in tako tudi najbolj prispevali k napredku domovine.

JOŽE KRIŽ
Sl. Kuželj
ob Kolpi

DELO PRI MILICI

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE
SR SLOVENIJE

v a b i
MLADINCE IN MLADINKE,
da se prijavijo za sprejem na delo pri milici.

Izpolnjevati moraj naslednje pogoje:

- da niso stari nad 25 let
- da so moralno in politično neoporečni
- da so zdravi
- da obvladajo slovenski jezik
- da izpolnjujejo pogoje iz 106. člena zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah (da niso v kazenskem postopku, — da niso bili obsojeni na kakršnokoli kaznivo dejanje storjeno iz nečastnih nagibov)
- imeti morajo končano nepopolno srednjo šolo, mladinci morajo imeti že odslužen vojaški rok.

Izbrani kandidati bodo začeli delo kot pripravniki za miličnike oz. miličnice. Pripravniško dobo bodo končali po uspešno končani šoli za miličnike.

Kandidati si bodo v šoli pridobili osnovno teoretično in praktično znanje za uspešno opravljanje nalog s področja javnega reda in miru, zavarovanja in kontrole varnosti prometa ter kontrole mednarodnega potniškega prometa. V organih za notranje zadeve je znanje, pridobljeno v šoli za miličnike, šteto za srednjo strokovno izobrazbo.

Republiški sekretariat za notranje zadeve ima samska stanovanja zagotovljena.

Vsi, ki jih delo v milici zanima in veseli, naj vložijo prijave na najbližjo postajo ali oddelek milice.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE

PROSTA DELOVNA MESTA

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

DES LJUBLJANA,
TOZD ELEKTRO KRŠKO,
Krško, C. 4. julija 32,

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

1. referent za medsebojna razmerja, personalno in kadrovske evidenco
Pogoji: ustrežna srednja šola, 5 let delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
2. referent za varnost
Pogoji: varnostni inženir in 5 let prakse ali višja izobrazba in 5 let prakse ali visoka izobrazba in 3 leta prakse ter strokovni izpit o varstvu pri delu in strokovna usposobljenost
3. tehnik za obratovalne meritve
Pogoji: elektrotehnik za jaki ali šibki tok, 2 leti delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
4. tehnik za šibkotočne naprave
Pogoji: elektrotehnik za šibki tok, 1 leto delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
5. materialni knjigovodja
Pogoji: ekonomski tehnik ali nepopolna srednja šola, 6 let delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
6. pomočnik delovodje vzdrževalne skupine v Brežicah
Pogoji: VK delavec ali delovodja, 3 leta delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
Dodatni pogoji: delovna izkaznica
7. avtomehanik
Pogoji: poklicna šola in strokovna usposobljenost
Dodatni pogoji: šoferski izpit B kategorije
8. VK elektromonter: 2 delovni mesti
Pogoji: VK delavec ali delovodja, 5 let delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
Dodatni pogoji: delovna izkaznica
9. samostojni elektromonter v Sevnici
Pogoji: poklicna šola, 7 let delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
Dodatni pogoji: delovna izkaznica
10. elektromonter: 3 delovna mesta
Pogoji: poklicna šola in strokovna usposobljenost
Dodatni pogoji: delovna izkaznica
11. pomožni elektromonter: 2 delovni mesti
Pogoji: interni izpit, 8 let delovnih izkušenj in strokovna usposobljenost
12. delavci: 5 delovnih mest
Pogoji: splošni pogoji, 1 leto delovnih izkušenj

Kandidati bodo sprejeti v združeno delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in posebnim pogojem, 3-mesečno poskusno dobo.

Pismene vloge s kratkim opisom dosedanje zaposlitve pošljite na naslov:

DES Ljubljana, TOZD Elektro Krško, Krško, C. 4. julija 32, 68270 Krško.

Rok za sprejemanje ponudb je 15 dni po dnevu objave.

LJUBITELJI GORJANCEV!

Vaš izlet na Gorjancih združite z obiskom v nadvse prijetnem planinskem domu Vinka Paderšiča — „Pri gospodični“.

Dom je odprt vsak dan razen torka.

Rezervacije po telefonu : 22-911

PRIČAKUJEMO VAS!

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA POJETA

iz Morave 6 pri Kočevski Reki

se zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje ter z nami sočustvovali. Posebna zahvala velja kolektivni posestva Snežnik Kočevska Reka, delovnemu kolektivu in sindikatu Avta Kočevje, podjetju Itas Kočevje ter organizatorjem. Pristrčna hvala zdravstvenemu osebju Kliničnega centra, oddelka za intenzivno nego in nevrološkega, ter godbi in čast. gospodu na Žalah za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ivanka, hčerka Marija z družino, sina Jože in Alojz ter drugi sorodniki

ZAHVALA

Sporočamo žalostno vest, da je ugasnilo življenje naše ljube hčerke, sestre in nečakinje

MELITE LONGAR

roj. Gabrijel
iz Rodin pri Trebnjem

Zahvaljujemo se vsem sosedom, vaščanom, prijateljem in znanecem, ki ste ji darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu spremili do njenega zadnjega doma. Zahvaljujemo se zdravniškemu osebju splošne bolnice, dr. Jerneju Kranjcu, ki ji je lajšal zadnje ure življenja. Hvala dekanu za spremstvo in govor, pevcem za žalostinke. Se enkrat vsem hvala, pristrčna hvala!

Žalujoči: mama, brat Stane in stric Jože

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše žene, drage mame, stare mame, sestre in tete

JOŽEFE POGLAVEC

roj. ANŽELJ
Dol. Ponikve 21 pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujemo ZB Dol. Nemška vas za podarjeni venec, pevcem in godbi iz Trebnjega, KS Dol. Nemška vas, tov. Krevsu in Gričarju za poslovilne besede doma in ob grobu, vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem, ki ste nam stali ob strani in našo drago mamo spremili do njenega zadnjega doma ter ji darovali cvetje in vence. Hvala tovarni zdravil Krka iz Novega mesta in Laboda Temenica-Trebnje za podarjene vence. Posebna hvala Anici Slak in Darinki Krevs, ki sta nam pomagali v najtežjih trenutkih. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Neutolažljivi žalujoči: mož Karol, hčerka Joži, Vera, Cveta z možmi ter šest vnukov in drugo sorodstvo Dolnje Ponikve pri Trebnjem, Ljubljana, Trbovlje, Novo mesto, Sarajevo, Pariz

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage sestre in tete

TILKE STRNIŠA —SOMRAKOVE

iz Goriške vasi

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom in sestram ter strežnemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnice za skrb in lajšanje bolečin. Iskrena hvala ZB, ZK, SZDL ter OŠ Mira peč in OOZB in SZDL Novo mesto za podarjeno cvetje. Hvala govornikom Pavlenču, Rupeni in Musarjevi za poslovilne besede, godbi iz Novega mesta ter pevcem iz Dol. Toplic, vaščanom za pomoč in podarjeni venec ter vsem, ki so nam izrazili sožalje in spremili pokojnico na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustil mož, oče in brat

JANEZ GORNIK

Grabrovec št. 19

Iskreno se zahvaljujemo za nesebično pomoč vsem sosedom in sorodnikom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali. Posebna zahvala za darovano cvetje vsem sorodnikom, PGD Grabrovec, Mercatorju Metlika in kaplanu za opravljeni cerkveni obred. Zahvala vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Nežka, hčerke Vida, Martina, Micka, Ivanka, Nežka z družinami, brat, sestra in drugo sorodstvo

Grabrovec

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in sestre

ANE MURN

z Vel. Orehka 28

se iskreno zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom in znanecem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, ter pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Hvala kolektivom Industrije obutve, tovarni zdravil Krka ter IMV za podarjene vence ter župniku za poslovilne besede in obred. Zahvaljujemo se sosedom za vso pomoč in požrtvovalnost.

Žalujoči: sin Lojze z družino, hčerke Joži, Anica, Ivanka, Francka, Rezka z družinami, brat Franc z družino, sestri Pepca in Nežka z družino

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 11. novembra – Martin Petek, 12. novembra – Emil Sobota, 13. novembra – Stanislav Nežalja, 14. novembra – Lovrenc Č. Medelj, 15. novembra – Leopold Terek, 16. novembra – Otmara, 17. novembra – Elizabeta, 18. novembra – Roman

LUNINE MENE

14. novembra ob 23.39 uri – zadnji krajec

KINIO

CRNOMELJ: 11. 11. francoski barvni film Beg skozi puščavo. 14. 11. ameriški barvni film Dvanajst

Zigosaiah. 16. 11. ameriški barvni film Tarzan in žena – leopard. 18. 11. španski barvni film Tarzan in črni panter.

KOSTANJEVICA: 14. 11. ameriški barvni film Harijeva tolpa. KRŠKO: 13. in 14. 11. ameriški film Heroji črnega kolta. 17. 11. ameriški film Neumnosti Jerry Louisa.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 12. do 15. 11. ameriški barvni film Prišli so ponoči. Od 16. do 18. 11. francoski barvni film Thomas. RIBNICA: 13. in 14. 11. ameriški barvni film Vreli diamanti.

SEVNICA: 13. in 14. 11. ameriški ki film Zrelo. 17. 11. film Maček na Divjem zahodu.

SENTJERNEJ: 13. in 14. 11. film Lady poje blues.

TREBNJE: 13. in 14. 11. ameriški barvni kavbojski film Črna karavana. 17. 11. angleški barvni avonturistični film Vihra v avtobusu.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

PRODAM

ZA DVA ALI TRIKRATNO čiščenje stanovanja na teden v Sentjerneju potrebujem žensko. Naslov v upravi lista (3226/76).
SPREJMEM dekle, ki bi želela nadaljevati šolo, tečaj, izučiti se poklica ali se zaposliti v Ljubljani. Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana.

SLUŽBO IŠČE

DOBRA strojepiska sprejme popoldansko zaposlitev ali delo na domu. Naslov v upravi lista (3259/76).
GREM PAZIT otroka na dom. Naslov v upravi lista (3247/76).
VZAMEM v varstvo otroka. Naslov v upravi lista (3256/76).

STANOVANJA

IŠCEM sobo in kuhinjo. Naslov v upravi lista (3246/76).
IŠCEM opremljeno ali neopremljeno sobo s kopalnico v okolici Metlike. Naslov v upravi lista (3250/76).
STANOVANJE oddam trem fantom ali dekletom v Krškem. Katič, Lapajnetova 6.
MANJŠI družini ali dekletu oddam enosobno stanovanje. Naslov v upravi lista (3271/76).

Motorna vozila

PRODAM FIAT 128, 1300 cm3 SL. Janez Gotlib, Lutersko selo 5, Otočec.
Z 750 PRODAM. Leto prve regije 1971, januar. Cena 8.000 din. Banovec, Trdinova 24, Novo mesto.
PRODAM poltovorni avto TAM 2000, letnik 1969, ali zamenjam za dober osebni avto. Silvester Vidmajer, Selce 12, Blanca.
UGODNO prodam Opel karavan, letnik 1958. Naslov v upravi lista (3249/76).
UGODNO prodam tovornjak Mercedes 14-13, kiper, letnik 1967, dobro ohranjen. Anton Kocjan, Vel. Cikava 16, Novo mesto. Ogleđ možen vsak večer od 18. ure dalje ter ob sobotah in nedeljah.
UGODNO prodam traktor Ferguson 35 KM in snopvezalko za BCS. Naslov v upravi lista (3252/76).
PRODAM MAN 635, 5, 8 t. Volčičeva 8, Novo mesto. Telefon (068) 21-859.
PRODAM traktor Lanz 37 S s plugom in krožnimi branami (v uporabi stanju). Alojz Švigelj, Brezje 19, Leskovec pri Krškem.
PRODAM traktor Ajher 20 KS s koso in hidravliko. Matjašič, Arnovo selo, Artiče.
PRODAM avto Peugeot 204 karavan v odličnem stanju. Cena po dogovoru. Ogleđ v soboto, 13. novembra 1976, do 14. ure. Jože Bizjak, Ribnica 6, Jesenice na Dolenjskem.
PRODAM ZASTAVO 750 deluxe, letnik 1974. Vse informacije dobite v gostilni Pri Marički v Bučni vasi.
PRODAM AMI 8, registriran in tehnično pregledan do novembra 1977. Mali, Kristanova 2, Novo mesto, telefon 23-815.
PRODAM NSU prinz 1000 C, karamboliran, se v voznom stanju, po ugodni ceni. Anton Cvelbar, Dol. Laken 23, Mokroug.
PRODAM dobro ohranjen avto MAN 635, letnik 1960. Cena 90.000,00 din. Franc Jordan, Dobrava 3, Kostanjevica.

PRODAM 9 mesecev brejo kravo, dobro mlekarico. Matija Bojanc, Mala Bučna vas 15.
PRODAM trajno žarečo peč Kueperbusch. Legan, Pot na Gorjanec 26.
PRODAM enomenulne orgle EKO Tiger. Cena po dogovoru. Andrej Rugole, Ljubljanska 35, Kočevje.
PRODAM manjšo krožno žago. Marija Aš, Straža 14.
PRODAM opremo za dnevno sobo. Kastelec, Nad mlini 44, Novo mesto, telefon 23-445.
PO UGODNI ceni prodam hladilnik Gorenje. Becele, Kettejev drevored 43, Novo mesto.
ZARADI SELITVE prodam dnevno sobo Daniela (Brest, Cerknica), preprogo, električni šivalni stroj Bagat ter bojler na trda goriva. Ogleđ vsak dan od 16. do 18. ure. Črtomir Židan, Cankarjeva 11, Novo mesto.
PRODAM večje število prvovrstnih golobov goštarjev. Milan Paulič, Brežice, Jurčičeva 21.
PRODAM dele za VW in fiat 750. Tone Konda, Vel. Cerovec 1, Stopiče.
PRODAM štiri zimske gume dimenzije 175-14 in štiri dimenzije 155-13. Ciril Zajc, Lebanova 11, Novo mesto, telefon 21-947.
PRODAM malo rabljen invalidski voziček. Naslov v upravi lista (3241/76).
TELEVIZOR AVTOMATIK 900 Gorenje, letnik 1974, prodam. Ivan Kolenc, Trubarjeva 7, Krško, telefon 71-397.
PRODAM dobro ohranjen električni štedilnik. Janko Zebula, Boričeva 5, 68000 Novo mesto.
PRODAM ojačevalec Meteor 70 W z dvema kanaloma in štirimi priključki. Prodajni dve mikrofonu in stojalo za mikrofon. Oglasi se na naslov: Kulovec, Uršna sela 111 pri Novem mestu.
PRODAM bas ozvočenje FBT 120 V. Marjan Tisovec, Vavta vas, telefon 84-530, interna 51.
PRODAM mlado kravo, brejo osem mesecev, se molžno, temno sive barve. Poizve se pri Franci Škrabut, Osrečje 17 pri Skočjanu.
PRODAM motorno žago Stihl 0,50 ali zamenjam za plemensko kravo. Franc Bartelj, Jablan 37, Mirna peč.
PO UGODNI ceni prodam dve peči na olje EMO 5 in EMO 8 ter plastične sode za olje. Jure Pestner, Kandijška 5, Novo mesto.
PRODAM dve zimski gumi 135 x 13. Naslov v upravi lista. Telefon 85-885 (popoldne po 16. uri). (3258/76).
PRODAM spalnico in kanarčke. Niko Klemenčič, Milana Majcna 16, Novo mesto.
PO UGODNI ceni prodam malo rabljen 3-fazni hidrofor. Sabina Podboj, Žužemberk 34, nasproti pošte.
PRODAM televizor RIZ, veliki ekran. Telefon 22-881.
PRODAM stiskalnico za grozdje na kamen, srednje velikosti, se v dobrem stanju, ter hrastovo brunarico dolžine 7 m, širine 3,5 m, krito z betonsko opeko. Mlakar, Zadovinec 2, Leskovec pri Krškem.
UGODNO prodam tri preproge, šivalni stroj Bagat in televizor RR. Ana Bradica, Ragovska 8/13, Novo mesto.
PRODAM elektronsko harmoniko in bas kitaro. Tine Košmrlj, Potov vrh 53 a, Novo mesto.
PRODAM posodo za kisanje zelja (300 litrov) in 100 kg zeljnih glav. Matija Golob, Praproče 3, Straža.
UGODNO prodam trajnožarečo peč (EMO Celje) na trdo gorivo. Kruhac, Vihovčeva 10, Novo mesto.

PRODAM fotoaparat Mamyia C-330 prof. (dvooka F-2-8, se v garanciji), svetlometer Seconic, kinokamera Bolex 2 x 8 (3 objektiv), kinoprojektor Eumig z „zoom“ objektivom, diaproskop Liesegang, povečevalnik Opemus 4 x 4, montažni pult 2 x 8, fotoaparat Praktica TL super in še drug drobni fotografski pribor. Boštjan Krže, Mestne njive 9, Novo mesto, telefon: 24-368.

KUPIM

KUPIM VW, letnik 76 ali 75. Stane Hrast, Suhor.
KUPIM osebni avto do 1300 cm3. Vrednost do 40.000,00 din. Naslov v upravi lista (3272/76).
LADO kupim. Telefon 23-106 od 16. ure dalje.
KUPIMO 1000 kg otave. Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto, Mej vrti 5, telefon 21-253 ali 21-424.

POSEST

PRODAM kmečko poslopje z gozdom in nekaj zemlje v okolici Novega mesta. Resni interesi naj se javijo na naslov: Leopold Starič, Zupančičeva 8, 61230 Domžale.
PRODAM parcelo 34 arov, primereno za vinograd, na sončni strani na Radoviči. Električni na parceli ter 300 m od asfalta. Informacije: Škrbec, Ratež 29 a, Brusnice, in Štefanič, Metlika, Zupančičeva 3.
PRODAM stanovanjsko hišo, zgrajeno že delno za vsetitev, na lepi sončni legi ob asfaltni cesti (Sentjanž-Krmelj). Naslov v upravi lista (3229/76).
HIŠICO –vinek s 6 ari vinograda na sončni legi v Trški gori prodam. Ponudbe pošljite pod šifro „Miren kraj“.
PRODAM enostanovanjsko vseljivo hišo z vrtom v centru Novega mesta. Ogleđ vsak dan od 15. do 17. ure. Črtomir Židan, Cankarjeva 11, Novo mesto.
PRODAM v srednjem delu Trške gore pri Novem mestu 10 arov vinograda in 5 arov sadovnjaka. Električni na parceli, dostopno z avtom. Cena 6,2 mil. Naslov v upravi lista (3276/76).
PRODAM po ugodni ceni hišo z zidnico, primerno za vikend, hlev (tudi možna adaptacija za vikend), vinograd (2 parceli), sadovnjak, pašnik in gozd v lepem sončnem predelu Ručetne vasi pri Črnomlju. Prodajni vse ali posebej. Ponudbe pod „BELA KRAJINA“.
PRODAM dvostanovanjsko hišo, centralno ogrevano, poleg sadovnjaka, v Črnomlju, ali zamenjam za manjšo na Gorenjskem. Naslov v upravi lista (3277/76).

RAZNO

SAMSKA, razvezana ne po svoji krivdi, stara 33 let, želi spoznati iskrenega prijatelja-intelektualca, starega do 35 let. Ponudbe pod šifro „OSAMLJENA“.
DNE 5. novembra sem izgubila žensko uro znamke Dugena na poti od Javnih skladišč do trgovine Dolenjka v Bršlinu. Poštenega najditelja prosim, da mi jo vrne, ker mi je drag spomin, na naslov: Marija Judež, Dol. Kamence 71, Novo mesto.
POROČNI PRSTANI! – Če ste v zadregi, kakšen prstan bi podarili svoji ljubljini, obiščite zlatarja Otmarja Židariča v Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
IŠCEM inštruktorja za angleščino in matematiko srednje šole. Naslov v upravi lista (3234/76).
SKROMEN, ostarel vdovec v Zaslavju potrebuje gospodinj. Svojo ponudbo z navedbo pogojev pošljite pod šifro „GOSPODINJA“.

CESTNIKE

DRAGI pravnikinji SONJI ROKAVINA želimo vse najboljše za deseto pomlad in da bi bila vedno dobra doma in v soli. Prababica Francka, mamica, ati in bratec Marko.
DRAGEMU sinu STANIJU FRANKU iz Novega mesta vse najlepše za njegov 20. rojstni dan, da bi mu hitreje minil vojaški rok in da bi se srečno vrnil domov, želimo mami, ati, brat Franci, zaročenka Alenka, stara mama in ostali.

O BVESTILA

FRIZERSKI SALON LAVRINŠEK, KRŠKO, obveščajo cenjene stranke, da posluje neprekinjeno od 7. do 18. ure, ob sobotah pa do 16. ure, in se priporoča za obisk!

OBVESCAM stanovalce v blokih, da lahko zamenjam 1 cm široko „gortno“ na platnenih zavesah. Roletarstvo Medle, Žabja vas 47, telefon 23-673.
SERVISNA DELAVNICA ISKRNIH IZDELKOV PREKOPA, telefon 85-538, je odprta vsak dan od 7. ure do 14.30, v soboto pa od 7.30 do 12.30. Popravljamo tudi kotne brusilke in vrtnalne stroje. Priporočamo popravila TV sprejemnikov na domu: terek – v Brežicah, četrtek – v Novem mestu.

PREKLICI

FRANC ŠTEFANIČ, Bušinja vas 26, Suhor, opozarjam CVETA STANIŠA in njegovo ženo Jožico ter Stanka Stepana, naj prenehajo širiti neresnične govornice o meni, ker jih bom v nasprotnem primeru sodno preganjal.
PREPOVEDUJEM vožnjo, hojo, pašo živine in kokoši, grabljenje listja in sekanje dreves na parcelah v Gorenji vasi, katerih lastnik živi v Franciji. Povzročitelje kakršnekoli škode bom sodno preganjal. Preključelja za vselej. Pooblaščenka Ana Dremelj, Škrjanče 7 pri Mirni.
PREPOVEDUJEM pašo kokoši po mojem vrtu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. Lojze Doberdrug, Groblje 3, Novo mesto.

Dolenjski letalski center Novo mesto odda v najem bife na letališču v Prečni. Ponudbe pošljite na naslov: DLC Novo mesto, p.p. 9

NAJDITELJA šopa ključev za avto Simca, izgubljenih 5. 11. na glavnem trgu v Novem mestu, prosim da jih odda v zlatarni Korent Ivan, glavni Trg.

VAHVAJAB

Mnogo prerano nas je za vedno zapustila naša ljubljena

MARIJA GIOVANETTI

roj. Grabnar
Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njen spomin, ji darovali vence, cvetje, nas tolažili v težkih dneh in jo v velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala za nesebično pomoč sosedom, sodelavcem Metalne, sind. organizaciji Metalne Krmelj, pevčemu Svobode Krmelj za sproststvo s praporom, duhovniku za obred in Borisu Debelaku za občutene poslovilne besede.
Žalujoči: mož Drago, sinek Dragec in drugo sorodstvo

Krmelj, Gor. Lakence, Ljubljana, Novo mesto, Šmarjske Toplice, Trbovlje, Krapina, Res (ZR Nemčija)

Ob mnogo prerani in boleči izgubi sina, moža, očeta in starega očeta

JOŽETA SVAŠNIKA

iz Starih žag
se iskreno zahvaljujemo sosedom Brinovec, Sprajcer ter tov. Halerju za hitro pomoč v najtežjih trenutkih ter sorodnikom, prijateljem in znanecem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala podjetju Gorjanci, Zdravilišču Dol. Toplice, GG Črmošnjice in LD Dol. Toplice. Zahvala tudi duhovniku za opravljeni obred.
Žalujoči: mama, žena, sin Jože z družino, hči Anica z družino in sin Ivan.

Pišite v DOLENJSKI LIST

V SPOMIN

MARIJA JUŽNA

Dragomlja vas v Beli krajini

K mirnemu počitku smo jo položili v njen zaželeni tihi, topli dom pri Jakobu na Suhorju pri Metliki poleg njenih dveh mladih sinov, padlih v NOV. Iskrena hvala vsem, ki ste v njenem težkem življenju sočustvovali z njo in prav tako hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Hčerka Marija z možem in družino.
Dragomlja vas, dne 4. novembra 1976

OSMRTNICA

V tih družinski žalosti smo v petek, 5. novembra, pospremili k zadnjemu počitku

FRENKA KOSA

iz Mengša
Žena Marija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubelega moža, očka, brata, strica, svaka in zeta

TONIJA BELETA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, poslovnim kolegom, znanecem, govornikom, pevčemu, godbi, dr. Pečavarju, nevrološkemu oddelku, učencem osnovne šole Grm, DO Elektrotehna Ljubljana ter drugim organizacijam in društvom, ki ste ga tako množično spremljali do njegovega prenehanja groba, mu darovali toliko lepega cvetja ali se mu kako drugače poklonili, nam stali ob strani v teh težkih trenutkih in nam pomagali.
Žalujoči: žena Anica, sin Tomaž in drugi sorodniki

Novo mesto, dne 3. novembra 1976

Posebno obvestilo

Vse zamudnike, ki niso poravnali naročnine za DOLENJSKI LIST v zadnjih tednih, ko jih je obiskal njihov pismonoša, obveščamo, da bodo prihodnje dni prejeli naše obvestilo, koliko dolgujejo za naročnino za drugo polletje 1976. Če želijo list nemoteno prejemati še naprej na domači naslov, morajo dolžno naročnino takoj nakazati. Posebnih novih opominov ne bomo pošiljali, saj gredo že sedanji nepotrebnih opominjski stroški in breme zamudnikov.

Glede na to, da je naročnina plačljiva vnaprej, vabimo vse zamudnike, da takoj izpolnijo svojo obveznost do časnika, ki jih redno obiskuje na domu vsak četrtek. Samo poravnana naročnina vam jamči, da boste svoj list tudi vnaprej redno prejemali.

NAROČNIŠKI ODDELEK DOLENJSKEGA LISTA

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVIŠČE: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ivan Zoran (namestnik glavnega in odgovornega urednika), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 89 din, 1 cm na določeni strani 119 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 178 din. Vsak mali oglas do 10 besed 39 din, vsaka nadaljnja beseda 3 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

VSAK DAN: poročila ob 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Nočni program od 0.05 do 5.00 (razen ob torkih); pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

CETRTEK, 11. NOVEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenske ljudske in zborovskih in solističnih izvedbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Slavko Cepin: Beljakovine so pomemben sestavni del obrokov za pisanje mladih govodi. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Kaj radi poslušamo. 14.40 Melhurčki. 14.45 Jezikovni pogovori. 16.00 „Vrtljak“. 18.05 Iz domačega opernega arhiva. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansamblom Borisa Franka. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 13. NOVEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Kosta Hilarij: Izkušnje s skupinsko obnovno breskev za predelavo na Primorskem. 12.40 Veseli domači napetji. 14.05 Iz dela glasbene mladine Slovenije. 14.25 S pesnjem in besedo po Jugoslaviji. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 „Vrtljak“. 18.05 Gremo v kino. 18.45 Zabaval vas bo ansambel Atija Sossa. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansamblom Francija Puharja. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedriljo. 21.30 Oddaja za slovenske izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 14. NOVEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite tovariši... 10.05 Na naši ulici. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Zabavna radijska igra. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Plesna glasba za vas.

IZ NOVOESKE PORODNIŠNICE

V času od 28. 10. do 3. 11. 1976 so v novomeski porodnišnici rodile: Slavica Čičič iz Krškega - Danijelo, Višnja Bulovec iz Zagreba - Teo, Slavica Medvedšek iz Blatnika - Jožico, Dragica Jurečič iz Črnece vasi - Matejo, Marija Škof iz Dolenjcev - Tatjano, Marija Metelko iz Površja - Tatjano, Marija Cimernan iz Krškega - Ano, Zdenka Zupančič iz Rečercer vasi - Gorazda, Anica Bevec z Grma - Blaža, Anica Blatnik iz Klečeta - Tanjo, Majda Gregorič iz Zagorice - Dušanko, Anica Mirtič iz Gornjeja Kota - Janjo, Dragica Narat iz Sentjerneja - Jerneja, Kristina Pirc iz Krškega - Roberta, Milena Hočevar iz Metlike - Lariso, Jožica Štrubelj iz Krškega - Gregorja, Ana Vidmar iz Sentjošta - Boštjana, Dragica Brncič iz Metlike - Bojana, Majda Marolt iz Praproč - Natašo, Nada Tramite iz Družinske vasi - Majo, Jožica Rus iz Dobravice - deklčo, Marija Vidic iz Žvirč - deklčo, Anica Badovinac iz Stopič - deklčo, Julijana Turk s Prevol - deklčo, Milena Hrovat iz Rebrji - deklčo, Anica Mežič iz Velike vasi - deklčo, Martina Račič iz Silovec - dečka, Majda Gliha iz Lašč - dečka in Angela Porchet-Kalin iz Otočca - deklčo. **CESTITAMO!**

Tihotapec

Bilo je jesenskega večera. Snega še ni bilo zunaj, ali huda, mrzla burja, ki je jablanam po farovškem vrtu vrhove pripogibala, ta je naznanjala, da pride zima in mrzav vsak čas za njo. Na nebu so se oblaki drvil in gosta tema je ležala nad zemljo. V taki noči je človeku všečno pri gorki peči v zavetni izbi sedeti in premišljevati. Tako je delal tudi naš gospod fajmošter Dominik Domicelj. V dve gubi sključen je sedel na naslonjaču v svoji gorko zakurjeni stanici, kadil iz dolge pipe tobak in bral iz starih latinskih bukev. Cez nekaj časa se skloni, odloži knjigo, vstane in hodi premišljevaje po sobi gor in dol z redkimi in previndnimi stopinjami, kakor so starim nogam navadne. Ne ve se, kaj je bil predmet njegovih misli, ali je preudarjal, kako kratko je človeško življenje in kako malo človek za ta kratki čas v resnici potrebuje, ali je premišljal, kaj bode v nedeljo svojim vernikom povedal, da jih bode posebno presunilo. Samo to vemo, da ga je iz sanj prebudil veliki pes Sultan, ki je bil pri hlevu priklenjen. Lajal in zaganjal se je tako

Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naš gost. 16.00 „Vrtljak“. 18.05 Veliki interpreti. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansamblom Borisa Franka. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 13. NOVEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Kosta Hilarij: Izkušnje s skupinsko obnovno breskev za predelavo na Primorskem. 12.40 Veseli domači napetji. 14.05 Iz dela glasbene mladine Slovenije. 14.25 S pesnjem in besedo po Jugoslaviji. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 „Vrtljak“. 18.05 Gremo v kino. 18.45 Zabaval vas bo ansambel Atija Sossa. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansamblom Francija Puharja. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedriljo. 21.30 Oddaja za slovenske izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 14. NOVEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite tovariši... 10.05 Na naši ulici. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Zabavna radijska igra. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Plesna glasba za vas.

PONEDELJEK, 15. NOVEMBRA:

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Vedre melodije. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - Vrtnarstvo. 12.40 Pitalne godbe. 14.05 Amaterski zbori pred mikrofonom. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom. 16.00 „Vrtljak“. 18.05 Iz tuje folklore. 18.25 Zvočni signali. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Operni koncert. 22.20 Popevke z jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 16. NOVEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - Martin Menoel: Satnice, izdelava in njih uporaba. 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Narava in človek. 16.00 „Vrtljak“. 18.05 Obiski naših

solistov. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Slavka Znidaršiča. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Pota jugoslovanske glasbe. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 17. NOVEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 9.25 Zajopimo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po svetu glasbe. 12.10 Lahka glasba za opoldne. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Franc Remec: Mehanizirano lesno skladišče v Bohinju je Dograjeno. 12.40 Nastopajo pihalne godbe iz demokratične republike Nemčije. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Spomini in pisma. 16.00 „Loto vrtljak“. 18.05 Odskočna deska. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno.

UMRLI SO:

Anton Pečarič - podpiranec iz Sremita, star 57 let; Franciška Baronič - upokojenka iz Čateza, stara 75 let; Ana Vebler - kmetovalka iz Sel, stara 87 let.

2. novembra 1976 so darovali kri na novomeski transfuzijski postaji: Branko Pavček, Janez Turnšek, Marjan Kum, Ivana Springer, Zdenka Kotnik in Jože Kastelic, člani Novolesa, Straža; Franc Udovč, Janez Krnc, Alojzija Pirc, Jože Pirc, Anton Petje, Marko Kirar, Darko Cugelj, Danica Hodnik, Ivan Darovec, Anton Zajc, člani Krke, tovarne zdravlil, Novo mesto; Marija Klemenčič, Magda Zupančič, Vida Senica, Anica Novak, Rozalija Hočevar, Jože Cekuta, Danica Fink, Marija Korček, Jože Luzar, Alojz Metelko, Zvonka Vovk in Jože Žugelj, člani Novoteksa, Novo mesto; Marija Rodič, članica Laboda, Novo mesto; Jože Srebrnjak, član Mercatorja, Novo mesto; Nežka Drčar, članica SDK, Novo mesto; Vid Kastelic, Slavka Dular, Peter Bračko, Ivan Püreber, Franc Gorše in Martin Potočar, člani IMV Novo mesto; Bojan Damiš, član KZ Krke, Novo mesto; Jože Novak, član GG Novo mesto; Anica Gizdavec, Milan Švajger, Stanko Grdiša, Peter Vipavec, Andrej Zvab, Alojz Grabrijan, Milena Brebec, Jože Jakofčič, Drago Muže, Stanko Banovec, Jože Jakše, Terezija Šober, Milan Horvat, Lojze Prijanovič, Jože Poljak, Stanko Papič, Milan Šober, Marica Gortan, Rade Paunovič, Jože Adlešič in Tine Darjčan, člani Belta, Črnomelj; Anton Pavliha, Ludvik Slinkar, Jože Malerič in Anton Pezdirc, člani Obrtnega komunalnega podjetja, Črnomelj; Rajko Haler, dijak novomeske gimnazije; Peter Simičič in Neži Godler, člana Novograda, Novo mesto; Franc Hrastar, član zdravstvenega doma Novo mesto; Martin Pezdirc, Marjan Končar, Stanko Sedlar, Alojz Poljšak, Jože Benec, Marija Šuštaršič, Darko Povše, Janez Doltar, Bojan Plut, Jože Ljubenko, Franc Švajger, Maja Lavrič, Anton Križan in Aleksander Zupančič, dijaki Črnomaljske gimnazije; Matjaž Molč, Zvonko Petje, Josip Zgajner in Niko Dragoš, učenci poklicne kovinarske šole Črnomelj; Alojz Malnar, član Pionirja, Novo mesto; Ana Rožman, članica IMV Črnomelj; Stefan Krevs, član Mercatorja, Novo mesto; Zvonko Zagar, član Obrtnega komunalnega podjetja, Črnomelj; Bojana Fabjan, dijakinja Črnomaljske gimnazije; Vinko Flajšman, upokojenec iz Novega mesta.

+ Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

V času od 23. 10. do 5. 11. 1976 so v brežiški porodnišnici rodile: Stefca Fabjan iz Zaprēšica - deklčo, Ana Kesten iz Bregane - Anona, Danica Topolovek iz Brestanice - Damira, Marija Vrsek iz Zdol - Damijana, Franciška Zajc iz Stare vasi - deklčo, Djurdja Fabijan iz Samobora - deklčo, Marija Kovačič iz Brežic - dečka, Jožica Sprčić iz Jesenic na Dol. - Jerneja, Nada Vodušek iz Trbovelj - Roka, Cecilija Grlič iz Sevnice - Andreja, Marija Trčak iz Zaprēšica - Natalijo, Olga Rautoslavjevič iz Brežic - Natašo, Vera. Šoštarič iz Dobove - Jasno, Verica Ruklič iz Samobora - deklčo, Slavica Novšak iz Sevnice - Nevenko, Marija Libenšek iz Trnja - dečka, Kristina Žibert iz Loga - dečka, Nevenka Ivanuša iz Dola - dečka, Micika Mihok iz M. Magdalene - Gordano, Karolina Benko iz Brezovce - Renato, Mira Suler iz Zupelca - deklčo, Nevenka Milanovič iz Samobora - Radovana, Silva Komučar iz Sobenje vasi - Andreja, Breda Pač iz Krške vasi - Sergejo, Zdenka Leopold iz Nedejle - dečka, Jožefa Hlastan iz Reštanja - Zlatka, Dragica Hribar iz Ljubljane - Miha, Biserka Jakopač iz Dola - Roberta, Barica Kranjc iz Premagovcev - Martin, Marija Prepasnik iz Sevnice - deklčo, Ana Ločičnik s Pokleka - Andrejo, Vida Hictaler iz Trebč - Alenko, Marjeta Praznik iz Sevnice - Marka, Ljiljana Kuhar iz Rud - dečka, Silva Grabnar iz Kremena - deklčo, Pavica Kovačević iz Samobora - Marijo - Cestitamo!

CETRTEK, 11. NOVEMBRA: 8.00 TV v šoli (Zg) - 9.00 TV v šoli (do 10.05) (Bg) - 14.00 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.00 Šolska TV: Koroška v NOB - ponovitev (Lj) - 16.30 Košarka Crvena zvezda: Cibona (Bg) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Beli delfin - serijski barvni film (Lj) - 18.45 Odprava zelenega zmaja - barvna nadaljevanka (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 B. Iljevski: Pot v prihodnost - barvna nadaljevanka TV Skopje (Lj) - 20.50 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.00 Cetrtkovni razgledi: Prastrah Avstrije - barvna oddaja (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 12. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 16.00 TV v šoli - ponovitev (do 16.35) (Bg) - 17.10 Križem kračem (Lj) - 17.25 Morda vas zanima: Mladi Korošci na obisku - barvna oddaja (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Cez tri gore, čez tri vode: Koroška (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Socialistično samoupravljanje: Socialistična republika v SFRJ (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 A. Popovič: Vzpon in padec Zike Proje - nadaljevanka TV Beograd (Lj) - 20.35 Propagandna oddaja (Lj) - 20.40 Italijanski fašizem - II. del (Lj) - 21.10 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.15 Linda - barvni film (Lj) - 22.25 TV dnevnik

SOBOTA, 13. NOVEMBRA: 10.00 TV v šoli (Bg) - 11.05 TV v šoli (Zg) - 12.05 TV v šoli (do 12.35) (Sa) - 14.45 Rokomet - Željeznica: Partizan (Bjelovar) (Sa) - 15.55 Nogomet Borac: Rijeka - prenos (do 17.50) (Sa) - v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 1.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Soljanje Toma Browna, barvni serijski film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Made in Sweden - barvna oddaja (Lj) - 20.30 Moda za vas (Lj) - 20.40 Liga gentlemanov - celovečerni film (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj) - 22.45 625 (Lj)

NEDELJA, 14. NOVEMBRA: 8.30 Poročila - 8.35 Za nedeljsko dobro jutro: Moški zbor Luka Koper - 9.00 625 - 9.40 A. Diklić: Salaš v malem ritmu, barvna nadaljevanka - 10.40 Otroška matineja: Odprava zelenega zmaja, Beli delfin, barvni oddaji - 11.25 Mozaik - 11.30 Kmetijska oddaja - 12.15 Poročila (do 12.20) Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima: Mladi Korošci na obisku - Veseli tobogan - Zirovnica - Skopje 76 - festival zabavne glasbe - Okrogli svet - Poročila - 16.40 Košarka Jugoplastika - Radnički - v odmoru propagandna oddaja - 18.15 Moda za vas, barvna oddaja - 18.24 Siva obala - serijski barvni film - 19.15 Risanka

SOBOTA, 13. NOVEMBRA: 10.00 TV v šoli (Bg) - 11.05 TV v šoli (Zg) - 12.05 TV v šoli (do 12.35) (Sa) - 14.45 Rokomet - Željeznica: Partizan (Bjelovar) (Sa) - 15.55 Nogomet Borac: Rijeka - prenos (do 17.50) (Sa) - v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 1.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Soljanje Toma Browna, barvni serijski film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Made in Sweden - barvna oddaja (Lj) - 20.30 Moda za vas (Lj) - 20.40 Liga gentlemanov - celovečerni film (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj) - 22.45 625 (Lj)

NEDELJA, 14. NOVEMBRA: 8.30 Poročila - 8.35 Za nedeljsko dobro jutro: Moški zbor Luka Koper - 9.00 625 - 9.40 A. Diklić: Salaš v malem ritmu, barvna nadaljevanka - 10.40 Otroška matineja: Odprava zelenega zmaja, Beli delfin, barvni oddaji - 11.25 Mozaik - 11.30 Kmetijska oddaja - 12.15 Poročila (do 12.20) Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima: Mladi Korošci na obisku - Veseli tobogan - Zirovnica - Skopje 76 - festival zabavne glasbe - Okrogli svet - Poročila - 16.40 Košarka Jugoplastika - Radnički - v odmoru propagandna oddaja - 18.15 Moda za vas, barvna oddaja - 18.24 Siva obala - serijski barvni film - 19.15 Risanka

NEDELJA, 14. NOVEMBRA: 8.30 Poročila - 8.35 Za nedeljsko dobro jutro: Moški zbor Luka Koper - 9.00 625 - 9.40 A. Diklić: Salaš v malem ritmu, barvna nadaljevanka - 10.40 Otroška matineja: Odprava zelenega zmaja, Beli delfin, barvni oddaji - 11.25 Mozaik - 11.30 Kmetijska oddaja - 12.15 Poročila (do 12.20) Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima: Mladi Korošci na obisku - Veseli tobogan - Zirovnica - Skopje 76 - festival zabavne glasbe - Okrogli svet - Poročila - 16.40 Košarka Jugoplastika - Radnički - v odmoru propagandna oddaja - 18.15 Moda za vas, barvna oddaja - 18.24 Siva obala - serijski barvni film - 19.15 Risanka

- 19.20 Cikcak - 19.30 TV dnevnik - 19.50 Tedenski gospodarski komentar - 19.55 Propagandna oddaja - 20.00 A. Marodič: Poti in stranpoti - barvna nadaljevanka - 20.50 Propagandna oddaja - 20.00 Hvar - barvna oddaja iz beograjske serije „Mesta“ - 21.25 TV dnevnik - 21.40 Jazz na zaslonu - 21.55 Sportni pregled

PONEDELJEK, 15. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli: Pravljica, Ribolov na Jadranu - 9.00 TV v šoli: Srbohrvaščina, Risanka, Zemljepis (do 10.05) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 15.00) - 17.20 B. Čosič: tri besednjak - barvna odd. TV Bg - 17.35 Žuželke - serijski barvni film - 18.00 Obzornik - 18.15 Mozaik - 18.20 Nega bolnika - 18.35 Odločamo - 18.45 Mladi za mlade - 19.15 Risanka - 19.20 Cikcak - 19.30 TV dnevnik 19.55 Propagandna oddaja - 20.00 S. Pavič: Mož, ki je bombardiral Beograd, barvna drama TV Beograd - 21.10 Propagandna oddaja - 21.15 Kulturne diagonale - 21.55 Mozaik kratkega filma - Atleti, barvni film - 22.30 TV dnevnik

TOREK, 16. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli: Od Varšave do Krete, Varstvo okolja, Zemljepis, Angleščina, TV vrtec, Kinetika - 10.05 TV v šoli: Prilagoditve, Risanka, Glasbeni pouk (do 11.10) - 14.45 Šolska TV: Tuji v domovini - 17.15 Vrtec na obisku: V vrtec imamo danes modno revijo, barvna oddaja - 17.30 Pavel v akciji, serijski barvni film - 18.00 Obzornik - 18.15 Ne prezrite! - 18.40 Mozaik - 18.45 TV trim test - 19.15 Risanka - 19.20 Cikcak - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Pogovor o... - 20.50 Barvna propagandna oddaja - 20.55 I. Silone: Vino in kruh, barvna nadaljevanka - 21.55 TV dnevnik

SREDA, 17. NOVEMBRA: 8.10 TV v šoli: Zgradba narave, Obutev, Slovinka - 9.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Izobraževalni film (do 10.05) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 15.00) - 17.15 E. Peroci: Nina in Ivo, ponovitev barvne serije - 17.30 Italijanski muzeji, barvni dok. film - 17.55 Obzornik - 18.10 Od zore do mraka - 18.40 Mozaik - 18.45 Glasbeni amaterji - 19.15 Risanka - 19.20 Cikcak - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Propagandna oddaja - 20.00 Film tedna: Večerni obiskovalci - 21.55 Miniature: Poljski plakati, barvna oddaja - 22.10 TV dnevnik

CETRTEK, 18. NOVEMBRA: 8.00 TV v šoli: Japonska, Vesna Parun, Slovinka - 9.00 TV v šoli (do 10.05) Francoščina, Risanka, Kemija - 14.25 Nogomet Crvena zvezda: Olimpija, prenos (do 16.15), v odmoru Propagandna oddaja - 17.20 Beli delfin, serijski barvni film - 17.35 Mozaik - 17.40 Obzornik - 17.55 Izumirajoči svet, barvni dokumentarni film - 18.45 Odprava zelenega zmaja, barvna nadaljevanka - 19.15 Risanka - 19.20 Cikcak - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Propagandna oddaja - 20.00 B. Iljevski: Pot v prihodnost, barvna nadaljevanka, TV Skopje -

neznansko, da ga je še na pol gluhi gospod zaslišal. Vzel je torej svečo in je hotel iti svojega starega brata klicat, ki je za hlappa in strežaja pri njem bil. Pa komaj je prišel do stopnic, zapel je zvonček na mostovžu, od koder je bila nit pred vežna vrata napeljana. „Sveto obhajilo!“ šepeta stari in, dasiravno je zunaj slišal mrzlo burjo žvižgati, vendar ni bilo videti nevolje na njegovem starem licu, ni bilo čuti godrnjanja iz njegovih ust. Brž je taval klicat brata Tomaža in mu je velel: „Pojdi, Tomaž, pojdi, pogledi, kdo je in kaj bi rad. Najbrž je kdo nevarno zbolel. Jaz se bom opravil med tem časom.“

„Jaj, Bog se usmilil, da morajo ljudje ponoči zbolevati in ponoči umirati,“ godrnjal je hlapec, gospodov brat. „Kaj, če se prehladiš?“ „Kakor je božja volja!“ odgovori fajmošter in tava zopet po stopnicah gor v stanico. Zvon zapoje vdrugič, znamenje, da se mudi. Gospod ogrne plašč, obuje čevlje iz klobučine in dene kosmato kučmo na svojo glavo. Tomaž pride na vrata in pravi: „H Godežu mu treba iti obhajit. Hlapec je tukaj z vozom.“ „Ali si poklical cerkovnika?“ vpraša fajmošter. „Že, že,“ odgovori Tomaž. „Tako je vse dobro. Le varuj doma,“ reče fajmošter in odide. Žalostno je zapel cerkveni zvon po soseski, stanovalce bude in oznanjuje, da se nese sv. Telo umirajočemu za poslednjem popotnico. Kmalu potem je drdral voz proti Godeževemu domovju, ki je bilo dobro uro daleč od fare. „Kdo pa je bolan?“ vpraša fajmošter šele medpotoma hlappa voznika, ki je vedno švigal in priganjal konja v buren tek. „Nobeden domačih ni,“ odgovori voznik, „ampak tuj človek je. Gospodar je bil šel vina skupovat čez Gorjance, pa ga je nekje dobil. Nisem utegnul vprašati, kdo je, samo to vem, da je prestreljen. Gospodar je stopil z voza, onega moža smo v hišo nesli, potlej so pa brž mene po vas poslali z vozom, šele izpregli nismo.“ „Kakov je tujec?“ vpraša fajmošter. „Velik je,“ odgovori hlapec.

„Ali si poznal Franceta, vaše gospodinja brata?“ vpraša čez nekoliko časa fajmošter. „To se ve, da sem ga poznal. Ovbe, nemara da je on!“ vzklikne hlapec in švigne z bičem po konju, da je dirjal kakor strela. „Le goni, da pridemo ob pravem času; več je človeška duša vredna ko žival,“ pravi duhoven. „Ves tak je kakor France, samo malo prestar se mi zdi,“ reče hlapec. „Kmalu bomo videli, kdo je,“ pravi fajmošter. Nekaj trenutkov potem je postal voz pred Godeževim domovjem. Jok se je slišal iz hiše. Stari duhovnik skoči z voza in gre s cerkovnikom v hišo. Reza je bila v solzah, njeni otroci so, vide mater jokati, tudi plakali. Mladi gospodar Godež je brisal na postelji ležečemu možu kri s prsi. Na prvi pogled je stari fajmošter spoznal tihotapec Franceta. Bil je jako postaran, rjav in suh v lice, pod nosom obraščen, oči je imel zatisnjene, skozi prsi je bil prestreljen.

„Kaj se je prigodilo?“ vpraša duhovnik. „Vrh klanca,“ pripoveduje gospodar, „sem z voza videl tri granicarje kakor lovške pse s puškami čez cesto leteti. Precej sem mislil, da morajo imeti kakoga kontrabantarja na sledu. Pridem pod klanec in srečam starega moža. ‚Ali si slišal strel?‘ me vpraša. ‚Nič nisem slišal, pravim jaz in podim dalje, ker je bila noč čedalje temnejša. Komaj pridem dva streljaja dalje, vidim na cesti nekoga ležati. Stopim z voza in ga zadnem. Šele ko domov pridrvin in ga v postelj denemo, spoznala ga je Reza, da je France. Kaj hočemo početi? Zave se nič, bojim se, da bo umrl.‘

„Tiho, tiho!“ pravi fajmošter, kajti ravno v tem trenutku je ranjenec na postelji oči odprl in srpo po izbi pogledal. Spoznal je sestro in lahko zaklical: „Reza.“

Mlada žena se mu približa, poda mu roko in mu reče: „Ah, ljubi France, morda boš šel še nocoj k očetu in materi gor, daj, pomisli na svojo dušo.“

„Kaj praviš, Reza? Jaz ne bom še umrl!“ odgovori mladenič zamolklo.

„Ah, ljubi moj brat, lepo te prosim, največja in najlepša prošnja moja je ta, ne zamečaj je: daj, spovej se, tukaj so gospod fajmošter.“

Bolnik se ozre. Ne reče nobene.

„Pojdite ven vsi,“ reče stari dušni pastir.

Doglo sta bila sama, fajmošter in France, do zdaj tihotapec. Potem pokliče stari zopet gospodarja in gospodinjo v izbo.

France seže najprvo sestri v roko, potlej njenemu možu in skesan prosi odpuščanja. Prejme sveto obhajilo. Fajmošter ostane do jutra pri njem in ga tolaži in mu obeta milostno sodbo pred božjim stolom, ako se prav skesa in mu je iz srca žal božje žalitve. Ko pa se je v jutro danilo, preide bolniku pamet.

Zazvonilo je v cerkvi mrliču. Ljudje so vrelj vkup in so se izpraševali, kdo je umrl. Raznesla se je novica, da so granicarji v Gorjancih na smrt obstrelili Štirnikevega Franceta in da je večno zaspal spovedan in obhajen v Godeževi hiši. Marsikdo izmed poštenih in pobožnih sosedov je stisnil klobuk pod pazduho, naredil križ in zmolil očenaš za odpuščanje grehov in milostno sodbo duši umrlega tihotapec.

KONEC

Zapisal se je v vojni

Anton Plut, ravnatelj šentjernejske osnovne šole Martina Kotarja, je imel prejšnji mesec vsaj tri razloge, da bi se spogledal z Dionizom in zapel z Župančičem: „Zdaj pa dajmo ti stega, tistega od zida...“ Najprej zato, ker je srečal Abrahama, potem zato, ker je dobil Trdinovo nagrado, in naposled tudi zato, ker se je vse dogodilo v oktobru – vinotoku.

Vsaj 19. oktober, ko je obhajal rojstni dan s petdesetletnico življenja in 29. oktober, dan občinskega praznika in slovesnosti v novomeški športni dvorani, kjer so mu izročili nagrado, imenovano po dolenskem bardu in bardu Gorjancev, so bo zapomnil za vse življenje. Sicer pa taki dogodki ne morejo iz spomina, še zlasti ne, če pridejo tako tesno drug za drugim, nekateri skoraj nepričakovano.

Trdinova nagrada je Antona Pluta že poiskala tako, iznenada. Zatekla ga je, ko se je spet javil na razpisano ravnateljsko dolžnost, na delovno mesto, na katerem je že sedemnajst let bolj kot drugi spoznaval „blišč in bedo“ učiteljskega poklica. A če bi ga vprašali, zakaj želi ostati ravnatelj, bi se grenko nasmešnil, češ: „Clovek se vsemu privadi.“ Tako bi odvrnil tudi, če bi spraševali po prostorskih zmogljivostih šentjernejske osnovne „hiše učenosti“, le da bi pristavil: „Upam, da bomo kmalu na vrsti za novogradnjo.“

Z osnovno šolo Martina Kotarja je prebil najsvetlejša in najtemnejša leta. Čase, ko so bile dislocirane učilnice podprte s tramovi, in trenutke, ko so šteli referendumске glasove za zidavo osnovnošolskega prostora v novomeški občini. Obdobja, ko so začeli krajevni dejavniki na šolo gledati drugače kot na tujek. Plut je eden tistih prosvetnih delavcev, ki so

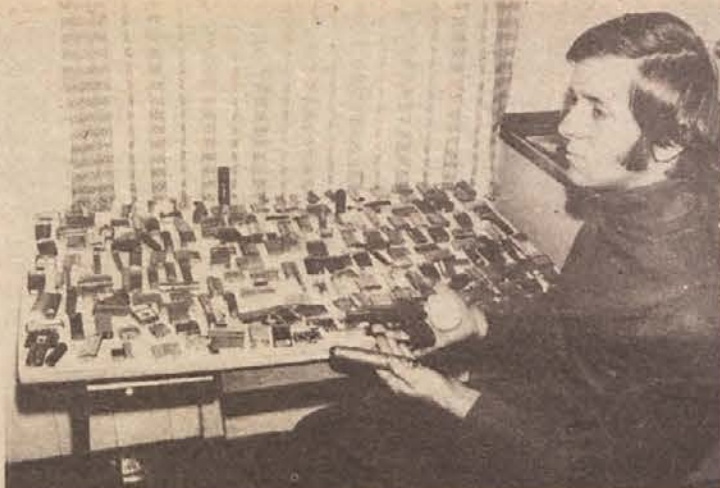
vse svoje moči in sposobnosti posvetili vzgojno-izobraževalnemu, družbenopolitičnemu in samoupravnemu delu. Pod njegovim vodstvom je šentjernejska šola ena prvih razvila, čeprav je bila na tesnem s prostori, „bogato paleto interesnih dejavnosti učencev“, kot so napisali v obrazložitvi k podelitvi Trdinove nagrade, postala je ustanova, o kateri se je začelo govoriti, ki so jo postavljali za zgled.

Anton Plut je ravnateljski voz ves čas vlekel s požrtvovalnostjo in marljivostjo Belokranjca, kadar ni šlo glado, pa je dodal še nekaj trme Doljenca. Obojega je več, temu je zvest in ta mešanica lastnosti mu pomaga naprej še danes. Trdna volja, da naloge, ki se je loti, izpelje do konca, do rezultata, je krona njegovega prizadevanja.

Tak pa je bil pravzaprav že od malega, na kmetih v Ručetni vasi pri Črnomlju, kjer se začne njegov življenjski opis. Njegove karakteristične prvotnosti, da je leta 1943, ko še ni imel sedemnajst let, vstopil v partizane, a so ga zaradi bolezni že čez mesec dni odpustili. Leta 1944 se je v Dobljčah, na osvobodjenem ozemlju, udeležil pedagoškega tečaja in se zato zapisal učiteljskemu poklicu. Poučevati je začel takoj po opravljenem tečaju, priden kot mravlja pa postal pri delu z mladino in na kulturno-prosvetnem področju. Zato je že leta 1946 prejel izkaznico SKOJ, dve leti kasneje pa postal član KPJ. Diplomoučiteljsca in naziv predmetnega učitelja za biologijo in kemijo si je pridobil kasneje.

Če bi v novomeški občini podeljevali naziv „partizanski učitelj“, bi si ga prav gotovo prislužil tudi Anton Plut.

I. ZORAN

RUDIJEVA ZBIRATELJSKA STRAST: čimveč vžigalnikov, zlasti modelov vžigalnikov – pištol. (Foto: M. Gošnik)

K Rudiju s starimi vžigalniki

Novomeščan Rudi Lihteneger ima že 400 primerkov – Najstarejšemu je več kot 60 let

Novomeški „konjičkarji“ prihajajo na plan. Ko je prebral v DL članek o prijatelju, ki zbira obeske za ključke, se je tudi sam „ojunačil“ in stopil iz anonimnosti: Rudi Lihteneger, natakar v kavarni Metropol, strasten zbiralec vžigalnikov.

Simpatični Bršljančan se je pričel ukvarjati z vžigalniki pred 3 leti, ko ga je za to navdušil šef strežbe na Bregu – tov. Djukič. Najprej je nosil Rudi vžigalnice svojemu šefu, nato pa jih je začel spravljati, sortirati in zamenjevati sam. Do sedaj jih je zbral že nekaj nad 400. Skoraj vsi še „delajo“, vžigajo. Zaradi pomanjkanja prostora jih ima trenutno kar v kovčku in po predalih; ko pa se preseli v novo stanovanje, jih bo spravil v zastekljene vitrine po sobah.

Največ vžigalnikov so prinesli Rudiju njegovi gostje, nekaj pa jih je dobil tudi z zamenjavo. Precej je takšnih, ki so samo za enkratno

uporabo, in namesto da bi jih lastniki vrgli v smeti, so jih raje prinesli na Breg in nato v kavarno, tako da sedaj krasi Lihtenegerjevo zbirko.

Bogato kolekcijo mu olepšujejo najrazličnejše izvedbe tega našega vsakdanjega spremljevalca: žarnice, obeski, pištola-vžigalnik in baterija, parnik, glasbena skrinjica, fotografski aparat, akvarij z ribico itd. Najdragocenejši mu je vžigalnik, ki ga je nekdo naredil med NOB iz ohišja metka protiavijskega topa; najstarejši so – spominski „Pozdrav iz Go-

renjske“ (okoli leta 1930) ter dva, ki sta že pred prvo svetovno vojno nekako prispela iz Orienta (oba sta v obliki starih turških čajnikov); najraje pa vzame v roke model pištole „Walther-38“ ter vžigalnik-kemični svinčnik.

Velika Rudijeva želja je, da bi imel v svoji zbirki čimveč vžigalnikov-pistol; trenutno jih ima 10: od že omenjenega „Waltherja-38“ pa do pištole, kakršne so imele ženske skrite v nedrjih ter poklicni igralci kart. Mimo tega pa si prizadevni zbiratelj še želi, da bi se seznanil z vsemi tistimi, ki imajo doma med staro kramo kakšne pokvarjene vžigalnice, pa jih ne rabijo. Le tako se bo lahko njegova zbirka, ki je že sedaj lepa kolekcija, stalno povečevala.

M. GOŠNIK

PO NEKAJ MINUTAH MILIJON

„Ti Ribničani so pa res srečni ljudje,“ so komentirali mimoideči, ki so opazovali, kako so domačini po vrsti pobirali „zadetke“ na ekspresni loteriji.

Okoli 700 srečk, ki so jih prodajali pri trgovini Tobaka in hotelu Jelka, je bilo v hipu razgrabljenih, dobitki pa ne tako majhni. Največjo vsoto je pobrala Kristina Anič, ki je v nekaj minutah zadelala milijon, zraven nje pa je bilo nemalo srečnežev, ki so dobili po 3.000 din. Kot je videti, Ribničani po tem uspehu z nestrpnostjo čakajo, kdaj se bo pojavila naslednja serija srečk.

„HEC MORA BIT' 76“

Jutri, 12. novembra, bo ob 20. uri v športni dvorani v Novem mestu nastopilo kar 30 satirikov v satiričnem kabaretu z naslovom „Hec mora bit' 76“. Vsi obiskovalci bodo prejeli tednik „7 dni“ in „Kabaretni list“.

FRANCE BRUS

Foto lov v Kočevskem Rogu

Organizirala sta ga kočevska sekcija Foto-kino kluba „Diana“ in Gozdno gospodarstvo Kočevje

Pred nedavnim je Foto-kino klub (FKK) „Diana“ – sekcija Kočevje organiziral foto lov, ki se ga je udeležilo nad 30 članov kluba. Tokrat so se za spremembo odločili za lov na motive v pragozdu na Rogu, ki je nudil v vsej pestrosti jesenskih barv svojevrstno priložnost za fotografsko obdelavo.

K prijatnejšemu počutju udeležencev foto lova na Rogu je prispevalo Gozdno gospodarstvo Kočevje, ki jim je nudilo brezplačno prehrano in prenočišče v svoji koči v Podstenah. Udeleženci foto lova iz Roga niso odnesli na celuloidnem traku

zabeleženih le vtisov iz roškega pragozda. Domači inženirji gozdarstva Tone Prelesnik, Janez Černač in Marko Figar so jih seznanili tudi z zgodovino Kočevske, s pomenom Roga med NOB, kakor tudi s prirodnimi, kulturnimi in ekološkimi posebnostmi Kočevske.

Polni lepih vtisov in obogateni z novimi spoznanji ter izredno zadovoljni z organizacijo foto lova na Rogu so vsi udeleženci izrazili željo, da bi se še kdaj srečali na Kočevskem.

F. BRUS

Hudo trčenje dveh stoenk

Voznika hudo poškodovana – 120.000 din škode

V nedeljo, 7. novembra ob 16.10, se je zgodila na magistralni cesti Kočevje-Skoljica pri vasi Zgornje Ložine huda prometna nesreča, v kateri sta bila hudo poškodovana voznik dveh fiatov 101 in sicer Stane Salamon iz Ljubljane in Drago Šterk iz Kočevja. En avto je zgorel in tudi drugi je skoraj uničen, saj znaša skupna škoda kar okoli 120.000 din.

Do nesreče je prišlo, ko se je 38-letni Stane Salamon odločil, da bo prehitel osebni avto R 4. Med prehitavanjem pa je opazil, da mu pelje nasproti osebni avto Fiat 101, ki ga je vozil 21-letni Drago Šterk iz Kočevja, Trg zhora odposlancev 8.

Salamon je verjetno začel zavirati, da bi se spet umaknil za R 4, takrat pa je na mokri cesti začelo njegov avto zanašati in je na skrajni levi strani ceste trčil v nasproti vozečo stoenko.

Komaj so hudo poškodovanega Šterka izvlekli iz avta, se je avtomobil vnel. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Ložin in Kočevja. Precej težav je bilo tudi, da so dobili iz avta Salamona. Oba so nato odpeljali na neugodni oddelek splošne bolnišnice v Ljubljani. Odvezli so jima tudi vzorec krvi za preiskavo.

J. P.

Rop pri Žabjeku

5. novembra zvečer se je Alojz S. peljal na kolesu z motorjem iz mesta proti Mirni peči. Na Muhaberju je moral stopiti s kolesa, ker je cesto zaprla skupina Romov. Ko je Alojz stal, se je eden od Romov približal ter ostro zahteval denar in kolo. Zagrozil je z nožem.

Napadeni je kajpak prepuštil roparju kolo in 20 din, kolikor je imel denarja pri sebi. Mladi Rom se je na kolesu odpeljal proti Bršlinu, lastnik kolesa pa je ustavil prvi mimo vozeči avto in šel za njim. Pred gostilno Malnar v Bršlinu je svoje kolo našel pred vrati. Alojz ga je vzel in se odpeljal na milico po pomoč.

Roparja so miličniki še našli v Malnarjevi gostilni: mudilo se mu je zapiti denar. Dejanja je utemeljeno osumljen 26-letni Bojan Brajdič iz Žabjeka, za katerega je preiskovalni sodnik odredil pripor.

V ZADNJEM TEDNU: 118 NOVIH

Do včeraj: 364 novih!

Teden se je obrnil – v naše kartoteke smo vpisali še 118 novih naročnikov. Tudi zdaj so jih večino pridobili naši požrtvovalni pismonoše, ki neustrudno dan za dnevom obiskujejo domove naših občanov v vseh 9 občinah.

Pregled trenutno najuspešnejših pismonoš je takle: vodi Maks Krevelj iz Sevnice z 22 naročniki, sledijo pa mu: Jože Jankovič s Senovega – 18 naročnikov, Anton Hren, Trebnje – 17, Ivan Volčanjšek, Sromlje – 9, Anton Omerza, Dolenja vas – 8, Anton Suštarčič, Semič – 7, po 6 novih naročnikov pa so pridobili: Pavel Kastelec iz Starega trga, Martin Švalj iz Kostanjevice in Stane Matko iz Sodražice, medtem ko imajo po 5 novih naročnikov: Marica Toplišek iz Koprivnice, Milan Škoberne s Senovega, Jože Umek iz Stopič in Martin Kink iz Zabukovja. Po 4 nove naročnike so pridobili: Franjo Bajo iz Kočevja, Terezija Zgonc iz Šentruperta in Tatjana Hace iz Velike Loke.

Vsem prisrčna hvala za sodelovanje – hvaležni smo tudi za enega samega novega naročnika, ki ste ga pridobili morda tam, kjer je DOLENJSKI LIST vsakotedenski gost v skoraj vsaki hiši vasi, trga ali naselja!

Od 15. oktobra do 9. novembra imamo torej 364 novih naročnikov, ki so po občinah razdeljeni takole:

- občina BREŽICE: 20
- občina ČRNOMELJ: 29
- občina KOČEVJE: 18
- občina KRŠKO: 52
- občina METLIKA: 7
- občina NOVO MESTO: 99
- občina RIBNICA: 18
- občina SEVNICA: 38
- občina TREBNJE: 38
- razne pošte v SRS in SFRJ: 42
- naročniki v inozemstvu: 3

Se vedno velja: do 31. decembra letos bodo vsi novi naročniki prejeli Dolenjski list brezplačno! Naročilnico za vas ima vaš pismonoša!

Lepo pozdravljeni!

UREDNIŠTVO LISTA

OD A DO Ž IN ŠE DLJE NAPREJ

Si je kupil Jožič Repič krasen pulover, ki pa se je po prvem pranju raztegnil kot harmonika, za nameček pa je spremenil tudi svojo prvobitno barvo. Jožič Repič je eden tistih ljudi, ki nimajo toliko denarja, da bi ga razmetavali naokoli, pa se je odločil, da pošlje pulover proizvajalcu skupaj s pismom, v katerem je preprosto zapisal, kaj se je pripetilo njemu in puloverju, in je še vljudno zaprosil, naj zadevo raziščejo in mu vrnejo drug, boljši pulover. Po nekajmesečnem čakanju

poštarja je prejel pismo naslednje vsebine:

Spoštovani kupec, naša kontrola kvalitete je pregledala poslani pulover in ugotovila, da napaka nikakor ni nastala v TOZD konfekcija, ampak kvečjemu v TOZD barvarna, od koder pa so nam na našo zahtevo sporočili, da ne morejo odgovarjati za pletilske napake in da naj se izvolimo obrniti naravnost na TOZD pletilnica, ki pa je vašo zahtevo po priznanju reklamacije obrazložila z dolgim zapisnikom, iz

katerega je razvidno, da je bilo že pletivo, ki ga kupuje nabavni oddelek pri nemškem dobavitelju, ob vhodni kontroli overednoteno kot blago druge kvalitete, zato je direktor nabave urgiral pri nemškem dobavitelju, ki pa je pismeno odgovoril, da so oni poslali prvovrsten material in se je moral gotovo poškodovati pri transportu, četudi nam je direkcija ŽTP pojasnila, da ravnajo s pošiljkami zelo vestno in pozorno in naj raje pobaramo šoferja, ki je odgovoren za transport od železniške posta-

je do podjetja. Šofer kamiona pa se je pred tednom dni smrtno ponesrečil in nam tako, žal, ni mogoče ugotoviti krivca.

Upamo, da nas boste razumeli, za kar se vam že vnaprej lepo zahvaljujemo in vas tovariško pozdravljamo z željo, da ostanete še nadalje naš zvesti kupec.

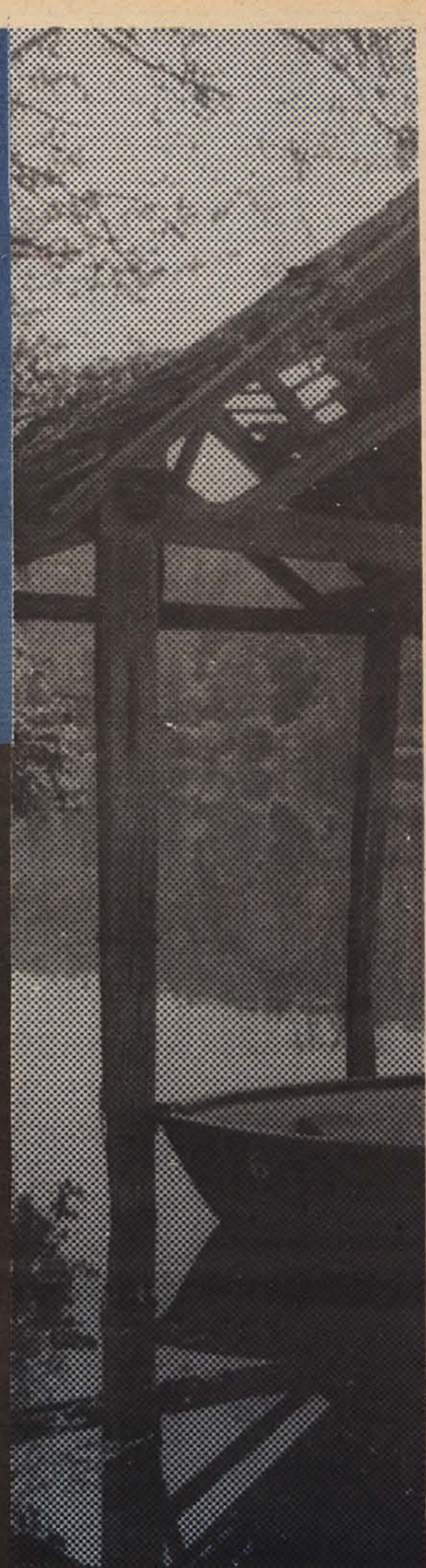
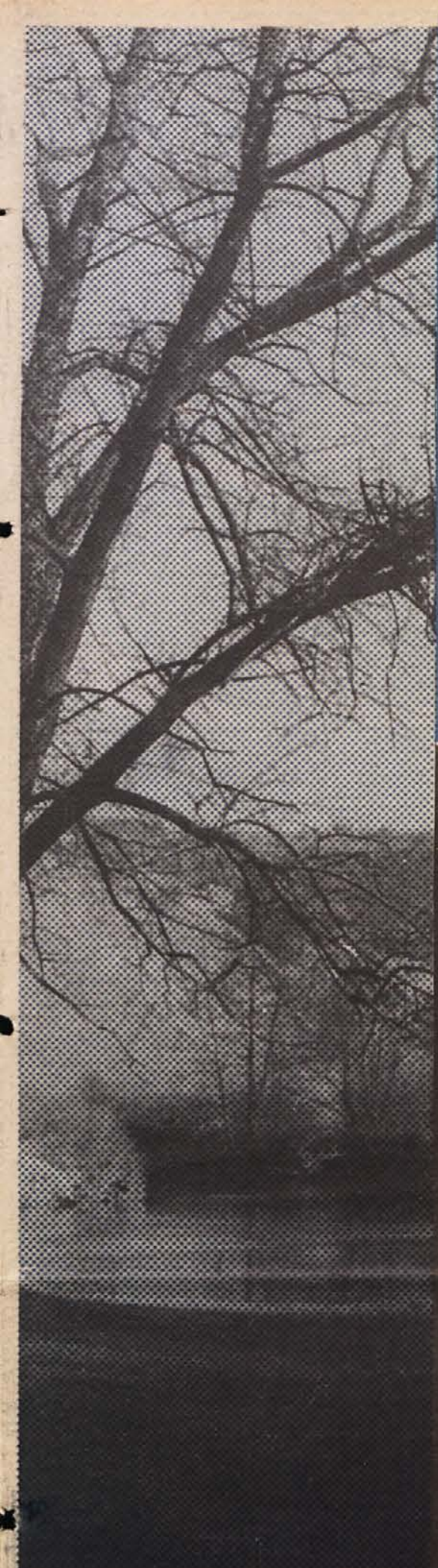
Repič je odložil pismo in malo je manjkalo, da ni zaklel, ko je vlekel iz paketa svoj raztegnjeni pulover.

TONI GAŠPERIČ

IGRA NARAVE – Toliko nenavadnih in obilnih plodov, kot jih je dala zemlja to jesen, že zlepa ni bilo. Na uredništvu se oglašajo ljudje in prinašajo to ali ono čudo narave. Jelka Kirn iz Klenovika pri Škocjanu je prinesla pokazati koruzo z več storzi,

zrašenimi skupaj, katero je našla, ko je pomagala ličkati pri Pirnatu v vasi. Ivana Brulca smo obiskali na domu, da ni nosil skoraj devet kilogramov težke pese na uredništvo. Ob obisku je pokazal še živahno razraščeni koren. (Foto: Markelj)

Ne samo stari, prekaljeni Dolenjci, tudi prve povojne generacije se čiste reke Krke, tople in prijetne za poletno kopanje, samo še spominjajo. Dandanes bolj poredkoma vidiš kopalce na obeh bregovih, kjer jih nekdaj nobeno poletje ni manjkalo. Tudi čolnov ni več toliko; že davno so izginili veliki, okorni in težki čolni, s katerimi so pred stoletji tvorili od Save do rečnih pristanišč ob Krki; izginili so ploski rečni čolni, s katerimi so kmetje prepeljavali seno, poljščine in drva s travnikov, njiv in iz gozdov na drugem bregu; le malo je še vitkih, usločenih čolnov, s kakršnimi so se meščani vozili na prijeten poznopoldanski zrak. Tisti posamezniki, ki se še podajajo na vožnje s čolnom po Krki, pa presenečeni opažajo, da ob poletni nizki vodi marsikje ni več mogoče pluti, čeprav je pred leti čoln še gladko drsel po gladini.

Reka se je spremenila.

Vedno je Krka po daljših deževjih izgubila svojo smaragdno zeleno barvo gizdave dolenske lepote, a zadnja leta je ta rjavina postala temnejša, dolgotrajnejša in ni bila le od izprane zemlje. Poleti so pričeli po reki plavati otočki umazanije, z dna odtrganega rastlinstva in umazano belih pen. Te starikave poteze na obrazu lepote je lahko zapazilo oko; občutljivejši naprave za analizo vode so zabeležile tudi snovi, ki so nevidne začele ogrožati vso pestrost oblik živalskega in rastlinskega sveta, ki je v stoletjih nastal ob toku reke. Kje so že leta, ko so v Krki živeli rečni raki, znani naokoli kot okusna jed! Kje so že leta, ko so se v jesenski čas iz trstičja dvignile štokrlje in čaplje pod nebo na dolgo, dolgo pot k afriškemu soncu!

Reka se je spremenila.

Spreminjanje je usoda vsega na svetu, vendar je spreminjanje od spreminjanja hudo različno. Eno je v skladu z naravo stvari, drugo je nasilno, nasprotno naravnemu toku stvari, ker vnaša

močvirni grob za lepoto

vedno nove, uničujoče pogoje. Nosilec tega drugega je človek, razumno bitje, kateremu se ostrina lastnega razuma in njegovih stvaritev obrača in namerja v srce.

Reka se je spremenila, sunkovito na slabše v zadnjih desetletjih, ki so sicer obdobje, ko se je prebivalcem na obeh bregovih reke Krke življenje občutno izboljšalo. Več ko so ljudje imeli, bolje ko jim je bilo, bolj starikava je bila reka, manj je v nji bilo živega.

Zadnja poletja so bila katastrofalna. Prebivalci ob spodnjem toku reke so protestirali. Kako bi tudi ne, ko se je namesto čistega vodnega toka po rečni strugi valila umazano rjava brozga!

Kaj se dogaja z reko? Pri arheološkem odkrivanju srednjeveškega naselja na Otoku pri Dobravi so ugotovili, da se je v reki v obdobju 1400 - 1500 po

katastrofalni spremembi zemljišča začel počasen proces dviganja rečne struge. Analiza izvrtanih plasti je pokazala, da je bila rečna struga takrat za okoli 3 metre globlja, kakor je danes. Krka je bila plovna in podgorske vasi so se z mnogimi stvarmi oskrbovale z rečnim prometom. Takrat na rečnem dnu še ni bilo travertina, kot so pokazale sonde.

Danes je rečno korito na debelo obloženo s trdo kamenino, travertinom, ki nastane z odlaganjem kalcijevega karbonata na dnu, in z lehnjakom, ki nastane, ko se apnenec nabira na rastlinah. Vsa ta masa izpodriva vodne gmote, kar ob deževjih povzroča, da Krka v svojem srednjem in spodnjem toku vse pogosteje poplavlja.

Rast travertina ni več v mejah normalnega, prav tako, kot je nenormalna podvijana rast rečne zlatice, katere kolonije se širijo in rušijo

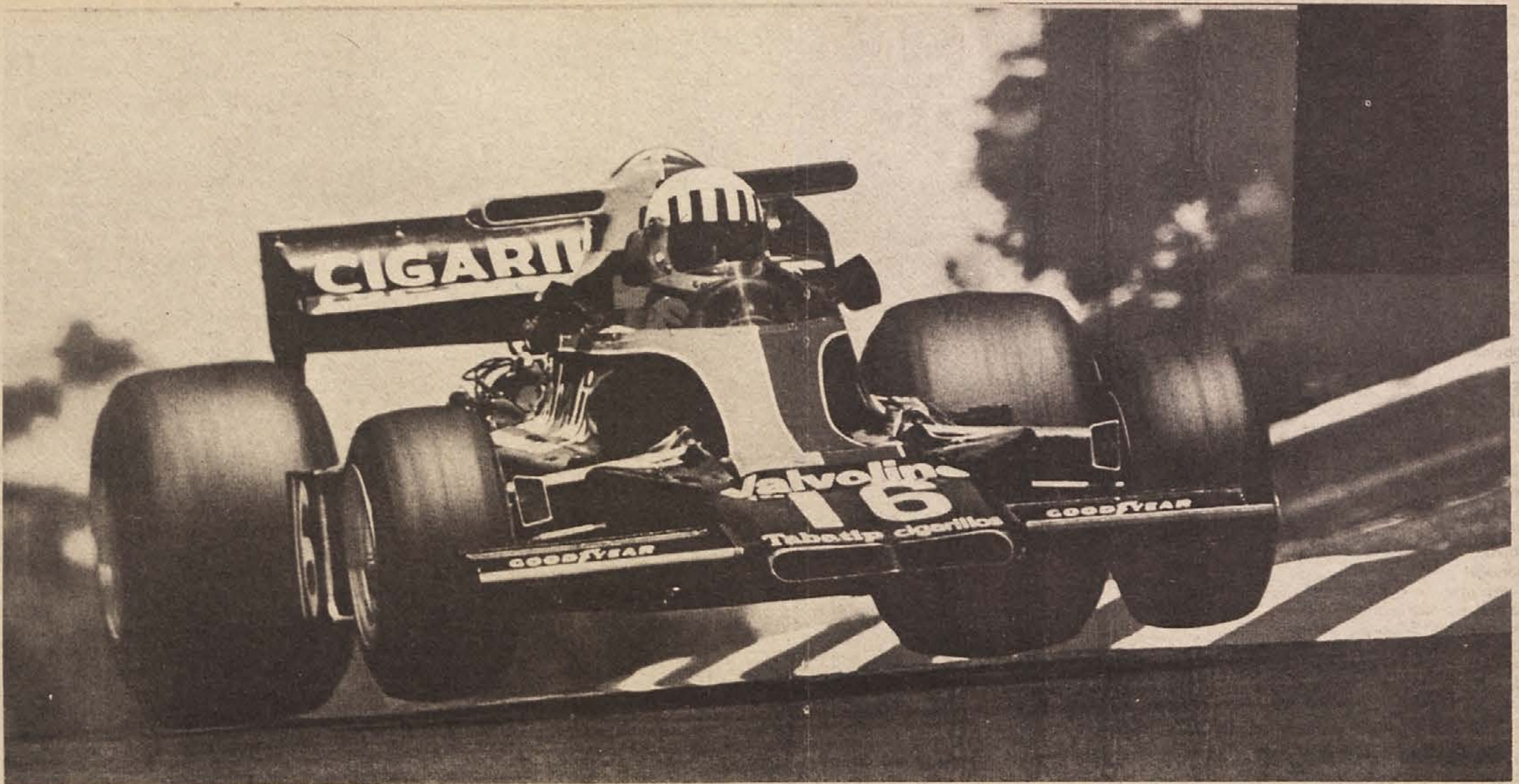
ravnovesje v rečni flori. Oba pojava sta v tesni povezavi, medtem ko vzroke zanju lahko le domnevamo.

Po mnenju nekaterih opazovalcev reke gre za obširen problem, katerega korenine leže globoko v sodobnem življenju in katerega je mogoče rešiti le s popolno in učinkovito zaščito pred onesnaževanjem okolja na vseh ravneh. Onesnaževanje rečnih voda in njenih pritokov je namreč v povezavi s podvijano rastjo rečne zlatice, s tvorbo travertina, dviganjem rečnega dna, s poplavami in zamočvirjenjem reke. Če se bo proces zaraščanja rečnega korita nadaljeval tako naglo kot v sedanjem času, se bo Krka v ravninskih predelih zamočvirila.

Spričo tega pa nam znova stopa pred oči opozorilo, ki ga vse glasneje izgovarja vse več ljudi na svetu: čiste reke in potoki, čist zrak, zdrava pitna voda, bogastvo živalskega in rastlinskega sveta nam niso izročeni zato, da jih izkoristimo in uničimo! Ne živimo le zato, da v udobju brezbrizno zgijemo ter da nam v sladkem gnitju pojejo uspavanke zasvinjani vodni tokovi, smrdeč zrak in krmežljavo zelenje! Ne živimo sami in samo zase; svet, ki smo ga prejeli, bomo izročili našim potomcem. Ali bo vsa naša ustvarjalnost in naša prisotnost v svetu najmočnejše in najusodnejše podpisana z uničenjem okolja?

Preden dolenska lepota leže v močvirni grob, jo lahko rešimo te nič kaj lepe usode. Morda je včasih dovolj že to, da se malce spremenimo. Morda bi bilo že to nekaj, ko bi kot delavci v svojih organizacijah glasovali za podpis samoupravnega sporazuma, s katerim bodo vodne skupnosti dobile prepotrebna sredstva za dejavnosti, ki so tesno povezane z zdravjem naše reke. Morda kaj drugega! Karkoli že, samo stati ne smemo in se čuditi nad spremembami, ki jih doživlja reka. Te spremembe so namreč kilometrski kamni na poti do močvirnega groba.

MILAN MARKE LJ

NAJHITREJŠI V LJUBLJANI

Ob lanski razstavi najhitrejših športnih avtomobilov sveta na zagrebškem velesejmu prirediteljem ni bilo treba zardevati zaradi obiska. Show takratnega avtomobilističnega prvaka Nikija Laude ni privabil nič manj radovednežev kot razstave izza meje, kjer je to že bolj v navadi. Letos se obeta še vse kaj več, tokrat celo na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču od 26. do 30. novembra in dan za tem še na zagrebškem velesejemskem prostoru.

Tokrat bo zbral vse najhitrejše na kolesih Nemeč Greger, ki je predtem pripravil podobno razstavo v muenchenški olimpijski dvorani. O tem so tudi pri nas stekle priprave že pred meseci in seveda tudi že prva tiskovna konferenca. Greger je v dogovorih z najznamenitejšimi dirkači letošnjega razburljivega cirkusa

v dirkah formule 1 in njihovimi firmami, ki so več ali manj dokaj muhasti, vendar za dober denar le pripravljeno pokazati občinstvu bolide letošnjega prvenstva. V Ljubljani ne bi smeli manjkati tudi razni prototipi, ki na dirkah ponavadi dosegajo še večje hitrosti, vozila, ki so prestala rallyje in drugo.

Svetovni namiznoteniški prvak Japonec Ogi-mura naj bi doslej najceloviteje predstavil najhitrejšo motorje sveta. Beli žogici je namreč dal slovo v prid zastopanju japonske industrije motorjev v Evropi, saj je ponovno veliko zanimanje za motorno kolo povzročilo pravi razcvet te pred nedavnim precej pozabljene industrije.

Prireditelji z nemškim organizatorjem na čelu si od razstave ne obetajo posebnega poslovnega

uspeha. Posebno v avtomobilskem športu je namreč vse tako drago, samo prihod enega od asov formule 1 in morda še podpisovanje avtogramov lahko veljata po 10.000 nemških mark, v Ljubljano pa naj bi prišel celo letošnji prvak Hunt. Na razstavi želijo res prikazati vse najhitrejše, vendar ne bo manjkalo tudi častljivo stare pločevine iz muzejev in garaž nekaterih zbirateljev. Ker želijo pokazati tudi številno opremo, ki naj bi med drugim pripomogla k večji varnosti, naj ne bi manjkali razni filmi. Show na gospodarskem razstavišču in zatem še v Zagrebu naj bi bila tudi prispevek za varnost v prometu. V Zagrebu nameravajo voznikom celo omogočiti ne le prodajo varnostnih pasov, temveč tudi montažo.

A. ŽELEZNIK

MARJAN BAUFER IZ KRIMINALISTOVE BELEZNICE

LOV NA BLAGAJNIKA

FRANC VREČIČ

V sodelovanju z upravo javne varnosti v Novem mestu smo se odločili, da bomo širše opisali nekatera kazniva dejanja, ki so bila v zadnjih 25 letih storjena na območju UJV Novo mesto. Izbrali smo najbolj zanimive in raznolike primere. Imen storilcev ne navajamo (enostavno zato, ker jih je večina že odslužila kazen), dogodki, čas in imena krajev pa so resnični.

Naš današnji sogovornik je Franc Vrečič, kriminalist iz Novega mesta, ki je sodeloval pri razjasnitvi primera, ki ga je jugoslovanski tisk ob svojem času imenoval „Lov na blagajnika“.

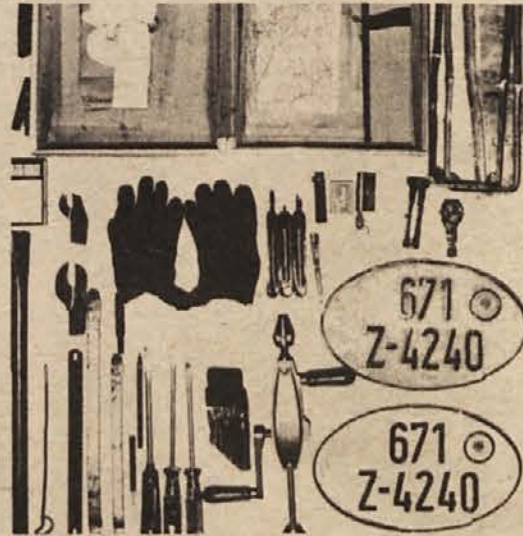
„Proti koncu januarja in v februarju 1971,“ pripoveduje Vrečič, „je bilo na Dolenjskem in Spodnjem Posavju storjenih 15 drznih vlomov v družbene objekte, predvsem pošte. Obvestila o poštnih vlomih smo dobivali tudi iz Hrvaške. Po nekaj vlomih je bilo mogoče ugotoviti, da so storilci motorizirani, da svojega vozila (caravan) niti ne skrivajo preveč, da vlamljajo skozi vrata z montirnim železom in da ne puščajo prstnih odtisov. Vse to je kazalo na izkušene „delavce“, verjetno povratnike. Vlamljali so po polnoči, večkrat v zgodnjih jutranjih urah, in to v več

objektov v istem kraju ali v več krajeh ob njihovi poti. Iskali so predvsem denar, čeprav so se zadovoljili tudi z drugim, na primer z železino, elektroinstalacijskim materialom, konfekcijo, posteljino, tehničnimi predmeti, urami, cigaretami, kavo, kozmetiko itd.

Že od začetka smo sklepali, da so storilci od drugod, verjetno iz Zagreba. To je bila do takrat najbolj opremljena vlomilska tolpa, s katero smo se srečali. Ker je najbolj pustošila po Dolenjskem — (10 vlomov) in v Zasavju (5 vlomov), sta UJV Novo mesto in UJV Celje „staknili“ glave in lov se je začel.

Dogovorili smo se za blokado določenega terena, ki je bil po dotedanjih ugotovitvah najbolj ogrožen. Ker je bila glavna prometna žila vlomilcev avtomobilska cesta, smo zasedli s po dvema miličnikoma 18 dohodov na to cesto. Uradno so miličniki kontrolirali promet, dodatno pa prežali na sumljive. Patrole so bile med seboj in s centroma v Novem mestu in Krškem povezane z radijsko zvezo, delale pa so v „času vlomilcev“, od ene po polnoči do petih zjutraj. Toda kaj kmalu se je pokazalo, da blokada ni zajela dovolj širokega območja,

doživeli smo tri nove vlome, v trgovino na Dvoru pri Žužemberku in na Vinici v Beli krajini. Vlomiti so hoteli tudi na pošto v Straži, vendar jih je pregnal vik in krik nekega občana. Dela je bilo vedno več, blokado smo morali razširiti, kar pa je ohromilo vso ostalo dejavnost miličnikov. Zato smo uvedli nočne motorizirane patrole, za vsako občino po eno. Vozile so se po svojem območju, obiskovale poslopja, ki bi najbolj verjetno zanimala nepridiprave, kontrolirale voznike, ki so jih ob poznih urah srečavale na cesti.

26. februarja je v novomeški občini dežurala patrula dveh miličnikov iz Dolenjskih Toplic. Po polnoči sta obiskala Žužemberk, Dvor, Stražo, Stopiče, Brusnice, Otočec, Škokljan in Šmarjeto. Okoli druge ure sta se pripeljala v Šmarješke Toplice. Po temeljitem pregledu širše okolice sta opazila v samotni parkiran avto. Kraj ni bil osvetljen in le kakih 150 metrov stran od pošte, v katero je že bilo vlomljeno pred nekaj dnevi. Avto je imel zagrebško registracijo, v njem je sedela mlada ženska, ki je povedala, da ima s seboj spremljevalca. Ta da se je odšel nekam osvežit, kasneje pa je trdila, da je šel iskat sobo v šmarješko zdravilišče. Čeprav avto ni bil tipa caravan, takega smo namreč iskali, sta miličnika prek stalne službe v Novem mestu preverila registrsko številko. Iz Zagreba so izredno hitro sporočili, da je ta številka ukradena. Po poprejšnjih navodilih sta postavila miličnika v bližini avtomobila zasedo, eden od miličnikov je bil oborožen z avtomatom. Stalna služba jima je poslala pomoč: v Šmarješke Toplice je napotila več motoriziranih patrol, ki so delale na avtomobilski cesti, na pomoč so pohiteli novomeški miličniki v pripravljenosti in kriminalist.

Med tem „alarmom“ se je okoli tretje ure pritihotopil k parkiranemu avtomobilu, v katerem je sedelo dekle, možki. V avto je neopazno vrgel kovček z vlomilskim orodjem. Kot smo zvedeli kasneje, je opazil koncentracijo naših sil in moral zato prekiniti vloma v pošto in trgovino v Šmarjeških Toplicah. Ko smo sklepali obroč, se je s svinjsko nogo in svedom ravno loteval poštne blagajne.

Miličnika, ki sta imela na očeh parkirani avto, sta neznanca legitimirala: prometnega dovoljenja ni imel, le vozniško dovoljenje in osebno izkaznico. Ko sta miličnika napovedala aretacijo in ga hotela vkleniti, se je silovito branil. Pa smo ga le ukrotili. Ko smo nato pregledali pošto in trgovino, smo ugotovili, da ju je že pošteno načel.

Preostale storilce smo prijeli, ko sta dekle in mladenič „zapela“. Kolovodja šestčlanske vlomilske tolpe — posamezni člani se niso udeleževali vseh podvigov — je bil ravno mladenič iz Šmarjeških Toplic. Po poklicu strojni tehnik, doma iz Zagreba, že obsojen na 5 let strogega zapora zaradi ropa. Kaznovani so bili že tudi ostali štirje možki člani posadke, eden na 12 let strogega zapora zaradi velikih in malih tatvin, dva na 5 let strogega zapora zaradi posilstva, eden pa na prav toliko let rešetak zaradi prometne nesreče s smrtnim izidom. Nekaznovano je bilo do takrat samo dekle v skrivnostno parkiranem avtomobilu, prostitucije namreč praktično ne preganjamo.

V stanovanju kolovodje v Zagrebu smo našli obilo nakradenega plena, nič manj ga ni bilo v počitniški hišici njegovega očeta v Novigradu. Med drugim je bila v Zagrebu tudi železna blagajna, odpeljana s pošte Jesenice na Dolenjskem. V delavnici ob stanovanju smo našli priprave z načrti za izdelovanje vlomilskega orodja. Strojni tehnik je v lomilsko tehniko preskušal ravno na 250-kilogramski blagajni z Jesenic na Dolenjskem. Sicer pa je ta primer bolj ali manj znan iz časopisov. Opisal sem predvsem nekatere podrobnosti, ki jih takrat novinarjem nismo povedali. Morda je zanimivo še, da je nesojeni strojni tehnik vlamljal v pošte in trgovine treh republik, ko se je krog sklenil, so njega in občasne sodelavce zasliševali kriminalisti iz Novega mesta, Celja, Maribora, Zagreba, Samobora, Petrinje, Gline, Krapine, Varaždina, Kraljeva, Batočine, Kniča, Čačka, Šabca, Obrenovca, Koprivnice, Zaprešičev in Donje Stubice. Za en mesec kar obilo vlomilskega dela, mar ne? Prav zato smo moji sodelavci in jaz ponosni, da se je dolgoprstnej opekel ravno v Novem mestu.“

Prihodnjič: IZSILJEVALEC JE BILA PUNČKA

Sredi oktobra je bila na širšem območju Polhograjskih Dolomitov združena taktična vaja „Blegoš '76“. Na vaji so sodelovale nekatere enote Jugoslovanske ljudske armade iz ljubljanskega armadnega območja ter del enot teritorialne obrambe in civilne zaščite z območja, kjer je potekala vaja. Namen je bil prikazati pripravljenost, vojaško izurjenost, usposobljenost ter enotnost oboroženih sil in drugih dejavnikov splošnega ljudskega odpora za obrambo svobode in neodvisnosti samoupravne socialistične Jugoslavije. Združena taktična vaja, ki je v celoti uspela, sodi v program vaj za letošnje leto.

To je v suhem vojaškem jeziku nekako vse, kar bi lahko zapisali o vaji „Blegoš '76“. Sama trdna dejstva in na koncu tisti najbolj važen stavek: „Vaja je v celoti uspela“. Vojaški jezik ni edina oblika jezika in tudi izražanja ne, zato nekaj „civilnih“ utrinkov. Kljub temu da smo bili novinarji oblečeni v sivkasto olivne uniforme.

EDEN NAJ OSTANE IN POMAGA

Megla, Kmetica in kmet na strmem travniku. Kmečki gospodar iz nižinskih predelov bi najbrž rekel, da na taki strmini travnika sploh ni mogoče imeti. Mimo prikoraka četa vojakov. Rezervisti so. Poveljnik oddelka, ki ima nalogo vpoklicanim obuditi spomin na že nekoliko trhlo vojaško znanje, ukaže: „Eden naj ostane tu in pomagaj!“

Pri priči se jih javi najmanj pet. „Zmaga“ najbolj zgovoren. In tako se zgodi, da kmetu in kmetici pomaga pri spravilu trave fant iz mesta, ki ni imel še nikoli grabelj v roki ali pa je „navajen“ na drugačen tip tega prastarega orodja. Na strmem pobočju se sreča dvoje življenj. Kmečko in mestno. Ko eden višjih častnikov fanta vpraša, zakaj se je odločil pomagati, mladenič odgovori: „Moj oče se je boril v teh krajih, nikoli ni od nobene hiše odšel lačen. Morda je kdaj srečal gostoljubje prav v domačiji, kjer pomagam. Vsak partizan je imel tisoč mater.“

Nikakor se ne da reči, da je „Blegoš '76“ potekal v ugodnih vremenskih razmerah. Če že ni bil dež, sta bila megla in mraz. Tudi najboljša šotorka se dežja počasi naveliča. Prebivalci krajev, kjer je potekala vaja, so branilce prenočevali po senikih, sobah, povsod, kjer je bilo kaj prostora. Tudi če se je bilo treba stisniti. Prenočevali so jih, ne da bi jim kdo to zaukazal, ne da bi pričakovali plačilo. Seveda je tu in tam stekel tudi kozarček kačje slane, vendar samo po ena na puško. Red in disciplina morata biti.

TUDI HUMORIST JE LAHKO TAKTIK

Ko tako človek brska po spominih na vaje v Polhograjskih Dolomitih, ne more tudi mimo morda čisto nepomembnega dejstva, da niso „rdeči in modri“ (oboje so bili naši, spopadli so se samo v bojni igri) na nekem območju, ki ne slovi po bujni vegetaciji, odlomili niti ene vejice z dragocenih dreves. „Vse to je naše“, je bilo

JEKLENI SINOVI TISOČERIH MATER

rečeno, „zakaj bi uničevali, če ni potrebno.“ In tako so se naši fantje maskirali s priročnimi sredstvi. Eden od hudomušnežev pa je celo rekel, da morebitni sovražnik v tisti pokrajini gotovo ne pričakuje premikajočih se dreves. Tudi humorist je lahko taktik, bi rekli tej zgodbi.

Ali pa poljska pekarna nekje v hribih. Straže, ki te ustavijo prej, kot bi preštel do ena (višji častnik, ki te spremlja, ni nobena prepustnica). Na dan morajo pravi papirji. In potem omamno zadiši po svežem kruhu. Pod šotori, ki merijo za dobro stanovanjsko hišo, lahko spečejo kruha za celo brigado. Če odpovedo stroji, tudi „na roko“. Vse je predvideno, nobena poteza morebitnega sovražnika ni izpuščena. Kruh je dober. Kljub temu da peki v civilu ne nosijo belih čepic na glavi.

ZDOMCI PRI LETELI Z LETALI

V začetku vsake vojaške vaje je seveda mobilizacija vojaških obveznikov. Za vajo in s tem mobilizacijo ni vedel nihče, razen seveda najbolj odgovornih, ki so „Blegoš“ pripravljali. Naj tečejo stvari tako, kot bi tekle v pravi vojni. Za poskus so vpoklicali tudi nekaj vojaških obveznikov, ki so na delu v tujini. Ukaz o

vpoklicu naših zdomcev so dobili svojci. In veste, kaj se je zgodilo? Svojci so svojim v Nemčiji, Franciji ali kje drugje poslali nujne telegrame in obvezniki so se na vaje pripeljali z letali. Potniškimi seveda. Odziv pa je presenetil tudi največje skeptike. Poklicni vojaki so namreč dokaj hladni računarji in vsem (tudi njim) je bilo všeč, da so bili prijetno iznenadeni.

Ni vojaškega življenja brez vojaških šal. „Kje so pa vas staknili?“ so vprašali rezervista, ki se je ob šotoru ukvarjal s čiščenjem puške. „Oštja, doma sem bil, ko je pozvonilo. Ob dveh zjutraj! Domov pa sem prišel ob enih. S tovariši smo ga dali malo na zob.“

Če bi bil poveljnik njegove enote zjutraj dosleden, bi moral raportirati: „V stroju toliko in toliko vojakov in... en maček.“

ŽENA PREVERI, ČE JE MOŽ DOMA

Ali pa tista, ko so po telefonu poklicali enega od članov štaba za ljudsko obrambo. Oglasila se je njegova žena. „Aha, moža želite. Bom preverila, če je doma.“ Spremembe je moč opaziti celo v družinski terminologiji.

„Blegoš“ je imel med drugim namen preveriti tudi pripravljenost ene od krajevnih skupnosti. Zanimivo je, da ta krajevna skupnost ni bila predvidena za novinarski obisk, tako rekoč smo ga izsilili. Večni skeptiki, če že ne ciniki.

In zdaj je treba povedati, da je bil kraj že pet minut po obvestilu o možnem nasprotnikovem napadu v celoti zatemnjen, kar dejansko pomeni, da so predstavniki krajevnih oblasti ukrepali takoj, ko so sprejeli obvestilo. Zatemnitev kraja ob takih primerih seveda ni edini ukrep, odbor za splošni ljudski odpor in družbeno samozščito se je sestal komaj 25 minut po alarmu. Takrat so šli na pot tudi kurirji za delno mobilizacijo, zavarovali so vse objekte splošnega družbenega pomena itd. Ura je bila zelo pozna in vendar je v štabu vrvelo (za zatemnjenimi okni) kot v panju. Strojepisne, poveljniki, gasilci, starček v šoferski bundi je stražil transformator, nihče nam ničesar ni verjel, napovedani pa tudi nismo bili. Zelo vplivne in preverjene intervencije so bile potrebne, da smo si lahko stvar ogledali od blizu. Tisti starček, ki je „motovilil“ okoli transformatorja, pa je celo dejal, da se ne spominja kaj počne tam. „Tudi ti boš star, sine, nespčnost in ‚skloroza‘ sta hudi stvari.“

Seveda pa „Blegoš '76“ niso samo utrinki. Nekaj jih je bilo naštetih. „Blegoš“ je vseboval tudi strogo vojaške reči. Napad desanta, nastop motoriziranih oklepnikov, motorizirane pešadije, svoje znanje so morali pokazati pripadniki protiletalske obrambe, drdrali so avtomati, mitraljezi, slišati je bilo bevskanje polavtomatskih pušk, fantje od zveze so se potili pod sluškami, minometi so v nekaj sekundah spreminjali položaj in cilje, da o težjem orožju niti ne govorimo.

Bila je bojna igra med rdečimi in modrimi. Oboje so naši in oboje so se izvrstno izkazali. Tako dobro in izvrstno, da tega niso mogli skriti celo voditelji združene taktične vežbe.

PRI NAS JE PROSTORA ZA VELIKO TUJIH GROBOV

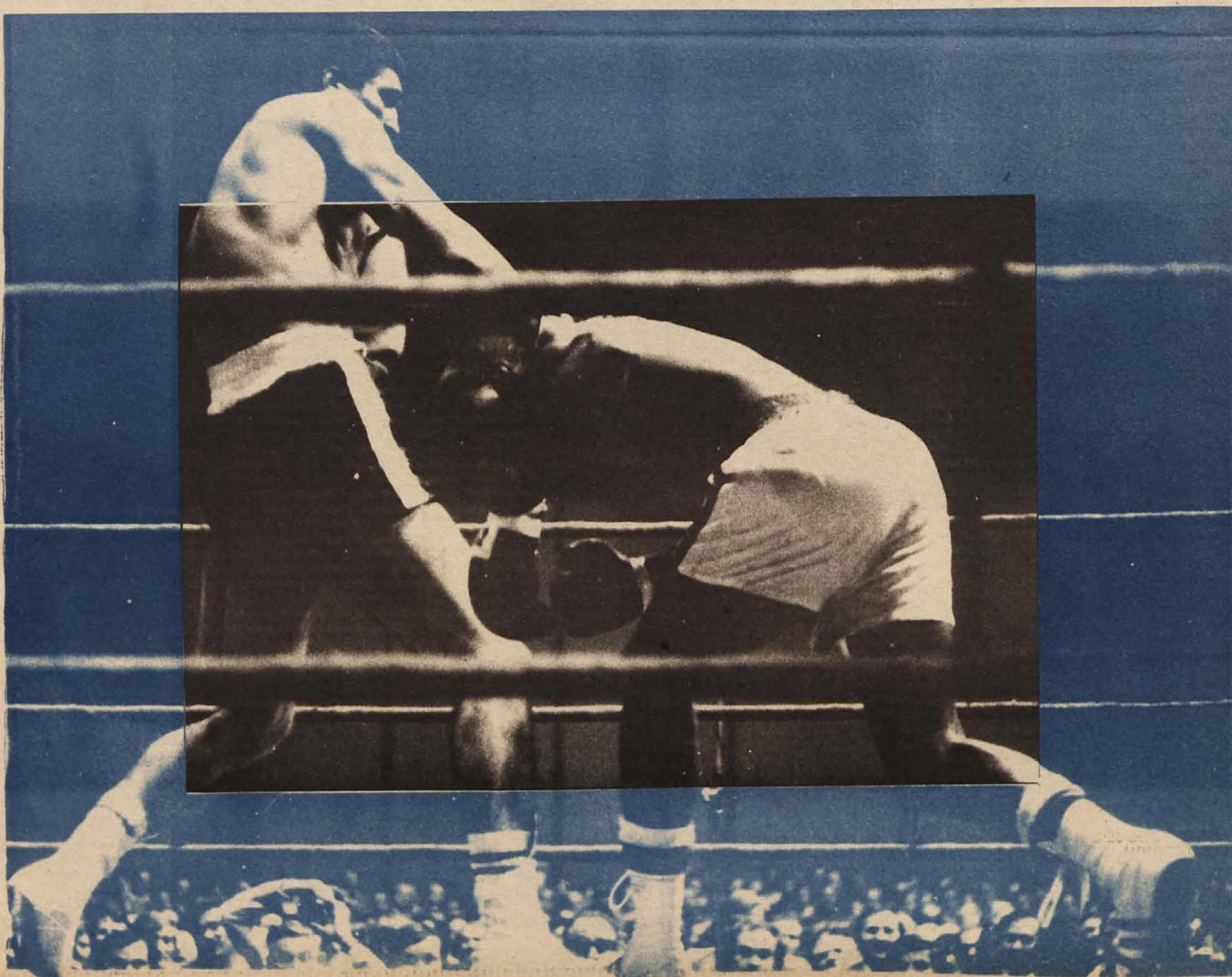
Človeku mora zaigrati srce, ko vidi edinstven nastop vse te moderne tehnike, vsega tega znanja rezervistov, ki je bilo obnovljeno v nekaj več kot 24 urah. Morda bo koga zmotil izraz „zaigrati srce“. Res je, priprave na ubijanje ne bi smele nikogar veseliti. Žal pa je na tej naši ljubi Zemlji tako, da nekdo vedno koga ogroža, mu grozi. Naša domovina ni bila in ne bo nikoli med tako imenovanimi svetovnimi žandarji. Ker pa se nekateri kljub dvajsetemu stoletju še vedno ne morejo odpovedati svoji stari, priljubljeni vlogi, je bil potreben tudi „Blegoš '76“, v katerega utrinkih v tem zapisu so nastopali tudi „sklorotičen“ starček ob transformatorju, peka kruha v gozdovih, kozarček žganja za prezeble vojake, potniško letalo, ki je pripeljalo vpoklicane zdomce, in še veliko drugih imenovanih in neimenovanih reči, ki jih imenujemo sprega ljudstva in njegove armade.

Če sovražnik tega ne verjame, naj poskusi. Pri nas je prostora za veliko zelo veliko tujih grobov. MARJAN BAUER

bo mate parlov svetovni prvak?

Okoli 350 bojev po vseh ringih sveta, to niso mačje solze. S toliko nasprotniki se je doslej pomeril naš najboljši boksař vseh časov Mate Parlov, trenutno prvak Evrope v polteški kategoriji med profesionalci. Kot amater je bil Mate že več desetkrat državni prvak, štirikrat balkanski, olimpijski in svetovni prvak med amaterji na prvenstvu na Kubi. V teh bojih se je nabralo seveda tudi nekaj porazov. Ko je bil še amater je izgubil približno 14 borb, enkrat je bil celo knockoutiran; odkar je profesionalca, je izgubil enkrat: v Milanu ga je v letošnjem maju „namlatil“ črni Američan Franklin. Sicer „zlata Mate“ niza in pozna le zmage.

Kakšen sploh je Mate Parlov? Pravzaprav čisto navaden fant je, star 28 let, doma iz Pulje, poročen z ženo Miro, ki je lingvistka in s katero ima hčerko Miro, ki je stara dobre tri mesece. O tem, da se ukvarja z boksom, pričajo le povešene arkade in širok, zlomljen nos. To, da je šampion in prvak, Mate ne kaže z ničimer, razen morda mirno samozavestjo, z gibkim panterkim korakom, in če hočete, s širokim, enostavnim in prijaznim smehljajem, s katerim „podre“ vsakogar. Da, tak je Mate. Sicer ima tudi on svoje dneve in muhe. Naletiš na dan, ko ima „napad“ tišine. Tedaj se mu sploh ne da govoriti.

„Pa kaj, boks je boks...“ začne, pa ne dokonča. Kar zagleda se nekam predse, utone v svoje misli, izgubi se nekam v preteklost, v borbe, ki jih je že izbojeval; ki jih še bo. Kar ni ga več, čeprav sedi pred teboj in vrti v rokah kozarec coca cole. Spet drugič ga človek najde popolnoma drugačnega razpoloženja.

„Mi šampioni, boksaři svetovnega formata... Pa kaj bom izgubljal čas s tabo, tam je moj ataše za tisk. Če te kaj zanima, vprašaj njega... lahko ti dam avtogram. Ciao...“ pa je. Kar tako te odpravi. Največkrat pa je razpoložen za debato. Takrat se razgovori, z vsemi gibi prekaljenega borca in kretinjami, ki kažejo, koliko moči in energije ter gibkosti se skriva v njem, vsako stvar ponazori, ilustrira. Pest leve tleska ob dlan desnice in obratno, smeh zadoni po prostoru, kjer je, pove šalo, pa še eno, pove, kako je bilo, ko je „položil“ tega, onega, kako je dobil „batino“ od tretjega...

Lanskega maja je bilo, ko je Mate prvič stopil v ring brez majice. V nasprotnem kotu je stal njegov prvi profi-nasprotnik, Dante Lazari, profesionalca že šest let. Mate ga je podil po ringu v Opatiji tri runde, nato je Italijan obležal. Takrat je bilo v dvorani 3.000 gledalcev. Zaradi gonje, ki so jo takrat sprožili politično-športni funkcionarji, si nekateri sploh niso upali na meč.

V ZAČETKU JE BIL LOV NA ČAROVNICE

Gonja, ki so jo uprizorili takrat, je bila še najbolj podobna lovu na čarovnice. Mate, ki je prinesel v Jugoslavijo vse možne kolajne in pokale, na lepem ni smel postati profesionalca. Ne, to je dovoljeno le nogometišem, igralcem tenisa, šahistom, vsem morda, Mateju pa prav gotovo ne. Ko je Mate knockoutiral Francoza Amoryja in Nemca Langa, je končno lahko kot profi-boksař prvič nastopil pred polnim stadionom. To je bilo avgusta v Splitu. Prva borba, ki mu je vrgla toliko denarja, da je lahko kril vsaj stroške, nastale z organizacijo dvoboja.

Morda najgriša zadeva se je odigrala v Pulju, v Matejevem rodnem mestu. Občinski možje so najprej nagnali gonjo po lokalnem listu, šli so se pravo protipropagandno akcijo, prepovedali so igranje himne v puljski Areni, dvig zastave, celo službo paznikov in redarjev so odpoklicali. Tako se je v Areni zbralo okoli 16.000 gledalcev, prodanih pa je bilo okoli 6.000 vstopnic. Mate je takrat premagal po točkah močnega Argentince Gomeza. Bila je to ena lepših Matejevih borb.

Takrat sem spoznal Matejevo mamo, očeta in strica. Mama je bila še vsa iz sebe. Doma pravijo Mateju Teo.

„Kaj pa vem, kaj je Teu šinilo v glavo. Saj je bilo v redu, dokler je bil amater, ampak profesionalci se tako tolčejo, pa toliko časa. Ne vem, upam, da se mu ne bo kaj zgodilo. Ne, na njegove dvoboje ne hodim. Hudo mi je, ko ga kdo udari, ne maram gledati, raje počakam na konec, pa me on potem takoj pokliče in mi pove, kako je bilo. Včasih malce pogledam televizijo, najraje posnetek, ko že vem rezultat. Sicer sem pa, tako, no, njegova tajnica. Sprejemam sporočila po telefonu, pisma, vse si zapisujem, potem pa Teo prebere. Saj ne vem, pa nikoli se ni tepel. Ko je bil majhen, je bil tako miren, potem se je pa začelo, da, tu v Pulju, pri Bursiču je začel trenirati,“ pripoveduje mama, skozi okno pa vdira rezek zvok trobente.

Oče je drugačen, temperamenten, ponosen na sina, resen in odločen.

„Kaj? Jasno, da sem vedno poleg ringa. Kako pa naj Teo boksa, če ni mene? Ho, še jih bo položil nekaj, ni vrag saj je moj, no, naš. Grem sedajle v Fažano. Tam končuje hišo. Malo bom „porihtal“, pa telovadnico moram pospraviti, sem včeraj pustil „šajtrgo“ notri.“

Stric ima v hribu nad Puljem majhno gostilnico. Pravijo, da je dobra, da ima dobro domačo hrano, pa tudi z dobro kapljo postreže. Poleg točilne mize je na steni velika fotografija. Mate v zaletu, pred njim pa Nemeč Lang, ki ravno pada. Stric je vesel možakar.

FRANCOZ SE JE SMILIL CELO STRICU

„... ko dio, a, naš Teo? I Dobro jih lomí. No, dajmo ga kozarček. Seveda, nobene njegove borbe še nisem zamudil. Temule Švabu je pokazal, kaj znamo, ha, ha... Bi poskusili tegale? Ni slab. Kozarček? Francozu jih je naložil, da se je že meni kar smilil. Ha, Teo zna, kaj moremo. Boste videli, med profesionalci bo

dosegel ravno toliko kot med amaterji... No, na njegovo zdravje. Tale je dober, je iz mojega vinograda...“

V Trstu se je Mate pomeril z Američancem Macha Follyjem. V drugi rundi je bilo Američana, ki se je prej vedel kot maneken, konec. Padel je iz ringa, prišel nazaj, da je lahko še enkrat padel po tleh. Do „deset, out!“ Fant je bil po borbi zbit, kot bi trčil v tovornjak.

FOLLY SI POPRAVI NALOMLJENI NOS

„Dober je tale vaš Parlov,“ je dejal, „ampak nikoli ne bo nič iz njega. Veste, zaupno vam povem, profi ring ni kot amaterski. Parlova se bodo, če bo tako dober, vsi bali. Ne bodo se hoteli boriti z njim, pa bo. On je predober...“ si je na koncu Folly popravil nalomljeni nos.

Mate je nato odšel v Avstralijo, kjer je premagal še dva domača boksařja, nato pa je njegov menađer Tomaž Kramaršič — po rodu je iz Novega mesta — hudo zbolel. Mate se je vrnil sam. Med njima je tesnejša kot le poslovna vez. Mate je bil v skrbeh, sam je skušal malce potrenirati, v glavnem pa je menil, da sedaj ne bo pač nobenega boja, ko je brez menađerja. Takrat je prišla ponudba iz Milana. Mate je izziv sprejel in se v letošnjem maju pomeril z Američancem Franklinom. Trinajsti profi-meč. In Matejev prvi profi-poraz. Po točkah sicer, ampak poraz.

„Fant je bil boljši, ni kaj. Lenaril sem, se zredil, nato pa ob nenadni ponudbi na hitro shujšal. V ring sem prišel utrujen, počasen, len in slaboten. Bil je hitrejši... Upam, da bo pristal na povratno borbo...“

Morda je bil ta poraz tudi pozitiven. Evropski prvak Adinolfi je namreč ravno takrat doživljal finančno krizo. Po svetu je poslal ponudbo, da se za 20 milijonov lir gotovine bori z vsakim. In to uradno, za naslov!

Mate in Kramaršič sta denar ponudila. Domenico Adinolfi je sam sebe postavil tako visoko, da je to takoj sprejel, sploh pa je Parlova že dlje časa sovražil. Po Francklinu je sklepal, da Mate ni nepremagljiv. Sovražil pa je tega „amaterja“, o katerem pišejo vsi časopisi, športni ali politični ali gospodarski, in vsi le v superlativih. Adinolfi je namreč doma vse prej kot priljubljen. Mož je samozavesten, surov in vzvišen nad običajnim svetom. V borbi uporablja vse, tudi zobe, če ne gre drugače. 10. julija letos sta se na ring na beograjskem stadionu Crvene zvezde povzpela oba borca. Okoli ringa se je zbralo okoli 30.000 gledalcev!

Kakšen človek je Adinolfi, je pokazal že pred borbo. V dvorani, kjer sta imela s Parlovom tiskovno konferenco, je na vprašanja novinarjev, če pozna Parlova, če je že videl kako njegovo borbo, mirno gledal mimo Mateja nekam v dvorano in dejal: „Nisem slišal zanj niti ga nisem videl. Tudi zdajle ga ne vidim... V ringu ga bom videl in razbil...“

Primerjave borbe z bojem pobesnelega bika in plemenitega žrebca so bile umestne. Adinolfi je v ringu Parlova psoval, mu kazal jezik, celo pljuval je, vse, da bi ga spravil ob živce. Vendar Mate je mirno vodil borbo tako, kot si jo je začrtal. V enajsti rundi je britanski sodnik v ringu James Brymmel borbo prekinil. Zaman je spraševal Italijana, kako je, je pripravljen za borbo, zaman mu je štel. Adinolfi ni nič slišal, nič videl. Mate je postal evropski prvak v polteški kategoriji.

No, nato je Mate v Zagrebu, prepričljivo premagal še Američana Al Boldena. V deveti rundi ga je trikrat spravil na kolena in še naprej, nato pa je v Milanu po točkah premagal še prvega uradnega izzivalca, Italijana Alda Traversara. Za ta boj lahko trdimo, da ga je odlikovala obojestranska izredno fair borba.

Se nekaj bi lahko omenil kot značilnost tega dvoboja: Parlova še nismo videli tako slabega, kot tudi še nismo videli tako dobrega Traversara. To je oba borca izenačilo, da je bil boj zanimiv od prve do zadnje runde, da nihče od njiju ni smel tvegati niti ene same napake, da je vsak od njiju vsak hip pazil, kdaj bo odkril luknjo pri nasprotniku in jo „zamašil“ z močnim udarcem, ki bi dvoboj lahko končal. Pri tem je Parlov zamudil precej priložnosti, za katere je že večkrat dokazal, da je mojster zanje in da jih zna izrabiti sebi v prid.

KJE JE MATE PARLOV DANES

To je torej Mate Parlov do danes. Njegov cilj je postati svetovni prvak. Tisti, ki ga poznajo, verjamejo, da bo cilj tudi dosegel. Tisti, ki se spoznajo na boks-bussines menijo, da bo še nekaj časa trajalo, da pa ima vse možnosti. Pri tem ne pozabljajo, da je sedanji prvak sveta v polteški kategoriji po WBC verziji John Conteh star komaj 25 let, da pa je Parlov star skoraj 29 let in da se čas do njegove srečanje v ringu kaj lahko zavleče. V bussines svetu lahko tudi namerno. Vso stvar otežuje še WBA s svojim svetovnim prvakom Victorjem Galindezom. Zanimiv bi bil dvoboj med obema prvakoma, pa tudi donosen posel seveda. Pojavlja pa se še tretji moment: Bob Foster, ki je bil šest let svetovni prvak v polteški kategoriji in je nehal z boksom pred dvema letoma, je spet zahrepenel po lovorikah. Zanje se je, jasno, pripravil tudi boriti in tako so že stekli pogovori med njim in obema prvakoma. Bo moral Mate še počakati? Stvar je ostala, kot kaže, v rokah obeh organizacij, menađerjev, najbolj verjetno pa je, da imajo v vsem tem pomembno vlogo tudi trgovci z boksom in boksaři, tisti, ki od vseh omenjenih potegnejo največje vsote, pri tem pa navadno najmanj delajo. Če koga, se mora Mate bati teh. Z njimi v ringu ne bo mogel opraviti, kaj lahko pa oni opravijo z njim. Lahko pa seveda v njem odkrijejo zlat rudnik. Zakaj pa ne? Če, potem bo Mate kaj kmalu svetovni prvak.

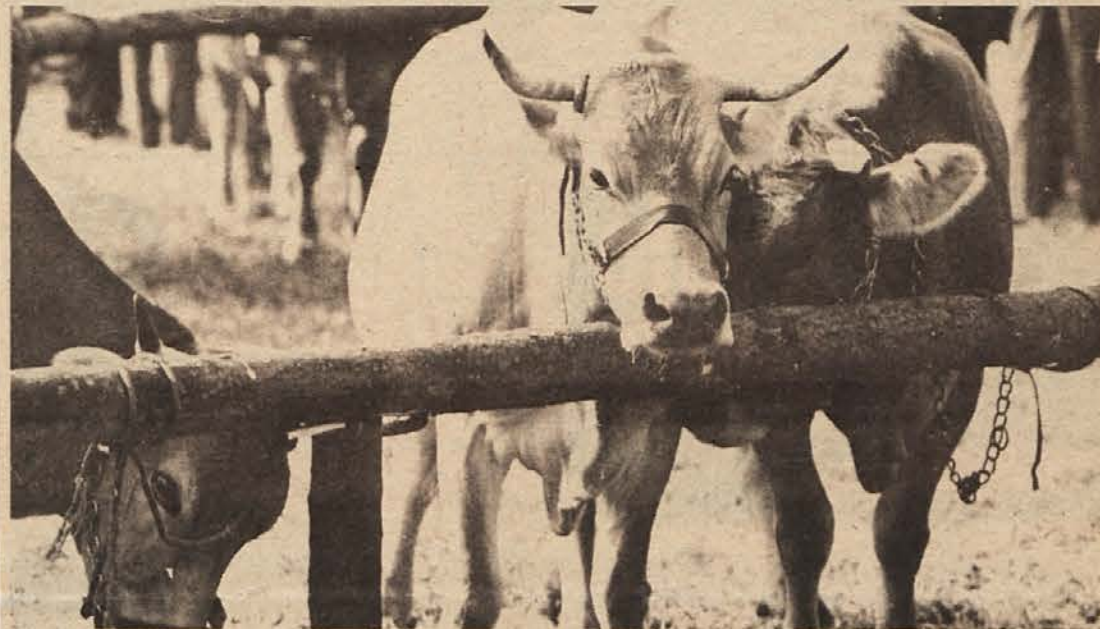
MARJAN SKUMAVC

Alfred Trezn

Jože Bergant

pri "živalskih dohtarjih"

„Ljudje na splošno mislijo, da je živinozdravnik tisti, ki ima rad živali. To je več ali manj res, toda naše delo ni ljubezen do živali, ampak njih zaščita in zdravljenje,“ pravi Alfred Trezn, direktor novomeške veterinarske postaje, ustanove, ki se stiska v poslojju med novim novomeškim mostom in tovarno Krka.

V tem poslojju, ki pa je več ali manj samo baza — veterinarjevo delo teče predvsem na terenu, med ljudmi in njihovimi živalmi — dela poleg Alfreda Trezna še pet strokovnjakov: Lojze Gunde, Drago Hadl, Jože Bergant, Tone Skubic in Franc Brulec. Če na kratko pogledamo torišče njihovih opravkov, gre predvsem za zdravljenje bolnih živali, zatiranje bolezní (predvsem stekline, slinavke, parkljevke, smrkavosti in rdečice) s cepljenjem, zelo važna panoga je tudi umetno osemenjevanje krav in svinj. Jože Bergant opravlja redne preglede odkupljenega mleka, veterinarska postaja je torej pomembna higienska etapa med kravo in mlekarino-petrošnikom. Poleg tega pa imajo veterinarji „v zakupu“ še sanitarne preglede mesa pri zakolih in konjaško (nekdanjo rekli šintarsko) službo. Pri slednji imajo obilico težav z nekaterimi Romi, ki jim še vedno najbolj tekne meso od bolezní poginulih živali. Enostavno jih izkopljejo in brez škode pojedó.

KOT ZDRAVNIKI ZA LJUDI

Seveda je jasno, da teče dežurna veterinarska služba 365 dni na leto. Dežurni se mora odzvati na vsak klic v sili, pa naj bo ponoči ali podnevi, v snegu, mrazu ali vročini. Tisto pičlo uro med našim obiskom so prispeli po telefonu štirje pozivi: neki psiček je imel hude gliste, en vol je zbolel, dva prašiča sta bila že nekaj dni hudo neješčja, vse narobe pa je bilo tudi z neko kravo. „Dober veterinar ima vedno pred očmi, kaj pomeni žival za kmeta ali pa, recimo, za ljubitelja siamskih mačk,“ pravi Jože Bergant, „zato takoj odhitimo na pomoč, kot zdravniki za ljudi.“

Velik delež dela vzame tudi umetno osemenjevanje krav. Alfred Trezn je s ponosom povedal, da je umetno osemenjevanje v redkokateri občini tako rigorozno kot v novomeški, kjer ni že nekaj let nobenega tako imenovanega črnega bika več. To pa hkrati pove, da imajo ljudje v umetno osemenjevanje zaupanje, da je dalo in daje boljše živino. Čeprav veterinarji umetno osemenjejujejo tudi na domu, je vsak dan najbolj živalno na obeh glavnih osemenjevalnih progah. Ena teče do Šentjerneja, druga pa do Dolenjskih Toplic.

Veterinarska postaja Novo mesto je tudi center osemenjevalnih podružnic Trebnje, Metlika in Črnomelj. Zalaga jih s semenom. V novomeški občini osemenjejuje na leto 8.000 krav, v vseh štirih dolenjskih pa 15.000. Zanimivo, da število govedí na Dolenjskem upada, število krav pa se veča, kar kaže, da je prireja mleka bolj donosna kot pitanje in s tem prodaja mesa.

EN BIK IMA LAHKO DO 30.000 POTOMCEV

Če se pri potomcih nekega bika pojavijo anomalije (vsako seme je seveda natančno označeno), seme izločijo, vendar so genetske nepravilnosti zelo redke pojave. En bik je prikladen za osemenjevanje tudi do 10 let, na leto ima lahko do 3000 potomcev. Seveda je treba paziti — tudi to je veterinarjeva dolžnost — da ne pride na kakem območju do križanja v rodu. Bikovo seme hranijo v tekočem dušiku pri temperaturi minus 196 stopinj Celzija.

Od nedavnega se novomeški veterinarji ukvarjajo tudi z umetnim osemenjevanjem svinj. Staro krškopoljsko pasmo križajo z nemškimi plemenjaki, ki jih goje v Ihanu. S tem nastaja na Dolenjskem nova svinjska pasma, za katero je značilna večja mesnatost. Torej več mesa in manj masti. Tako zahteva sodobno tržišče.

ŠE NIKOLI VIDEL STEKLINÉ

Še eno področje veterinarskega dela, ki je zanimivo tudi za širši krog ljudi, sta tako imenovani preventiva in kurativa. Sem spadajo tudi najrazličnejša cepjenja. Najbrž se moramo samo rednemu cepljenju pasjih štirinožcev zoper steklino zahvaliti, da Alfred Trezn, ki je veterinar že dolgo vrsto let, še nikoli ni videl nobenega primera stekline. Pred tremi ali štirim leti pa so imeli nekaj težav z vraničnim prisadom. Bolezen se je pojavila v dveh vaseh. Tam je treba zdaj, taki so predpisi, zoper vranični prisad cepiti kar četrto stoletja. Včasih je treba po potrebi cepiti tudi zoper smrkavost pri konjih ter slinavko in parkljevko, redna letna cepjenja pa so samo proti steklini in prašičji rdečici.

Vsaki dve leti je treba opraviti test na bacil TBC pri govedu. Na 12.000 pregledanih govedí ugotove v zadnjih nekaj letih največ 10 primerov tuberkuloze, ki je nevarna tudi za človeka. Povzročitelj je namreč isti bacil.

BOLNIŠNICA ZA MALE ŽIVALI?

Precej opravka dajo novomeškim veterinarjem tudi ljubljenci rejcev malih živali. Alfred Trezn pravi, da se je ta vrsta konjička ob dvigajoči se življenjski ravni in vse večji človekovi osamljenosti tako razmahnila, da bi potrebovali posebno ambulanto in posebnega človeka, ki bi se specializiral samo za male živali.

To je kratek in skromen pregled dela novomeških veterinarjev. Nekateri jim rečejo (brez zlega namena) tudi „dohtarji za živali“. Če natančneje pomislimo, je neizpodbitno dejstvo, da je nekaj njihovega truda in znanja v vsakem kilogramu mesa, ki ga pojedemo, v vsakem teličku ali prašičku, ki se rodi. Predvsem pa je važno, da na Dolenjskem že leta in leta ne vemo za epidemije živalskih bolezní, ki so bile nekdanj strah in trepet kmetov.

M. B.

ze pred leti ogromno storili, da se naš kmet čim bolj tržno usmeri. Na prvi pogled se torej zdi, da docela po nepotrebnem tratimo čas in moči. Toda tudi tokrat videz vara, zakaj čeprav danes nihče ne more trditi, da posodobitev in napredek v poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu in vinogradništvu ter gozdarstvu nista vplivala na precej boljšo založenost trga, smo preusmerjanje marsikod vseeno izpeljali preveč enostransko in le napol. Pretirano smo poudarjali, da je sodoben hlev, traktor z ustreznimi priključki in drugi stroji, plantažno urejen sadovnjak ali vinograd v terasah alfa in omega tržnega preusmerjanja.

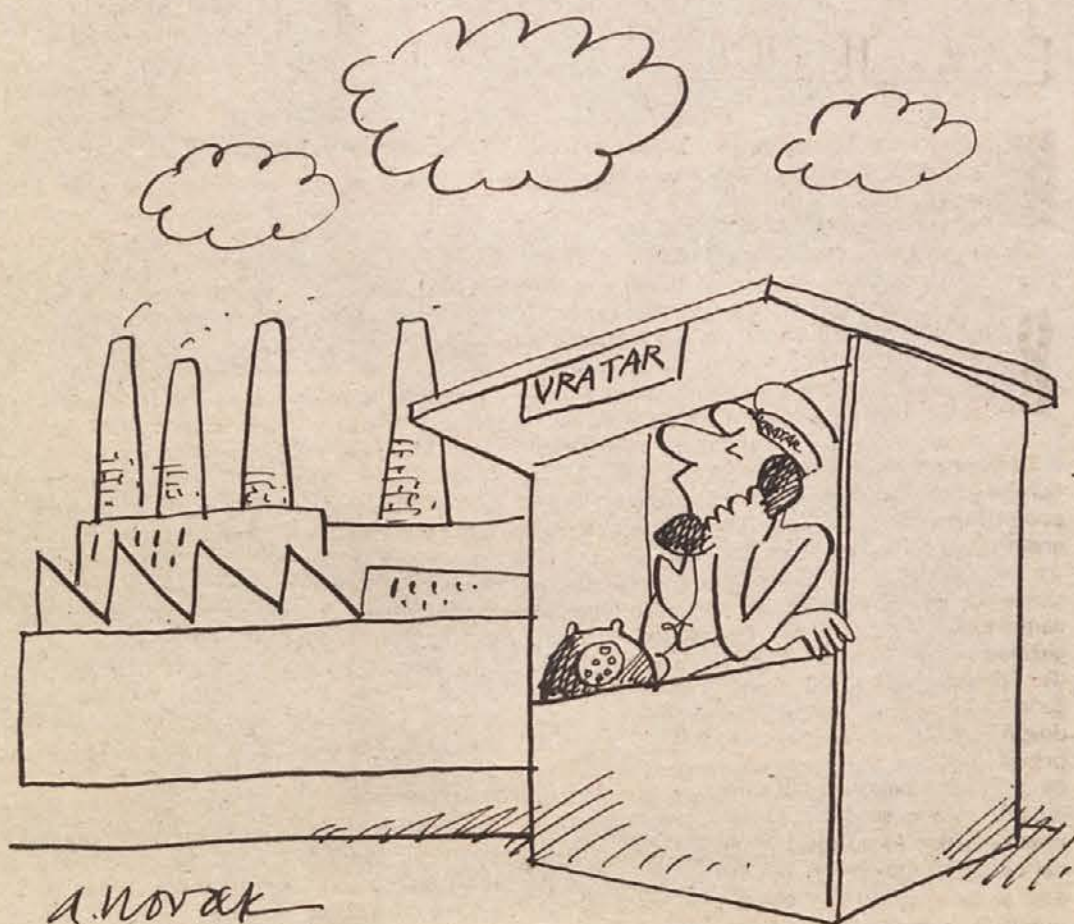
Kaj pomaga še tako popolna mehanizacija, ko pa jo posameznik uporablja za bora dva ali tri hektarje obdelovalnih površin, na katerih vrh tega še zmeraj raste vse, od korenja in fižola do koruze in krompirja! Na tak način prav gotovo ni mogoče doseči drugega, kakor olajšati kmetovo delo, medtem ko se količina in kakovost pridelka (in s tem dohodek) komaj opazno izboljša. In tu je jedro problema, ki narekuje spremembo tistih sestavin kmetijske politike, ki so dosihdob objektivno zavirale hitrejšo rast produktivnosti.

Kljub pomanjkljivostim, ki jih zdaj ugotavljamo, ne gre prezreti dejstva, da smo z dosedanjimi preusmerjevalnimi procesi vsekakor ustvarili solidno podlago za nujno povezovanje dela, sredstev, pa tudi zemlje. To velja tembolj za ravninski svet, se pravi za predele, kjer smo med njivami, travniki, sadovnjaki ali vinogradi, med posameznimi kmetijami in celo vasmi postavljati nekakšne umetne pregrade organizirani, specializirani in načrtni kmetijski proizvodnji, ki edina zagotavlja večji pridelek in zaslužek.

Pri tem pa nimamo v mislih zgolj precejšnjega števila preusmerjenih kmetij, temveč tudi tako imenovani družbeni sektor (zadruga in kombinata oziroma obrate za kooperacijo), ki bo moral veliko več storiti za tesnejše, dohodkovne povezave z živilsko-predelovalno industrijo ter trgovino, če hočemo, da velike rezerve slovenskega kmetijstva čim prej s pridom izkoristimo.

BORIS DOLNIČAR

andrej novak: s flomastrom

— Da! odnosi v našem TOZD so res na zavidljivi višini: trenutno je ves kolektiv na sindikalnem izletu na Triglavu ...

NEIZKORIŠČENE REZERVE

Na poljih našega kmeta bi lahko zraslo veliko več in kakovostnejše hrane. Takole v zadnjem času vse glasneje opozarjajo kmetijski strokovnjaki, pa tudi politiki. V naslednjih dveh mesecih bodo namreč povsod, kjer imajo kakorkoli opraviti s kmetijstvom in gozdarstvom, nadrobno ocenili, kako uresničujemo naloge na tem pomembnem gospodarskem področju. Napočil je torej čas, da si nalijemo čistega vina ter iz dosedanjih izkušenj potegnemo vse tisto, kar resnično zagotavlja, da bomo v prihodnje vedno manj hrane kupovali drugod.

Pri tem se moramo seveda zavedati, da bo zaradi naravnih okoliščin (zemlja, podnebje, velikost) tudi poslej nekatere kmetijske proizvode veliko pametneje voziti iz Makedonije, Dalmacije ali Srbije oziroma uvažati iz tujine, doma pa pridelovati tisto, za kar imamo možnosti, znanje in nenazadnje zadostno jamstvo potrošnikov. Brez premisleka lahko zapišemo, da je v slovenskih sadovnjakih zadosti prostora za obilnejšo letino kakovostnih jabolk, hrušk in sliv, na njivah in vrtovih (rastlinjakih) za najrazličnejšo zelenjavo, v svinjakih pa za prašiče.

Zakaj pravzaprav spet govorimo o tolikšnih rezervah kmetijske proizvodnje, ko smo vendar

OVOSTS

Poslednji dan pred odhodom. Dan pred vsemi tistimi dnevi, ko bom sama; sama doma, sama na ulici, sama povsod. Zato ta želja, da bi nikoli ne minil.

Želela sem si, da bi zaslišala tisti vsakdanji stavek, ki sva ga izgovarjala dneve in mesece: „Dobiva se na istem mestu, ob isti uri!“

Oba veva, da je prišel trenutek slovesa; čas, ko ljubeči se govore vse tisto o zvestobi, o pismih, pričakovanjih, čas, ko je vse tako preveličano. Potem šele pride prava bolečina.

Hladno zimsko jutro.

Ne čutim mraza ne vetra, v katerega se mešajo ledene kaplje dežja. Mraz prodira do kosti, ljudje so zgrbljeni pod njegovim strupenim dihom.

Umazana stavba — železniška postaja. Kovčki, potovalne torbe, zaboji, utrujeni popotniki, nasmejane debeluške, vojaki. Med vsem tem mladi fantje, ki odhajajo k vojakom.

„Me boš čakala?“

„Seveda! Kaj sprašuješ! Pisala ti bom, vsak dan ti bom pisala. Tudi obiskovala te bom ...“

Še nikoli se mi ni zdel glas zvočnika na železniški postaji tako zelo zoprni kot tokrat, ko je pločevinasto dejal: „Potniki, vstopite! Vlak bo odpeljal!“

Solz? Saj midva ne znava jokati. Dve leti se poznavata, pa še nisva videla solz v najinih očesih. Vlak je potegnil. Če bi imela dovolj moči, bi tekla, tekla za njim.

„Andrej!“

Ni ga več! Odšel je. Da naj mu pišem, je rekel. Vlak je odpeljal. Z njim tudi Andrej — tisti fant, ki je mahal iz odprtega okna vagona.

Sama.

Kolesa vlaka so mi še razbijala v ušesih.

„Pisala ti bom! Velikokrat!“ sem si mislila. „Tako bom živela ves čas, dokler se ne vrne. Vendar napisana beseda ni tisto, kar si želim. Ni tisto lepo, toplo, iskreno.“

MOJCA

ZA MOŠKE — RIBJA KOST

Spričo tega, kolikor je v modnih časopisih videti ženske in moške mode, bi morda kdo mislil, da se znani kreatorji veliko bolj ukvarjajo s tem, kako bi čimbolj spreminjali žensko modo. Ni tako! Ravno toliko skrbi in truda vlagajo v moško modo, le da je še vedno veliko manj moških kot žensk, ki se za te stvari zanimajo.

Za sezono 76-77 in letošnje mrzlo zimsko obdobje so pri moški modi postavili v ospredje stari angleški stil oblačenja. Oblačila so udobna, videti je, kot da bi jih dobro oblečen moški malomarno nosil, pa je vseno videti eleganten.

Suknjiči se lahko zpenjajo enovrstno ali dvovrstno, reverji so veliko širši in so podaljšani, hlače so ravne in spodaj široke okrog 28 centimetrov. Ramena so ravna, suknjiči imajo največkrat našite žepe. Novo je, da suknjiči nimajo več razporkov, razen redkih izjem. Če pa razporki že so, potem sta dva ob strani. Praktično in sodobno oblečen moški bo nosil blazer z malo bolj ohlapnim hrbtom, ki ima včasih od pasice navzdol gubo ali pa dve.

Tudi blaga in vzorci se spogledujejo z znanimi angleškimi tkaninami. Na prvo mesto postavljajo flanelo, precej je še tweeda in nekaj gabardena. In barve? Vsa lestvica sivih tonov od najsvetlejših do temnosivih, moderni so vsi rjavi odtenki, še vedno je aktualna mornarsko modra in seveda nepogrešljiva črna.

Blago za letošnje moške obleke je velikokrat povsem enobarvno, medtem ko so vzorci komaj opazni. Med vzorčastimi je najbolj moderna ribja kost, še je nekaj rahlih črt, vedno moderen pa je tudi vzorec paper-sol.

Vse to je kajpak za moške, ki se tako rekoč klasično oblačijo, medtem ko mlajši in ljubitelji ekstravagantnih oblačil tako ne upoštevajo drugega kot svoj okus. Ta pa je dober ali pa slab.

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA:

DIVJI KOSTANJ

Menda tega več metrov visokega drevesa ni potrebno posebej predstavljati, ker ga pozna vsak otrok. V lubju in semeru vsebuje mnogo saponina in škroba, v lubju pa je zlasti veliko čreslovine.

Divji kostanj je že od nekdaj priznано zdravilo zoper zlato žilo, v prašek zdrobljeno lubje ali plod rabijo ponekod namesto kinina pri malariji, mrzlici,

katarju žrela, sapnika, požiralnika ter pri griži.

Čaj, pripravljen iz plodov, ki mu primešamo malo vrbovega lubja in preslice, pa uspešno zdravi revmo, protin in razne kožne bolezni, kronične motnje v prebavi, črevesni katar, drisko, zastoj žolča. Pomaga pa tudi pri prehladih in angini.

V zdravilstvu prav tako uporabljajo prašek iz praženih plo-

dov divjega kostanja. Jemljemo ga po 1 nožovo konico 2-3-krat na dan. Tak prašek je dobro zdravilo pri zlati žili, krvavenju iz maternice in pri črevesnem katarju.

Kostanjevo cvetje in mlado listje, pripravljeno kot čaj ali tinktura, pa je zdravilo zoper revmatizem in protin.

NADEVANA RACA V MEHURJU

Nastopa sezona za gosi, posebno okrog Martinovega, zato nam je kvalificirana kuharica Lojzka Kravcar iz restavracije Pri vodnjaku v Novem mestu povedala preprost, vendar nenačuden recept za pripravo nadevane race.

„Za nadev potrebujemo 15 dkg slanina, 2 čebuli, 25 dkg gosjih jeter, 2 kosa kruha,

namočena v juho, ter sol, poper in malo peteršilja. Iz te zmesi pripravimo maso, s katero nadevamo raco, nato odprtino zašijemo. Vse to zavijemo v prepran svinjski mehur in v prtici ter kuhamo v juhi najmanj eno uro. Raco potem vzamemo iz tekočine, juho pa kuhamo dalje, dokler ne ostne v loncu samo tretjina prvotne količine.

Na koncu zlijemo v juho 1 dcl črnega vina in omaka za preliv race je gotova. Raco zrežemo na kose in jo serviramo mrzlo ali toplo.“

Nadevana raca bo lahko za spremembo okusna jed na domačem jedilniku namesto običajno pečene. Poizkusite! Dober tek!

R. B.

KAJ JE

PREDSTAVJAMO VAM

FILM

KNJIGE

UDARNA BRIGADA

Dogovor o sodelovanju med ljubljansko televizijsko hišo in podjetjem Viba film se že uresničuje. Pred dvema tednoma so začeli snemati novo slovensko barvno nadaljevanko, namenjeno predvsem mlajšim gledalcem televizijskega sporeda. Nadaljevanka „Udarne brigade“ bo imela šest nadaljevanj, dolgih po 20 minut. Gre za prirejeno povest Antona Ingoliča z enakim naslovom. Glavni junaki zgodbe so fantiček in njegove lutke, ki potujejo prek okupirane domovine in pomagajo v borbi proti okupatorju. „Udarne brigade“ režira bivši direktor Lutkovnega gledališča Matija Milčinski. Sceno je pripravil Niko Matul, lutke in kostume Anja Dolenc, glavno vlogo pa igra štiriinpolletni Boštjan Tadič.

Pri Mladinski knjigi je izšel prevod znanega romana Miodraga Bulatovića „Ljudje s štirimi prsti“, ki je kmalu po izidu obveljal za pravo uspešnico na hrvaško-srbskem knjigotrškem območju. Izredno napeto, dinamično in spretno napisano pripovedno delo je po nekaterih svojih značilnostih zelo aktualno, saj Bulatović v njem obravnava našo četniško in ustaško emigracijo. Glavni junak pripovedi je beograjski gangster Marković, ki v podzemlju doživlja vrsto prigod. V okvir te zgodbe je avtor postavil dokumentirano galerijo oseb, atentatov, ubojev, celo kroniko terorizma.

ovce“. Kot velja za vse že izdane knjige, gre tudi v novih treh za resnične pripovedi pilotov. Avtobiografska pripoved Marka Gallaja „Čez nevidne ovire“ je zanimiva knjiga, v kateri so v središču pripovedi ljudje, ki preizkušajo nova letala. Delo je napisano kot roman, čeprav v njem nastopajo resnični ljudje, prav tako pa avtor pripoveduje o tipih letal, ki so zares letala na sovjetskem nebu. Roman Lena Deightona „Bombnik“ je zanimiv po tem, da avtor dogajanje 24 ur razplete v prepričljivo podobo treh življenjskih usod, povezanih v usodni noči meseca junija 1943. Pripoved ameriškega letalskega asa Gregorya Boyingtona „Črne ovce“ je pretresljiva po svoji iskrenosti, saj zna avtor enako odkrito zastaviti pero, ko gre za opise letalskih junaštev v boju z japonskimi zračnimi silami, prav tako pa tudi, ko opisuje moralni propad in trno pot rehabilitacije.

Zbirka je bogato opremljena z dokumentarnimi fotografijami in se ponaša z domiselno zunanjo opremo.

KOROŠKO VPRAŠANJE

Te dni se v naši severni sosedni Avstriji dogaja marsikaj takega, česar ni mogoče povezati s proklamirano demokratičnostjo te države, in četudi avstrijski nazadnjaki svoje početje v zvezi s slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem zavijajo v sodobno zveneče besede, so v resnici njihova dejanja že stara in preizkušena sredstva za zatiranje in brezvestno germanizacijo slovenskega življa. Prav zato bo knjiga Lojzeta Udeta „Koroško vprašanje“, ki jo je izdala Državna založba Slovenije, bralcu na marsikateri strani zazvenela kot utrip sedanosti, čeprav so v tej knjigi izdajatelji ponatisnili vrsto publicističnih spisov, razprav in študij, katere je avtor napisal in objavil, bodisi v revijah ali kot samostojne brošure, pred več leti. Lojze Ude je s svojimi spisi, zbranimi in ponatisnjenimi v tej knjigi, posvetil poglavito pozornost namerni in sistematični, do podrobnosti premišljeni germanizaciji in vedno navzočemu političnemu pritisku na Slovence na Koroškem.

filmsko celje

Prihodnji teden se bo v Celju in večjih okoliških krajih začel tradicionalni teden domačega filma. Večdnevna prireditev bo že četrta po vrsti in bo zelo pestra. Ob predstavah slovenskih celovečernih filmov, ki se bodo vrstile v Celju in drugih krajih, bo ves ta čas odprtih še nekaj zanimivih razstav, med katerimi omenimo samo razstavo risb slavnega sovjetskega režiserja Sergeja Eisensteina. Celje bo gostilo dva dni tudi jugoslovanske filmske kritike, ki se bodo udeležili simpozija o filmski kritiki. Ustvarjalci in filmski delavci bodo v času tedna domačega filma obiskali več delovnih organizacij in šol ter se v srečanjih z delavci in šolarji pogovorili o filmu, filmskem ustvarjanju in o načinu njihovega dela. Vendar filmski obiskovalci ne bodo gledali samo domače filme, saj so organizatorji pripravili tudi premiero dveh filmov iz neuvrščenih držav.

vražji fantje

Knjižna zbirka „Ti vražji fantje v letelih škatah“, ki si je zaradi posrečenega tematskega izbora pridobila že lepo število navdušenih bralcev, se je povečala za tri nove knjige. V zadnjem krogu je založba Mladinska knjiga izdala: Marka Gallaja „Čez nevidne ovire“, Lena Deightona „Bombnik“ in Gregorya Boyingtona „Črne

Četrtni letnik knjižne zbirke „Nobelovci“, ki jo izdaja Cankarjeva založba in jo ureja Janko Moder, prinaša v osmih knjigah dela petih Nobelovih nagradencev za literaturo: Sigrid Undset zgodovinski roman „Olav Audunov sin“, Romaina Rollanda „Miklavža Breugnona“ in „Clerambaulta“, „Izbrane novele“ židovskega pisatelja Šmuela Josefa Agnona, del obširnih spominov britanskega politika Winstona Spencerja Churchilla „Moja mlada leta“ in „Pesmi“ lanskoletnega dobitnika Nobelove nagrade za literaturo Eugenia Montaleja. Kot je že v navadi, spremlja vsakega Nobelovca poljuden zapis o njegovem delu in življenju. Nekatera dela so slovenskim bralcem znana že iz prejšnjih izdaj, nekaj pa je tudi takih, ki se Slovencem prvokrat predstavljajo. Četrtni letnik je v enaki poremi kot prejšnji letniki, torej v okusni in domiselni obliki.

NOVEGA

Yasunari Kawabata, japonski pisatelj, ki je tragično končal, ko je po zgledu starih japonskih vojščakov naredil samomor, je prvi pisatelj Dežele vzhajajočega sonca, kateremu so podelili slovit Nobelovo nagrado za književnost. Pri odločitvi odbora je menda odločilno vplival prav roman „Jezero“, katerega prevod smo nedolgo tega dobili na naše police. Prevod je izdala Mladinska knjiga v zbirki „Krog“, ki jo ureja naš rojak Severin Šali. Roman „Jezero“ je po svoji zgradbi značilen za sodobno japonsko slovstvo, a je hkrati tudi eden njegovih vrhov. Na videz preprosta zgodba je tako bogata v svojem prepletanju resničnosti z domišljijanskim svetom, da bo gotovo pritegnila marsikatero bralca.

Omembe vredna je pri slovenski izdaji tega romana njegova zunanja in notranja likovna oprema, za katero je poskrbela Edita Kobe. Za gradivo je uporabila fotografije japonskih grafik, ki so bile razstavljene na mednarodnih grafičnih razstavah v Ljubljani.

ustvarjalne domišljije. Vendar ta poteza ni le zaradi sebe same. Vse njeno početje se strne v podobo, tvorbo, ki ni povsem izmišljena, ker nosi v svojem jedru igro sveta, v kakršnem živimo krvavo zares.

Čeprav je Božič svoje delo označil kot povest, gre v bistvu za pravo romansko stvaritev. Junak pripovedi, naj bo še tako razžrt, je le nosilec dogajanja. Svoj konec dočaka v polomu, čeprav je po svoje komičen.

Posebno poglavje je jezik Božičeve pripovedi. Že njegova zgradba je taka, da vzpostavlja svet odnosov in približevanj. Pogosti so stavki, uvedeni s „ko“ in „kot“, kar priča o avtorjevi igri, ustvarjalnem vnašanju vsega dogajanja v spremljivke, katere naj določijo barvo in značaj povedanega.

MIM

NA NJENI TRAVI

V letošnjem letu je izšla že druga noviteta dramatika in pisatelja Petra Božiča. Za obširnim in pretehtanim romanom „Zemlja“ je izšlo še krajše prozno delo, katerega je avtor naslovil „Na njeni travi“ ter označil v uvodnem zapisu kot povest. Stolisto broširano knjigo je izdala Državna založba Slovenije. Naj kar takoj zapišemo, da je cena knjigi odločno previsoka: 180 dinarjev je že meja, ob kateri se ljubitelj izvirne slovenske književnosti vpraša, ali naj knjigo kupi ali ne, še posebno ker gre za noviteto, se pravi za delo, ki ga nista ne kritika ne čas ovrednotila. Po drugi strani pa gre za knjigo, ki s svojo zunanostjo ravno ne privablja tistih, ki imajo dovolj denarja za razkošje, kateremu se pravi nova slovenska knjiga.

Če naj v kratkih potezah orišemo novo Božičevo prozno stvaritev, ne moremo mimo njegovih že objavljenih del, saj Božič kot po nekem vztrajnostnem zakonu piše literaturo, pri kateri gre za resnično močan ustvarjalni poudarek. Peter Božič postavlja in razdira svet zavedno in hote izmišljen, da bi se v odnosih z njim oblikovale in preskušale usode junakov ter njihovega premisleka o svetu. Zaradi tega značilnega pisanja delujejo njegova dela po eni strani kot zelo sodobna, po drugi strani pa nas spominjajo na mojstrstva znanih pisateljev. Bralca je prisiljen sprejeti nastajanje in oblikovanje tega, kar je doslej pri branju imel za odraz resničnosti, kot igro avtorjeve

dvanajsta brigada

Bralci našega tednika so verjetno z zanimanjem prebrali odlomek iz monografije o slavni XII. brigadi, ki pod naslovom „Brigada brani Belo krajino“ izhaja na sredini Dolenjskega lista. Pred kratkim je knjiga, iz katere je odlomek, ki ga objavljamo, izšla in jo je mogoče že dobiti na policah knjigarov.

Monografijo „Dvanajsta brigada“, ki jo je izdala založba Partizanska knjiga v zbirki „Knjižnica NOV in POS“, je znani partizanski poveljnik general Lado Ambrožič napisal v poldrugem letu izčrpnega in trdega dela. Avtor je napisal pred tem že nekaj podobnih knjig, zato je nova monografija pravzaprav plod prejšnjih izkušenj o tovrstnem pisanju. Odbor Dvanajste brigade, ki je hkrati tudi sozaložnik pri izdaji monografije, je Lada Ambrožiča zaprosil, naj napiše monografijo o Dvanajsti brigadi prav zato, ker se je avtor v prejšnjih delih izkazal kot temeljit in strokovno zanesljiv delavec.

Odveč je skoraj še zapisati, da bo knjiga našim ljudem toliko bolj zanimiva, ker je Dvanajsta brigada šla skozi prenekateri kraj širše Dolenjske.

PRIHAJA ŽEPNA KNJIGA?

Pretekli mesec je sedem slovenskih založb podpisalo samoupravni sporazum o skupnem zalaganju žepne knjige. Podpis sporazuma je plod dvehletnega dogovarjanja med založbami: Borec, Cankarjeva založba, Državna založba Slovenije, Mladinska knjiga, Tehniška založba, Obzorja in Lipa; to naj bi bila prva stopnica k temu, da se na kočljivem slovenskem knjižnem trgu uveljavi v svetu zelo poznana in priljubljena oblika cenene žepne knjige.

Dosedanji posamični poskusi nekaterih slovenskih založb z izdajanjem žepne knjige so propadli. Če se domislamo zbirke, ki so jih založniki ponujali kot žepne knjige, se bomo domislili prav gotovo tudi tega, da so bile knjige žepne le po formatu, ne pa po ceni. Prav

nizka cena, dostopnost na mestih, kjer pri nas knjiga še ni prisotna (v trgovinah, veleblagovnicah, kioskih, trafikah), ter množična naklada, ki je pravzaprav osnova vsega skupaj, pa so stvari, ki za slovensko knjigo ne veljajo.

Slovensko jezikovno območje je majhno, zato o res visokih nakladah ni mogoče govoriti. Da pa se razmišljati o tako visokih nakladah, ki omogočijo, da je knjiga za naše razmere poceni. Do takih založniških dejanj bodo slovenske založbe, podpisnice sporazuma, poskušale priti z medsebojnim dogovarjanjem in sodelovanjem.

Sama volja in želja založb po sodobni uveljavitvi knjige prav zaradi posebnih razmer, v katerih živi slovensko knjigotrštvo, ni dovolj. V začetku bodo morali izdajanje žepnih knjig podpreti s kre-

ditni in denarno pomočjo Kulturne skupnosti Slovenije. Prvi dve leti bosta namreč odločilni: v tem času naj bi se izkazalo, ali je tak podvig pri nas sploh možen, po drugi strani pa tudi, kaj zalagati na tak način. Nikakor namreč ne bi smeli pristati zgolj na zakon trga, ki, kot kažejo izkušnje z drugimi publikacijami, hoče kulturno manj vredno blago.

Dobro izpeljana in široko zasnovana propagandna

akcija lahko v dveh letih veliko naredi za prodor in uveljavitev slovenske žepne knjige.

Slovinci smo ljubitelji knjig, saj jih najdemo v skoraj vsaki družini; lepo veza, prijetna za oko, težka za v roko. Toda samo žepna knjiga, ki ne more biti okrasni predmet stanovanj in praznih polic, bo pokazala, ali Slovenci knjige tudi bemo.

M. MARKELJ

ladislav
lesar

VODNJAKI IN IZVIRI

SLEPE OČI MRTVIH VODNJAKOV

Vodnjaki so ležali globoko v zavesi noči pokriti z belimi kamni. Vodnjaki so samotne oaze sredi nepreglednih roških gozdov, kjer skorajda ni vode in morajo zaradi tega divje živali doleteti iz svojega kraljestva do napajališč.

V stoletni zgodovini, odkar so te kraje naselili Kočevarji, so bili vodnjaki dragocena iznajdba, narejeni iz debelih, ploskih kamnov in premazani z ilovico. Bili so živ spomenik in arhitektura v odtujeni zemlji. Ob vodnjakih so se zbirali s svojo čudno govorico, ko so krčili gozdove za pašnike in njive, in počasi so se prilagajali novemu okolju. Naokrog so prihajali tudi drugi kmetje in popotniki pa krošnjariji, divji lovci in tudi divje živali. To je bil „otok nemštva“, razborito puntarsko pleme na naši zemlji že od 14. stol., ko je grof Oton Ortenburški pričel s kolonizacijo teh krajev.

Toda v času, ko se je rojeval tretji rajh, je tudi večina Kočevarjev podivjala. Začeli so se nacistični izpadi. Tako so 19. aprila 1939, zvečer, dan pred Hitlerjevo petdesetletnico, bučno proslavljali firerjev rojstni dan. Organizirali so skupine Kulturbunda in oddelke „sturmov“, ki so šteli 1560 uniformiranih in oboroženih mož. Na veliko razočaranje Kočevarjev pa je v korakala v Kočevje italijanska vojska in odločili so se za izselitev. Hitler jim je po obisku v Mariboru 26. aprila 1941 obljubil pomoč. Tako se je iz kočevske dežele izselilo 2665 družin, iz kočevskega mesta pa 261. Največ so se naseljevali v izpraznjene slovenske vasi ob Brežiško-Krškem polju in Obsotelški dolini, od koder so Nemci pregnali naše ljudi. Za prevoz Kočevarjev je bilo potrebnih 135 vlakov.

Prazne kočevske vasi so bile na začetku revolucije dobre postojanke partizanov. Vrtovi so bili polni sadnega drevja in v vodnjakih je bilo vode na pretek. Toda v roški ofenzivi so Italijani vse te vasi požgali, po pripovedovanju ljudi pa tudi vodo v vodnjakih zastрупili, veliko naših

ljudi so ustrelili, toda na koncu so ostali vendarle praznih rok.

Zdaj so kočevski vodnjaki v vaseh Stari breg, Trnovec, Novi breg, Ceste, Žiben, Šenberk, Luže, Rdeči kamen, Štuhna, Podstena, Golobinjek, Bokava gora, Hrib, Laze, Svetli potok, Kačji potok, Rajhenav itd. prazni ali pa je v njih le postana in neuzitna voda. Tudi vasi so prazne. Pravzaprav teh vasi na pobočjih Roga ni več. Porušene zidove je preraso grmovje, mlado drevje in le ponekod je KGP — Kočevje, ki upravlja z gozdovi, obnovilo tudi vodnjake in postavilo gozdarske kočje.

Mladega gozda in divjadi je vse več, in tako se zarašča stoletna zgodovina Kočevarjev, ki niso bili nikoli s srcem pri tej zemlji.

Nekateri vodnjaki so kot slepe oči, kot zarasle gomile nekdanjega življenja. Nekateri pa so ostali kot odprte rane iz tistih vojnih časov. Na pol so podrti in v tolmunih črne vode se zrcali luna, noč in kdaj pa kdaj tudi sonce.

Divjad, ki je v roških gozdovih vsako leto več, pride do teh vodnjakov, toda odžeja se na svojih oddaljenih napajališčih. Ta voda je kot smrt in je še divjad ne mara.

Zgodilo pa se je, da je obstreljen jelen bežal pred lovci. Bil je strašno žejen, in ko je prišel do vodnjaka, se je sklonil in pil. Z rogovi se je zapletel med kamne in poginil. Našli so ga, ko je že popolnoma razpadel.

Tudi medveda so že našli v vodnjaku. Žalostno je brundal, in ko so mu spustili v dno vodnjaka leseno rogovilo, se je zadovoljno primotovilil ven.

Roški gozdovi ostajajo skrivnost. Tudi če je veliko na novo zgrajenih poti, ne bomo nikoli ugotovili, kje imajo svoje vodnjake divje živali, čeprav jih sledimo pri vsaki blatni kotanji.

Vodnjaki nekdanjih Kočevarjev pa so umrli. V zemlji, na kamnih in ilovici, v vetru, ki je večno domotožje gozdov, so nemi.

na trdinovi poti

„Kjer bog roko ven molji“
A. BARTE LJ

Na začetku prejšnjega stoletja je iz Češke prišel v naše kraje mož, po imenu Taborsky. Kaže, da mu je bilo na Dolenjskem všeč, pa tudi dobro in redno delo je imel: vozil je pošto oziroma bil je postiljon, kot so takrat rekli. Ni se mu bilo težko odločiti, da bi ostal tu. Taborsky pa je bil možak, ki mu ni bilo do tega, da bi do starosti v vsakem vremenu gnal konje po cesti in hitel od postaje do postaje, da bi oddal pošto in naložil nove potnike. Vendar so mu leta in izkušnje, ki si jih je pridobil v svoji službi, koristile, ko je sklenil, da se bo ustalil in začel drugačno življenje. Poštne postaje so bile vedno tam, kjer je bila ob cesti gostilna, da so se lahko konji odpočili, da so si voznik in potniki privezali dušo in potolažili lakoto. V takih obcestnih gostilnah so se redno ustavljali tudi trgovci in furmani.

In tako si je tudi Taborsky pozidal hišo ob cesti na Ratežu. To je bila takrat glavna prometna pot od Ljubljane prek Novega mesta do Zagreba in prometa po njej je bilo vedno dovolj. Čeh, ki je sklenil postati Dolenjec, je v svoji hiši odprl gostilno, na kateri je bilo z velikimi črnimi črkami napisano „Gostilna Taborsky“.

Danes se ta gostilna imenuje „Pod klančkom“, bolj znana pa je kot Mrakova gostilna na Ratežu, čeprav hiša uradno spada še pod vas Sela pri Ratežu. „Moj oče Franc Taborsky mi je večkrat pripovedoval, da se je v tej gostilni na svojih sprehodih in izletih rad ustavljal Janez Trdina,“ pripoveduje Fani Mrak, mati sedanjega oštirja, 21-letnega Jožeta Mraka.

Gotovo je dolenjski bard slišal veliko zanimivih zgodb, ko je z beležnico v roki sedel v kotu stare gostilniške sobe in prisluškoval pomenku podgorskih očancev. In ko se je napolušal, zapisal z drobnopisavo pogovor o vražah pa tudi obrekovanja in vpitje babnic, ki so prišle po dedce in jih podile delat na grunt, je do konca požulil svojega pol litrčka, prigriznil malo suhe domače klobase in koruznega kruha, si ogrnil oguljeno suknjo in jo mahnil naprej proti Brusnicam in Gabrjem v naročje gorjanskih gozdov.

„Spominjam se tudi,“ je nadaljevala zanimivo pripoved prijazna Mrakova, „kako je oče pripovedoval o furmanih in sejmarjih, ki so se na svojih poteh ustavljali v naši gostilni.“ Cesta je takrat peljala malo stran od hiše in konji so se utrudili, ko so težke tovore hlodov ali premoga z Gumberka privlekli v klanec, furmani pa so jih radi privoščili počitek, sebi pa okrepcilo. „Zraven gostilne je bil velik hlev, saj so pogosto furmani pri nas prespali. Samo takrat ljudje niso bili tako zahtevni kot danes, ko hočejo imeti vse udobje. Zadovoljni so bili s preprosto domačo hrano in vinom, spali so na senu, pozimi pa se jih je po pet, šest spravilo na veliko krušno peč. Večkrat so celo noč lumpali, zjutraj pa požirek žganja in naprej na pot.“

Pod podom smo imeli poseben prostor, kamor so lahko kmetje, ki so gnali na sejme, zaprli prašiče med tem, ko so bili v gostilni. Takrat živali na sejme niso vozili, ampak

gonili, in to prašiče, pa tudi race in celo kokoši.“

Seveda Taborski, tako kot vsi drugi gostilničarji v tistih časih, niso živeli samo od gostilne; imeli so grunt pa vinograd, v hlevu pa po več glav živine, prašiče in vse, kar spada h kmetiji. Tako je življenje teklo do začetka vojne. Med vojno je bila gostilna zaprta, kmalu po končani vojni pa je gospodar Franc umrl in edinka Fani se je 1952 poročila z Jožetom Mrakom iz bližnjih Brusnic. „1954 je bila gostilna odprta le devet mesecev, potem so pa na občini rekli: ali grunt ali gostilno! Mož je bil bolj navezan na grunt in tako smo gostilno zaprli. Spet smo jo odprli 1962, ko je mož naredil izpit in si tako pridobil polkvalifikacijo.“ Vseskozi so tudi obdelovali zemljo, na katero je bil še posebej navezan Jože, za šankom pa je bila v glavnem Fani, Šeckotova, kot ji nekateri domačini še danes rečejo. Domače ime Sečko se je Taborske prijelo že zelo zgodaj, verjetno izvira še od prvega lastnika, ker je večkrat govoril „Meni je Sečko jedno.“

Jože Mrak, ki je umrl letos še ne star 50 let, je bil človek, ki je vse najraje naredil sam. Skrbel je za gostilno, za kmetijo, sam kral prašiče, delal klobase, na ražnju peklo odojke in janjce. Njegova beseda treznega človeka je tudi med vaščani veliko zalegla. V precejšnji meri je njegova zasluga, da so na Ratežu pred leti zgradili nov gasilski dom, da so začeli zbirati denar in kopati jarke za vodovod, ki naj bi bistro vodo iz Izvirkov pripeljal v hiše na Ratežu, Potovem vrhu in v Brusnicah. „Po njegovi smrti je gostilno prevzel sin Jože, ki je v mestu končal gostinsko šolo. Še sreča, da se je od očeta marsikaj naučil; že nekajkrat je sam naredil suhe klobase in gostje, ki so radi hodili že na očetove, tudi sinove pohvalijo,“ pravi mati.

Prej je bila v gostilni samo ena soba, pokojni Jože Mrak je dozidal še eno in hišo dvignil, da ima številna družina dovolj prostora. „Kasneje, ko nas ne bo več toliko doma, bomo morda imeli tudi prenočišča,“ razmišlja Fani. Obe sobi sta domače opremljeni, opaženi z lesom, obnovili pa so tudi krušno peč.

Poleti zlasti Novomeščani radi prihajajo na Ratež, da poskusijo na ražnju pečene odojke in janjce, saj te specialitete druge gostilne v okolici nimajo. Na zimo pa je pri Mraku moč dobiti domače suhe klobase, krvavice, šunko; pa tudi kruh večkrat spečejo v krušni peči. „Tako, da je vse res pristen domači proizvod,“ zagotovi Mrakova, ki zraven teh dobrot natoči vino iz domačega vinograda v Slatenski gori; kupujejo pa ga tudi na Bizeljskem. Po naročilu spečejo tudi kokoš, ki si jo gost lahko prej še živo ogleda na dvorišču. „Vina pa gre pri nas bolj malo. Zlasti poleti domačini raje pijejo pivo; pozimi pridejo proti večeru po cigarete, ker ni blizu nobene trgovine, malo posedijo in pomožujejo. Starih vaščanov, ki so obujali spomine še na staroavstrijsko vojsko, je vedno manj. Samo lani jih je iz vasi umrlo osemnajst.“

